

СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК
КЊИГА LXVIII

ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS
et
INSTITUT DE LA LANGUE SERBE DE
L'ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

RECUEIL
DE DIALECTOLOGIE
SERBE
LXVIII

TRAITÉS ET MATÉRIAUX

Approuvé à la VIIème séance de la Section de langue et de littérature, du 28 septembre
2021, sur la base des rapports de Slobodan Remetić, membre de l'Académie des
sciences et des arts de la Republika Srpska, du Prof. Dr. Nedeljko Bogdanović et du
Prof. Dr. Radivoje Mladenović

Comité de rédaction

*Dr. Nedeljko Bogdanović, Dr. Miroslav Nikolić,
Dr. Dragoljub Petrović, Dr. Slobodan Remetić*

Rédacteur en chef
SLOBODAN REMETIĆ

BELGRADE
2021

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

СРПСКИ
ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ
ЗБОРНИК
LXVIII

РАСПРАВЕ И ГРАЂА

Примљено на VII скупу Одељења језика и књижевности САНУ, од 28. септембра
2021. године, на основу реферата проф. др Слободана Реметића, редовног члана
АНУРС, проф. др Недељка Богдановића и проф. др Радивоја Младеновића

Уређивачки одбор
*Др Недељко Богдановић, др Мирослав Николић,
др Драгољуб Пејровић, др Слободан Реметић*

Главни уредник
СЛОБОДАН РЕМЕТИЋ

БЕОГРАД
2021

Секретар часописа
Др Марина Јуришић

У финансирању ове књиге учествовало је
Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

Издају
Српска академија наука и уметности, Београд, Кнез Михаилова 35
и
Институт за српски језик САНУ, Београд, Кнез Михаилова 36

Часопис излази годишње

Компјутерска припрема за штампу:
Давор Палчић
palcic@eunet.rs

Штампа:
ЈП Службени гласник
Београд, Јована Ристића бр.1

CIP – Каталогазација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

80'28

СРПСКИ дијалектолошки зборник = Recueil de Dialectologie Serbe / главни уредник Слободан Реметић. – 1905, књ. 1–. – Београд : Српска академија наука и уметности : Институт за српски језик САНУ, 1905– (Београд : Службени гласник). – 23 cm

Годишње.

ISSN 0353-8257 = Српски дијалектолошки зборник

COBISS.SR-ID 18167554

САДРЖАЈ

	Стр.
Слађана М. Цукут: <i>Српски говори Шийова</i>	1–158
Бојана М. Вељовић Поповић: <i>Морфолошке одлике глаголских облика говора Тушина, Новог Пазара и Сјенице</i>	159–604
Љубисав Ћирић: <i>Дојуна Речнику говора Лужнице</i>	605–771
Бранкица Марковић: <i>Дијалекатска лексикографија у Црној Гори од Вуковог Рјечника (1852) до данашњих дана</i>	773–827

УДК: 811.163.41'282.2

Љубисав Ђирић

ДОПУНА РЕЧНИКУ ГОВОРА ЛУЖНИЦЕ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Речник говора Лужнице објављен је 2018. године у књизи LXV/2 Српског дијалектолошког зборника у издању Српске академије наука и уметности и Института за српски језик САНУ на 1166 страна. На *Речнику* је рађено осам година, и садржи око тридесет хиљада речи и фразеолошких израза. Одмах по објављивању *Речника* осетила се потреба за његовом допуном. На *Дојуну Речнику говора Лужнице* рађено је две године. *Дојуна* садржи 167 страна и око две и по хиљаде речи и фразеологизама.

Лексикографски поступци примењени у *Речнику* задржани су у потпуности и у *Дојуну*. Скраћенице за подручја са којих је прикупљена лексика, као и техничке скраћенице, остају исте, али се у *Дојуну* не наводе поново, јер ко поседује *Речник* вероватно ће поседовати и *Дојуну*.

Свака лексема из *Дојуне* била би унета у *Речник* да је била забележена до његовог коначног обликовања, али би била другачије уклопљена у његово азбучничко ткиво. Неке од њих у *Речнику* не би биле посебне одреднице као у *Дојуну*, друге би и у *Речнику* биле посебне одреднице, као што су у *Дојуну*, али би свакако боље функционисале у *Речнику* као интегралном лексикографском делу. Ово се посебно односи на хомониме, синониме и полисемантичне речи. Поједини хомоними и синоними накнадно су забележени и у *Дојуну* унети као нове одреднице, с друге стране, накнадно забележена значења полисемантичних речи унета у *Дојуну* као нове одреднице у *Речнику* би ишле у исту одредницу, са новим редним бројем значења. То се може рећи и за глаголске именице, од којих би добар део унетих у *Дојуну* као нове одреднице у *Речнику* био инкорпориран у речнички чланак одговарајућег глагола. Све ово се може сматрати као недостатак *Дојуне* као засебне целине, али је и доказ да се без допуна не може када је у питању дијалекатски речник. Апсолутно сам уверен да у лужничком говору постоји лексичка грађа бар за још једну овакву допуну. Али ја за тај посао немам више времена (како је то својевремено лепо рекла Десанка Максимовић).

На свршетку овога напорнога вишегодишњег посла хоћу да поменем изворе из којих сам црпео лексичку грађу, како за *Речник говора Лужнице*

тако и за *Дојуну Речнику говора Лужнице*, као и Лужничане, моје земљаке, који су сваки на свој начин помогли да овај патриотски посао буде довршен у последњем тренутку, јер је лужнички говор, као и остали српски говори, на издисају пред навалом стандардног језика чак и у руралне средине, скоро обезљуђене миграцијама млађег становништва у градове.

Једну групу извора чини дијалекатска грађа коју сам прикупљао током вишедеценијског бављења лужничким говором. Оно је изнедрило монографију *Говор Лужнице*, која поред описа говора садржи и прилог од око две и по хиљаде речи. Овде спада попуњавање „Упитника за Српскохрватски дијалектолошки атлас“, као и дванаест упитника за бележење дијалекатске лексике, које је попунила Соња Цолић специјално за потребе писања овога Речника.

Другу групу извора чине фејзбук-групе: „Лужничани у Београду“, „Лужница, Лужничка котлина, Бабушница...Најлепши крај Србије“, „Стрижевац – Горњи и Доњи“, „Оратимо, зборимо и вревимо си по нашки“, „Лужнички говор – да се не заборави“. У овим групама многи Лужничани у објавама на својим профилима верно презентују лужнички говор, и труде се да у посебним збиркама речи и фразеологизама забележе што више ретких и архаичних речи и оставе их потомству. Својим објавама о догодовштинама са својом дружбеницом питорексном Госпавом нарочито се истиче Братислав Браца Петровић. Исто тако и Горан Ранчић са објавама о Калуђереву и Калуђеревчанима у серијалу „На калцелелси макадам“. Веома је активна и Љубинка Дукали, рођена Крстић из Извора, која је стекла највише образовање на иностраним универзитетима, данас живи у Тунису, али се никада није одвајала од свога лужничкога говора, који је у конзервираном облику из шездесетих година прошлог века сачувала до данас. Опчинила ме је њена објава: „Неје зарубил шију с туршију“ (‘није направио дебео врат туршијом’) коју сам истог трена убацио у Речник. Овакве објаве представљају дубок бистри извор из кога се прегрштима могу захватати лужничке речи.

Трећу групу извора представљају књижевна дела писана лужничким дијалектом. Групу књижевника који пишу и на књижевном језику, али поједина своја дела (песме, приче, романи) и на дијалекту чине: Анкица Николић, Драгослав Манић Форски, Братислав Петровић, Горан Ранчић, Јовица Тирић и афористичар Бошко Раденковић Горштак. Најсвестранији је Драгослав Манић Форски, добитник Вукове награде. Он је урадио и *Лужнички речник* (додуше скромног обима и лексикографске обраде). Значај ових књижевника за лужничку лексикографију јесте у томе што они, будући обдарени књижевним даром, могу да у стваралачком надахнућу дозову из подвести ретку, а експресивну реч, и да је сместе у реченицу где најбоље

долази до изражаја њено значење и експресија. То обичним смртницима ретко, или никако, не полази за руком. Књижевна дела из којих су преузимане поједине речи за *Речник* наведена се у *ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА*. Могуће је да има неко дело за које ја нисам знао, или се касније појавило па нисам чуо за њега, али за свако дело наведено у Литератури сваки аутор је прихватио да буде коришћено као извор из кога ће се преузети покоја реч са ужим контекстом за писање *Речника*. Свака преузета реч подвргнута је лексикографској обради (акценат, граматичка дефиниција, семантичка дефиниција...), јер и оне, као и оне из осталих група, припадају лужничком, и мом матерњем, говору. У Уводу *Речника говора Лужнице* из 2018. ја сам са захвалношћу навео имена ових књижевника, осим Бошка Раденковића Горштака, јер његову збирку афоризама тада нисам користио, поменувши да сам се користио појединим речима из дела писаних на дијалекту, али сам пропустио да наведем наслове тих дела, па ево то сада чиним, уз извињење за ненамерни пропуст. Такође се због овог пропуста извињавам и Уређивачком одбору Српског дијалектолошког зборника.

Свима поменутих у овим Уводним напоменама још једном се срдечно захваљујем на помоћи и сарадњи у настајању овога дела.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

1. Драгослав Манић Форски, *Лужнички речник*, Бабушница, Дом културе (Пирот : Графика), 1977, 99 стр.
2. Драгослав Манић Форски, *Печалбари*, Бабушница, Народни универзитет (Пирот : Графика), 1974, 64 стр.
3. Драгослав Манић Форски, *Јесен живоџа*, Бабушница, СИЗ културе Бабушница (ГИРО „6. октобар“ Панчево), 1983, 98 стр.
4. Анкица Николић, *Мирис завичаја*, (Београд : С-print), 2012, 118 стр.
5. Анкица Николић, *Месење и гоџвење у Лужницу*, Удружење „Лужничани у Београду“ (Београд : С-print), 2014, 107 стр.
6. Анкица Николић, *Да се не љоџика*, Ниш – Sven, 2017, 150 стр.
7. Братислав Петровић, *ББП (Брацина блам љоезија)*, Ниш : ДУ Светионик (Ниш : Медивест КТ), 2019, 142 стр.
8. Братислав Петровић, *Сън ил јава - 2. изд.* Смедерево : Уметнички клуб Расковник (Ниш : Галаксијанис), 2018, 106 стр.
9. Братислав Петровић, *Госџавина слава*, Београд : С-print, 2012, 100 стр.
10. Братислав Петровић, *Госџавино закоџано благо*, Ниш : Медиа-пан продукт, 2015, 102 стр.
11. Бошко Раденковић Горштак, *Само се казује (умесџо афоризама – казувања)*, Параћин, Графопромет, 2006, 96 стр.
12. Бошко Раденковић Горштак, *Само се казује*, Параћин, Алка, 2012, 121 стр.

13. Горан Ранчић, *Сенће*, Бабушница : Народна библиотека, (Ниш – Sven), 2012, 145 стр.
14. Горан Ранчић, *Муће*, Београд : Пешић и синови (Београд : Атеље Сава), 2016, 199 стр.
15. Љубисав Ђирић, *Говор Лужнице*, Српски дијалектолошки зборник, књига XXIX (Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик), Београд, 7–190.
16. Јовица Ђирић, *Ебемће Јевројо*, збирка прича добивена од аутора марта 2013. године путем линка <http://www.blogoye.net/SELJAKBROJEDAN/>, данас се може наћи на сајту: <https://www.scribd.com/doc/177503668/Bem-Te-Jevrojo1>.

Београд, октобар 2021. године

А

а-ли прил. *одмах ѿоѿом* – Кòлко гòд да си пàметан, а-ли нémаш шкòлицу – нìкој те не смàтра за нìшта. Код нàс а-ли бúду избори, óдма по нì рабòте пиштáље.

абáње с *хабање, уѿроѿаиѿивање*. – Несъм остарел у овeј мојe младе гòдине од уживàнције, нeло од абáње и аргáтување.

абација м *кројач народног одела од домаћег сукна*. – Баштá ми бeше абација, а јá млада девођа, онò лјуђи одсвúд свртају и доносе клáшње, али пòвиш мeн да вíде, нeло штò им станúло до облеклò.

агалисување с *бесѿосличење, уживање*. – Несъм остарел у овeј мојe младе гòдине од уживàнције и агалисување, нeло од абáње и аргáтување.

аздисување с *ленчарење, живљење на ѿуђој муци и рачуну*. – Нејe он зарубил шију од рмбáње и шпарање, нeло од аздисување и гостевлáње.

ајвáн м *живинче, живоѿиња*, пренес. *лош човек*. – Штò се не смíриш, ајвáне јeдан, и привáнеш се за некаквú рабòту, нeло сáмо сѿи́таш по путíшта ко крнá крава.

алтòсување с *ѿодсмевање уз неѿрисѿојне гесѿове и гримасе*. – Јá áко сам остарeла јòш несъм дошла бьш доглe да вí служим сáмо за алтòсување, а и вí че остарeјете, и вáс си тòј чeка.

алис прил. *ѿоѿиуно, сасвим*. – Цаболебòсујемо пред зàдругу, по куђу и по двòр ни свe развлeчено, у цркву ѿдемо сáмо кáд ѿма вáрено вино и грeјана ређија, алис не вољáјемо.

áлиште мн. áлишта с *догодовиѿине, ѿосѿуѿици коју изазивају ѿодсмех*. – пдем уз пúт и мислим се у сeб квá ли че сьг áлишта да прáјимо. Мојá и твојá áлишта су голeмá, нeго па и живòтав нејe бòль, зачьс те неквò стрeви и

зажмиш. Мани више да причаш тај алишта која су правили деда и баба, тој неј је за причање у свако друство.

ан м *друмска механа где је могло да се њреноћи, коначишиће*. – Сарфин ан је бил једини ан у Сливовик у турско време, бил је онам у Дубраву.

аниште с *место где је био хан, остаци хана*. – На Аништето куде је Сарка држала ан са је Тома Црњинсћи насадил сливе. Веле да је туј бил турсћи ан, затој се место то зове Аниште.

аперисување с *хируришка интјервенција, ојерација*. – Три пути сам имал аперисување, али са сам ко нов.

арација м *љачкаш, ојимач, који намерно некога ил нешићо њусићоши*. – Кад ми муж умре, девери су ме једноман арали док ми деца не ојачаше, а најмладити девер је бил најголем арација.

арацика ж *она која намерно некога ил нешићо њусићоши*. – Кад млада побего за Њгњата душмањи су ни гоца арали, а најголема арацика беше Павлија, црви ју појели.

аргатување с *надничење, шегобно живљење*. – Цел век моје је било само кулучење и аргатување, ја не знам ни кв је море, ни куде се наоди.

аресује несвр. *доида се, свића се; одговара* (некоме неко или нешто). – Аресувала сам се на једнога воденичара, а малко се и он на мен аресувал, ал ме грабну Њгњат, ако је бил три године постар од мојег башту.

астрене с *окресивање грана са лишћем за брсинну стиоци шоким зиме*. – Беше човек ко горун, али у астрене шуму паде из границу и повреди си кичму, и са се не помера от кућу.

ашикуже несвр. *води љубав (с ким); удвара се* (коме). – Она сева с очи и ока колко ју глас служи да мора да топи маз и да не може све сама, а он оче све да мане и да си ашикује на славу куде пустосватице. ■ **ашиковање** гл. *им*. – Море, жени се на време док си млада и док те сви оче, ашикување буде и пројде, а старос брзо дојде.

Б

бабамарта ж *њерсонификација њреићролећа у легенди о баба-Марии, њерид од њочейка мариа до Младенаца (њочейка њрлећа)*. – Бабамарта мен нече да уплаши да не искарам овце на појату, само ли малко окопни снег.

бабетерина ж *пеј. зла и ојака баба*. – Млого си ме турал у теј твоје приче, че се питују јутре ква је тој бабетерина била, кад је суде стизала, и свакоме ману наодила.

бабешњаџ ж *много сѣара баба*. – Бабешњаџат се сѣв спѣкал, сѣмо штѣ не мрѣ, етѣ ју у ѣжу, а јѣш, брѣ, рабѣти, јѣш ју мѣсто не држѣ.

бабѣра ж агр. *врѣша круѣне заѣуѣасѣ ѣаѣрике*. – Ми сѣдимо двѣ трапа папрѣку, једѣн трап су бабѣре за пунѣње, а једѣн си ѣбичне наше папрѣе за пржѣње.

бабѣрка мн. бабурѣе ж *дем. од бабура*. – Дошѣл от косѣње, и на астал за-текал пуѣну шѣрпу пуѣнене бабѣрѣе, ѣн се примѣкне и свѣ ји отѣпа до једну, кѣт се пѣсле збрѣли свѣ да обедују, вѣде празна шѣрпа.

бабушѣра ж в. *бабешњаџ*. – Тамѣн да отѣнем грѣз, кад етѣ ју Љѣбинана бабушѣра, наострѣла се ко бѣсна кѣчка, че се маши с тојагу да ми главу отѣине.

бавѣње с *кашѣње, одоѣњавање*. – Бавѣње при нашега башту неје смејало да бѣде, малко ли се забавимо от корзу, бијење ни не ѣине.

баѣавѣише несвр. *ленсѣвује, бесѣосличѣ*. – Тој је једѣн нерабѣтник, баѣавѣија штѣ га нѣма, метнул се на уѣу, кад дѣјде врѣша сѣмо баѣавѣише сас вршачѣ окол задружни дрѣш. ■ **баѣавѣисување** *гл. им.* – Здрѣв и прѣв, и дѣбар мајстор, квѣ би свѣ до сѣ могѣл да ствѣри – мани га, али од баѣавѣисување нѣма кѣд, па си му дѣста тој квѣ је наследѣл од матѣр и башту.

бајадѣра ж *врѣша сѣиѣних колача*. – Уѣипимѣ пѣла ѣило шиѣер, у ѣѣг туѣримо тѣрѣста грама млѣвени орѣси, тѣрѣста грама кѣкс, једѣн маргарѣн, и свѣ помѣшамо, подѣлимо на пѣла, и у једну половѣну туѣримо чоколаду. За славу спѣремамо по некѣлко врѣсте колачи, али се госѣјаѣи највише отѣмају за бајадѣре.

бајадѣрица ж *хѣи. од бајадѣра*. – Штѣ моја ѣјна умѣје да прѣји бајадѣрице – мани га! За душу се лепе!

бакѣлченце с *дем. и хѣи. од бакал, бокалчиѣ*. – Најблаго ми бѣше ѣјутру да слѣзем у пѣдрум и наштѣ срѣце да попијем једнѣ бакѣлченце винѣ.

бакѣруша ж *бакарни новаѣ малѣ вредносѣи, бакрењаџ*. – И пѣре смо на-одѣли по плѣнин, бакѣруше, ѣмам ји у пѣдрум пуѣну једну конзѣрву.

баклѣк м *ѣубре, смеѣе, сѣтарудија*. – Тија баклѣк ис куѣу свѣ да исврѣлиш, сѣмо смѣта, а ништа не врѣди.

бакрѣ с *јагѣе* (на ромском језику). – Упрѣлет стѣгну јаганци, тѣг се и Цѣгаѣи размѣрају по сѣла, траже рѣгѣто бакрѣ за Ђѣрѣвдѣн.

банзѣв м *чѣвек високог расѣа, а незгодног каракѣера, уз ѣио и леѣ*. – Умамо једнѣга банзѣва, вѣздѣн лежѣи, сѣноч сѣѣта, рабѣту не пипа, а пробѣрљив на једѣње.

банза м в. *банзов*. – Глѣ кѣв је банза, изргѣл ко грѣсница, а мѣзак ко у ко-кѣшку.

бандогла́в, -а, -о *тврдоглав, својеглав*. – С њега никој неје могл да излезне на крај, бандогла́в је ко овѣн.

барабување с *мангујовање, скишање, бесјосличење*. – Барабување и школа не йду заједно, свѣ позавршаваше школе и запослише се, а нашити бараба че си барабује цел век.

бареткица ж *дем. и хий. од барейка*. – На главу натакарил некакву бареткицу сас ћулумку на вр, ко онија педерко у Курсације, што ји на телевизују гледаомо.

батисује се несвр. *квари се* (о намирницама). – Вурда трѣбе да постоји недељу-две да прећипи, па тг да се једѣ, а не ваљаје ни да је млого на топло, мож да узбучи и да почне да се батисује.

батише свр. *йоквари, уйройасиши*. – Тека се не работи, ако не пазиш само че батишеш тој квѣ си започел да работиш, па ти залуд работа.

бачка се несвр. *куйа се у илийкој води, жабурка се*. – Садимо оцутра сас комшику квачку, и гледамо како се у лавор бачкају моји пачичи.

бачкало с *блайо, каљуга где се свиње радо задржавају*. – Свињар предвечер докара селсѣ свиње до Црњинску чешму, а туј се направило каљиште до колѣна, право бачкало, и туј си сваћи домашин преузима њигов брав.

баценак м *йашеног, свасишкин муж*. – Били су кумови, али по жѣне и бацѣнаци.

башѣње с *йрећућкивање, избегавање истиине*. – Волѣла је да башѣ кудѣ йде и с куга се вицѣвља, али ју брзо увате у башѣњето, па је чѣсто јѣла ћотѣк.

башкари се несвр. *ужива у удобности, излежава се*. – Муж вој бѣше трклет на работу, а она је била у стање по цел дѣн да се башкари по кревет, а пуно пут не пријде ни до шпорет нешто да спреми. ⇔ *разбашкари се*.

бьгьльив, -а, -о *инвалидан, несјособан са ногама*. – Он ујет, а жена му бьгьльива, па се нашли ко с белу кобилу да су се тражили.

бедоча ж *велика беда, йука сиротиња*. – Била је бедоча до бога, морало је за свѣ да се штѣди и мучи, али који је туј школу прошъл, друга школа му неје требала да се снајде да преживи.

бећендисување с *узајамна симѣишија*. – Од вајкада си је било бећендисување измецу момка и девоћу, али се тој крило; неје било ко са да се они пригрну и целивују, а народ да ји обикаља, и да одврта главу од стид.

бећендише свр. *жели, йрижељује, симѣишише*. – Напред је било коју девоћу башта и маѣи бећендишу, њу је син морал да узне за жену.

Београцањи м мн. етн. *сијановници Београда*. – Кад је могл Марјан из Масуровци да се коље сас Београцањи у Скупштину, што па ја да не могу, па ја сам за свацу тата-маѣа.

берећетчак м хий. од берећет̄, њлодови који се роде у њољу. – Прогреја слњчѣнце, че нѣкне морѹска и че рѹди ошавчак, че вѣдимо берећетчак и овѹј гѹдину.

бѣчи се несвр. гледа јако оѡвореним очима, гледа зачуђено или неѡријатиљски. – Бѣчи се ко бодљиво говѣдо, ел ко телѣ у шаренá врата.

бѣгр м каменац који се хваѡа на суд у коме се греје вода. – Котлѣто у којѣ стáлно грејем вѹду ватило бѣгр, мѹрам да га очѹкам и опѣрем. Нѣчу сѹк, нѣчу да ми црѣва ватају бѣгр, бѹље ми сѣпи рећѣцу.

бѣр прил. редовно, увек. – Бѣр гѹдина, бѣр детѣ у кућу, онѣ не дангѹбе да прáве потѹмство.

бирибѣкош м шатр. лола, мангуѣ, ѡроѡлица. – Госпáвина рѹдбина си отидѣ, остáдоше сáмо бађевцѣје и бирибѣкоши. По цѣлу нѹч збѣра сѣлсѣи бирибѣкоши те пијанче, че му попáдају до прѹлет ѹбручи на бѹришта.

бистрѣње с вођење ѡѹђе бриге, ѡолиѡизирање. – Од бистрѣње полѣтику дѹм не напрѣцује, нѣло тѣ да пѹчнеш да си глѣдаш женѹ и децá, и њѣве и стѹку од којѣ се жѣви.

бѣчи се несвр. горди се, ѡрави се важан. – Милѣсов сѣдал, прекрстѣл нѹгу преко нѹгу, и бѣчи се ко да је минѣстер, ако нѣма кѹче за квѹ да га увáне.

блáгдѣн м дан у коме се не ради, ѡразнични дан. – Напрѣд се бáница пѹчесто месѣла сáмо у гáздинсѣ куће, а при нáс сирѹтињу сáмо на блáгдѣн, и кáд дѹјду пѹдолечѣи госјáње.

благѹтињá ж 1. ѡредео богáѣ добром ѡравом за исѡашу. – Овцѣте нашлѣ благѹтињу, па крѹте ли крѹте, а мѣн мѣло: че набречѹ млекѹ ко нѣкад. 2. ѡелесна наслада. – Прво се пренемáгаше, па ме цѹну, а мѣн по цѣлу снагу стáну неквá благѹтињá.

блáзнѣње с саблáжњавање, вређање јавног морала. – Онѹ и напрѣд је билѹ да се понећѣи напије па блáзни свѣт, али оваквѹ блáзнѣње, и тѹј и од стáри и од млáди, нејѣ билѹ нѣкад.

блáјање с оглáшáвање обве блѣјањем. – йвце се ублáјѣ, кѹзе се уврѣкају, од блáјање и врѣкáње не мѹже главá да ни се смѣри.

блѣјање с в. блáјање. – Не чѹје се вѣше ни блѣјање ѹвце, ни лáјање пцѣта, ни ровáње говѣда, ни врѣштáње кѹњи, замрлѹ селѹ, па тѹј ти је.

блесавѣње с неурáчунљиво ѡнашање. – Мѹре, престáни да се блесáвиш, блесавѣње нѣче да ти помѹгне, сáмо ако се рѣпнем и ѹзнем тојáгу.

блѣсавштина ж наивна и ѡриглуѹа женска особа. – Блѣсавштина, врѹглавштина, ћѹрко, штѹ не глѣдаш какѹ твојѣ дрѹшѣ рабѹте, свѣ че те иско-рѣсте и остáве.

блокчѐ мн. блокчетија с *свешчица, ноїсесић са лисїовима за кидане*. – Пїтај га штò че му тòлка блокчетија, да је узѐл две-три, па ајде-де, а он на-узимал ко да сáмо њему трѐбу, па áко се дѐле цабе.

бл̑сне свр. *блесне, сине, засија*. – Нòч тївна, мї се шуњамо, кад одједнуш ни бл̑сну батѐрија пред òчи.

бљување с *їовраћање*. – Напїје се, па пòсле да ти се стужни од њигòво блантање, бљување и подрїгување.

бљу̀тав, -а, -о *који је без їријатиног укуса* (о јелу и пићу). – Чорбицава ти бљу̀тава, ко да си спремала помїје за свиње. Књига ти је ко јѐло – ил је укусна, ил је бљу̀тава.

богорáди несвр. *мољака, їреклиње*. – Престани више да богорáдиш, неси садѐ ти у кућу, па да сви сáмо тѐбе слўшамо.

богопрòсница ж *обичај їаљења свеће їокојнику їре сахране*. – И морал сам да отїдем да вој запáлим свечїцу, помислѐ да òкам Госпáву да идемо заједно, она не пропушта таквѐ богопрòснице.

Богсавица ж *вер. їр. їосвећен св. Сави Освећеном (5./18. децембра) їразнује се за зашїиїу деце од ваїре и вреле воде, їнога дана се кува їїзв 'шарено вариво' које се сїравља од їасуља, кукуруза, їшенице, боба, грашка, леће и др.* – Варварица (4./17. децембра) вáри, Богсавица кладѐ, а Свети-Никòла (6./19. децембра) кўса.

бòдне свр. *дем. од бòде, бòдне чим шиљаїим*. – Јá се снебївам, дошъл ми сраман госјанин, једвá се снајдò та спремї нештò на скару, да неквò бòднемо на чьчкалицу.

бојацѝница *радња у којој се боји їређа*. – Напредѐмо прѐцу, па ју нòсимо при бојацѝју у бојацѝницу да ју бојацѝсује, после плетѐмо, или ткајемо.

бомбòнче с *дем. од бомбона, бомбоница*. – Нѐче Тїлко да се жѐни, а онї да га одобровоље прво му купише пòловно тракторче фергусòнче, па му пòсле доведоше женчѐ ко бомбòнче.

босотување с *ходање босим ногама због сиромашлука*. – Билò је и гладување и босотување, али је тагъшањ нáрод бил пòздрав нѐло данъшањ.

ботурлѐк м *зलोља, намћорсїво*. – Нáшити старц кат се потўњи не приоди при њѐг, и ништа му не тражи, пòсле кад му попрòде ботурлѐкат свѐ че ти дадѐ.

бошчалѐк мн. бошчалѐци м 1. *дар увијен у мараму (бошчу) који дарива млада, бошчалук*. – Невѐстата врѐдна, бѐш ўбави бошчалѐци наспремала за кумови и старòјће. 2. *рубље увијено у мараму (бошчу) сїремљено за укой*. – Јá сам си спремїла бошчалѐк и за мўжа и за мѐне, кад умремо сáмо да извáде из кòвчег и да ни премѐне.

бранѐње с 1. *забрана, ускраћивање чега коме.* – За детѐ је бѐље да му се објасни да нејѐ добро свѐ квѐ потражи, бранѐње мѐже да бѐде пѐвиш штѐтно него кѐрисно. 2. *одбрана од насрћаја.* – Бранѐње ти не помага, колкѐ гѐд да се браниш од мѐне, једн дн че бѐдеш моја.

брбњање с *брбљање, зановѐшање.* – Престани више да брбњаш, стѐжни ми се оди тѐј твојѐ брбњање.

брбѐче несвр. 1. *клокоће* (о води). – У Савни кáмен, у Стрижѐвачку рѐдину, кад прислѐниш ѓо на кáмену плѐчу чѐје се да брбѐче вода негде ѓдлабин. 2. *крчање* (о цревима). – Мора да сам појел неквѐ лѐше, сáмо ми брбѐчу црѐва по стомак.

брѐнување с *ѓошћовање, уважавање.* – Помгајте ме дѐк сам јѐш жѓв, кад ѓмрем помагање и брѐнување ми више не трѐбе.

брисогѓз м шатров. *ѓоалећини ѓаѓир.* – Видим у једнѐ прѐграде натѓрана папирната марамчетѓја, а у дрући брѓсогузи.

брстѓје несвр. *брстѓи.* – Кѐзе највише вѐле да брстѓју диволескѐвину.

брѓндав, -а, -о *дубок, ѓромукао* (о гласу). – Крупна баба бѐше, пáнтим ју ко сѓг да ју глѐдам, ѓмаше некѓв дљбѐк и брѓндав глас.

брчина ж *велики брк.* – Илија Цвѐтин ѓмаше големѐ брчине ко Краљѐвић Мáрко.

брчкање с *жабуркање ѓо ѓлићкој води.* – Ајде, дѐца, излезѐте из водуту, каквѐ је тѐлко брчкање цѐл дн.

брѓуља ж *ѓићѓи назив за краву.* – Пасѓ краве у нашено ѐриште у Бербѐч, а пројдѐ једн Сливовчањин па ме питѓје: „Чија је онáј брѓуља, бѓш би волѐл да ју кѓпим ако је на прѐдаву“!

бѓа несвр. *наилази у гѓмилама, нахрућује.* – Напрѐд кад дѐјдеоше славе нарѐд сас венѐри по селѐ сáмо бѓа á у једнѓ, á у друћу кѓћу.

бубáчка ДЛ ж *дем. од буба.* – Смири се, да не ѓзнем тојагуну, па ѓма да бѓдеш миран ко бубáчка.

бувљак м нов. *бувља ѓѓјаца, ѓѓјаца за ѓродају сѓтарих сѓвари.* – Бѐо на бувљак, па сам за мѓжа купѓла трѓ шловијањѓе и трѓ мајце трегерáче за испод кошѓљу, а за мѓн сам си накупувáла блѓзе и комбилизѐни, да ѓмам да промењѓјем, да ме не оговáрају какѐ ѓдем свѐ у ѓсто.

бѓдзашто прил. *врло јѐфћино, у бесѓење.* – Наши стáри су за тѐј ѓмање у Сулимáново давáли мѐће мамудѓје, а ви га сá распрѐдавате бѓдзашто.

букáч м *онај који ѓрави буку, галамѓја.* – Ако дѐвечер дојде Сáнда Цврkáло, он голѐм букáч, нѐче мѐжемо да одржимѐ Мирѓвно вѐће, ѓма се разгалами и на свѓ ѓма да досáди.

бѓла ж *ѓићѓи назив за жену Туркињу, али и синоним за жену која се на ѓѓављује у јавносѓи, која време углавном ѓроводи у кући у ѓрићремању јѐла,*

одржавању хигијене и удовољавању мужевљевим *ѝрохѝевима*. – Држѝ ју до̑м ко бу̑лу, не пушта ју да излѝзне да се ви̑ди с љу̑ди.

бу̑лка *крава риђе олаке са белом ѝегом на челу, и име ѝаквој крави*. – На̑ша Бу̑лка рѝтко коју̑ го̑дину да не бли̑зни.

бу̑нци̑ја м *онај који се бунѝ, и ѝодбу̑њује друге*. – Синоч не одржа̑мо Ми̑ровно ве̑ће, довлѝкоше се сѝлсће бунци̑је, и растури̑ше ни до̑говор.

бу̑риште мн. бу̑ришта с *ѝеј. од буре*. – Ако ова̑к наста̑ви да довлѝчи сѝлсћи бириби̑коши да пи̑јанче, до про̑лет че му попа̑дају оброчи на бу̑ришта.

бу̑ћкури̑ш м *јело или ѝиће без укуса, фиг. неѝи̑о ѝи̑о је без вредно̑ѝи*. – Од голѝм му̑ћкури̑ш – испадне голѝм бу̑ћкури̑ш.

буца̑ње с *фиг. момкова̑ње, лудова̑ње*. – Сви̑ другари̑ му се поже̑нише, и ве̑ч во̑де деца̑ за ру̑ку, а он се јо̑ш не ма̑њује од буца̑ње по путѝшта.

бучавѝе несвр. *зарасѝа у олаку, ѝосѝаје неочешљан, или неоѝимарен*. – Чим на некога̑ говѝда по̑чну да бучавѝу зна̑чи да је га̑зда ману̑л да во̑ди бри̑гу од њѝ, или да не̑ма с квѝо да ји ра̑ни.

В

ва̑жи несвр. 1. *има важно̑ѝи, вредно̑ѝи, цену, углед*. – Би̑л је ви̑ден човѝк, рѝч му се ва̑жила, сви̑ су волѝели да га угѝсте и попрѝчају с њѝга. 2. *смаѝра се, ужива глас*. – Једи̑но се Про̑ка ѝсмели да вој при̑јде, једѝн на̑очит човѝк, а ва̑жил је за до̑брог цу̑гацију.

валци̑ка ж *хвалисавка*. – Бобо-На̑ца би̑цинска је била̑ голема̑ валци̑ка, на це̑ло село се повали̑ла ка̑д вој Че̑да купи̑л од печѝлбу сандѝале. Голема̑ је валци̑ка, да ти се сту̑жни кат по̑чне да се ва̑ли и да се узди̑за, ко да ју не зна̑мо која̑ је, и каква̑ је.

ваља̑ње с *ѝроцес дораде сукна у ваља̑вици*. – Изатка̑јемо кла̑шње, па ји однесѝмо у Љубера̑жду у ваља̑вицу на ваља̑ње, по̑сле се од њѝ за му̑жи кро̑је панталѝне и капути̑, а за же̑не су̑кње.

ва̑рмерѝе ж мн. *фармерске ѝани̑алоне, фармерице*. – Једно̑ вре̑ме ѝскочи мо̑да да мла̑ди но̑се ва̑рмерѝе, данѝс ји но̑се сви̑, и му̑жи и же̑не, и ста̑ри и мла̑ди, и у гра̑д и по села̑.

вароша̑нка мн. вароша̑ње ж *сѝановница варо̑ши*. – Ти̑, мори̑, се под-големи како̑ поста̑де вароша̑нка, преста̑де да позна̑ваш на̑с сеља̑ње, а̑ко смо до јучѝр за̑једно ѝвце па̑сле и из иво̑ру во̑ду пи̑ле.

васпита̑чка ж *васѝи̑ѝачица, одга̑јаѝељица*. – Таврали̑ја поче̑ она̑к но̑гу пред но̑гу да шѝта прека̑ј аутобу̑с, сас ку̑кови кла̑ти ко ма̑гѝре сас са̑мар, а они̑ по њу̑ ко деца̑ по васпита̑чку.

ватање с *додиривање, мажење у љубавној људигри*. – Напред се чекало да се угаси свѣтло, или да се мрдне негде утавнин па да почне ватање и целивубање, са се батају у сред пладне, и куде стигну.

вати се свр. *нађе се у некој нејрилицы, буде љриклешиен каквим сѣицајем околности*. – Ватил се у бездир од тоље закасотине. Ватил се у сиротинлѣк ко сиромѣ за патку, па га не попушта.

вашарување с *љровођење на вашару. или уочи вашара*. – Кад дојдеше Крстовдѣн, вашар у Бабубшницу, вашарување за омладину је трајало и по три дѣна, али имало народ, а са све намалело.

вејавица ж *јак вејар са снегом*. – Вејавица голема, једва смо могли очи да отварамо, а нигде заклон главу да склонимо.

вејање с *одвајање зрневља љасуља или жиѣа од љлеве уз љмоћ вејра*. – Чѣни ми се најтешко беше вејање жѣто, мораш с лопату да га врљаш увис, а ветар ти носи плеву право у очи и нос.

векување с *фиг. дуго љрајање, дуго остѣјање на власѣ*. – Постаде буца, големѣц, први човѣк у варош који се за све питује, и мислел је да че довек да векује, али и његово векување не потраја млого.

велемајстор нов. м *врхунски мајстор, онај који је ненадмашан у неком љослу*. – Она мисли мѣн че да предрибла, па ја сам за њу велемајстор у дриблање.

венчалан, -лна, -лно *који се односи на венчање, венчани*. – Врнул се от печалбу и нападал жену, ушчинило му се да је видел његов венчални прстен на комшијин прс с куга су заједно радѣли, ако не призна оче да ју искара ис кућу.

веселѣчѣи, -чка, -чко *који љриѣада весѣљаку, који је љоѣице од весѣљака*. – Америкѣнка повѣла коло, па извадила некто марамче и само га врти, види се да је родена за весѣља, од веселѣчку сорту.

веселѣње с *весѣљење*. – До оточ је руцала и слѣзе неје могла да заустѣви, а сѣг од онолко викање прејде на веселѣње.

вѣчито прил. *без љресѣанка, увек, сѣално*. – Човѣк мисли да че је вѣчито млад, али старос се прикрадне, украдне ни младе године и побегне преко брег, а ми тој и не примѣтимо.

вештак, мн. вештаци *онај који је сналажљив, који је вешѣи да се снађе у сваком љослу и свакој љрилицы*. – Љуба Севѣтин из Срижевац беше вѣш човѣк, па су га сви звѣли Љуба Вештак.

вилцѣнче мн. вилцѣчетѣја с *дем. од вилцѣн, шољица за кафу*. – Сѣдомо на дрвник да се одморимо малко, кад ете га иде домашѣн, носи грејану реѣију у кондѣр, и на послужѣвник вилцѣнчетѣја.

ви́сћи нов. м *виски, врсӣа јаке ракије од жӣӣа*. – Овој је рећија што сам си спремила за укоп, да пред енглеску краљицу принесеш њу и њојан ви́сћи, за мојуву би се ватила.

ви́чан, -чна, -чно *који нешӣо добро ѿознаје, који је навикнӯи, сти́ручан*. – Снао, чу те молим да ми помогнеш да натрукујем овџа чаршав, ти знаш да ја несѣм бѣш ви́чна у трукувањето. Њу не требе да учиш, она је ви́чна на туј работу.

вицу́је несвр. *вића*. – Вицувала сам га млого пути сас њу, ако он баши да има нешто мецу њи.

вицу́је се несвр. *вића се*. – Курјаци се несуд често вицеваљали, а са се накотили, па се и лети вицевају. Ете кви смо роднине, живимо у Бабушницу, а ретко се вицевајемо.

влакно́ (уз бр. влакна́ и влакнѣти) с *шанка влакнасӣа нӣи, ѿриродна или наѿрављена, влакно*. – Обосел по главу, начисто оћелавел, ни две влакнѣти му несуд остала.

вла́чен, -а, -о *оно шӣо је обрађено на влачари* (о вуни). – Баба принесе нову цедилку на големе црне и белѣ коце сас дљеји тракови, напрујену од влачено сукно.

вла́шћи, -шка, -шко *оно шӣо се односи на Влахе*. – Затѣкал ји Љуба у шталу где се онодили (сексали), и одма се сетише да че да раздаде влаше пате (гласине) по цело село.

воли́ра се несвр. *фолира се*. – У лужничку орату нема глас „ф“, затој се понећи Лужничањи често волирају.

вотѣља ж *фошеља*. – Кад дојдем там одма че те водим у „Симпо“ да ти узну мерку оди гузицу, и че ти купим голему вотѣљу, а и нову климу да се смрзнеш у сред лето.

воћка ж *дрво на којем расӣе воће*. – Који воће сади, а трѣе не вади, ко да ји неје ни садил.

во́чник м *воћњак*. – Деда Пејча, брѣ, посади најубав во́чник у Сливовик.

вра́же несвр. *мрда ѿрсӣима*. – Детенцето вој млого трклето, и стално враже сас прстичи ко да свири у кланѣта.

вранчѣ мн. вранчетија с *младунче вране*. – Сврака изводи сврчетија, врана вранчетија, а чавка чавчетија.

врданѣ с *избегаванѣ истӣине; извлачење од неке обавезе*. – Врданѣ нема, има да признаш и када си матер за сису уапал кад те дојила, камо ли да не признаш дуг који дугујеш на државу.

врѣви се безл. *ѿрича се, говорка се*. – Врѣви се по село да че се Вецо и Каѣтица мањују (разводе).

вревљив, -а, -о *иричљив, говорљив*. – Наша баба беше млого вревљива, од њу се до реч не додеше, па ју снаје клнеоше: Што једнуш не занемје, да ни се душа смири.

врекaње с *оглашавање козе врекањем*. – Овце се ублаје, козе се уврекају, од блајање и врекaње не може глава да ни се смири.

вречетина м *ауг. од вреча*. – Имало је вречетине које збирају и преко сто ћила, по двојица човека вречу једва подигну.

вржалџ м *човек који врачањем иредвиђа будућности, или има сиособности да излечи неке болести, врачар*. – Негде кажу вражалџ, у наше село га зову вржалџ. Сента вржалџ из Витановци је бил најголем вржалџ у целу околину.

вржалица ж *жена која врачањем иредвиђа будућности, или има сиособности да излечи неке болести, врачара*. – Бобо-Товилка, вржалица из Периш је знала да гледа, нема човека коме она неје растурила маџје.

врзина ж *закржљало сишно расише*. – Излази, бре, да те видимо, што се куташ ко зајак у врзину. Потрча, оно ми се врзина уплете у нође, па кат сам акнул, разби се ко звечка!

вриштање с *њиска, коњско оглашавање*. – Не чује се више ни блејање овце, ни лајање пцета, ни ровање говеда, ни вриштање коњи, замрло село, па тој ти је.

врдупи се несвр. *излежава се*. – Ене га Браца, изврндупил се ко ага! – Па што да се не врдупи кад је пун с паре ко брод.

вүзне се свр. *оклизне се*. – Беше га поледило, па озгор опељужил снежк, ја појдо у задругу по цигаре, па кат се вүзну, падо ко ис крушку, замалко без главу да останем.

вүница ж *уиредена вунена иређа од различити обојених влакана*. – Баба вој исплела цемпирчк и рукавичће од вүницу, па има она да ми буде најубава бабина унучка.

вутрoла ж *фуџирола*. – Гурну ливoвер тулумбаш у вутрoлу, и излeзо надвoр да идем у-планин.

Г

гадурина ж *аљкава, лења и вулгарна особа*. – Свекар ми је бил добар човек, а свекрва је била гадурина голема, до смрт ме је јела.

газдаричка ж *хиџ. од газдарица, газдаричица*. – Дојде убава газдаричка, па се још нађиздила ко невесле.

газѣње с *гажење*. – Пободѣмо стожер на гувно, па окол њѣга нарѣдомо снопови жито, па укарамо коњи, а који немају коњи може и волови, те га сас газѣње овршју.

галес, -ста, -сто *ирниурсаи*. – Јучѣр на пијац продадо галестуну краву.

гѣгњање с *гуњђање, зановѣшање*. – Доста, брѣ, више с тој твојѣ гѣгњање и наодѣње ману главу ми пробѣи.

гѣњђање с *в. гѣгњање*. – Од њојно гѣњђање дошло ми да ванем свѣт, ел некво да урабѣтим с мене, па нек се рашири сама по кућу.

гѣца м погрд. *сељак, геак*. – Ори, гѣцо, кад немаш школу, а кад умреш че се одмараш.

гецован м шатр. *в. геца*. – Прави је гецован, али збѣри најубаву школѣрку која преко лѣто дојде у село.

гѣздав, -а, -о *накићен, украшен, ошмен*. – Невѣстава бѣш гѣздава, а да ли је и вредна топрѣ че се види.

главник м 1. *онај ко је главни у каквом ѣослу*. – Тилкова сестра бѣше уда-та за управника у пошту, па он Тилка заповли, и тој да бѣде главник поштар на шѣс селѣ. 2. *део ѣочка заѣрежних кола, в. главчина*. – У главник се удѣвају спице.

главурѣна м *ѣврдоглава и ѣриглуѣа женска особа*. – Стаѣли се ѣба ѣсти, главурѣн и главурѣна, па им и деца таква.

главѣйна ж *средишњи, ваљкасти део ѣошка, у који су учврѣћене сиѣце (ѣаоѣи)*. – Најбоља главчина је од брѣс, у њу се удѣвају спице, а на њѣ ѣду наплати.

гледѣње ж *ѣѣисак који се сиѣче на основу сиѣлашињег изгледа кога*. – Невѣстицата им на гледѣње нејѣ лоша, а каква је онак – они си знају. Кравата добра на гледѣње, а каква је на телѣње и на млекѣ, топрѣ че се покаже.

глибав, -а, -о 1. *млиѣав, неухрањен, слабашан* (о човеку или живинчету). – Детѣто му ѣрно глибаво, не знам да ли че га прѣме у војску. 2. *блаѣњав* (о терену). – Идо у Барје да садим лук, ѣма гоца глибаво, па си се врну дом.

глоцање с *фиг. нервирање, живѣирање*. – Цѣл вѣк ме је сефирѣл и глоцаѣл ко свињску ногу, од тој ѣигово глоцање сам и стануѣла оваква да несѣм више за у ѣуђѣи.

глупавачак, -чка, -чко *ѣриглуѣи*. – Нејѣ злоглѣдна, ѣбавачка, а неје ни глу-павачка, али ѣма јѣдну ману – воѣи текѣ да цврѣне понѣкад, оно па кујѣ не воѣи, али га она умѣје и прекара.

гњѣтѣње с *фиг. ѣреждѣравање*. – Иструже ни ређѣја, па кад навалѣмо на плѣскавице и цревца не глѣдамо кѣлко че појѣдемо, гњѣтѣње до могање.

гњѣл, -ѣ, -ѣ *фиг. клонуѣ, слаб, ѣрошан*. – Какѣ, брѣ, зачѣс дојде невоѣла до човека: до јучѣр ко дрѣн, а глѣ га сѣг – гњѣл ко мушмула.

говејање с *ленчарење, бишисање*. – Од говејање нема вајда, нело ајде да се дџсамо па на работу, наше работе никој нече да уработи.

говѣља несвр. *бишише, дошрајава*. – Још говѣљамо, а до када чемо, тој сáмо овѣја одозгоре занáје.

гологүзија ж *неуки и невашишани људи, шроси свеи*. – Синоч у кавану намуáла се гологузија кóлко óч, једно пијано, једно поје, једно óка, па кат се степáше, милиција ји не мóж развади.

голóтување с *йуко сиромашиво када се нема ни одећа ни обућа*. – Било је и голотување и босотување, али је наро́д бил пóздрав и пóвесел нело сá.

голошија м/ж 1. *живина голога враица*. – Дојде кум, а жена óдма зáкла најубавог петла голошију, те га обѣпамо. 2. *фиг. незрела и несналажљива особа*. – Тија голошија још нумѣје сáм да се обѣје, а вѣч почёл да се оглецује пред огледало.

гóнка се несвр. *удвара се* (о зечевима). – Прѣдвечер зајци слáзе из Страње у дѣтелине, па се играју, гóнкају, прѣцају, дóк понећи не плати з главу, јер и ловције знају гдѣ да ји траже.

горáк м *сишина и реи́ка шума, ши́ражје, в. реи́ежак*. – У брáништето у дољњи крај има и крупна гора, а у гóрњити више горáк.

горолóм мн. *горолóмци* м *који је вредан и јак, који гору ломи*. – У Стрижевац беоше два брáта: Драга Горолóм и Љуба Горолóм, вредни и поштѣни, сá обе куће запустѣле, деца се растикала по свѣт.

горóломсћи, -ска, -ско *онај или оно ши́о се односи на горолóмце*. – Свѣта ормансћи доведе Мирјáну горолóмску из Стрижевац, вредна жена, чу́до напрајише.

готовáн м *који воли да други ради за њега, нерадник*. – Мачкав поáлен и голѣм готовáн, нече погáнци да јури, сáмо чѣка да му се даде зáлок лѣб.

госјáр м *онај који радо и чести́о неи́озван иде у гости́е*. – Госјáр је те му нема раван, кудѣ улѣзне заборáви се, али нејѣ такъв и да дру́гога дочѣка и пречѣка.

госјáрка ж *она која радо иде и када није и́озвана у гости́е*. – Нашли се, она́ голема́ госјáрка, óн голѣм госјáр, по три дѣна се не врѣтају от слáву.

госпочѣ с *фиг. госи́одичи́ћ, размажено деи́е*. – Баба Радóјка се на свá уста вáли: Мојѣ госпочѣ да рабóти почѣ.

гoтвѣно поим. прид. *оно ши́о је сиремљено кувањем*. – Чим улѣзомо у сóбу, óдма се óсети да ми́рише на гóтвено.

гоштѣва несвр. *дочекује с иáжњом и часи́и и́робраном храном и и́ићем, угошћује*. – Дојду упролет, у најголеми рабóте, па се заседу́, а ми́ немамо врѣме ни да се омѣјемо од рабóте, кáм ли њи́ да гоштѣвамо.

грабање с *дохвајање на њречац, њрисвајање*. – Како се је обогатио с грабање и отимање, тека му се имотат брзо растури и кућа опусте.

градисал, -а, -о *ономоћао, ороноу*. – Несъм га одавно видељ, ама арно градисал. Куде погледаш у село туга голема, људи градисали, куће запуштене, све се ућутало...

грбавене с *њовијање леђа од рада и најора*. – Големо имање тражи големо грбавене, а не сџитање и луксузацију.

грбњач м *кичма*. – Боли ме грбњачат, некако сам се пореметила, па сам се, еве неколко дјна, савила дозем.

гривна ж 1. *дуга и гусџа длака на врају коња*. – Он њсполк њспружи рјуку прво пред прљџу да га подуши, па ју тг помазни по гривну, и кобилата се умири. 2. *анат. зглоб који њовезује шаку и њодлакџџу, или сџојало и њоџколеницу*. – Руже ме боле у гривнуту, претеретила сам ји у загртање. Нешто поче нога да ме побольђује доле у гривнуту. 3. *метална карика која њовезује лисџ косе са косилом*. – Расклимала ми се коса, ја узе па измери сас врцу од тотомак до вр на косу, па промени заглавђе на гривну, те ми са не мрда косата.

грџ м *жџџо самлевено у сџџну њрекрују, круџџа*. – Сџпу правимо сас фџде, или сас кнедле од грџ.

грџска несвр. *грџска*. – Грџскај напомалко, немој све одједнуш да поједеш, па да нема за после.

гркаво прил. *њромукло, ослабљеним гласом*. – Петлат поче гркаво да поје, попрдел га, зрел је за чорбу.

грлица ж зоол. *џџџа слична голубу Turtur turtur*. – Млого волим да слџшам грлице кат се упролет упоју у наш шљивар.

грмес, -ста, -сто *жбунасџ*. – Пасуљат убаво њкал и процвтел, па грмес, да те је мџло да га гледаш.

грнчарлџк м *лончарски занџ*. – Живели су у Бабушницу од грнчарлџк, али су си придржавали и село.

грнчџк мн. грнчџчи *дем од грне, грнчџ*. – Сирома љџђи који су они су варили у грнчџчи, а који су бџли погазде у шерпе.

грнченце мн. грнчетџћа *хџ од грне, грнчџ*. – Ымам си једно грнченце у које си варим само за мене и за деду квџ ни се једџ, да ни на наџде ману младџти.

гробар м *човек који коџа гробове и укоџава мрџваце*. – Ђура гробар се рацени сас паре, јутре че џдем куде њег или куде споменџје да ти најдем работу, да не умреш глџдан.

гроздобер м *берба грџђа*. – Укрџсен ко кола кад појду у гроздобер.

грозотија с *грозоија*. – Пу́т до њи́ното селó је грозотија, полџк вози́ да не покршиш колáта, па кад стигнеш.

гр̀сни́ца ж фиг. *индијска конои́ља, марихуана*. – Јао, глédам га, нализа́л се, а сигурно се и насмради́л сас гр̀сни́це, кад би га цицну́л једанпу́т запотаји́л би га.

груле́ње с, *одвајање ѱлода ораха од коре*. – Ка́д бу́де у груле́ње орéси обóје ми се пр̀сти у црнó, пóсле по не́дељу д́на не мóгу да ји óперем.

губе́ње с *губљење*. – Играмо кáрте у па́ре, па бу́де и добивáње, али пóвиш губе́ње.

губóсан, -а, -о *који има кожно обољење, губав, лејрозан*. – Улéзо у сопчé, а óн та́м држа́л губóсано детé, престрави́ се ка́д га погледа́. Ѐма губóсана говéда, а не предузима́ ништа да ји лéчи.

гуза́н м *који има велику гузицу*. – Детé им гуза́н, једва́ на́јду панталóне њи́гов брóј да му кúпе. Са́шко Гуза́н извади па́клу цигáре, за́пали једну́, а једну́ ту́ри иза уó, остáло да́де на дéду.

гуле́ње с фиг. *једење једнолике и неквалиѿеи́не хране*. – Онí гу́ле са́мо качама́к и мору́зницу, а од гуле́ње мору́зницу се не дебелéје, нело од меш-чину́.

гура́ње с *ѿмерање с једног месѿа на друго уѿѿребом снаге*. – Квó је, брé, тóлко кара́ње и гура́ње по ауто́бус, смире́те се да ви са́ óдма не исвр́љим сви́ на́поље.

густира́ње с *уживање у доброј храни и ѿићу*. – Немóј се жу́рите, мезéлите и густира́јте, данс́ је д́н за густира́ње, а од јутре ка́д отидемо на њиву зна́је се квó ни чéка.

Д

далéчан, -чна, -чно 1. *који је ѿросѿорно удаљен*. – Имамо далéчне њ́иве, па мóрамо зóром да поóдимо да ји рабóтимо. 2. *који није у блиском родбинском односу са киме*. – Ако смо долéчна родá, мѿ си се пошту́јемо, и зовéмо се за сла́ве. ■ **пóдалечан** *комѿ. удаљенији*. – Мојé њ́иве су далéчне, млóго пóдалечне од њи́гове, па мóрамо пóрано да се дѿзамо од њѿ.

далéчко прил. *који је ѿрилично удаљен, али не ѿревише далек*. – Далéчко је, али нејé млóго далéко, ако пойтате пре мрáк че стигнете. ■ **пóдалечко** *комѿ. који је неѿиѿо удаљенији*. – Ку́ћа им је ма́лко пóдалечко од на́шу, па мóрају пóрано да крéну од на́с.

дарува́ње с *даривање*. – Убава неvéста, али и гоца́ дар донéла, ни́кога неје замину́ла сас дарува́ње, ч́к и комши́је који су били пóзвати на свáдбу.

дарчѣк мн. даровчичи м *скроман ѿклон који се добије од младе на свадби*. – Невѣста дава најубав дар на кума и кумицу, па на свѣкра и свекрву, али се гледа да и друђи сватови добију по некакѣв дарчѣк.

дњнѣшњѣ, -шња, -шња *данашњи, садашњи*. – Дњнѣшња ѿмладина не воли да рабѣти, воли да живи на ољкшицу.

дњнѣт м *важан и неѿоновљив дан, дан маркиран неким судбоносним садржајем*. – Моја маи си спремила свѣ квѣ трѣбе вѣчером за вѣѣру преди дњнѣт кат смо трѣбали да идемо да прѣсимо невѣсту, па кат се врнумо она си постави ѱвечер вѣѣру, а ми оставимо дар у собу на крѣвет, па излѣземо на ѿро у авлију.

дводинарка ж *метални новчић од два динара*. – Чудо смо некада могли у задругу да купимо за дводинарку, а са се не може купи ни једна бомбѣна.

двоногѣња м пренес. *човек, двоножац*. – Од двоногѣњу се ништа неје ѿтѣло квѣ науми да урабѣти.

дворѣње с *служење, угађање*. – Арам да му је моје дворѣње и угацање, кад ме са пот стари днѣ напушти и ѿстави да мрѣм сама ко пустињак.

дебѣљак м *дебљи крај мойке или одсечене гране*. – Кад дѣнемо лѣсник шума иде унутра, а дебѣљаци ѿстављамо напоље. Јак је чѣвѣк бил: ѿсечѣ буку, па дебѣљакан тури на јѣрм на волѣви, а ѿн дебѣлиште тури на рамо, и текѣ буку докара дом.

деждѣвњак м зоол. *врста водоземаца сличног гушѣтеру Salamadra muculoza*. – Неје добро да се утѣпа деждѣвњак, који га утѣпа че му рука усѣне.

дежурѣна ж *ѿпросѣорија где дежурѣ дежурна служба ѿлицѣје*. – Команѣир се прѣво куде њѣг насмради, па слѣзне у дежурѣну, те накара милицајѣи да повѣде шишѣтија из плакари, там кудѣ си чувају пиштољи.

делѣдба ж *деоба*. – Има патку ко да је бил сас магѣришта на делѣдбу кат се делѣле голѣме патѣе.

дѣловођа м *раније сеоски ѿисар, данас шеф месне канѣеларије*. – Живадин Лѣпојнѣи је бил дѣловођа на Бѣлу Вѣду.

дѣљање с *ѿпесање* (ѿ обликовању гредѣ). – У дѣљање да пѣзиш да не ѿѣсниш гредѣте, да мѣсто гредѣ одѣљаш дѣѣе.

дѣмбел м *нерадник, лењивац*. – Цѣганска сѣрта, свѣ дѣмбели и ладолѣжи, и па си живе, и тој бѣље од нас Срѣи.

дѣтињство с *дѣба чѣвѣѣга живоѣа од рођѣња до дѣчаѣѣва*. – Она је у дѣтињство прѣлежала запалѣње мѣзак, и туј си сас мѣнтални ѱзрас ѿстѣла.

дијѣманѣи, -ска, -ско *који је од дијѣманѣа, дијѣманѣски*. – ѿчѣш ли да те и у руку цунѣм, мѣжда и дијѣманѣи прѣстен да ти купим.

дѝлер м нов. *расѝурач и ѝреѝродавац дрога*. – Решавам се да дѝгнем руће оди њу, али цабе, чѝм вој чујем глас одма вој пристањујем на све, ко наркоман кад га дѝлер оќне, па му још даде и цабе шмрќ.

дилиндара ж *најдужа и најковрѝавија сѝидна длака код жене*. – Врчи вој знѝ од челѝ, а на веќе вој капће од знѝ ко на дилиндару кад мѝча. Овеј данѝшње жѝне сѝг све бријане, а ја да навлечѝм овакве мѝлецеће гаче кудѝ да скутам дилиндару? Е бѝш ми га уз дилиндару и за тебе, и за сви друђи ко што си ти.

диплѝма ж *званична ѝоѝврда, докуменѝ којим се ѝризнаје каква квалификација*. – Колко год да си паметан, а-ли не маш диплѝму – никој те не тимари за ништа.

дљгодршка ж *крушка са дугачком ѝеѝељком*. – Има једна сорта круше сас дље дрше, звали смо ји дљгодрше.

дљгообрѝзес, -ста, -сто *човек са издуженим лицем, који је дугих образа*. – Дљгообѝзес, а ћѝсав, па му се лицѝно лѝшти.

дљгопрѝлес, -ста, -сто *брав са дугом ѝушком*. – Купѝмо свињче за домазѝк, убаво свињче, ем тњкопрѝесто, ем дљгопрѝесто.

дљгорѝнка ж *овца са дугим реѝом*. – Имамо једну ѝвцу сас дљг реѝ, зовемо ју дљгорѝнка.

дљгуњаѝ, -а, -о *неко или нешто ѝриличне дужине*. – Све ѝѝве су ни тѝсне а дљгуњаѝе, тека је тој кат се једна ѝѝва дѝли на пѝт брата, па ју мѝж прерѝпиш да се затрчиш.

добивање с *добијање*. – Без рескирање нема ни добивање. Отејање ми је малечко, затој ми је добивање големо.

довезѝ (рад. пр. доведезѝл, -зла, -зло) свр. *донесе, доѝреми, ѝребаѝи кога или што везеѝи*. – Довезе ме син при черку, да поседѝм неѝи дѝн и ја у Београд, да видѝм како се овде живи.

довијање с *домишање, сналажење*. – Жѝви се мучно, али ми смо си навѝкли на немање и довијање.

договарање с *договор*. – При мојѝ да ти не оратим: све убаво и све сас договарање, а где ме доведеше неје бѝш све тека, ни има слѝга, ни има договор.

додавање с *домѝшање, ѝридавање чега што није ѝостојало*. – У ѝѝјното причање неје бѝш све како је било, има и додавање, да прича испадне побуава.

додѝрување с *додѝривање*. – Једѝно што се с моју бабу успешно договарамо је да се волимо, али без додѝрување.

додолѝје свр. *ѝостѝане неѝодношљиво, неѝдѝжљиво*. – Додолѝло ми, овака се више не мѝже, ѝчу сама да си смрт створим.

дозагрѣта свр. *доврши огрѣћање кукуруза*. – Јучѣр дозагрѣтамо, сá нећи дѣн да одѣнемо, па че пóчне жѣтва.

дозво́ли се свр. *ѿокори се нечијем малѣреѣирињу*. – Јá се несѣм ни́кому дозволила да ме гази и потцењава, áко сам билá сирочѣ без башту.

дојѣње с *храђење младунца својим млеком*. – Ти си, снао, јóш млада, немóј дете да насметеш у дојѣње да бóде глáдно, па да забѣкне, да га пóсле не мóжемо сврнемо.

дока́ра се свр. *доѣтера се, удеси се*. – Порáсла, заокруглила се, па кат се у́баво облече и дока́ра, свá момчетија се претицају које че до њу да се увáне у кóло.

дока́ча несвр. *дохваѣа, досеже*. – Кра́тка мóтката, не мóгу да дока́чам висоће грање с њу, а ста́р сам да се потка́чим на орејат.

доко́па свр. *доврши ѣрво окоѣвање кукуруза*. – Сáмо штó доко́памо, вѣч почиња загрѣање, јóш не дозагрѣтамо, жѣтва пристигла, ете такѣв је на́ш жи-вóт на селó.

доко́си свр. *доврши косидбу*. – Јá доко́си, а комшија јóш неје ни почѣл косидбу.

докрајчи свр. *учини крај* (коме или чему), *убије, уништи*. – Мислѣл ако се растáви сас жену че се спáси од ѣáвола, али га докрајчила шволѣрка.

доку́пује несвр. *докуѣљује још нештио од онога штио је већ куѣљено, или чега ѿнесѣаје*. – Колкó гóд да спрѣмим сѣно и реѣију, у́век су на мањк, ни-како да истрају до нóво сѣно и нóву реѣију, свáку гóдину мóрам да докúпујем.

домаћинлѣк м *усѣино вођење домаћинсѣва, домаћиновање*. – Чим чо-вѣк кре́не у курвалѣк, óдма пречука домаћинлѣк.

домаћинује несвр. *живи као домаћин*. – Óче да домаћинује, али воли и да се заседи у кафáну, а једно з дру́го не ѣде.

домѣри свр. *дода ѣри мерењу да буде ѿѣијуна ѣежина или мера*. – Женá ми рече да кúпим две ѣила шиѣѣр, али ти домери да бóду три, да ме не врта по јóш ако вој је мáлко. Дѣ ми домери јóш пóла ѣило оди петлицањиви, бѣш су у́бави.

домѣли свр. *исѣуни се милином*. – Она́ се мáлко зáсмеја, па почѣ на́глас да се ѣикóти, неквó вој домѣле, па помислѣ да че срце да вој прсне у грóди.

допечѣ свр. *доврши ѣечење, исѣече до краја*. – Виц да видиш да ли се јáгњето испѣкло, али ако трѣбе не́ка се јóш мáлко допечѣ, бóље да је мáлко препѣчено, не́го недопѣчено. Извади лебáт из рѣлну, áма јóш глѣтав, па га врну да се допечѣ.

допи́сује свр. *ѣисањем доѣуњује оно штио је ѣроѣушѣено у ѣреѣходном ѣисању*. – Пилетија ѣма од сóрте, јá исприча ѣметија која сам се сетила, али сѣгурно ѣма јóш, па ви ако се досѣтите јóш некоје ѣме, ви допи́сујте.

допи́сује се свр. *води и́рейску, води дои́сивање*. – Мојви син за сво време док је бил у војску се дописувал сас Смиљиноно девојче.

допла́дне прил. *до иоднева; и́ре иодне*. – Допладне смо били у сено, са малко да одморимо, па да се влачимо у градину.

доплачува́ње с *накнадно долаћаивање уговорене цене*. – Он је тежак и на плачување и договорену цену, а на доплачување оној што је остал дужан, оди тој мораш да се обришеш.

допра́чување с *доираћаивање кога до његове куће*. – Неје могла да се помири да више нече да буде њигово допрачување до њојну кућу, и њојно испрачување кад он појде нанегде, да је тој све прошло.

доса́цување с *досаћаивање*. – Досадан је, досадан, па ми је душу појел с досацување, и за које сам крива, и за које несъм.

досе́чљив, -а, -о *досеиљив*. – Била је бистра и досечљива, ну никој неје могл да преведе жедну преко воду.

доси́пување с *доливање*. – Неје давал да чаше буду празне, чим некој отпије из чашу, он одма досипује, понекад и прекара у досипувањето па се госјањи напију да забораве где му је глава.

досо́љување с *додавање соли већ сољеном јелу*. – Велé: билé двé јетрве, па стално прекарувале у досољување, једна пројде па тури шаку сол у грне које ћипи на шпорет, после друга пројде, па и она тури шаку сол, а не вреве једна з другу.

доста́вља несвр. фиг. *иридодаје, наставља*. – Ја сам причљива, и нумејем да кријем квó сам чула од друђе жéне, али не волим да измишљам и достављам квó несъм чула.

до́стиг м *досиизање*. – Решил да умоча ветар, пробал на достиг, али који може да достигне ветар, ветар побегал.

до́тъвнин прил. *до мрака, док не иадне ноћ*. – Кад дојде зима ми деца узнемо санице, па се въздн низ шљивари санкамо, дотъвнин дом нумејемо да се врнемо.

доте́па се шатр. *мривоше се од иића*. – Ма у тија кафић сте се дотепали, затој ти украли мобилан.

дотепу́је несвр. фиг. *убија у иојам*. – Еј, немој ме и ти са дотепујеш у мoзак, неје ми до зајебанцију!

доту́ри свр. *домеине*. – Од наше си млеко потсиримо сирење за две и пол качетија, па докупимо млеко та дотуримо и у трећото, да је и оно пуно.

дочекува́ње с *дочекивање са иосебном иажњом и гостилољубивошћу*. – Наша баба беше млого добра жена, њојно дочекување и пречекување је било за причу, цела рода ју је волела.

дрвѣри несвр. *ојскрбљује дрвима, обезбеђује кога огревом.* – Ја да ви раним и дрварим, а ви да препишете имање на брата, тој тека нече може да буде. ■ **дрварење** *гл. им.* – Кријари се од дрварење, али не продава дрва из његово браниште.

дрвѣње с *укрућивање* (о пенису). – Дрвете ли га? Ако, ако млади сте, али немој да прекарате у дрвѣнето, и оди тој може да боли глава.

дрдњало с *брбљивац.* – Он добар човек, а женчено му једно опасно дрдњало, док сам им ковал говеда он си ћутеше, а она је сво време дрдњала: те тњће плоче им турам, те кратћи клинци, дојде ми да ју ударим сас чукчено посред чело.

дрешче мн. дрешчетија с *хиј. од дрешка* (дреха). – Узимај дрешчето и бегај, док те неје стигла тојага по грбину.

дриблање с *фиг. варање, надмудривање.* – Она мисли мѣн че да предрибла, па ја сам за њу велемајстор у дриблање.

дрмбољина ж *музички инструменти од четири йера, дромбуља.* – Излезо на ракошку отидију, па се огрну сас андрмољ, и узо дрмбољину те засвири.

дрњћање с *гл. им. од дрњћа, блебѣшање, зановѣшање.* – По цел дн само дрњћа по кућу и на све наоди ману, од његово дрњћање ми се стужни, што нече једампут да занемеје да ми се глава смири.

дрољав, -а, -о *дроњав, који је у ришама.* – Вреви ми како сам дрољава, и како сам се утенчила од пијење, а што му се тој њему тича каква сам ја, и што пијем. Пројде једн човек оточ, ама га не познавам, неје нашинац, сѣв дрољав и мшкав.

дрпљак¹ м *дроњавко.* – Ти ли се најде, дрпљаче један, мѣн да се смејеш, а теб си не видиш, нема куче за квѣ да уване.

дрпљак² м *сѣара криа, оѣирач.* – Дај ми дрпљакат, још овѣја пѣт чу сас њег да обришем ћунци, па чу га врљим.

дрпљак м *йоѣѣани комад одеће, али и нов са ѣоѣѣењеном вредношћу.* – Немам квѣ да облечѣм, сто дрпљака ѣмам, али ни једн неје за у народ.

дртачак, -чка, -чко *који је веч ѣрилично сѣар.* – Погледам се на огледало, усминем се и помислим си: Ма дртачак сам, обелѣл, али ми душа још млада, још ми се живи.

дружељубив, -а, -о *који воли друшѣво, који се радо и честѣо налази у друшѣву.* – Напред, брѣ, народ бил дружељубив, било стављање, било помагање, било идѣње на славе и свадбе, са никуј никуга не гледа.

дружење с *буде са ким друг или другарица, ѣровођење времена са ким као са другом или другарицом.* – Повише дружење било напред него са, са ни брат з брата не може, кам ли другар с другара, сваћи живи за сѣбе, и граба што више за сѣбе.

дрўшкан м рет. *ѣријаѣшељ, друг.* – Де, дрўшкане, да мўнемо још по једно пїво, па да си їдемо до́м.

дўбак м *врсиа сїолице у коју се сїавља деїе да учи да сїоји и їрави їрбе кораке.* – Детено само враже сас ножице у дўбак, радује ми се, и прўжа ручїце да га ўзнем.

дуванїсување с *снабдевање кога дуваном.* – Ја да те облачим и дуванїсујем, а ти да се сас дрўђега швалерїсујеш, може ли тој тека, и до када че тој тека.

дугўје несвр. *има дугове їрема коме, који је сїално дужан.* – На сви дугўје, дужан преко ўши, држава не може да отплати њїгови дўгови. ■ **дугување** гл. им. – От како кўћу заправїмо нїкако да излєземо из дугување.

дўва се несвр. *горди се, уздиже се, хвалише се, їрави се важан.* – Он кад почне да се дўва да ти се смўчи, мїсли да је ванул Бoга за браду, а не вїди да му се сви потсмївају, и да се шoљћају сас њeга.

дуовит, -а, -о шатр. *онај који се дува, који се їрави важан.* – Не бeше, брe, такв дoк бeше сиротїња, а сa како стўри штрoку дїже нoс и почe да је aрно дуовит.

дупебрїс м шатр. *їоалейїни їайир.* – Бeше ме припeло, а ја нeмам нїкакву артїју, па меша по цeпови те најдо аутобўску кaрту, па њу искористи ко дупебрїс.

дурлeње с *дурење, инађење.* – Дурлeње нeче да ти помoгне, нeло тўрај матїку на рaмо, па на њїву на копaње.

Ђ

ђeрђев м оквир у коме се учвршћује заїегнуїо їлаїно за везење. – На џeрђев се разїпне натрўковано платно на које се везe.

ђїздав, -а, -о *леїо одевен, оїмен, їоносїї.* – Висок, прав, ўбав, џїздав ко краљев гардїста, нeма која неје узданула кад га срeтне.

ђїкавац мн. џїкавци м *иронични назив за Пироћанце због изговарања енклиїїка џи, џу ('их', 'ју' / 'је').* – Нашла момка из пирoтската сeла, че постане и она џїкавка.

ђoзлуци м мн. *наочари.* – Отвори прозор, кад има квo да вїдим – једна женица сас џoзлуци за слњце, ўбава, тњачка, коса рица, ум да ти стaне.

ђубрен, -а, -о *їосуї џубреїом, нагнојен.* – Чим се поглeда у поље oдма се примeти гдe су била трљачишта, свe квo је посeјано у тeј њїве разликује се од њїве које несу џубрене.

ђурђил ЛЗ м *рогаѝо мушко јагње које се обредно коље о Ђурђевдану*. – На Ђурџовдѝн се вијеоше венци, па се закоље јагње које смо звали ђурђил.

Е

еклање с *хеклање*. – Еклање је плетѝење само сас једну иглу.

ѝклица ж *сѝецијална игла са ручицом којом се хекла*. – Напред смо еклале сас ѝклицу миљетија, а са се купују готова, даншње жѝне су и заборавиле како се ѝкла.

експарзѝта ж *врѝѝа деѝелине* *Opobrychis viciaefolia*. – Бѝо задремал, а говѝда ми улѝзла у Тѝодорову екпарзѝету, па голему штету напрајила.

ѝнекција ж *ињекција*. – Ни сама не знам колко сам ѝнекције издобивала док су ме аперисали и после аперацију.

ентересување с *инѝтересовање, занимање за чим*. – Он нѝма никакво ентѝресување, за ништа се не сеѝира, ѝѝга ентѝресује само да добро јѝдне и пиње, и после гдѝ ѝма ѝбава ладовѝна да прилѝгне.

ерђѝнче рет. с *беђарче, момчиђ*. – А што тога дртљу водиш сас тѝбе, па га жѝне га јуре ко да је момчѝ ерђѝнче.

еспадрѝле нов. ж мн. *лака обуђа, обично од ѝлаѝина, са ѝоном од канаѝа*. – Госпава сврљила опѝнчотинене, на нођѝ навлѝкла неквѝ еспадрѝле, мора да су вој ји децаѝа купѝла.

Ж

жабуркање с *куѝање, брчкање ѝо води*. – Ајде, деца, излазѝте из водѝту, каквѝ је толко жабуркање цѝл дѝн по вођу.

жалцѝ с *дем. од жало, жаокица*. – Чѝлица ѝма жалцѝ на дѝпе, онѝ ко трѝн, па ако те убоде с ѝѝг млого боли.

жѝгање с *ѝробадање, севање у косѝима*. – Нешто почѝ чѝсто да ме жѝга у крстѝѝину, нарочито ночу, од жѝгање до који рѝд не могу да заспим.

жѝца несвр. 1. *ѝробада, шѝреца* (о болу). – Нешто почѝ да ме жѝца под лѝву плѝчку. 2. *боѝка, вређа* (рѝчима). – Жѝца ме с поганѝ рѝчи каквѝ му свѝ падну на памѝт, па чу да препуќнем од јад, а ништа му не мођу.

жваќа несвр. *жвађѝ*. – Жваќамо цревца от скару, пѝвкамо грѝјану рѝђију, и замлачујемо се ко бѝспосленѝ бабе.

жврља несвр. *ружно ѝише, шара, шкраба*. – Сѝне, престани више да жврљаш по дађинуту свѝску, трѝбе вој за школу.

жгадија ж збир. *они који својим њосџуицима изазивају њрезир, неваљалци, гадови.* – Кад рабџтим нџгде ѡрав чџвџк, а чџм дџјдем до неѡи динарчџк, и отџдем у зџдругу нџрабџтна жгадија се збџре ко да им швџикнем џ-прсти, и цаџмкају да им плџтим некџ пџво.

ждраќа несвр. *гледа кога.* – Дџвџла баба унџкуту на прџредбу, и сџдле до мџн, а ја саџмо ждраќам у џџ, џбаво девојче.

ждраќне свр. *баџи џоглед, џогледа радџзнало.* – Укачи се у аутџбус, сџдо до јџдну гџсџџу, и почџ да ждраќам у џџ, а и она пџвремено ждраќне у мџн.

ждрањџ с *џрејџдавање.* – Кад сџдне уз астаљ не знаје кџлко му је дџста, ждџре ко гџадна гџдина, од ждрањџ се направџл ко вџпар.

жџд м *жеђ.* – Стрижевачка рџдина је бџзводна, ако не понесџш џдом вџду џма да скапеш од жџд.

жџдџје несвр. *џрџи жеђ.* – Остаџдомо сами, па и гџадџјемо и жџдџјемо, нџма кџј да ни насрне да вџди и живџ ли смо, та каџ ли да ни водџцу принесџ.

жџжџк, -шка, -шко *вруђ, чија је џемџераџџура знаџно виша од џелесне.* – Нџма ништа пџблагџ од жџжџк лџб и џвчо сџрење. Посџпи ме сас жџшку вџду да си омџјем кџсу.

жеља ж *чџжња, жудња (за ким или за чим).* – Али ми за Сурачџво жеља, онаџ да отџдем да се вџдим с моју родџ, а налџзла бџгарска војска, па не давају да се улази у сџло. Жеља ми је да џжџним и унџкатага, пџсле некџ мрџм.

женџ-мџж ж *снажна и џдважна жена, жена са џсобинама мушкарца.* – Она, бре, женџ-мџж, јака, радна, вредна, здрава, али сџг га утупџла џрно, ма че џдравџје она, не подџва се она лџко.

жџтурџча ж *аугм. и џџ.* *џд жена.* – Дџвџде некакву жџтурџчу од негџде, па се по цџл дџн карају и тџпају.

жџнско с *џџм. џрџд. жена.* – Заџлос гџдина, еве га џвгус мџсец, а ја јџш ни за рџку не пџпну туџџ жџнско.

жџњџт, -а, -џ *џжењџн.* – Пгњџт бџше жџњџт, и девојче џмаше, али му умрџ прџво женџ, па девојче, и мџн прџвари та џтидо за џџга, џко сам билџ девођа.

жџшко прил. *фџг. много, јако, вџма.* – Мџре, жџшко га изудџрај, квџ га милџјеш, да упџнти квџ смџје, а квџ не смџје.

жџвац м *фџг. болна џџчка.* – Дџрнула сам ју у жџвац пред цџло сџло, да свџ вџде да и ја умџјем да врџам дџгови.

жџвџње с *живџње, џровођење живџџа.* – Мџј живџт и моје живџње ниџога да не стџза, саџмо рабџтење, трпџње и ћутање, али таква ми, белђи, сџдбина билџ.

жџво прил. *сви џрџсуџни, све џџџ је живџ.* – Са свџ жџво се скарџла, ниџџј вој неје дџбар, до плџдне мрџи цџл свџт, џт плџдне и самџ сџб.

живописац м *умејник који осликава цркве и манастире*. – И стрижевачку цркву обновише, па је са пубаве нело што је била, само још не могу да пронајду живописца да ју украси сас фресе.

животарење с *живљење у беди, таворење*. – Овој ли је живот, овој неј живот, овој животарење, а поједини велé животињарење.

животињарење с *живљење живојом живинчеја*. – Још ли си жив? – Жив сам, али не живим, животињарим.

жигање с в. *жъгање*. – Кат че се мења време почне жигање, прво у рамени, па слезне у колена, и нема спање од болови.

жилав, -а, -о *вишалан, здрав, издржлив*. – Сви у туј фамилију су вредни, овак злогледни, ал су здрави и жилави. Оди јасеново дрво да напрајиш држаље, нема пожилаво дрво од нега, пре че сећируту да строшиш, него држаљето.

жлтања ж 1. зоол. *жушовољка, ишица њевачица* *Emberika citrinela*. – Жлтања, дивјо пиле, исто ко славуј, само има жите груди, а не сели се ко славуј. 2. *фиг. неко ко је мршав, неухрањен*. – Детето ич нече да једé, ене га стануло ко жлтања.

жлтуња ж в. *жлашања*. – Жлтуње ватамо зими сас примку, па ји после оскубемо у жешку воду и печемо на жар.

жљебав, -а, -о 1. *који је великих истурених усана, уз ио и кривоуси*. – Убава девоња, само малко жљебава, уста вој малко настран искривена, а онак ју има за све. 2. *који је илачлив*. – Де не жљеби се толко, цел комшилк те чује колко се дереш.

жљебџ м/ж пеј. *који је ружан због великих усана*. – Тија жљебџ само знаје да се жљеби, и да се потсмива, а њу си не види каква је.

жљуве несвр. *глође*. – Кучено нашло некакву кочину, па ју по цел дн жљуве под амбар у ладовину.

жмање с *фиг. дангубљење*. – Море, ајде да се дџамо да работимо нешто, од жмање нема вајда.

журење с *журба, хиња*. – Немој да ме пожуруете, моје журење одавна прошло, ви идете, ја кат стигнем. Дјде лето, работе колко оч, али нарочито у жетву беше црцање од журење да се што пре оже.

3

заалос прил. *лоше, кварно, ружно, за иодсмех*. – Времиштево заалос, ћишљакав не дава да се некто поработи. Сви су мислили заалос се родило, па че заалос и да умре.

забађева прил. *забадава*. – Забађева се ми спремамо за приредбу, отка-
зали ју.

забакне свр. *заборави, занемари, њресџане да мисли о чему*. – А ви што се
не жените, забакнуле сте начисто, ваше друшће вѣч воде деца за рѣку.

забанзари се свр. *задржи се, заборави се*. – Ђде испред мѣн, па се с врѣ-
ме на врѣме поврѣне да види ѡдем ли, ел сам се негдѣ забанзарил, па да ме
причѣка.

забѣкне свр. *в. забакне*. – Забѣкне ли момчѣ, од њѣга нѣма женидба, али
ѡма пијанка. Девѡјчето му је ѡрно паметно, ѡма мѡлко забѣкнуло, стра ме да
га више њикој нѣче ѡзне.

забѣнчѣ мн. забѣнчѣтија *с дем. од забѣн, зубунчић*. – Забѣнчѣто вој окра-
тѣло, али нѣма друго па га јѡш облѡчи.

заблажује несвр. *заслађује, зашећерује*. – Немѡј да заблажујеш млоγο
кавѣ, ѡма нећѡ не воле заблажено кавѣ, а нећѡ га па воле кад нејѣ ѡч забла-
жено.

забѣре се *накуѡи се нешѡио више него шѡио је у даѡиом ѡпрениуѡику ѡо-
ѡребно*. – Забрѡле ми се рѡботе, па не знѡм на коју страну прѣ да се обрѣнем.

забрѣкне свр. *набрекне сѡјајањем у води*. – Потопи бѣриштата у воду да
забрѣкну, јѡш мѡлко па че пѡчнемо да бѣремо сливе да печѣмо рећѡју.

забрѡји свр. *ѡогрѣши у бројању*. – Ђбаво броји парѣте, немѡј да забрѡјиш,
па да ми дадѣш пѡвише нѣло штѡ трѣбе.

забучѡви се свр. *ѡресџане да се чешља, заѡусѡи се*. – Забучѡви се начѡ-
сто, онедѣгавѣ, па нѣмам рѣће ни ѡчи да си ѡмијем, та кѡмо ли да се чѣшљам
и премењѡјем.

забуѡи шатр. свр. *ѡревари, закине*. – Погодимо се да му продаѣм телѣ за
двѣста ѣвра, ѡн ми забуѡи, и даде ми сѡмо стѡ и педесѣ.

зѡвада ж *свађа, мржња, неслога*. – Дѡк се браћа не ѡжѣне у кућу влада
слѡга, чѡм се ѡжѣне ствѡри се зѡвада мецу њѡи, и браћа мѡра да се дѣле.

завењѡје несвр. 1. *зацѣљује* (о рани). – Свака рѡна врѣменом завењѡје, али
рѡна на срѣце од злу траји док си жив. 2. *сѡаруѡује се* (о биљци). – Цвећѣво
пѡчѣло да завењѡје, заборавѡла сам воду да сѡпем у вѡзну.

завѡја несвр. *урличе од бола или ѡуге*. – Женѡ ме ѡстави „штѡ млоγο
лѡјем“, сѡг завѡјам по њѡу, ал ѡнѡ се више не врѣну.

завревљѡје несвр. *ѡокушава да изглади ѡдносе, да речѡма ѡсѡвари неки
ѡприкривѣни цѡљ*. – Огадѡла ми се ѡт како се свадѡмо, а сѡ ме завревљѡје да
проѡратимо. Ђдемо по пѣт, ѡнѡ се срамѡје и ѡури, а јѡ ју намерно завревљѡјем
да се ослобѡди.

заврзѡљ м *марамѡца завезана у чвор у коме се нешѡо крије*. – Дѣ, бабо, гдѣ ти је заврзѡљан, дај нећи дѡнар да и ја ко друђи попијем некѡ пѡво у за-другу.

заврзѡје несвр. *завезује*. – Сваћи своју тајну замотѡје и заврзѡје, али се она сама одмотѡје и одврзѡје.

загазди (рад. пр. загаздѣл, -а, -о) свр. *ѡосѡане имућан, огазди се*. – Она му је изродѡла деца дѡк је јѡш бил сиромѡ, пѡсле је загаздѣл.

заглецување с *ѡиљење у кога или нешѡо, разгледавање*. – Квѡ си зинул ме тѡлко у мѣне, че ме урѡчиш од тѡлко заглецување.

заглобѡца ж *блаѡићава барица на ѡуѡу где може да се угази и исѡрља*. – Пази кудѣ штрапаш, по тија пѡт ѡма мѡго заглобѡце, па можеш да се заглобиш до колѣна.

заговѡра несвр. *замајава исѡразним говором*. – Немѡј да ме заговѡраш, че ми побѣгну ѡвце у Миладѡнову дѣтелину да ју испасѡ, а знаш какѡв је ѡн лѡш чѡвѣк.

загомиљање с *досађивање уѡорним заѡѡкивањима или ѡриговарањима*. – Мани ми се од главу с тѡлко загомиљање, најди другога који је залудан ко ти, па му загомиљај цѣл дѣн.

загѡди свр. *фиг. ѡочне да дува* (о ветру). – Кад у јануар ветрина загѡди, колкѡ гѡд да кладѣш ѡгањ не мѡже се кућа грѣје.

загѡљен, -а, -о *својеглав, задрѡи*. – Нѣч да мѡж да кѡпиш тѡј од њѣга, ѡн је мѡго загѡљен чѡвѣк.

загѡљује несвр. *фиг. ради суѡроѡно и у инаѡи другима*. – Сложѡмо се сви да поправљамо пѡт до Славубару, јѣдино га Најден загѡљује, негѡ га прегла-само, и морѡл је се ућути.

задѡшче се свр. *ѡочне да дахѣ од наѡора*. – Узбрдњичаво, а она се ужу-рила, па се задѡшчала ко кѡла да влачи.

задевање с *задиркивање*. – Девѡјче, не задевај се с мѣне, тѡј задевање мѡже скѡпо да те кѡшта.

задѡра се несвр. *задиркује се*. – Ѐскара ни наставница из учиѡницу, ја си мирујем и слѡшам наставу, а Милѡн се сво врѣме задѡра сас мѣн, ѡко је њѣга искарѡла, али нејѣ требѡла мѣне.

задѡрљив, -а, -о *који воли да изазива конфликѡе, који је задѡрица*. – Старѡно дѣтѣ му добрѡ, а младѡни задѡрљив, јѣдномѡн га наставници брукају у школу.

зажиња несвр. *ѡочиње да се жање, ѡочиње жѣѡва*. – Житѡ вѣч узрѣше, јѡш нећи дѣн па зажињамо, и нѣма ѡдмор дѡк све не ѡжњемо.

зажѡљен, -а, -о, в. *зажѡлен*. – Не надај се да че да га убѣдиш, ѡн је зажѡљен чѡвѣк, кад запне не попушта, па триста попѡ да му читају.

зазара се свр. *йочиње да свиће, зора најављује нови дан.* – Чим почне да се зазара ја сам вѣч на нође.

зазѣбне свр. *охлади се.* – Не вољаје тѣсто да зазѣбне, пѣсле нѣче да нарастѣ, па лѣб бѹде глѣтав.

зазрѣје свр. *йочне да зри.* – Месѣчина је свѣ видѣла, и крушка сланопаца тамън зазрѣла пот коју смо се ваљаи туј нѣч.

зазртање с *загледање, йромайрање са свих сйрана.* – Немѣј више да ме зазрташ, несъм рогат, стѹжни ми се од тој твојѣ зазртање.

заискача свр. *крене да изилази, йа се ойейй йовраий.* – Бађим заискачаше да си йду, па се досетише да попију јѣш по једну, и па се врнуше уз астал.

зајѣбант м *неко ко воли да се свакоме и свему йодсмева.* – Рачко бѣше голѣм зајѣбант, кад пинеше почне да зајѣбава свѣ по ред којѣ смо у задругу.

зајнатѣње с *инаћење.* – Морѣ вртај се дѣм, код мѣне зајнатѣње не помага, ти си могла да се зајнатиш само дѣк си била при матер и башту.

зајчичи с мн. фиг. *грчеви у сйомаку као йредзнак нечега лошег, или йиреме йред насйуй.* – Ма лѣпо си на мѣн зајчичи йграоше по мешйну кад пооди на овѹј славу, трѣбеше си дѣм седим, али алава душа.

закасѣч м *малер, невоља, неко или нешйо шйо йпроизводи секирацију.* – Он је голѣм закасѣч, само глѣдај да се не најдеш у његово друство. Прави је закасѣч, кад мораш туцу краву да музеш сваку нѣч.

закѣрује несвр. шатр. *йриговара, налази ману свима и свему.* – Дојдѣ нѣви шеф, и ѣдма почѣ да га арно закѣрује, јѹри ни ко Бог ѣавола.

заклацување с. *йойййаљивање ваире.* – Нумѣје сваћи брзо и лѣко да закладѣ ѣгањ, и за заклацувањето трѣбе мајсторија.

заковѣ свр. фиг. *засйи за сйолом од йијансйива.* – Пије дѣк уз астал не заковѣ, пѣсле по цѣлу нѣч от кућу до нѹжник сновѣ.

закѣвује несвр. *закуцава.* – Закѣвуј ѹбаво тарабете, да не мѣже комшија да ји лѣко расковѣ.

закѣзи се свр. *йочне сезона кожења.* – Козѣте се вѣч закозише, прѣлет наблизйла.

закоњѣше свр. фиг. *йочне да коњоше, ййј. сйава.* – Најдѣ једно празно сѣдиште, спљеска се на њѣг, и ѣдма закоњѣса.

закрѣка свр. *дубоко забѣде.* – Морѣ, закрѣкај вој га до балчак, да запанти како сељаќ закрѣкује.

закрмави свр. *добѣје крмељ у очима, закрмеља.* – Почѣ се дѣзам полѣк, оно ми ѣчи закрмавѣле ко на мачѣ.

закѹпи свр. *узме у закуй, йривремено коришћење уз одређену цену.* – Љѹба ис Коритњицу тека рабѣтеше: заѹпи браниште у Сливовик, па у њѣга ис-

кóпа ћумура́ну, и пра́ви ћуму́р све́ док не посече́ сва др́ва, и си́лне па́ре на-мла́ти.

зала́га се несвр. *заузима се за кога или нешто*, чини велике најоре да кога изведе на *прави њуи*. – Кóлко смо се мѝ више залагáли да заврши́ факултѣт, и од уста одвајáли да стáлно има пару́ при се́б, тóлко се он пóвише мангупира́л по Београд.

заледѝнчи се свр. *постане ледина, уледини се*. – Куће се накривѝле, њѝве се залединчи́ле, наро́д се растика́л, село́ замрло́...

заледни́чи се свр. *премрзне, нахватиа ледену њокорицу*. – Мнóго се смрзó, но́ч ве́дра, а сне́г са́мо крѣцка под но́ђе, заледничи́ се, па штра́пам ко да има́м дрвене но́ђе.

зале́ми свр. *састави лемилицом и калајем*. – Одне́со тигањ куде Мѝлчу Цѝганина те му за́леми др́шку.

залита́ч м пеј. *особа која више семеѝа него што користи, смеѝало*. – И у пра́ву си је жена́, оно́ кат се све́ погледа́ жена́ је пра́ви домачѝн, му́ж је са́мо госја́нин и залита́ч.

зали́чен, -а, -о *добро уређен*. – Изле́зе башта́, обри́јан и премѣњен, зали́чен ко кра́љев гарди́ста.

зали́чи свр. *доѝтера, уреди како доликује*. – Отрсѝмо и помѣтомо авли́ју, заличи́мо ју да ни неје́ срамота́ кад јутре до́јду госја́њи.

зали́чи се свр. *доѝтера се, уѝрисѝоји се*. – Несѝм се бричи́л, са́мо си на-мокри́ ко́су сас во́ду и очешља́ ју те се ма́лко заличи́, да на чове́ка личѝм.

залóжи се св. *заузме се за кога или што*. – Ко мла́д секретáр ја́ се залóжим да га прѝмимó, јер са́мо он, јадни́чко, неје́ бил прѝмен у партију.

замáан, -а, -о *неурачунљив, ћакнуѝ*. – Замáана ба́ба, ни́ти зна́је квó прѝча, ни́ти разби́ра квó дру́ђи прѝчају.

замáјује несвр. *замајава, одвлачи ѝажњу*. – Видим ја́ да че изђѝнемо: Ви́ли се заорати́л сас Ра́дишу, Слобда́н замáјује неkwó Су́зану, а ко́нобар са́мо прино́си но́во пије́ње.

замáнда се свр. *заборави се, занесе се, заговори се*. – Дошѝл Сто́јко од пе-ча́лбу, несмо́ се виде́ли од проле́тос, па се заманда́мо у за́другу до прѣдзору.

за́мерка ж ѝримедба, ѝриговор. – Он је чове́к на своје́ мѣсто, не мо́же да му се најде ни једна́ за́мерка. До́бар је ова́к, али једи́на за́мерка му је што во́ли кад пѝне да пцѝје политичари.

замерте́чи свр. *фиг. удари га, ѝрикуца га ударцем за земљу*. – Комши́јо, бо́ље ти је да смириш, јер ако те ја́ замерте́чим с песни́цу мецу о́чи, ту́ј има и да си оста́неш.

замѣшување с *замешавање, мешање*. – Замѣшување неје́ добро́ ни кад су бра́ћа роце́ни, бо́ље да си сва́ћи зна́је које́ је чијó.

замѝца несвр. *замиче, губи се из видкруга*. – Змандáмо се успúт, тамън избимо на Лисѝчково лóзје, кад вѝдимо да áутобус вѝч замѝца над Рѝсничку ћупрѝју.

замлѝцување с *замуцкивање*. – Свѝ је добра и пáметна, али ју мáлко квáри замлѝцување, и тóј сáмо пред туцѝ лјуђи, онáк су úбаво орати.

замóчување с *ниподошѝавање, ѝошѝењивање*. – Кудѝ гóд отѝдемо он је волѝл кад пѝне да се шóлђа сас мѝн, ко да ме замóчује пред нáрод, тóј њигово замóчување ми је нáјтешко падáло.

занѝсен, -а, -о будаласѝ. – Овáк је рáботан, ал у оратú занѝсен, сáмо трóпа, штó велѝ јáко: занóси се сас вревú ко мúда у косѝдбу.

заорáчување с *заговарање, исѝразно блебѝање*. – Од твојѝ заорáчување не мóгу никакву рáботу да повáнем, тѝ си узбујáла женá, а мѝне трѝста рáботе чѝкају.

заоцúје несвр. *заобилази*. – Глѝдам га, улѝзал у морúзу и крѝши клáсје, јá почѝ да га заоцúјем одозгóр да ме не вѝди, да му пóблизо пријдем, па да га вáнем за гúшу.

запáри свр. *врућом водом убије клице* (о дрвеном суду). – Куде Крстóвдан се запáрују бúришта за нóво винó.

запарлóжен, -а, -о оно шѝо је заѝало у ѝарлог, шѝо се заѝарложило. – Њѝвата му је билá рóдна, сá запарлóжена, ал да се разóре човѝк ексѝри да посáди у њú, ћусћѝје ѝма да порастú.

запѝкља се свр. *зайѝѝља се, уѝреде се*. – Прѝцава ми се свá запѝкљáла и умрсѝла, једвá ју распѝкљá и размрсѝ.

запѝткување с *зайѝѝкивање*. – Мáни вѝше да ме запѝткујеш и затрáчкујеш, оди тóј твојѝ запѝткување и затрáчкување главá ме зáболе.

заплѝтање с *ѝочѝѝак ѝлѝѝења (низање бодова на иглу)*. – Почѝ да заплѝтам цѝмпир, али ми заплѝтањето не поóди за рúку, па га разманú.

заплѝскóја м *онај који много ѝрича, не водећи рачуна о ономе шѝѝа ѝрича*. – Синóч на седѝњћу се примакнúл до Мáру, и заплѝскúје се какó је она гоцá убава, али да је нашлá асли блѝсавог мúжа кујѝ нејѝ за њú.

заповѝда несвр. *наређује, командује*. – Баштá ми заповѝдáл да на вáшар кúпим острѝло за косú, али јá сам заборавѝл, па сá не знáм какó да се извáдим кáт се врнем дóм.

запóн м *ослонац, оно на шѝѝа човек може да се одуѝре ѝри неком најору*. – Нѝмам запóн да мóгу да се одúпрем, затóј не мóгу да погúрам колáта да се не вртају назад.

запрѝжување с *зачињáвање јела заѝришком*. – Главно је запрѝжување, ако си у запрѝжувањето мáјстор свáка мánца бúде добра.

запѣцување с *омаловожавање кога љушѣањем гласних веѣрова у његовом ѣравцу*. – Немој да ме запѣцујеш, будало једна, ако узнем кудељуву йма да ти на нос излезне тој твојој запѣцување.

зѣрад прил. *због, ради*. – Зѣрад њег сам све манула, а он ми се са потсмејава и прави ме на никакву.

зѣраза ж *заразна болесѣ, еѣидемија*. – Поједини пламентаре да овѣј вакцине против корону су измислене само да народ помре без дѣн, да не лече, него да онѣ преносе зѣразу.

заражотина ж *ѣеј. од зараза*. – Појави се неква корона, жѣне колко оч, мѣ само зѣвамо, глѣдамо и уздѣсамо, гоца њѣ би питаѣли за онуј работу, ал ји стра оди заражотину.

зѣран прил. *ѣик зоре*. – Петлови чѣм запоју мора се дѣзамо, такѣв је сѣлсѣи живот, па зѣран – незѣран.

зарастѣ свр. 1. *урасѣе у косу и браду*. – Нејѣ аљкав, нѣло воли да зрастѣ у браду и косу, да изиграва билмеза, мѣсли да је тој модерно. 2. *урасѣе у коров и ѣрње*. – Једну годин ли промашим да окосим ливаду, одма зарастѣ у коров и трње.

зарати свр. *ѣочне да раѣује, објави раѣ коме*. – Притѣскају ни од све стране, али ако и са заратимо, тежак пропадѣк че буде за народ.

зарѣза несвр. шатр. *игнорише, не зарезује*. – Мѣслим се у сѣб да ли че Гѣрча да ме дочека сас његовуну невесту, а он ма јок, вѣдим га преди амбар истопузѣл се и не зарѣза ме.

зарѣпување с *заскакивање ѣри оѣлодњи код ѣојединих живоѣиња*. – Обѣнан се сѣв спѣштил и измршавѣл од зарѣпување, али он се затој и чува.

заруби свр. *ѣесѣтером ѣресече најниже шѣо може*. – Дѣда наби чѣп у буре, и заруби га до дугу, да никој не дѣра у реѣију до моју свѣдбу.

зѣсек м *мала удолиница обрасла шумом*. – Вѣдиш ли онѣја зѣсек поди Мѣчу дѣвку, е, туј, у тѣја зѣсек, сам наодѣл најубави вргањи.

засмивање с *пеј. смејуљење, иронично и неѣрисѣојно смејање*. – Сѣлсѣи бирибикѣши, од њино засмивање ни једна невестѣца не може на мѣр да улѣзне у задругу да си купи квѣ вој трѣбе.

застрѣњује несвр. 1. *онај који са ѣравога љушѣа скреѣе у ѣогрешан ѣравац*. – Глѣдам га од Прибов дѣл, он уместо да ѣде комто мѣн, почѣ да застрѣњује према Љубин бунѣр, вѣдим да че се размѣнемо. 2. *онај који се одаје ѣороѣима*. – Којѣ се здружи сас тога пропалицу одма почне да застрѣњује, и да га милиѣија чѣсто привѣди и саслушава.

затапа се несвр. 1. *ѣоѣаѣа се у воду да набубри* (о дрвеном суду). – Бурѣво се, брѣ, трѣ дѣна затапа, и пај течѣ. 2. *фиг. налива се алкохолом*. – Мезѣмо убаво, па ручкамо сас мерѣк, на крај почѣмо да се затапамо сас вино.

затемeљи се свр. *фиг. дође и не уме да њође, њосѡане сѡални госѡи.* – Ене га, па се затемeљиљ код Бoшка, не мoже си чoвeк од њeга рaбoти.

затeчeн, -а, -о поим. прид. *деѡе које маћеха заѡекне ѡреудавиши се.* – Најстарити је затeчeн, а oнѡја двa помлади је родѡла сас Тѡлка кат се поже-нѡла за њeга. Бѡју се ко привeдени и затeчeни.

затлѡцује несвр. *заглуѡљује.* – Ја ствaрно несѡм бѡш свe акѡлна, али па и вѡ немoјте да ме тoлко затлѡцујeте. Женaта га умoломoчѡла, и стaлно га затлѡцује.

затрaцкује несвр. *зайѡѡкује.* – Мaни да ме затрaцкујеш вѡше, нeго се врнѡ дoм и докaрај aуто да ѡдемо куде Сeнту вражалцa. ■ **затрaцкување** *гл. им.* – Мaни вѡше да ме затрaцкујеш, oди тoј твојe затрaцкување глaвa ме зaбoле.

затрaчување с *зайѡѡкивање.* – Мaни ми се вѡше од глaву, од тoј твојe затрaчување ми се стужни.

заћeцује несвр. шатр. *исмејава кога, руга се, закецује.* – Цeл свeт врeви да је мaлко замлaтен, али чу се прaвим aлтав да заћeцујем Госпaву, да вѡдим квo че она да врeви од њeга.

заћeцује се несвр. шатр. *сѡрда се са ким, закецује се.* – Сa че се Брaцко пa заћeцује сас нaрод, зaтoј штo му сaвес чѡс.

заћѡда несвр. *закида на мери.* – Нeма комe тѡја нејe заћѡнул на мeру, зaтoј га и искарaли да нејe вѡше магациoнeр у зaдругу.

заћути свр. *умукне, ућуѡи.* – Ко да је призeткo, a-ли се женaта појaви, oдма заћути ко да је нeм.

заубавилѡк м ирон. *велика брука, срамоѡа.* – Јучeр сас поп-Сѡму и Ђуру Грoбарa куде Тoнку на сaрану напрајѡмо голeм заубавилѡк – напѡмо се и сaмо штo не запојaмо.

заузне се свр. *буде ѡреокуѡиран ѡсловима.* – Сма текa понeкад, ал нејe стaлно, заузнем се у рaботe, па заборaвим и лeб да јeдeм.

зацепoја м *закерало, сѡѡничар.* – Зацепoја голeм. докарaмо кaмeњe да постављaмо кaлдру у сокaк, а oн ни кoри да кaмeњeтo нејe окрyгло и убавo за кaлдру.

зацмака свр. *умаже, уфлека.* – Свe зацмака шпoрет дoк вaри пeкмез.

зацoпује се несвр. шатр. *заљубљује се.* – Зацoпује се у свaкoга кoјѡ се појaви у сeлo из вaрoш, ко да смо мѡ у сeлo свѡ шуґави.

зацрвeје се свр. *зајаѡури се.* – Тамѡн се почe кaчим уз бaсамаци, кaд eтe ти ју мојa друшка излaзи из пoдрум, зацрвeјaла се ко петлицaн.

зашашавен, -а, -o *oмађѡјан, oшамућен.* – Кумѡца га oмаѡѡјoса, eнe га oди ко зашашавен, вeле да oче да се и сас жену мањује.

заштурoтина ж *усамљeна, сенилна oсобa.* – Сeлo опустeлo, куће зашту-рeлe, сaмо мoжеш да вѡдиш понeкoју заштурoтину да oди по двoр.

зѣвре се свр. *завуче се*. – Ћуркана снела јајце поди големини трендавил, ти си малечак, зѣври се, те га довани, да га куче не најде.

збѣри свр. шатр. *заведе, оичини, емоциивно веже уз себе*. – Прави је гецован, али збѣри најубаву школарку која преко лето дојде у село.

зван, -а, -о *који је позван на породичну свечаност*. – На славу иду и звани и незвани, али за незванити је место на крај астал, близо до врата.

зверене с *запрејашићење, унезвереност*. – Што си се толко узверил ко да си мѣчку срѣтал, од зверене нема вајда, нело се батај за раду.

зверка мн. зверће ж *звер*. – По-планин има свакаке зверће, али неје ко што је негда било.

зврдѣ несвр. *зврѣи, звони* (о телефону). – Зврдѣ ми мобилан ко на железничку карулу, једва га најдо, само што неје падал од машину за прање штрѣкавци.

згацање с *угађање, исцјуњавање сваке жеље*. – На даншњу оmlадину нема згацање, они све боље знају, а умеју и да уживају.

згњетен, -а, -о *који је малога расѣа, али набивен снагом*. – Тилко ако је згњетен, ал сас акѣл и снагу неје сметен. Где ли онакѣв згњетен најде онакву љбаву Радѣјку

згране се свр. *запрејасѣи се*. – Да се згранеш какѣв је све дар донела.

зргурѣ се свр. *јогури се*. – Бобо-Мѣра остарела, па се зргурѣла, па једва, сирота, оди, а деца вој се разбегала по свет.

згрѣши свр. 1. *јогрѣши*. – Кѣлко да пазим да не грѣшавам, па згрѣшим, и стално сам си ја крива. 2. *учини грѣшно дело*. – Кѣј знаје који је квѣ згрѣшил, та са ја плачујем њигѣви грѣови.

згрибање с *куљење грабуљама заосѣалог сена*. – Прво иде косење, па збирање сено и прекарување у плевњу, или денење у стогови, на крај доѣди згрибање од несабрано сено, да ливада буде чѣста.

згртање с *фиг. присвајање, гомилање богачѣства на нејошѣен начин*. – Згрта, граби, отѣма, присваја, све да је њигѣво, али тој згртање је проклето, има на нос да му излѣзне, ако не њему, некомѣ његовом сѣгуррно

згрчен, -а, -о *искривљен, скуљен, укочен*. – Имаше једну рѣку сакату, бѣше ју изгорела сас ѣипѣч воду ко малецка, па вој рукуту једва спасѣли, али шаката остала згрчена, а прѣтити садѣ кѣчине и кѣжа.

здѣва несвр. *садева, дене* (о сѣну у стогове, или пожњевених снопова у крѣтине). – Жетварѣ сас српови, по њѣ сас јужја врзани снопови, после јѣ сносе и здѣвају у треѣаѣи или крѣтине.

здригѣсан, -а, -о *укварен исѣрулео*. – Здригѣсане јабуѣеве, несѣ више за једене, требе да јѣ исврљимо из подрум и дадемо на свиње.

здрѡби свр. *исече на сийне комаде, измрви*. – Здрѡби се једна грѡтка сирење, па се посѡли по качамак озѡре.

зељенце с *хий*. *од зеље, зељице*. – Чу сврнем у Луку да наберем ливадско зељенце, да баба напраји баницу, а има и младе покривће да свари чорбицу.

зељка мн. зељке ЛЗ ж *главица кујуса*. – Гле колке су се големе зељке родиле у онуј градину.

зимѡц мн. зимѡци м *оийији назив за крушке које ѡкоком зиме саме ѡо себи дозревају*. – Имамо крушку присад у двѡр, присадити вој крупни и тврди, а кад дојде зима онѡ тека-тека па омекнеју, па сила добри за једење, зовемо ји зимѡци.

зјало мн. зјала шатр. *гледање у ѡразно*. – Мојна ми врѡви да се мањујем више да продавам зјала, него да се узимам у акѡл, и да будем малко домашин.

златан ДЛ поим. прид. *сунце*. – Златан се дигал високо, а ми не стигомо ништа да уработимо.

злогледан, -дна, -дно *који је несимѡиѡичан, ружан, који на ѡрви ѡоглед не оставља ѡвољан уѡисак*. – Неје злогледна, убавачка, а неје ни глупавачка, али има једну ману – воли тека да цврцне понекад, оно куји па не воли, али га она умеје и прекара.

знајач м *онај који много зна, свезналица*. – Наши стари су одувек били знајачи, знали су и оној које смо ми данѡс почели да не знамо. Избегавај да савѡтујеш свакога, че испадне да си голем знајач.

зове се несвр. *узајамно се са киме ѡозива на крсне славе*. – Сас Госпаву се не зовемо, и несмо си ни ишли на славе, несмо никакав рѡд, али се поштујемо ко да смо најроцени рѡд.

зубрување с *бесѡосличење, доколичење*. – Зберу се пред задругу, па зубрују до пладне, а њиве и ливаде им од зубрување леже неокѡпане и неокѡсене.

зукá ж бот. *зуква* *Heleocaris palustris*. – Сѡно у које има зукá ѡвце нече да једу, али га коњи и магарци једу.

зучање с *зујање*. – У оној дрво у шупљар се чује некакво зучање, ел су ѡсе, ел су стршељи, па је боље да му се не приѡди близо.

S

ѕѡsa несвр. шатр. *обавља коийус*. – кsam ју отпозади, па прѡдем однапрѡд, а она се не буни.

ѕѡсање с шатр. *обављање коийуса*. – Одавна се мерачим да ви зборим од једно ѕѡсање.

сврцање с *йушйање гласних вејрова, йрђење*. – Накўсају се пасуљ, па пѳчне сврцање ко митролѳзи кад пѳчну да дѳјствују.

сѳса несвр. *оглашавање зрикаваца, зрикавчево йевање*. – Нѳч, свѳ се ућутало, сѳмо сѳсаљће сѳсају нйну пѳсму.

сйва ж *слина*. – Бѳгај, брѳ, од мѳне, да те не удѳрим да одлѳтиш ко сйва на кѳлдрму.

сидурйна ж *зидурина, осйаийак некакве грађевине*. – Билѳ појѳте, сѳ сѳмо остѳле сидурйне, али и онѳ урѳсле у шуму и трѳѳци.

сйнсуљћа ж *сийни украс који виси обешен на йшлу или одећи*. – Извѳдоше младу невѳсту, она свѳ исћитена сас рѳзне сйнсуљће.

субрување с *бесйосличење, доколичење*. – Жѳнино је срећување по кућу, месѳње и готвѳње, а мојѳ је намиравање стоку ујутру и увечер, и по цѳл дѳн субрување пред зѳдругу.

сумбйр ДЛ м бот. *назив за неке йройске биљке из йор. Zingiberaceae, и за зачин који се добива из йих биљака, ѳумбир*. – Постојй некакѳв кйнесћи кѳрен много здѳв, а зову га сумбйр.

сурлѳње с *гласно йлакање*. – Престанй да сурлйш вйше, сас сурлѳње мѳжеш сѳмо бијѳње да добйјеш, а оди тѳј квѳ си наумйла нѳма нйшта.

И

йгралиште с *месйо где се деца играју*. – Дѳца, йдете па си се йграјте на йгралиште, манѳте да се мѳшате у рѳботе којѳ ви се не тйчају.

йгриште с *месйо где су се хајдуци надмѳйали у својим играма*. – У нашу рѳдину йма мѳсто којѳ се зовѳ Ајдѳчко йгриште, тѳм, велѳ, йма закѳпане пѳре, сѳмо кој да ји најде.

изазивѳчйи, -чка, -чко *изазоваан, йровокайиван*. – Девѳће се зацрвйле, жњу и поју, а пѳсме им рѳзне: вѳселе, тугаљйве, изазивѳчѳе, ал свѳ убаве.

изѳткан, -а, -о *сайкан*. – Живѳт ти је ко изѳткана шарѳница од разнобѳјну пѳцу: и белу, и црвену, и зелену, и плаву, али и црну.

избѳчи свр. *широко ойвори очи, йогледа разрогачених очију*. – Избѳчил ѳчи ко вапйра да је видѳл.

изблагосйвља свр. *благослови све йо рѳду*. – Баба ко баба, пѳво ни свѳ изблагосйвља, малко пѳсле пѳчне да ни клнѳ.

избуруни шатр. свр. *изудара, избубѳйа*. – Ако се наљућим чу те избуруним, да три дѳна нѳма лѳб да ти се пријѳдѳ.

изветѳл, -а, -о *олињао, изгубио боју*. – До мѳне новѳ нејѳ додйло, свѳ сам прѳносувал од друћй старѳ и изветѳле дрѳје.

извóди несвр. *водећи кога учини да изађе однекле и досије негде*. – У Лужницу је обичај да се млада невеста јутредњн пошто је доведена у нóви дóм извóди на вóду сас свирачи и свáтови, да вíди одóкле че вóду да нóси, а и селó да вíди каквí је свé дáрови донела. Сéчам се како дéда извóди зáдњу крáву из штáлу да ју продаде пóрез да плáти. ~ бéсне глíсте *глуи́ра се*. – Ајд немóј да извóдиш бéсне глíсте, нéло причај нештó пáметно ако умéјеш.

извољúје несвр. *извољева*. – Дóјду па сáмо извољúју да им се спрéма те једнó, те дрúго, ко да мí дрúђе рáботе нéмамо, нéго сáмо њí да гоштéвамо.

извр́да свр. *избегне неку оавезу*. – Тéше да извр́да да одговáра из матемáтику, áма не можé, и остáде на пóправни.

изгрбáчи се свр. фиг. *йрео́ййерейи се, йремори се*. – Изгрбáчимо се док очистíмо ливáдуну од кáмење.

йздашан, -шна, -шно *који није шкрíи, који је широких йрсíију*. – Йздашан, кáд дóјде до не́и динáр свí частéвља, пóсле глéда да му не́и даде цигáру.

йздњн-удњн прил. *из дана у дан, не́йрекидно, сíално*. – Местó мéн да оштéти, он је сáм сéб пóвиш оштетíл, јер пијéње издњн-удњн сáмо шкóди, а добрó не доно́си.

издл́жи се свр. *издужи се*. – Áрно га зајесени́ло, грéје сл́нце, áма си је стúд, издл́жиле се сéнће у плáдне ко кáд је сл́нце на зáоду.

издравúје се свр. *исйоздравља се са свима йо реду*. – Йма једнá стáница на пúт гдé ме пречекúју рóднине, другарí и пријатељи, па сáмо дóк се издравúјемо и исцеливúјемо трéбе врéме.

издр́ндан, -а, -о *искоршићен, израубован, расклимайан, али још у возном сíиáњу* (о аутомобилу). – Нéче да регíструје „Ладу“ (марка руског путничког аутомобила), а потрéбује ни, и на мéн, и на њéг, áко је стáра и издр́ндана.

издúвчен, -а, -о *избушен, йросврдлен*. – Појдí од Пéрину појáту комто Јóтин јáсен, пр́во че найдеш на једњн голéм издúвчен кáмен, óдма иза њéг је тај ивóра којá се зовé Ту́лица.

издúмује се несвр. *изговара оно шíио йреба да се йрећуиши*. – Нíкој га не бíје по шíју да се издúмује како су крáли сушенице у йжу, пóсле му крив ђáвол кáд добíје тепáње.

изјáда се свр. *йовери се коме да олакша себи*. – Де сéдни да ти се изјáдам од моју снау, како ме чува, с каквó ме рáни и у каквé црђе спíм.

излítaц прил. *изайрке, йирчећи хвайа залейи*. – Јá мóгу да рíпнем измéсто, кóлко тí рíпнеш излítaц.

излúпа свр. 1. *изудара, избубейа*. – Мá ванí детéто, па га ўбаво излúпај, да му дóјде пáмет у глáву. 2. *йошезањем конойа йокрене звоњаву звона*. – Бирóв излупа звóну, мóра да че бúде некéв збóр у óпштину.

изљусну́л, -а, -о који је *ошћећен* *и*ако *ш*ио му је *о*и́ао део *глеђи*, *и*а *и*у *зарђао* (о тањиру или шерпи). – Домачинска кућа, убав намештај, тањири порцеланџи, несú ко на́ши плекани, и понегдé кудé су изљусну́ли рџави.

измак м *стање кад је неш*ио *и*ри *крају*. – Одужи се зимá, стóчна ранá ми је на *измак*, а и на́шата је вéч на мањк.

измаци́ња несвр. *измиче*, *склања*. – Сви трéбе слóжно да рабóтимо, а нé некој да *измаци́ња* дупе, а дру́ђи да скапúју.

измéсти свр. 1. *и*ресели на *друго место*. – Ми́ измestíмо на́ша говéда из штáлу на гúвно дóк не прóјде овај жега. 2. *ишчаши*, *избаци из зглоба*. – Па́дал, брé, па си измestíл ра́ме, мóра га вóдим код лекáра.

измéсти се свр. *и*омери се. – Па́ј му се измestíл пúпак, *и*ди му га немстí. – Нéк си му га намéшта женá, штó јá да му га намéштам.

измéшан, -а, -о *и*омешан. – Бѣш оваквó врéме бéше: снéг и ћи́ша измéшано, сá нéма снéг, али че *и*ма и снéг по *ћишу*ву.

измодрéје свр. *добије и*амну *боју* (о боји лица). – Препíл, па измодрéл ко да је из расóл излéзал.

изново прил. *и*оново, *ис*иочейка, *изн*ива. – Тамн му зарáсте рáната, а он узéл па ју рашчешúје, мóже да ју подљúти, па да пóчне свé *изново*.

изоздóл прил. *одоздо*, *са доње с*иране. – Не мóжемо одóвде да при́јдемо да промéнимо осовíну на вршáлицу, морамо изоздóл да пóчнемо да расту́рамо.

изрéбри свр. *изудара мо*и́ком *и*о ребрима. – Игњат се укачíл на камијóн и кóлко онí натовáре, тóлко он стовари, јá узé једну́ тојагу да га изрéбрим, али га не мóгу довáтим гóре на камијóн.

изрéбри се свр. *ис*иури *гузицу*, *на*и́рћи се. – Она́ зáврну гузицу, па се изрéбри комто њéга.

изуми свр. *осмисли*, *с*ивори *и*редсiаву. – Пр́во га изуми́, па га пóсле речí, ел урабóти, а не ти́ем на́памет.

исáбен, -а, -о *и*окварен, *до*и́рајао. – И комши́ја кúпи тра́ктор, али он исáбен, свáћи дру́ђи дън га тéра на пóправку.

исвр́ља несвр. *изб*ацује. – Лиси́ца исвр́ља рíбе из кóла, док не исвр́љила свé до једну́.

исвр́љи свр. *изб*аци. – Рíпне се дéда, извлечé ба́бу ис кре́вет и исвр́љи ју надвóр.

искарува́ње с *ис*и́ривање *жене из куће*, *развод брака*. – И напред је билó и кара́ње и тепа́ње, али нејé билó *искарување* ко сá, данс се úзну, мáлко поживе заједно, па мúж ти́е *искара* жéну.

искласа свр. *йусѣи класове, извлаѣа*. – Сушна година, че буде глад, време за жетву, а поједина жита још несуду искласала, моруде пожителе и усукале се, само да се покосе за стоку.

искилави се ЛЗ свр. фиг. *намучи се*. – Теј тавањаче беоше много тешке, искилавимо се док ји подигомо и наместимо.

искориштава несвр. *искоришћује, ексѣлоаѣише*. – Залудела га начисто, иде по њу ко омацијосан, а не види да га она само искориштава.

искоси свр. *нагне укосо*. – Искоси појануту повише да може боље да држи.

искривен, -а, -о *искривљен*. – Све што је криво, тел сам да исправим, док сам не постадо начисто искривен.

искрштѣван, -а, -о *који је именован, коме је наденуѣо име*. – Које како је место искрштѣвано тека се зове, некоје крстено Страње, некоје Габрови, некоје Кленов кладенец, некоје Лишков дел, некоје Длђи дел, некоје Коњорница, има свакаква иметија.

искундачи се свр. фиг. *исѣречи се, ѣојави се нека сметѣња*. – Че идемо и ми, ако се нешто не искундачи.

испасе свр. *йасењем ѣоједе сву ѣраву*. – Немој да ме заговараш, че ми побегну овце у Миладинову дѣтелину да ју испасуду, а знаш какв је он лош човек.

испеснич свр. *изудара ѣсницама*. – Цабе се с њега дичи, кад малко малко па ју испеснич.

исплѣзи свр. *исѣури језик из усѣа, исѣлази*. – Гарча залаја, па кад виде да сам ја поче да ѣимка сас реп и да ми се радује, протегну се, исплѣзи језик, облизну се и пај се трколи поди шевтелију.

исповѣди се свр. *искрено исѣрича све о себи, исѣоведа се*. – Морам да се исповѣдим пред некуга, да ли због старос, да ли због савес, јег ми малко лъкне, овак чу полудим начисто.

испола ж *ѣривремени имовински однос у коме ѣринос ѣоѣола деле власник и обраѣивач, односно одгајивач, најолица*. – Брат ми се отсели у Обреновац, па ја и његовото имање рабѣтим на испола.

исполагѣцка прил. *лагано, оѣрезно, усѣорено*. – Стоји ко камен стѣњц и ѣути, па се обрну исполагѣцка комто мен, и остаде тека, да чује кво чу ја да кажем.

испољава несвр. *оѣкрива ѣајну, исказује неѣиѣо иѣио се других не ѣише*. – Оној које не испољаваш на јаве, у сн ти дојде да те јед.

испосњен, -а, -о 1. *изгладнео, неухрањен, слабе ѣелесне грађе*. – Арно се испоснил, испосњен, па га нема тријес ѣила са све кревет. 2. *ненаѣубрена ѣива*. – Испосњена ѣивата, да се наѣубри рацала би убаво.

испратница ж *оштраћање регрута на служење војног рока уз музику и славље*. – Ако је некуде свадба или испратница војника у војску, обавезно је ишла да гледа, али станеше си текá по страну, нејé телá да се намéта, нити да смита.

испрéгнут, -а, -о *ослобођен из јарма*. – Испрéгнути волóви пúају на мушице кроз крошње штó им врзали да не једу струкови морузу.

испрéден, -а, -о *добијен постојком предења*. – Имам испрéдену прéцу белисвет, али нéче сама да се ткаје или плетé, па си пá мéне чéка и тај рáбота.

испреко прил. *попреко*. – Сáмо иди испреко, пóлько че ти бúде, и зачéс че стíгнеш.

испрекрéштује несвр. *надева надимке свима по реду*. – Свáкога ни кóлко смо у кућу испрекрéштувала, и нíкога по и́ме не óка, а на свекрву надавала неко́лко иметија, за свáку прилику дрúго.

испуа свр. *испусти ваздух кроз ноздрве, издахне*. – Кáд излэнемо на тúј равничку, станемо да се волóви одмóре и испуáју, а и мí да мáлко збéремо дúшу.

истáври се свр. *лепо се обуче да се покаже у бољем светиљу*. – Óчеш ли да ми дадéш нóвуту сукњу јутре за на пијац у Бабушницу, да се и јá мáлко истáврим с нý.

истинсћи прил. *уистину, доиста, збиља*. – Одавна сам ју видéл, бéше ме стра да нејé нашлá нећéга, она ми рéче да попринáјде текá с врéме на врéме некугá, ал да мéне нејé заборавила, и да сáмо мéне истинсћи вóли.

истину́л, -а, -о *охлађен*. – Она жéшка ко распáлена вурња, а јá сам истину́л ко тенџ, па кáт се гранбумо, сáмо се чу́ри од нáше знојéње.

истопу́зи се свр. *фиг. испружи се, ленивљује*. – Мíслим се у сéб да ли че Гáрча да ме дочéка сас њигóвуну невесту, а он јóк, видим га преди амбар истопузил се, и не зарíза ме. Мóј командíр се истопузил куде Мíцу удовицу у кревет ко бéг да је.

истрóвен, -а, -о 1. *изгубљен*. – Евé неко́лко нóчи завíја нечијо истрóвено кученце, али га никој нече прибере. 2. *фиг. забораван, сенилан*. – Данéс ми је слáва, Свети-Никóла, а на слáву се не óка којí нејé рóднина, али знáм да си истрóвен, па рекó да те потсéтим.

исћилчи свр. *окилави, онесóсоби*. – И́ма те исћилчим сáмо ли те још једнуш видим да се мóташ окол моју́ жену́.

исфушéри свр. *површно, рђаво уради какав посао*. – Сви га вáле да је дóбар мáјстор, а он фушер штó га нéма, квó да урабóти по нéг трéбе óдма дру́ђи мáјстор да поправља квó је он исфушерил.

итање с *хитња, журба*. – У овéј нáше рáботе, и у овóлко нáше итање, они дошли да поседé неко́лко д́на да се одмóре од гра́цћи живóт.

ишкџње с *йударење од живине или йишица вичући „иш“*. – Ако за дрўгу рџботу више неси, за ишкџње пилетија по лџзје још неси престарџла.

иштџмује свр. *издуби длейом*. – Узни штџмез па иштџмуј рўпе кудџ сам обележил, тџј че ти бўде данњшњи пџсо.

иштирица ж *нейлодна женка, али се истии назив користии и за жену нероикињу*. – Тај овца ни се нешто пџремети, еве две-три гџдине се не јџгњи, постаде иштирица. За жену која не раца у наш крај велу да је иштирица.

ишћџмби се свр. *йовреди сйомак, добије килу*. – Деца, не рипајте тџлко од високо, да се не ишћџмбите, пџсле да несте за нигде.

ишумџљи свр. *йџјави се из шуме шуморећи*. – У тија ма йшумџљи не квџ иза нй из шипраг, и пџјави се једна баба носџјечи поди мишку печурку скрипџц.

ишчџпрљи свр. *ишчџрка*. – Најдџ у-планин линцўру, али вој се тџшко доџди до кџрен, ја једва ишчџпрљи неколко кџрена.

Ј

јџбука ж пренес. *дојка*. – ...Па се маши з дџсну рўку, з дџсну рўку до па-зуку, па йзвади две јџбуће, нит су зрџле нит зелџне, таман су си за гризџње (нар. пес.).

јџбучица ж анат. *избочена хрскавица у грлу над улазом у душник код мушкарца*. – Како се бријал с бријач порезал се на јџбучицу, па изгледа ко прџклан.

јџбучка мн. јџбучће ж *дем. и хий. од јџбука*. – Јџла при тџтку, тџбе тџтка млого воли, еве набрџла сам ти јџбучће, да знаш сџмо кџлко су блађе.

јџганчичи с мн. *јџгњићи*. – Ми ймамо петнајес јџганчичи, али ни се несу јџш изјџгњиле све џвце.

јџдничко м *онај који изазива сџжаљење, јџдничак*. – И ја се залџжим ко млад секретџр да га прймимо, сџмо џн, јџдничко, не бџше прймен у партију.

јџдување с *јџдиковка, йуговање*. – Запали ми комшија штџлу да ми се освџти, знам који је, али не мџгу да докажем, па чйни ми се чу препўкнем од јџдување.

јџкне свр. *йосйане јачи у дем. значењу, йрилично ојача*. – Сачџкај да огњџат јџкне, па тџг пристџвљај квџ си мислџла да спрџмаш за јџдење.

јџмац м *онај који јџмчи за другога, јџмац*. – Ма не мџгу ти ништа, ја сам ти јџмац да си бил на печџлбу кџт се тџј десило у сџло.

јамчи несвр. *јрима на себе одговорносїи за кога или шио, тврди да је нешио било, јемчи.* – Бил сам у борбу кад је твој башта појинул, пред сви судови могу да јамчим када је било, и како се десило.

јао! узв. за изрицање бола, жаљења, туге, несреће. – Татко чџс заслџзи, чџс се дерне: Јаооо! – а квџ је све стануло у тој „јао“ само си он знаје.

јарина ж вуна од првог сїрижења јагњаци у наредној години по јагњењу. – Јарина је лоша вуна, а власна вуна је убава вуна од стару овцу.

јаруга ж сїушишени издужени део шла окомишних сїрана. – У јаругу се раца најбољ берећет.

јевтиноћа ж ниска, мала цена (супр. скупоча). – На пијац све појевтинело, јевтиноћа, али за онога који продава, за онога који купује, а живи само од пензију је скупоча, па одонул.

јегрџк м *покрейна кућица за шасїира на местима где овце ноћу бораве.* – Деда Драга беше скутал у јегрџк једно полџкче рећију, те вој се обрадувамо ко да смо си башту видџли.

једносїсеста прид. *која има млеко само у једној сиси.* – Убаво чува јагње, али једносїсеста, па вој јагње мора да подсисује друће овце.

јџздес, -ста, -сто *који је охол, који се горди, хвалисавац.* – Пријетел му јако јџздес, а он скроман човек, не знам да ли че сваре воу.

јџзди се несвр. *горди се, држи се охол.* – Јџзди се ко да је прецедник, а он само служитељ у општину.

јџзичџк с дем. од *јџзик.* – Деџе, немџј само да плџзиш јџзичџкат, да ти га не уапе куца.

јџзичџтина ж *їеј.* од *јџзик.* – Има јџзичџтину ко лопата, и никако уста не затвара, а свакоме ману наџди.

јџрџмчина м *їеј.* од *јџрџм.* – Човек је срећан док је детџе, и док знаје за иџгру, после му туре јџрџмчину на шију, и не стурату га док му начисто не огули шију.

јџрђенин м *вечии момак, нежења.* – А квџ је било сас тог твојџг деџу? – питује ме. – Ене га дом сас шџс жџне, а ја си остадо јџрђенин.

јџчмиште с *њива са које је пожњевен јџчам.* – Нећи овчар му ономад напуштил јџчмиште, па јџш не може да прејадује што га он неје напуштил с њигове овце .

јџтроклџк м шатр. *јушарња велика нужда.* – Кад завршил јџтроклџк, видџл да му жена потрошила задњи лис од тоалџтни папир, и изашла негде, па нема ни с квџ да се обрїше, ни комџ матер да опсује.

јучерџшањ, -шња, -шњо *фиг. који је нездурео, млад и неискусан.* – Тџ, тџпшо, не занаш ни кџлко је двџ и двџ, а џвам ни продаваш пџмет, ко да смо мџ јучерџшњи. Мџре, и тџ несџ јучерџшња, и тџ знаш тџја рџботе.

К

каџа ж *кафа.* – У цезвџ се стџпли млекџ, тџри се на вр ложџчку каџа и шићер, кад се свџри мџ тџј зџвџмо бџла каџа.

каџга ж *бој, свађа.* – Потепџле се жџне, па се збрџли и мџжи, па ишло џабала, карџње, каџга се дџгла ко на Кџсово.

кавгалиђа м *свадљива мушка особа.* – Оџак мџран чџвџк, џ-ли мџлко пџне, постџне кавгалиђа, и бџље да му несџ близо.

кавгациђа м *в. кавгалиђа.* – Тој је једџн катџл и кавгациђа штџ га у свџт нџма, да се тџ мџнеш од џџга.

кавгациќа ж *свадљива женска особа.* – Мџжан вој ко да је с мџчку прџвен, мџран и тџњав, а онџ алапџча и кавгациќа.

казџје се *несвр. џшкрива се, џџказџје се.* – Кџј џче да га чџје, самџ му се казџје.

казуџаџџ мн. казуџаџа с *казивање.* – Деда-Дџнина казуџаџа и данџс се пџнте не сџмо у Стрижеџвац, нело у цџлу Лужницу.

каџл *прид. непр. вољан, задовољан, сџоразуман.* – Нејџ каџл да ми помџгне сџ кад ми је нџјпотребно, врџа, а тџлко сам се наџал у џџга, и тџлко пџти сам му се јџ наџдил кад му је билџ потребно.

каишић мн. каишићи м *дем. од каиш, каишић.* – На нџђе смо носџли џпџнци свџнсџи сас црне врце, рџтко си могџл да вџдиш да је нећџ купџл у Пџрот прџвени џпџнци од штџвену бџволску кџжу, па сас белџ каишићи искрстџни врзани уз нџгу.

кајдише *несвр. кидише, најџдне.* – Једнџ џма џбаву глаџу, дрџга црне џчи и тџње вџце, трџћа џбава у струќ, а јџ не бџрам, кајдишем ко вџќ.

калабаџтер м *шатр. мушки џолни џрган, џенис.* – Отиџмо да мџчамо, а џн, маће му га, кад џзвади калабаџтер, голџм ко у маѓџре.

калавџз м *џримџџивни ручно израђени кџуч, калаџз.* – Дџда негџде скутџл кџџч од подрум, а мџ напрајџмо калавџз, па си џтвориџмо врџта по пџтребу.

калайсан, -а, -џ *џревучен калајем, калајисан.* – Па квџ си чеќал до сџ, слџнце ти калайсано, тџ ли мџслиш да јџ имам врџме за губџње, па тџбе да чеќам цџл дџн.

калајсује несвр. *превлачи, облаже истийљеним калајем.* – Он калајсује казање по села, а жена му вражалица па вражука, а залуав свет кóлко óч, на будáле се највиш зарацује.

калација м *занајлија који се бави ливењем калаја или калајисањем.* – Башту му зва́ли Ста́мен Калација, али затој што је бѝл црн ко Циганин, а не што је ства́рно бѝл калација.

калемарка ж *ножић на склајање ошћирог сечива йомоћу кога се калемѝ воће.* – Мој де́да ни́где не йдеше без калемарку, и гдѝ ви́ди младо некале́мено дрвце́ óдма га калемује.

калупење с *йресовање осушених лисћова дувана у бале.* – По́дјесен по́ч-не калупење дува́н за пре́дају у дува́нску ста́ницу, збе́ре се óмладина, па до половѝн но́ч йде смејање и шалење.

камарњак м *йростйорија у колиби у којој се чува млеко и йрераћује у сир.* – Камарњак тре́бе да је чѝс и проветрен, ако óч да ти је сирење добро.

каматаш м *онај који даје новац на камайу, камайар.* – И напред су биле́ и камате́ и каматаши, али ко овѝја данѝшњи несу́ бѝли, овѝја, брѝ, човеку кућу продаду́ за камату.

камчи несвр. *йтражи, мољака, досаћује.* – Немој ви́ше да камчиш, тој квó тражиш не́ма да добијеш па на тре́пће да дубиш.

кандило с *меѝална йосудица са йоклойцем и ланчићима у којој се на жару йали йтамњан за каћење.* – Немој да ви́кате за ме́н, не́ло до́к ми по́п ма́нда сас кандилоно према грóбишта ви́ да појѝте ко да сте на сва́дбу.

канење с *нућење, йослуживање.* – Немој га ви́ше ка́наш, сас канење му са́мо врчиш ре́п, ка́д огладне́је са́м че тражи да једе́.

канзѝр м 1. *обешењак, угурсуз.* – Мнóго си канзѝр чове́к, замлачујеш се сас ме́н, а ја́ те у све́т увѝдо, и от сеља́ка гспóдина направѝ. 2. *човек незгодног каракѝера.* – Млóго је загу́лен, те́жак канзѝр, за три́ стру́ка мору́зу што́ му моје́ кра́ве оборѝле узѝ ми це́л ко́ш олупени клáсови.

кантери се несвр. *йенѝра се.* – Не кантери́ се на дрвóто, че се срóндаш одозго́ре гла́ву да изгу́биш.

капарисује несвр. *даје кайару.* – Пошли́ у дру́го село́ да капарисују девојћу, па ка́д ју виде́ли – како́ пошли́ тека́ се и врну́ли.

капица ж *овца која има другачију боју йе́ге на глави, и име йтаквој овци.* – Ако је црна́, а йма белу́ гла́ву, ил ако је бела́, а йма црну́ гла́ву, зове́мо ју капица.

капутѝк мн. капучѝчи м *хий. од кайуѝ, кайуѝић.* – На ва́шар у Бабу́шници прѝсвиђа ми се је́дн сѝвкас капутѝк, млóго у́бав, али скупачак, и не мога́ да га купим, па си се жа́лан врну́ у село́.

карамáн м *човек црне њуџи, уз њо и зао.* – Мáни се тí од тога карамáна, не задéвај се с њéга, íма да те изедé ко кúче.

кáртица ж *документí којим се њосведочава љраво коришћења љлађања чега.* – Пóп Сíма увéл плачање сас кáртицу у цркву: дадéш му кáртицу, óн ју мúне у цéп дóк не донесéш пáре.

кáсан, -сна, -сно *који сазрева њосле других сличних или исџоврсних (о плодовима и усевима).* – За кáв љáвол че човéку кáсно грóзје кад му жељá умíне. Модрó зéље је кáсно зéље, али јá си пóвиш сáдим од бéлото зéље.

кáубојац м *говедар, коњар који јашуђи на коњу чува сџада у Северној Америци, каубој.* – Нáјвише смо волéли да глéдамо фíлмови од кáубојци и Индијáнци.

кáубојштина ж *лиџераиџура, најчешће сџириџови, са џемаџиком о каубојима.* – Кáд бéо у шкóлу млóго сам читáл стрџпови, кáубојштину нáјвише.

кафáнче с *дем. и хиџ. од кафана, кафаница.* – Упали љутишетево, и ко мéтак пóче да вóзим до Гáзибарино кафáнче на дрúм, да се видим сас њú.

кашкáње с *џрљање блаџом.* – Дéца, áјде улазéте у кúђу, дóста је тóлко газéње и кашкáње по каљиштáкат.

квáран, -рна, -рно *који је џодложен кварењу, џокварљив.* – Свé штó је квáрно трéбе да се изврљи из кúђу.

кéзи се несвр. шатр. *смејуљи се, кеси се џоказујуђи зубе.* – Нештó ми иза уó лáзи, јá га вáтам, она се кéзи и врéви да ме љџлка сас трáвку да не зáспим.

клáпоша ж *овца која има дуге клемџаве уши.* – Трампíмо се сас Тóдора: јá му дáдо мојú Калúшу, óн мéне њигову Клáпошу.

клéнси се несвр. *в. кези се.* – Штó се клéнсиш, будáло јéдна, кажí да се и мí смејéмо.

клíма ж *аџмосферски услови каракџерисџични за један крај.* – Мí смо чувáли нáшу стáру пасмíну óвце, онé несú давáле по млóго вúну и млеко, али бéоше цврсте и óтпорне на стúд и бóлес, пóсле се појавíше меримђе, óне дáвају пóвише и млеко и вúну, али су пóнеотпорне за нáш брдовít крај и клíму.

клинóвит, -а, -о *који има болове у сџомаку.* –Детéто им клинóвито, не дáва им да зáспе, по цéлу нóч се жљéби.

кљчиштáрка ж *чеџка за чешљање кучина.* – Имáле смо пóсебне чéтђе с којé смо чешљáле повéсма од кљчџшта, звáле смо ји кљчиштáрђе.

кломчáње с *буђкање.* – Кат протрéсем бúре, ако се чúје кломчáње, знáчи да је ређија намалила, да је вéч на днó у бурéто.

клóсне свр. *зграби зубима, загризе (о псу).* – Тој кúче óпасно, не приодí му близо да те не клóсне за нóгу.

кљѹкса ж *мишоловка*. – Накотїли се погѹнци у пѹдрум, па се сваћи чѹс понећи увѹти у кљѹксу.

кнѣдла ж *комадић шесѹа у облику лойишице скуван у води, ваљушак*. – Сѹпу правимо сас фїде, или сас кнѣдле од грїз.

козарѹје несвр. *чува козе на ѿаши*. – Ја несѣм ишѣл у школу, ја сам с козе ишѣл, козар сѣм бил, козарувѹл сам до дванаѣсту гѹдину, од дванаѣсту гѹдину сѣм почѣл да ѹрем.

козињѹвка мн. *козињѹвѣ ж врећа или шорба од козје длаке*. – По трї козињѹвѣ от по сто ћїла мливо откарѹм у Љуберајду да смѣљем у воде-ниѹцу. Ја сам с козињѹвку торбицу завршил мѹлу маттѹру, а моји другари су имѹли и кѹпене кожные тѹшње.

кокѹрење с *кочѹйерење, шейурење*. – Ништа му не помѹга кокѹрење, цабе се кокѹри ко петѣл на плот кад га ни једна нече.

кокѹрдав, -а, -о *заосѹао у развоју, кржљав*. – Братан му ко бїк, а ѹн ко-кѹрдав ко сугарѣ.

кокошињѹћа ж *ваи која наѿада живину*. – Кад сам бил ѣак учїтељ је за кѹзну терѹл немїрни ѣѹци да му чїсте кокошкарник, па се напѹне сас кокошињѹће, пѹсле ји мѹтере једва отрѣбе од њї.

кокошчѣ мн. *кокошчетїја с ѿоодрасло ѿиле које је сѹасало до ѿолне зрелосѹи*. – Јѹтре да закољѣш једно кокошчѣ, почињѹм косїдбу.

кокошчѣнце с *хиї. од кокошче*. – У свѣ кокошѣ овој кокошчѣнце ми је најубаво.

кокрѣње с *дворење, угађање*. – Цабе га ви кокрите и угацате му, мангѹп си је мангѹп, туј кокрѣње не помѹга, за њѣга је сѹмо тојѹга.

коланчѣ с *шѹанак женски ѿѹјас у виду врїце*. – Ўбаво се пременила, па опасала лѣдено (свилено) колѹнче, па се сїја на њѹ.

колѣшка рет. ж *колегиница на факулѹетѹу*. – Моја унѹка студїра, и стѹнује с јѹш две колѣшѣ у цѣнтар Ниш.

кољне свр. *закоље у дем. значењу, ѿрикоље*. – Нѣче се ѹнї смраде на скѹру, кољну си ѹнї прасѣнце, па га домашїнат расїне у тепсїју, и изнесѣ ју на астал.

комѹндување с *издавање команди, командовање*. – За рѹботу га нѣма, али за комѹндување и наодење манѹ нѣма му рѹван.

компируша ж *шїша са кромїиром*. – На мѹз прїжиш главїцу црвени лѹк, у тој тѹриш нарендїсан компїр, кад се испрїжи, склѹни се од ѹгњ и пролѹди се, сїпеш мѹлко вѹду, тѹриш вагѣту и мѹлко бїбер и рѣдиш у ѹбѣ.

кондириѹја м *особа која у свадбеној ѿворци носи киїени кондир и сва-шѹовима нуди ракију*. – Кондириѹја нѹси наћїтен кондир и слѹжи с рећїју, али ѹн мѹра да бѹде веселѹак, и да умѣје смѣј да прави, да сви бѹду весели.

кондрџче несвр. *ѿреска, ѿарви буку*. – Детиштено набавило накаву бициклу без гуме, па по цел дѣн кондрџче по сокак.

конзерванс нов. м *суисѿанца за конзервисање воћа и ѿоврћа*. – Данс се конзерванс тѳра у свѳ зимницу, а напред ми несмо ни знале квѳ је тѳј.

конопац м *дуг савиѿљив ѿредмеѿ ѿреден од коноѿље или каквог другог влакнастѿог маѿеријала који служи за везивање*. – пма длѳђи конопци да се врзују кола кат се натоваре сас сѣно или шѳму, и конопчетѳја да се сѳмо препашу кола, или да се с ѿѿ води некоје живѿнче којѣ неје за јулар.

конопчѳр м *човек који израђује и ѿродаје коноѿце, ужар*. – На вашар видѳ конопчѳри, и реши да се малко шољћам сас Госпѳву, па вој рекѳ: Купѿ си конопче, че ти трѣбе.

констѳтује несвр. *уѿврђује, усѿановљује, фиг. ѿрѿмеђује кога*. – Јѳ зѣвам да видим да ли че Госпѳва да се чѳкне сас мене, а она јѳк, не констѳтује ме.

контѣјњер нов. м *велики меѿални сандук за одлагање или ѿаковање чега*. – У Сливовик нѣма десет ѿѿве да се ѳру, а по Београд свађи контѣјњер нагазен до врѳ, и чѳвће се из селѳ овдѣ довлѣкле на бѣсплатну гѳзбу.

контролѿсује несвр. *контѿролише* – Нѿти је ѳн мене бѳдан сачѣкувал да види кадѳ чу да се врнем, нѿти сам јѳ ѿѣга контролѿсувала кудѣ ѿде, затѳј смо и сачувѳли брѳк.

коњѳсување с *рмбање, саѿтирање од ѿосла*. – Каквѳ те ѳуљћа заљѳуља текѳ че ти је, ал ти коњѳсување не ѳѿне.

копање с *ѿрво окоѿавање (прашење) кукуруза са циљем одсѿрањивања корова, за ѿим следи загрѿање (огртање)*. – Тамѿн заврѿиш копање, дѳјде загрѳање, јѳш ѳнѳ неје заврѿшено стѳгла жѣтва, тамѿн ѳжњеш, ѳјде врша, тамѿн овршеш, ѳјд угарѣње, па му крај нѣма...

копиљѳк м *коѿиле, коѿилан*. – Не можѣ ли да најдеш некоје момчѣ сас баштѳ и мѳтер, нело си ми копиљѳка привѣла у куђу.

кѳрпиче с *корѿица*. – Кѳнобарка пронѣсе у плѳстично кѳрпиче некаквѳ скупоцѣно црно вино, а нам си добрѳ и свѣтло зајечарско пѿво.

косѣње с *време и ѿроцес убѿрања сена, косѿдба*. – Бѿш у косѣње ме позвѳше на војну вѣцбу, а моглѿ су да се стрпѣ неђи дѣн. Кат се врнем от косѣње ѿма да кољем прѳсе. Мѳре, че га ѳкамо у косѣње, тѳј да се покаже какѳв је мѳж.

космурљѳк м *ѿеј. од коса (на глави)*. – Глѣ какѳв ти је космурљѳкат, штѳ не ѳзнеш чѣшал да га малко начѿниш, на чѳвѣка да заличѿш.

косурљѳк мн. косурљѳци м *дуга и неуредна коса*. – Глѣдам јѿ, ѳнѿ урѳсли у косурљѳци, а косѣне им ко вѳна. ѳдма видѳ и ѳнога сас косурљѳкан, седѿ сас јѣднѳ ѿсто урѳслу у косурљѳк, и врѣве ли врѣве.

кѳтлица ж *ѳсуда са дршком и ѳоклойцем за ношење куваног јела на њиву*. – Понела свекрва обѳд на копачи, уврзала се у цедилку с лѳб, а у рѳку носи кѳтлицу с пасуљ.

кѳтне *удобно смести кога, ушушка*. – Ајде да те баба кѳтне у крѳвет, па чу ти испричам једну причицу да се успиш. Кѳтну се Љуба куде Миру удавицу, че праве раѳоту.

кочињаѳ мн. *кочињаѳи м ѳеј. од кочина, велика косѳи, кошчурина*. – Изврндупил се Гарча поди амбар, а около њѳг недоглоѳани кочињаѳи кѳлко ѳч.

кошкѳње с *задиркивање*. – Деѳца, престанѳте да се кѳшкате, каквѳ је тѳј тѳлко кошкѳње вѳздѳндѳн.

кѳштѳто прил. *као шиѳо, баш ѳако*. – Све је текѳ кѳштѳто орѳтиш, и трѳбе ји напѳѳјеш, зарадели су си пѳување.

крадѳцка несвр. *дем. од крадне, краде ѳовремено*. – Млѳго је задѳрљив, а воли и да крадѳцка, али кад га увѳте че га ошѳте, че му учѳкају рѳгови у милиѳију.

кракљѳчина м *пеј. онај који је кракљав, који има дуге ноге*. – Познѳваш ли ти Јѳцу Кракљѳчину из Љуберажду, кад га видиш да му се поздравѳиш од мѳн, сѳмо речѳи: поздрави ти се једна, а ѳн че знаје која.

кратѳње с *скраћивање*. – Добрѳ измерѳи, па тѳг кратѳ гредѳту, да не погрѳиш у кратѳњето, па пѳсле да мѳрамо да ју настављѳмо.

краткошијѳес, -ста, -сто *који је краѳког враѳа*. – Убаво девојче, али малко краткошијѳесто, главѳ ко да му је насадена ѳдма на рамена.

крвавѳје несвр. *ѳосѳаје крвав, фиг. злоѳаѳи се*. – Млади се измакнѳше у град, а ми стѳри остаѳомо на селѳ да крвавѳјемо од раѳоте. Крвавѳју му ѳчи, че бѳде калабѳљк.

крварѳње с *ѳушиѳање крви из себе*. – Браѳце, бѳше Тѳша дѳктор да ни преглеѳѳје, и савѳтује ни да је лѳк за спѳљно крварѳње мѳчка, а за унутрашњѳ реѳија.

крварѳица ж *кобасица надевена крвљу, крварица*. – Госпѳва прикла свињѳ да неје ни мрднула, и почѳ да ѳка гѳздарицу: Давај сол и тепсију, и сабирај крв да прајимо крварѳице.

крвни, -а, -о *који се односи на крв*. – Мѳј деѳа неје имѳл крвни приѳисак, цѳл вѳк се справљѳл сѳмо сас стѳку, а не сас нѳљуѳи. Они су ни крвни нѳпријатељи, и текѳ че си бѳде дѳвек.

крвѳљи се несвр. *криви лице у неѳрисѳѳјне гримасе, ѳренемаже се*. – Немѳј да ми се крвѳљиш, несѳм ти врѳ, крвѳљи се на твоју маѳтер, срам те било.

крѳчѳна ж *јама у којѳ се ѳече или гаси крѳч*. – Закупѳше једнѳ браниште, и озидѳше крѳчѳну, па испѳкоше крѳч и за њѳ си, и за прѳдаву.

кречење с бели зидове *йремазујући их расївором креча*. – Пра̀во да ви врѐвим, без жену́ сам празн̄н ко со̀ба у кречење. Сва̀ћи динарчѝк ко̀ји узне на кречење доноси до̀м.

крештање с *исїушїтање ошїрих високих или храйавих гласова, врїшїтање*. – До̀ста више крешта̀ по ку̀ћу, с твоје крештање комшиљѝк учуди.

кривња ж *кривица*. – Зна̀чи, овдѐна ја немам ни́какву кривњу́, те не мо̀ж да ми ни на̀јду некви́ до̀кази да сам крив̄..

кривоклѝтка ж *женска особа склона лажном заклињању*. – Не́чу ни да чу̀јем за ту̀ј кривоклѝтку и кавгаѝку, а ка̀м ли да ми до̀оди у ку̀ћу.

крља се несвр. *гура се, обара се, бездушно се мла̀и са киме*. – Мо̀ре нѐк се крља̀ју, па гла̀ве нека̀ си по̀ћину, тија̀ бесници́ дру̀го и не зна̀ју.

крмење с *давање крме сїоци*. – О̀вце кр̀мимо ка̀д ве́ч трѐбе да по́чну да се ја̀гне, и нѐћи дн̄н по̀сле по то̀ј, и више крмење нема.

крме́че несвр. *кмечи, изражава незадовољсїво*. – Цѐло ве́че је крмечал̀ што сам заборави́ла дуван̀ да му ку̀пим.

крнтија ж *доїрајала сївар, сїарудија*. – Во̀зимо се у нека̀кву кр̀нтију од ко̀ла, пу̀т ло̀ш, ру̀па до ру̀пу, од цимање ч̀ини ми се зу̀би че ни поиспа̀дају из гла̀ву.

кротење с *ходање сїи́ним кораѝма, сїоро ходање*. – А̀јде пушті́ ко̀рак ма̀лко, с такво̀ твоје кротење че стїгнемо ка̀т се пи́јац расту̀ри, па за кв̀о смо тѝг и пооди́ли.

крпење с *крїљење*. – Без крпење и трпење нема напредлѝк у ку̀ћу.

крстен, -а, -о *кршїен*. – Ма̀ да ли сте ви́ кр̀стени ел некр̀стени, чим се тека̀ изора̀чујете пред ста̀ру жену́.

кру́че несвр. *кашље без искашљавања, суви кашаљ*. – Шт́о то̀лко кру́чеш, шт́о се не искашљеш некада̀! По це́лу но́ч кру́че од цигарљаци.

кружѝк м *мала дашчица кружног облика са дршком*. – Дѐда ми на̀прави кружѝк, па си на ње́га поста̀вљам на аста̀л шерпу́ кад ју стурим от шпо̀рет.

кру́пан, -пна, -пно *оно шїо је важно и значајно*. – Улѐзоше у кру́пну орату́, са́ ако се не побї̀ју – ни́кад не́че.

круша̀к м *месїо где расїу крушке*. – Й̀мали смо и круша̀к, и дуња̀к, и јабуча̀р, а дру̀ђи й̀мају са̀мо шљива̀р

крѝља м *који је заосїао у развоју*. – Тија̀ ли крѝља зѝт да ми бу̀де, то̀ј се не́че дѐси до̀к сам ја̀ жив̄.

крштѝвља несвр. *даје надимке*. – И Го̀га ме куди́ да га тека̀ не крштѝвљам, али га ја̀ па̀ј тека̀ крсти́.

кудељѝка ЛЗ *дем. од кудеља, мала кудељѝца*. – Та̀тко ми на̀прави кудељѝку, па ме ма̀јка ра̀но на̀учи да предѝм, јо̀ш бе́о девојѝца.

кудрав, -а, -о који се коврча, који је коврчав, зргурав. – Видим сас њи седи једн муж, не познавам га, јер ни обрнул грбину, видим само да има кудраву косу. Еј оној кудравоно детиште, не знам чијо је, оно је најбесно, све ни сас камење гаца.

кукица ж *зарез на врху игле*. – Кат се плету чарапе користе се мале игле, плетиле, иду пет у пар, и обавезно имају кукице.

кулак¹ м *имућни сељак који своју земљу обрађује уз њомоћ њуђе радне снаге*. – И при нас су после онија рат одузимали зевњу од кулаци, велé кулак – а он једва да има десет јектера целокупну имовину.

кулак² м *искусн на дрвеном стубу који се углављује у издубљено лежиште у угаоном камену*. – Искасапи се сас ћесер док зарезува кулак на дирек.

кулеђија ж *омчица на рукаву кошуље за закопчавање, или на чараји кроз коју пролази канай за везивање чараје уз ногу*. – На таслице има и пуловчичи и кулеђије, али ји никад не запекљује, научил да иде распекљан и сас смькнуте черапе ко сьблаз.

кулучење с *обавезан бесилаћан рад*. – Једни су кулучили само што су морали да иду на кулук, а моје кулучење је било дупло: кулучимо и ја и говеда; ја да товарим камење на кола, она да га довлаче.

кумче мн. кумчетија с *у односу на кума деће које је он крсншо*. – По старину били кумови, после оженили две роцене сестре, па постали баценаци, кат почела да се рацају деца она су им била кумчетија.

купатилко с *дем. од кујашило, кујашилце*. – Уведе ни у њојан стан, неје голем: две собице, купатилко и голема тераса.

купен, -а, -о *куљен*. – Некада неје имало купен квасьц, нело смо си га сами правили. Ја не волим купен леб, мен си поблаг наш куји си ја омесим.

курварштина ж *курварлук*. – Кво можеш да очекујеш од њега или од њу кат се даде у курварштину још у осмогодишњу школу, оно ли че се после врне у село да коси и жње.

курвештина ж *ѡкварена женска, курва*. – Првана му жена, Бог да вој душу прости, беше домаћница, овај другава тешка курвештина.

курталисување с *избављање, ѡшарашавње, сшашавање од кога или чега*. – Че се курталисете и ви од мен, и ја од вас, али на тој курталисување има да се још попрочека.

кучешћи, -шка, -шко *оно шшо се односи на куче, ѡсећи*. – Ма овој кучешћи живот, чекаш да ти некој пружи залок леб и чашу воду, а сам несн кадър ни да нешто привредиш, ни сам себ да услушаш.

кучћин, -а, -о *оно шшо се односи на кучку*. – Сетил се да требе да се работи, али у кучћин замьн.

кучетѝште мн кучетѝшта с *йеј. од куче, йсеѝшишѝе*. – Кад ни силдисаше горњомалска кучетѝшта једва побегомо.

Л

ла́вка несвр. *лаје у дем. значењу*. – Кучето нешто лавка, иди да видиш квó му је.

ладéње с *хлађење*, фиг. *пирежњење водом йосле йијанчења*. – У задње време кад пијем бѝш ми требе ладéње, прегревам се.

ладно́ћа ж *хладноћа*. – Стеже мраз, незапáнтена ладно́ћа, дрво и камен пуца.

ладно́ча ж в. *ладноћа*. – Отиде те из голему собу изнесе питије, онó отуд ладно́ча вури ко на цивун.

ладу́је га несвр. *проводи време у ленчарењу*. – Гоца њи га ладу́ју, а мѝн слáн знóј облива, мора се поóre и обéре њива.

лажóвка ж – 1. *она која лаже, лажљивица*. – С туј лажóвку сам се скара́ла, и нечу више реч да продумам с њу. 2. *оно шѝо је лажно, сурогат*. – Кад немам пáре да купим млекó, женá ми даде цуцу лажóвку.

лажóвщи, -ска, -ско *оно шѝо се односи на лажова*. – Од све школе најбоље му је ишла лажóвска школа.

лазе́ње с *йузање*. – Детето почело да прави први кóраци, али си му лазéње по собу јóш посигурно.

ла́зне свр. *йочне да мили* (о мравима). – Деца престáдоше да се чепла́те по село, а на нас стáри лáзнуше студени бробинци (жмарци) низ грбину.

лајњив, -а, -о *који је зайрљан жиѝком балегом*. – Штó си улéзал у собу с лајњиви опњци, штó ји прво неси обрисáл, па тг да улазиш.

лакардијáш м *шерей, лакрдијаш*. – С тога лакрадијáша тѝ не мóж да излэнеш на крај, он знаје триста ђаволије, жéднога те мóже преведé преко воду.

лакма́ш м *халайљива и зграбљива особа, лакомац*. – Тија лакма́ши, државу би појели и попили, а њино си чувају, штó је туцо да је и њино, а њино је ко црквено.

ла́ндра несвр. *скиѝа*. – Не мóже тој текá, тѝ да лáндраш по село ко глывá кучка, а ја све самá: и окол дéца, и окол стоку, и по кућу, и у поље.

ла́пав, -а, -о *који се односи на лапавицу* (када падају помешани киша и снег). – Лапáвица, лапаво времиште, не дáва да на време поóremo и посéјемо.

ла́рма ж *галама*. – Каква се тој лáрма дигла по село, да се несú посвађали горњомáлци и дољњомáлци..

ла́сес, -ста, -сто *брав*, обично коза, који има *йреко* лица *беличасїу* *йругу* у *виду ласїиног реїа*. – Ласесту козу крстимо Ласа или Ласка.

лъга́ње с *лагање*. – Почё ју лъжем, али ми лъгање не иде од руће, она ме малко послуша, па се обрну и зареза ме.

лъжован, -вна, -вно *лажљив*. – Пролетњо време лъжовно, зачёс заване ћиша, малко после пак огрече слнце.

легло́ с *лежај*, *йреноћишиїе*. – Њигово легло се не знаје, на једн крај омркне, на друђи осёвне. Затёкал ју на легло сас комшију, па комшија побегне кроз прозор, а он убије душу у њу.

лековчине м мн. *йеј*. од *лекови*. – Нећу никога да мучим, затој си вoдим рeд и пијем овїја лековчине, па докле си тикем буде.

лелековец м *особа која честїо, и без йраве нужде, лелече*. – Штo сте повели овога лелековца сас вас, има само да ви лелече, а ништа да не урабoти.

лелёћа ж *креветїић за малу децу йодешен за љуљање*. – Вїка и устрса по њу, ко дете у лелёћу за матер, али му се она не врну више.

лелечање с *изражавање бола или жалосїи вичући „леле“, јаукање*. – Учїтељи напред прилично бїјеоше, из школу се често могло да чује швискање с прут и лелечање, али су деца била мирна, неје ко са.

лењ, -а, -о *фиг. који се мучно сїравља* (о јелу или пециву). – Лења пита се праји сас јабуће.

лепушка́с, -ста, -сто *који је йрилично лей*. – Лепушкаста, да је много убава – неје, али па ни сасвїм ружна неје, а мoж па и он неје за бољу.

лесарка ж *каїија исїлейїена од йрућа*. – Паркира ауто преди порту, и полк, да ме не вїде Моравка или Цвета, примкну се те отвори лесарку, и улезо у авлију.

лецање с *склањање, уклањање*. – Сви вој време да си се лецне у њојну кућу, да деца мoгу слободно да дїшу, али од њојно лецање не бї ништа.

ливадётина ж *аугм. од ливада*. – Колка си је овај ливадётина, не знам да ли че мoжемо да ју окосимо само нас двоїца.

ливoверче с *хиї. од ливовер, револверчић*. – Ти мeн претиш с празну пушку, али и ја имама једно ливоверче, па да вїдимо куји че куга.

ломак м *йриземне йоломљене сїабљике конойе, које осїану йосле брања, йа се накнадно беру*. – Прво оберемо грснице и вржемо ји у снопови, па оберемо и ломак, па и њега вржемо у снопови, и топимо ји заједно у топило.

ломотёње с *брбљање, йрућање, говорење скаредносїи*. – Кво, бре, ломoтиш, будалетино једна, вїдиш да сви обртају главу настран, срамота ји од тој твојё ломотёње.

лудара ж бот. *врста отровне гљиве* *Boletus satanas*. – Печурће лударе се не једу, а тешко се распознавају од онеј које се једу.

лудача ж *женска особа склона лудоријама*. – Стареве му черће добре, а најмладава – ко да ју неје он прајил, тешка лудача расте.

лудачьк, -чка, -чко *који је мало ћакнуи*. – Неје сасвим луд, лудачьк помалко, па му сви гледају кроз прсти.

лудбалон м *луфџибалон*. – Возеше некъв цемс, па му каросерију преправи да може да вози дрва из Раков Дол, а гуме му ћелаве ко лудбалони.

луксузација ж *лагодан живои, расийништво*. – Големо имање тражи големо грбавење, а не сћитање и луксузацију.

луксузира се несвр. *ироводи време у лагодном и расийничком живоиу*. – Како вој се муж запосли, поче да се луксузира, кућа и деца престадеше да ју интересују.

лунза се несвр. *скии се*. – По целу ноћ се лунзају по путишта ко недотепана псета.

лупење с *комишање; време комишања*. – Морүза се много роди, пропадомо од лупење. Пуштише га из војску у лупење морүзу. напред беше Најубаво на село беше кад дојдешо седенће и лупење морүзу.

Љ

љапавина ж *атмосферска појава када пада киша и снег истовремено*. – Цел дн пада љапавина, па сокаци постадешо љизгави, теомо главе да си покршимо.

љигав, -а, -о 1. *балав*. – Где најде тога љикшу, неје ли те гад с таквог љигавог да легнеш у кревет. 2. *некарактеран*. – Тој је једн љигав човек што га нема, док му требеш добар ко мелем на рану, чим му више не требеш, не познава те.

љигавење с пренес. *љубење, мажење*. – Доста се љигависте, како ви се не смучни оди толко љигавење.

љубависување с *симџиписање, вођење љубави као ирevasходна иреокуџација*. – Ако мислите да че живите само од љубависување, а друђи да ви издржава, грдно се варате.

љуљање с *њихање на љуљашци*. – На Покладе ми вржеомо љуљашку от клашње на високо дрво, па се зберу момци и девоће, и по цел дн се љуљамо, тој љуљање, смејање и шалење никад нечу да заборавим.

љутеничка ж *хит.* од *љуџеница*, *салаџа* од скуваних *љуџих џаџрика* уз *додаџак сеџканог џразилука* и *зеџина*. – Ништа не́ма по́благо од по́сан пасуљџк и џутеничку, ба́рем за ме́не.

љутење с *исџољавање џуџиње*. – Оди твоје џутење, мрштeње и пцување више се не мо́же жи́ви, дошло ми да се негде де́вам из ову́ј ку́ђу.

љутито прил. на *љуџиџи начин*, *гневно*, *срдиџо*. – Што́ ме тека́ џутито гледаш, ако сам га погледала, несџм га у ку́ђу дове́ла.

М

мава несвр. *маше*. – Данџс је испрачу́вала сина у војску на во́з у Пи́рот, и док во́з не за́макну мавала му је сас ма́рамче.

магарење мн. магаретиџа с *дем.* од *магаре*. – Дечица пу́на ку́ђа, па рипкају ко магаретиџа, да те је ми́ло да ји гледаш.

магаџиње с *дем.* од *магаџин*. – Ви́дим Га́зибару, че́с по че́с па утрчује у магаџиње, осе́чам да се некто́ цврли на ска́ру, али не ви́дим кво́ још изно́си оту́де.

мака́зе ЛЗ ж мн. *алаџика* од два ножа *џричвриђена један за други заврџињем*, *в. ножици*. – Ёма си спе́цијалне мака́зе за шиша́ње о́вце, зову́ се овча́рске мака́зе.

макља́жа ж шатр. *џуча*. – Ни једна́ макља́жа не мо́же да про́јде без џега, ко да ју сас свечу́ тра́жи.

малерџсување с *џризивање несређе*, *чињење да се не усџе у нечему*. – Чи́м ју ви́дим зна́м да че ме би́је ма́лер, ро́дена је за малерџсување.

малтерџсување с *малџерисање*. – Пе́тар и Бо́жа Стру́гљинџи беоше гла́вни за малтерџсување, по́бољи малтерџје од џи неје́ има́ло.

ма́љне удари баџином као ма́љем. – Мр́дни се, брe, од ме́н, да те не ма́љнем сас раскóлац меџу ро́гови, то́лко че ти и бу́де до́ста.

мамeње с *вабљење*, *дозивање*. – С мамeње и у́баву рeч пре чеш да успе́јеш, него сас претење и бијење.

мамудџа ж *џурски дукаџи* кован за време сулџана Махмуда II (1808–1839). – Наши ста́ри су за то́ј имање у Сулима́ново давали ме́ђе мамудџе, а ви́ га са́ распро́давате бу́дзашто.

ма́нгало с *меџални суд* у који се сџављао расџаљени дрвени угаљ или жар за загревање *џросџорије*, пренес. *кубе*, *џџорей*. – Распали́ ма́нгало да се ма́лко огре́јемо.

мандање с *махање*, *фиг. замајавање*. – Са́мо ме ма́нда ната́м-на́вам ко да сам ја́ дете, ми́сли да че с то́ј мандање да пости́гне да ју о́дма узнем за жену́.

ма̀не свр. фиг. *удари, одалами*. – Кад те ма̀нем има свѣтће да ти излету́. Мо̀ре, ја́ ако те ма̀нем има те очѣстим на̀чисто.

манѣлче мн. мантилчетија с дем. од *манѣил, манѣилић*. – Видим једна́ убава сестра́ у бело́ мантилче про̀бди куде на̀с, бѣш убава, а мантилчено вој арно кусо́.

мањува̀ње с *ошављање, расѣјање*. – Напред је било́: који се узну – мањува̀ње више не́ма, тој ти је – што́ ти је, а са́ не живе ни једн мѣсец заједно, и вѣч се мању́ју.

маркизе́т м *ѣанка ѣрозирна ѣканина од ѣамучног или свилоног конца*. – Кад ми стурѣше ва́л кумица ми забради шамѣју зејтинлију од маркизе́т, и тека́ од дево́ћу поста́до жена́.

маршира̀ње с *грубо обраћање некоме вичући му „марш“*. – Од не́га сам могла́ да очекујем са́мо маршира̀ње и по̀преко гледа̀ње, бла́гу рѣч никад несѣм чу́ла.

ма̀с ЛЗ м фиг. *богаѣсѣво, имеѣак*. – Секира́л се, не секира́л се – исто ти се ва́та, о́де ма̀с у про̀пас.

масѣ́т м *челични брус за ошѣрење ножева, масаѣ*. – Ви́ли се ди́же и отиде те из фијо́ку извади но́жеви и масѣ́т, и о́дма почѣ да ји о́стри.

ма́чав, -а, -о *деѣе из ѣрвог брака које је затѣкла ма́хеца ѣреудајом за удавца или расѣушиѣеника*. – Ја́ сам и ма́чава и ма́јћа, две деца́ сам затѣкла, и она́ су за ме́н ма́чава деца́, а две природѣмо сас њѣнога башту́, и за њѣ сам ма́јћа, али ја́ несѣм прави́ла ра̀злику мецу њѣ, сви́ сам ји волѣла и чувала́ ко да су сва́ моја́ роце́на.

ма́чница ж *болесѣ мачака од које цркавају мјаучући*. – Ма́чница ви повата́ла, готовани́ јѣдни, идете па ловѣте пога́нци, а не са́мо да че́кате да ви са даде́ да једѣте.

мачо́ја ЛЗ ж *ма́хеца*. – Моја́ ма́јка умрла́ док сам јо́ш ма́лецака би́ла, ме́не је ма́чоја очувала́.

машља́к м *моѣка, баѣина*. – Че ми једну́ш па́днеш на машља́к, има те изгрба́вим од бије́ње.

ме́ди несвр. *сѣвара мед* (о медоносној биљци). – Ову́ј годину не́ма да имамо ме́д, за́лади вре́ме тамн што́ ба́грен процавте́, и он преста́де да ме́ди.

мезе́нце с *хѣй. од мезе*. – Ја́ извади́ шише́ сас ре́ћницу, насипа́ ни у ча́шће, а мо́јна принесе́ некто́ ре́ћѣјско мезе́нце, и уба́во си поседѣмо.

ме́зи несвр. *залаже се мзеѣом уз ѣиће, мезеѣи*. – Почѣмо оди трава́рицу, мезѣмо уба́во, па ручка́мо сас мера́к, на кра́ј се почѣмо зата́памо сас пи́во.

мекиша́р ЛЗ м *који је мек, неоѣѣоран, слабе физичке консѣѣѣуѣије*. – Нејѣ се метну́л на та́тка, мекиша́р, метну́л се на ма́јку.

мѐнтални, -лна, -лно нов. *који се односи на свесѝ и дух, душевни*. – Она је у детињство прележала запалење мѐзак, и туј си сас мѐнтални узраст остала.

мѐра ж 1. *јединица за мерење чега*. – Не мѐжеш ти да бѐдеш мѐра за цѐл свѐт, па да се свѝ управљамо према тѐбе. 2. *фиг. граница до које се сме, и иреко које се не сме*. – Који нѐма мѐру у пијење, не трѐбе да пије, а не да се напије, па да не знаје ни квѐ орати, ни квѐ рабѐти.

мераклиѓка ж *она која ужива у нечему, која је љубиѝељ чега*. – Ја си јѐште мѝслим оди онуј нашинку, бѐше убава, јѐдра, зрела, ма мераклиѓка за свѐ, а нѐма човѐка који да ју опрѐвља.

мерачи се несвр. *ириѝрема се за неки ѝосао који се обавља са мераком*. – Одавна вој се мерачим, ама ниѓкако насамо да ју заѓчим, али јѐдампѓт че ми падне у шаѝе.

мѐсен, -а, -о *умешен*. – При нас, снаѐ, нѐма мѐсен па обѐсен, нѐло мѐра да се рабѐти ѐд-јутро дѐ-тавнин.

меснат, -а, -о 1. *који даје достѝа меса, који је ѝогодан за ѝроизводњу меса*. – Њѝне свиње мазарѝе, а наше су пѐвиш меснате. 2. *који је сличан месу, сочан* (меснати део плода). – Родѝле се вишње, крупне, па меснате, ко ни јѐдну гѐдину до са.

мѐсни, -а, -о *који се односи на месо, који је од меса*. – Зѝмско врѐме, збѐремо се у задругу, наотварамо мѐсни наресци па ји насѐцкамо на артију, па уз чашу реѝију ел влашу пѝво до срѐд нѐч сѐ шаљимо и смејѐмо.

метѐње с *чишѝење мѝплом*. – Твојѐ је метѐње, месѐње и готвѐње, а не да вѐдиш сѐлску политику, тѐј код мѐне не мѐже.

метлѐнце с *дем. и хѝи*. од *мѝла, мѝлица*. – Одавна несѓм ѝмала оваквѐ убаво метлѐнце, кад мѐсим банице и лѐб да си сас ѝѐга одмѝтам и намѝтам брашно на астал.

метиљавѐје несвр. *обољева од мѝшѝа*. – Метиљавѐју и ѐвце и кѐзе, али ѐвце пѐвише. Видѐл како мѝ на ѐвце пуштамо крѓ на уѐ да не метиљавѐју, па почѐл и ѐн текѐ да рабѐти.

метрѐње с *слагање дрѓа у мѝре*. – Комшијѐ, чу те мѐлим јутре да дѐјдеш да ми помѐгнеш у метрѐње дрѓа.

мѝлкување с *умиљавање*. – Пѝс, маѓко, ѝди па ловѝ поганци, нѐче ти помѐгне мѝлкување окол мѐје нѐѝе.

милокѓрка с *она која обожава секс, нимфоманка*. – Кабати си роѐѓну женѓ да је милокѓрка, да се влаѓи ко кѓчка сас пѐла сѐло.

миломѓжица с *она која обожава мушкарѓе*. – Код женѓ миломѓжицу и човѐка пијѓницу измеѓу „ѐчу“ и „нѐчу“ уѓвек побѐди „ѐчу“.

миран, -рна, -рно *узвик којим се ко умирује*. – Мирна, Рогѓшѝе, пушти си детѐ да се насѝса, пѐсле чу и тѐб да нарањим.

ми́риска ж *мирис њарфема*. – Врѣви ми на ўо како ме во́ли, а ја́ уживам у њо́јне ми́рисѣ. Исцеливувáмо се, честита́мо си Но́ву го́дину, осѣчам ми́риску на некѣв кинесѣи парфѣм, помѣшан з говѣци ми́рис како́ му́зла кра́ве.

ми́рне свр. *ѡосѣане мирно, ѡпримири се, смири се*. – Оћути се, занемѣ веч једампѣт, да ми ми́рне глава́ од те́бе и твоје́ окање.

ми́рован, -вна, -вно *ѡојединац или орган који расѣравља о мирним решавањима сѡорова у селу*. – Сино́ч не одржа́мо Ми́ровно ве́ће, довлѣкоше се сѣлсѣ бунѣије, и растурише ни до́говор.

мирува́ње с *мировање, смирење*. – Зе́тови навалили да целиву́ју шурњаје, онѣ се ко бајаги бра́не, али ка́д им окаче огрлице наста́не мирува́ње, тѣг пристању́ју на целивува́ње.

мица́ње с *ѡокреѣпање, удаљавање*. – Немо́ј да ме ми́цате од ку́ћу, о́чу ту́ј да си умрем, несѣм ви́ше за мица́ње у ове́ј ста́ре го́дине.

ми́ши, -а, -о *који се односи на миша, који ѡприѡада мишу*. – У на́ше село́ скоро́ на сва́ћи кро́в ви́де се ми́ше ўши у сакси́је, негде́ овѣја цвѣт зову́ чувáркућа.

мла́ди се свр. *ѡредсѣавља се много млађим него шиѡо уисѣину јесѣе*. – Немо́ј да се мла́диш, обра́з и коса́ те издава́ју, по њѣ се ви́ди ко́лко си ства́рно мла́д.

младиша́р м *дечак, адолосценѣ*. – Ми́ још бе́омо младишари́, па ни кри́во што́ она́ њѣ по́виш по́штује, и по́виш се сас њѣ дру́жи.

млатáра се несвр. *фиг. бави се нечим*. – Још се млатáрам по ра́боте по ту́дину́, а до ка́да чу, не зна́м ни са́м.

мља́скање с *гласно жвакање, мљацкање*. – Ка́д једѣш немо́ј да мља́скаш, ни́кој не во́ли да слѣша твоје́ мља́скање.

мо́билан нов. м *мобилни ѡтелефон*. – Врндѣ ми мо́билан у цѣп, о́дма га прилунзи́ уз ўо и чу́ њо́јан глас, о́ка ме да се на́јдемо на Врѣло. На Ковѣљку се јавѣл сас мо́билан да не мо́же ви́ше да ди́ше, и да га на телево́н ви́ше не о́ка.

ме́к, -а, -о *фиг. слаб, који садржи низак ѡроценѣи алкохола (о ракији)*. – Цѣлу но́ч смо орати́ли, мезѣли тврдо́ о́вче сѣрење и пи́ли ме́ку сли́вову реѣију.

моде́ран, -рна, -рно *који је у моди, савремен*. – Облечѣ раши́јен сукњо́р, на но́ђе о́бује па́тиће и фусѣкле, и ми́сли да је и она́ моде́рна, а не примѣчује да вој се сви́ потсмѣвају.

мо́згување с *мозговање*. – Од големо́ мо́згување са́мо мо́же глава́ да боли, а оно́ како́ че бу́де че си бу́де, ту́ј ти́ ништа не мо́ж да помогнеш.

молерисује несвр. *боји зидове; шара окречене зидове разнобојним шарама.* – Молерисује од кад знаје за себе. ■ **молерисување** гл. им. – Све работе рабóти, али молерисување му најубаво иде с руће.

молећиво прил. с молбом, молећи. – Некво шьпче и поглецује молећиво конто нёбо.

момкување с *й*роводи *момачки живої.* – Ја несъм имал време за момкување, моје момкување је било ў-планин с овце и козе.

моње ж мн. *две кићанке испод губице неких коза.* – Некојé козе имају моње, некојé немају, зависи од расу.

мотавилче с дем. од *моїавило, найрава за намоїавање йредива.* – Нечемо вальда да седимó ко жéне дóm и да врткамо, или да мотамо прецу на мотавилче и заплитамо цемпери.

мотлавéње с фиг. *збуњивање, слућивање.* – Немóј више да ме мотлавиш, од твоје мотлавéње чу да помéрим с памет.

мрдогузица ДЛ ж зоол. *врсиа йишице која нейрекидно мрда реїом горе-доле, гнезди се на йлду у шуїљини камена, йлиска Motacilla alba.* – Кад угáри-мо мрдогузица слети на орање, и сáмо помрцује сас реп нагòр-надòл, тражи бубаље.

мрзосвётан, -тна, -тно лењ. – Њéга ли си óкнул да ти рабóти у нáдницу! Па óн, брé, мрзосвётан штó га нéма, нéче си лáјна по двòр изрине, та кам ли нештó дрúго.

мркач м онај који добро мрка (о овну). – Госпáва пазáри од Пéјчу из Вету овна, и питује га: – Пéјчо, дóбар ли је мркач? Óн вој одговáра: – Госпáве, нéма да омáне, глéдај мэн, за њéг не питуј.

мрмњање с *мрмљање.* – Кво, брé, мрмњаш, кад ти нíкој не разбíра мрмњањето, а мóж ни ти сáм не знаш квó óч да кáжеш.

мрс м *храна која садржи у себи масноће (месо, нарочиїо сухо, сланина, млечни йроизводи и сл.).* – Бацéви на Миту донéли некъв мрс из Нёмачку, кобáсице и сланина, да им се не наједеш, ма Нёмци су зáкон за сувомéснати прóизводи.

мрсан, -сна, -сно 1. *који је сйремљен с мрсом, или замашћен мрсом.* – Ја не волим мрсна јéла, мэн си пóдобро кат поједém нештó пóсно. Чу те сцéпим ко свиња мрсан цáк. 2. фиг. *сувише слободан, нейрисїојан, вулгаран.* – Таквé мрсне приче несу за судé, пазі каквó причаш, овдé има и стáре жéне.

мрсен, -а, -о – *замршен, умршен.* – Комшијо, овóј мрсено жíто су направиле твоје кокóшће, повéди рéд да се тóј више не понáвља, и да настáвимо да спорецујемо ко и до сá штó смо.

мрсначак, -а, -о који је *ирилично масџан* (о јелу). – Жéно, јутре че је Првображење, че ни дојду пријетели, су̀па да ти бу̀де мрсначка, а ја чу по ручим роштиљ, да ји прече́камо како́ трéбе.

мрсомуди несвр. *брбља, ирича глужиости, иреувеличава*. – Попије неку́, па кат почне да мрсомуди како́ је и најпаметан, и најубав, и најјак, и да не́ма жена́ која́ не би́ пошла́ за не́га, са́мо што́ се још ни једна́ неје́ родила́ за не́га.

мртвоше свр. *иребије намриво*. – Немој више да ми се моташ окол жену́, јер ако ви негде затечем насамо, оба́ ви има мртвошем.

мруцка несвр. *умире у дем. значењу*. – Губи се село́, сва́ћи дѣн мруцка поне́ћи, а деца́ се ода́вна не ра́цају.

мрштавац с *особа са намршћеним лицем, несрећник*. – У ову́ј државу се наро́д смању́је, али се мрштавци прида́вају.

мрштење с *мргођење*. – Не́ма да се не́кд насме́је и з деца́ поигра, код не́г са́мо једно́ мрштење и ћутање, ко да смо му за све́ криви́ ја́ деца́.

мрштит, -а, -о, *намршћен, намргођен*. – Башта́ дојде мрштит из Бабушницу, и рече да су запрети́ли ако за три́ дѣна не плати́ порез че́ почну да ни попису́ју ствари́ ис ку́ћу и гове́да ис шата́лу.

мужања м *поодрасли дечкић, момчић*. – Гле́ га, порасал голем, пра́ва мужања, вѣч за жени́дбу.

мулка ж *фиг. ириглуја женска особа*. – Му́лка си је му́лка, глупава и тврдоглава, ништа вој се не доказу́је, па три́ста попа́ да вој чита́ју.

мулча м *фиг. ириглуја мушка особа*. – Е, му́лчо један, сви́ ви́де да те жена́ ва́ра, са́мо ти́ не ви́диш.

муљав, -а, -о *расџран, смеџен, унезверен, усџахирен*. – Оцу́тра ме ока́ на мобилан Госпа́ва, сва́ некако́ муља́ва, да одма дојдем на Вре́ло, а она́к ју не мо́же ни́кој надорати.

муљавина ж *фиг. лукаво џонашање, намеџиљака, џодмеџачина*. – Он да узима од богато́г а да да́ва на сироти́њу! Чудно! Звѣрим се, и не мо́гу да се назвѣрим. О́сечам да је неква́ муљавина.

мурдарење с *вређање џоганим речима*. – Има понѣкоје погáне жéне, кат почну да се изорáчују и да мурдаре́ једна́ дру́гу да те Бо́г сачу́ва, такво́ мурдарење не мо́ж да смисли́ ни једн́ мушкáraц

муријаш м шатр. *џолицјајац, џолицјски доушник*. – А ти́, рођаче, јебо те, чу́јемо да си муријаш?

мурцење с *врдање, избегавање неке обавезе*. – Данџс га не́ч изму́рциш, мурцење ти не́че помогне, има да ти це́пимо кошу́љу, сина си доби́л, пијење има да да́ваш.

мустаћ м *брк*. – Убав ко уписан, у́ши му ко скрипци́, мустаћи ко на грли́цу гње́здало, а уснице ко да је це́лу но́ч дувáл у ба́с.

мустаћес, -ста, -сто *бркай̄*. – Сваку но́ч ми у сѣн до́јде, па ме, она́к мустаћес а младолі́чес, о́ка при ње́г да до́јдем.

му́тавштина м пеј. *неодлучна и смеїена особа, врдалама*. – Каква́ му́тавштина! Це́л дѣн ме је мајал за пла́цан, и на кра́ј ништа не напрај́мо, не мога́мо да се погоди́мо.

мућкури́ш м *оно шио је смућкано на брзину и без воље* (о јелу). – Од голем мућкури́ш – испадне голем бућкури́ш.

муши́чка мн. муши́чће *хий̄. од мушица, їренес. їпровокација*. – Мо́ре, ти ко да їмаш двајес го́дине, а не бли́зо педесѐ! – замла́чујем се и пу́штам вој муши́чће.

мушкар́че мн. мушкар́чета с. *иронично значење за одраслог мушкарца, најчешће суїруга-млакоњу*. – А ти́, мушкар́че, чїм загрми́ први бегаш у со́бу и покриваш се преко гла́ву, а ја́ и деца́ како зна́мо. Тека́ си, мушкар́че, и онї́ја пу́т бегал чїм си видел милица́јци.

муштери́ка ж *женска особа која їазари*. – Їде ми муштери́ка за а́јвар, тај го́спођа га једи́но од ме́н купу́је.

муштери́ћа ж в. *муши́терика*. – Кад изнесѐм си́рење на пи́јац пр́ва муштери́ћа ми је у́век била́ тај апотека́рка.

Н

наба́га се свр. *фиг. добро се наједе, їреждере се*. – Набага́ли се, па не мо́гу да престе́њу.

наба́ба се свр. в. *набага се*. – Набаба́мо се же́жак ле́б и си́рење ко да ле́б несмо́ сто го́дине виде́ли.

набѣ́ба се свр. в. *набаба се*. – Си́не, еве́ баба ти попржи́ла јајче́нце, у́баво се набѣ́бај, па на игра́ње.

наба́бњичав, -а, -о *онај која је већ їочео да їоїрима изглед и особине сїшаре особе*. – Јо́ш у́бава и дреже́ћа, али ве́ч почѐла да је наба́бњичава. Јѐс да је наба́бњичава, али вој не би одре́кал.

набарамба́чи се свр. *доїтера се, кињи́ђури се*, – Први́ пут кат сам виде́ла Бра́цу милица́јца процени́ла сам га да је мло́го до́бар: дојде он у Ра́кош, на-барамбачи́л се ко кра́љ Милан, а стро́г ко црн о́блак, али са сва́кога пори́ча и наша́ли се.

наба́са свр. *неочекивано наиђе на кога или шио, наи́раїа*. – Лута́мо, па залута́мо, једва́ набаса́мо на пу́т та некакó излѐземо из шума́кат.

наби́т, -а, -о *који је здеїасїи, али снажне грађе, који је набивен снагом*. – По́младити бра́т мрледан, а по́старити наби́т ко би́к.

набрца свр. *назабада главичице лука у земљу, њосади*. – Излѣзла прѣлет, па се питајуем у себ да ли баба набрца лѣк, ма, набрцала га је, вредна је она.

наваљачка мн. *наваљачће ж наслон сѣолице, оно на шѣа се човек наслања љри седењу*. – Има свѣкакве столице: тронѣше, шутѣре, столице с наваљачће, на њи се човек најбоље одмѣри.

наваљује несвр. *нагиње*. – Не наваљуј тѣлко бурѣто, да се не ѣтне и падне, па да се расѣпе кѣмина.

наваљује се несвр. *нагиње се*. – Дѣте, не наваљуј се над бунѣрат, мѣж да се омѣкнеш и да упаднеш у њѣг, пѣсле ти нѣма спѣс.

навачује се несвр. *насрће на сваки њосаѣ, љрихваѣа се свих ѣбавеза*. – Врѣдан, навачује се на свѣку рѣботу, и свѣка му ѣде од рѣће.

навѣтричав, -а, -ѣ *ћудљив и наѣрасиѣ*. – Бѣље ти је да се не закачујеш с њѣга, ѣн је навѣтричав, не знаш када кѣво мѣже да му ћуне у главу, с њѣга нѣкад не знаш како че испадне.

навѣшкан, -а, -ѣ 1. *који је се налази на грани*. – Лѣго на кревѣт и зажма, пред ѣчи ми дојдоше црвенѣ црѣшње и деца навѣшкана по грање. 2. *окачен да виси*. – Разапѣли конѣпац у двѣр, па на њѣга навѣшкали дѣрови, да вѣде комшије какву вредну снашку су довели.

навѣглавина м/ж *ћвердоглава и својеглава ѣсоба*. – Баксуз што га нѣма, тѣшка навѣглавина, кад ѣн некѣво намѣри, нѣћи га не прѣправи. И мѣжат навѣглавина, али женѣта па пѣголема, па се нашлѣ ко з белу кобилу да су се тражили.

навѣрви свр. *ѣпоређа у ред јѣдног за другим*. – Слѣнце на заѣду, овчѣр навѣвил овцѣте на Гѣлаш, че ји спѣшта у сѣло на музѣње.

нагњитање с *сабијање ѣпод љриѣиском*. – Пазѣ да не пѣкне цакат оди тѣлко нагњитање, свѣ да стѣне не мѣже, а друђи нѣмаш.

наговѣрање с *ѣподсѣицај рѣчима да се љрихваѣи нечије мишљење*. – Мѣти ме наговѣра да га ѣзнем, башта ми прѣти да га не ѣзнем, на крај пѣбѣди маѣтерино наговѣрање.

наговор м в. *наговѣрање*. – Кѣво чу, повѣдљив сам, лѣк на наговор, јѣш па кад дѣнем некѣју чѣшку нумѣјем да одрѣѣм ни на јѣдну.

нагревање с *излагање ѣпѣлоѣи, загревање*. – По цѣл дѣн се нагрѣва на слѣнце, а стѣлно вој зима, њѣј више ни нагрѣвање не помѣга.

нагурује несвр. *гурањем увлачи, угурава*. – Сас тѣј рѣку с укѣчени прѣсти је стѣлно нагурувала понећи прѣмен од кѣсу испод шамѣче.

надгледа несвр. *надзире, ѣази*. – У вршу ѣма рѣбота за свѣ, јѣдни приврѣљају снѣпови до вршѣлицу, друђи ји врѣљају сас набадњу на дрѣш, трѣћи отврѣљају сламу од вршѣлицу и дѣну камѣру, четвѣрти нѣсе цакови сас жѣто у ѣмбар, а домачѣн свѣ надгледа, и слѣжи с рѣђију.

надизање с *говорење високим гласом, надвикивање*. – Кад је слава, па у коју кућу се не чује надизање, значи да је слава без госје, или да домашин жалјеје некога си својега који се скоро преставил, па се не надиза у причање.

надјидање с *ћакмичење у брзини једења, и количино њоједеног*. – Било је и натпијување и надјидање, да се види који може више да попије или поједе, али несъм чул да су се надрабóчували.

надлати несвр. *лећи изнад чега, надлеће*. – Машин сас очи кроз пѣнцѣрено, и стварно видо да надлатимо над некѣв голѣм град, кад почѣ да ока онаја на звучници: Врзјте се, че слатимо!

надлгување с *ћакмичење улагању, надлагивање*. – Било је и надлгување и надмóчување и надрипување, залудан народ па се у свѣ такмичил.

надмóчување с *ћакмичење ко ће даље да добази љриликом мокрења*. – Било је и надлгување и надмóчување и надрипување, залудан народ па се у свѣ такмичил.

надорачување с *ћакмичење у говорењу*. – Море, куде ја могу с теб да се надорачујем, ти си оратајка љ-по, у надорачување тебе не може никој да побѣди.

надрипување с *ћакмичење ко ће даље да доскочи љриликом скакања*. – Било је и надлгување и надмóчување и надрипување, залудан народ па се у свѣ такмичил.

надрабóчује се несвр. *ћакмичи се са киме ко ће више да њосѣгне у неком њослу*. – Било је и натпијување и надјидување, да се види који може више да попије или поједе, али несъм чул да су се надрабóчували.

надрчи се свр. *добије љрохѣев за чим, надражи се*. – Дрчан на жѣнско, поготово на туцо, на коју се надрчи не мањује се док му не даде.

назацује несвр. *назаћује*. – Беоше мецу први у Лужницу, како се прóмени влас почѣше да назацују, са су мецу послѣгни.

назимњичаво прил. *ѡчне да личи на зиму, ѡчне да бива хладно*. – Почѣ да је назимњичаво, че пóчнемо да тражимо зимсѣ дрѣје.

назртање с *надгледавање, ѡмагање, ѡсећивање*. – Назртаоше ни деца с време на време, дојду, помогну и у рабóту и с паре, али се назртањето прóреди, овуј годину само једнуш дојдоше.

нашса свр. вулг. *набије* (о пенису). – Ко бајаги се отѣза, али се млого не отима, док вој га не нашса до балчак.

нашпа несвр. 1. *надгледа, ѡази, ѡсећује*. – И син и снаа си ме нашпају редóвно, свѣ квó ми трѣбе доносе, у ништа не оскудевам. 2. *кришом моѣри, шѣијунира*. – Нејѣ свака таква, али мójата јетрва је бѣш таква, а-ли ми нећи улѣзне у кућу, стално нашпа на прóзор.

найда се несвр. *ипреједа се*. – Тија човѣк се не найда, њѣму свѣ малко, држава га не мѡж нарани и напоји.

најаден, -а, -о *ојађен, ишужан*. – Никад ју несѣм видѣл овак најадену и тужну, и да овак убаво врѣви од њѡјнога Йгњата.

најближањ, -жња, -жњо *најрођенији*. – Почѣ најближњи да мрзнем, и маћу, и башту, и браћу и сѣстре, ако они ништа несуд криви.

најѣбување с *заиадање у невоље, надрљавање*. – Оно има да човѣк закаса и најѣбе, али овѡј наше најѣбување га нигде у свѣт нѣма, ни таквѡ, ни тѡлко големѡ.

најмладо с поим. прид. *најмлаћи члан ипородичне задруге*. – У њину кућу петљ не појѣ, жѣна све расправља и командудје, сви морају њуд да слудшају од најмладо до најстаро.

најстаро с поим. прид. *најстарији члан ипородичне задруге*. – У њину кућу петљ не појѣ, жѣна све расправља и командудје, сви морају њуд да слудшају од најмладо до најстаро.

наказан, -а, -о *који је са неким недосиашком, кажњен, ипрокажен*. – Убава, али у главу малко наказана, нејѣ бш читава. Будалу не кажњавај, њуд је Бог вѣч наказал.

накандѣри се свр. *ипоине се један за другим*. – Мојуд браћу башта почне да ћилка, они се накандѣре на њѣг, он ји милудје, мѣн и не примѣчудје.

накањување с *двоумљење, оклевање*. – Море, дисајте се да работимо, од големѡ накањување вајда нѣма.

наклапица м/ж *особа незгодно каракѣера, конфликтѣна особа*. – Она добра домаћица, а муджан вој голема наклапица, нѣма сас куга се нејѣ посвадил.

накмѣти свр. *наместѣи, ипосѣави на добар иолжај*. – Кад на каванску столицу гузицу накмѣтим, тѣг се за свакакву пѣсму сѣтим

налаган, -а, -о *који је сложен један ипреко другога*. – Најтешко се спрема налагана баница, затѡј штѡ ѡбје трѣбе прво да се испечуд на плѡтну, па да се налагају у тепсију једна преко другуд, и поново да се баница печѣ.

налатљив, -а, -о *жусѣар, насилан, који лако илане и скаче да се бије*. – Пазѣ се од њѣга, налатљив је на бијѣње.

налока се свр. *наиѣје се, иреѣера у иићу*. – Налѡка се Мирко синѡч у задругу сас вино, па се направи на свиѣуд.

наљевање с *ипрекомерно наиѣјање*. – Прво се наљевамо с рећијуд, па ручамо саглам и пѣмо пѣво, али га прекараше с наљевање који прејдоше на вино.

наљућничав, -а, -о *ипрољуйи, љуцнууй*. – Решѣ се да попржим лужничко пржење, у тигањ тури двѣ ложице маз, па нарезал наљућничаве попошѣ, петлицањи и зелѣни лудк, па га пржи док ѡмекнеја, на крај му строши чѣтри јадца.

намаљување с *смањивање*. – У нашу државу све може да намаљује и да се придава, али се још нејје десило намаљување порез, нело само придавање.

намóли се свр. *измоли се, ѿосѿигне се шѿо молбом*. – Да би Бóг да́л на́граду трéбе се намóли, а на́града од жи́ри се мо́же и ку́пи.

намо́тување с *намоѿавање*. – Мојé је ткае́, да изатка́јем све квó трéбе, а свекрвина ра́бота је намо́тување цев́е.

намуа́ се свр. *нагура се, нахруѿи* (о људима). – Синóч се у кавáну намуа́ла гологузија ко́лко о́ч, једно́ пија́но, једно́ појé, једно́ о́ка, па кáт се степáше, милиција ји не мо́ж разва́ди.

наокување с *издирање, вређање кога дреком*. – Несѿм ја́ куче па да ми се са́мо наокујеш, а и не бој́м се оди твојé наокување, пре чеш ти́ да излэ́знеш ис ку́ћу, него ли ме́не да изнесéте з гла́ву напред.

наоцу́је несвр. *измишља, налази* (о личном недостатку). – Увати́л ји о́ба бэ́с, па се по цéл дѣн глóцу, и ма́не си наоцу́ју.

наоцу́је се несвр. *налази се, сѿвара се*. – Кудé га не сејеш, ту́ј се наоцу́је, не мо́же човéк од нѣга да се усмр́кне.

напенáли се свр. *ѿосѿави се на ѿраво месѿо*. – Он а́рно цици́ја, ал се синóч на́пенали те се клади́ сас комши́ју да че му кра́ва отéли мушко телé, и ѿзгуби о́пкладу.

напендéчи се свр. *надури се, расрди се, уинаѿи се*. – Ма́ ѿма ли ју, брé, некудé Госпа́ва? – пита́ју ме Павли́ја. – Јо́к, она́ не вре́ви сас мéн, за неквó се напендечила, а за квó ни ја́ са́м не зна́м. Напендечила се мóјва, и нéче да орати́ сас мéн штó сам на сва́дбу цу́нул пријетелѿичину куми́цу.

напенду́ши се свр. *в. наѿендечи се*. – Такв́ је то́ј човéк, зачэ́с се напенду́ши, сас нѣг мо́раш испо́лк ако о́ч да нештó пости́гнеш.

напла́ви га свр. *изудара кога ѿолико да добије кржаве ѿодливе*. – С кога́ си се тепáл, па те то́лко наплави́л, сѿв си мо́дар ко модри́лка.

на́права ж *алаѿка, машина, сѿрава*. – Убаву на́праву измислéл, па са́ не мо́ра рúчно да дúва с мё́ви у вигáњ.

напра́тушка мн. *напра́тушке ж магија, чини, оно шѿо се некоме ѿошаље са ци́љем да га маги́ском снагом унесре́ћи*. – Напра́чује ми маци́је та́ј мација́рка, свако́ јутро прекај капи́ју нао́дим разне напра́тушке.

напрéцување с *наѿредовање у сваком ѿогледу*. – Порáстоше деца́, почéше да печáле, и о́дма почé да се примéчује напрéцување у дома́њинство.

наприба́да свр. *на више месѿа ѿрибодe шѿо*. – Узни́ пешéс ексéра, па ји наприба́дај на овѿја зид, да ни слúже ко чивил́к за прэ́свлаку до́к смо на гра́дилиште.

напудерѿше га свр. *фиг. изудара кога ѿолико да добије кржаве ѿодливе*. – Смири́ се, да те не напудерѿшем да ни роце́на ма́ти нéче мо́же да те позна́је.

на́резак мн. на́ресци м нов. *месна конзерва*. – Цело јутро косимо, а после ни Стојна донесе леб и на́ресци из за́другу те поврнумо ду́шу.

наре́чен, -а, -о *који је некоме намењен, или судбински њредодређен*. – Ти си мѐн наре́чена, и моја има да бѹдеш, па цел свет нек се обрне наопако.

наркоман м нов. *уживалац дрога*. – Решавам се да дигнем ру́ће оди њу́, али ца́бе, чим вој чу́јем глас осеча́м се ко наркоман кад га ди́лер окне, па му још даде и ца́бе шмр́к, одма вој пристању́јем на све́.

наро́ка се свр. шатр. *наи́ије се, наљоска се*. – Отишъл Ђо́ка у за́другу, па се наро́кал ко сто́ка.

наро́чито прил. *йосебно, особито, йрвенситвено*. – Ако комшија почне да че́сти с доде́ње у ку́ћу, наро́чито кад је же́на сама́, тг домачин мо́ра дебело да се замисли.

насамо прил. *без йрисуси́ва других особа, на месцу или у йрилици где нема других особа*. – Немој ви́ше да ми се мо́таш окол жену́, јер ако ви негде затечем насамо, оба́ ви има мртво́шем.

наси́лице прил. *на силу, йрисилно*. – Де́вери наси́лице запели да ми узну има́ње од по́којнига ми му́жа, ал ја не да́м.

насла́цује се несвр. *наслађује се, ужива у йуђој несрећи*. – Јетрва ми се насла́цује што се с му́жа поне́кад ска́рамо, а њу́ си не види што је ста́лно сама́, што га њо́јнити му́ж ни́кад до́м нема, па нема с куга́ ни да се ска́ра.

насмину́т, -а, -о *осмехну́и, са осмехом на уснама*. – До́јде ва́шар, издо́де прода́вци сас ра́зну ро́бу, насминут на́род се разо́цује по ва́шариште, домачи́ни разглецу́ју ко́се и остри́ла, дево́ће прио́де и запиткују за румени́ла, прсте́ње и мани́ста, а момци заглецу́ју њи́, и ћикоте се.

насмра́ден, -а, -о *фиг. који је йоиио коју, који се осећа на алкохол*. – О́дма га осети да је насмра́ден, некуде́ је сврта́л где се пи́ло, а он на то́ј неје одро́чљив.

наставља́ње с *домеи́шањем чини шито дужим, йродужавање*. – Трипут меру́, а једну́ш крати́, јер ако прека́раш у скрачување, наставља́ње нече да помо́гне.

наста́вушка мн. наста́вушке ж *фиг. домеи́шак, измишљоиина*. – Неје бѹш све́ тека́ било́, једни причају да је било́ овака́, једни онака́, али сви додавају понеку́ наста́вушку.

насто́јување с *наси́ојавање, дворење, долажење у згоду*. – Поштувала сам га и насто́јувала му, ка́д на кра́ј он најбо́ље њиве прѣписа на де́вера. од то́лко моје насто́јување не би ни́шта.

насто́јница ж *она која йослужује, која је ситално на ногама*. – От како́ сам дошла́ у ту́ј ку́ћу ја сам насто́јница на сви́, од најмалечко и усрано, до најста́ро и кља́каво.

натáм-на́вам прил. *шамо-амо*. – Сáмо ме мáнда натáм-на́вам ко да сам јá детé, мисли да че да постигне с тој мандање да ју óдма узнем за жену́.

натанкíра се свр. шатр. *наиције се*. – Кат се натанкíрам сас винцé, насмејé ми се лицé.

натънко прил. *ирилично шаанко, ошање*. – Узне се мáлечко крвајче оди тéсто за леб, па се расуче сас сукаљћу натънко, и опечé се на плóтну от шпó-рет, мí тој зовéмо лепиња.

натврљује се несвр. *шакмичи се са киме у бацању чега удаљ*. – Дóк смо чувáли стоку натврљували смо се с каменчичи, да видимо којí мóже најдолеко да се врљи.

натéра свр. 1. *иригора*. – Натéра ме сíн та му преписа́ и мóј дéл имáње, и остáдо без ишта. 2. вулг. *набије до краја* (о пенису). – Мáтере му га натéрам, óн че мéн да сóли пáмет какó се камáра дéне.

натка ЛЗ ж *иоиречне ниши које се ири шакању уишкивају у основу, уиор. ио-шка*. – Óснова је намóтана на крóсно и увéдена у нитке и брдо с набрдила да има зéв, кроз нéга се провлáчи совéлка сас нáтку, и с набрдила се прибíва, и такó се ткáје.

натпије свр. *иобеди у иићу*. – Чврс цугација, нíкој га јóш нејé натпил у нáше селó.

натпрцување с *шакмичење ко ће гласније да ирдне*. – Накúсају се пасу́љ, па једн прди отуд, друђи одовуд, ко да се натпрцују, нејé ји срам, стáри човéци а понáшају се гóре од деца́.

натрза несвр. *навлачи*. – Најдó панталóне и почé ји натрзам на но́ђе, чапну се сас водицу нáдве-натри по лицé, и улéзо при ну́ у сóбу.

наћевéли се свр. *навади се, намерачи се*. – Наћевéлили се, и једномáн ми иду у браниште да кра́дну дрва, дóк ји не пријáвим код шумарá нече се мáну. Мислим се у сéб: кóлко би овíја нáш Београд бíл богáт град, него га млóго руше, и окупáтори и нáши, ма сви му се наћевéлили.

наћорњичав, -а, -о *који је ослабљеног вида, слабовид*. – Не бí јá пристáл да ме вóзи, знáм да је наћорњичав, ал нéмам кугá дру́гога да мóлим да ме одвезé до бóлницу.

наћуне свр. *иадне на шамей, досеи се, изненада донесе неку одлуку*. – Наћуне му текá понéкад да ме тиће за нíшта напада какó несъм нíкаква женá, да нејé ни требáло да ме узíма, и да мóгу ако óчу и да си се врнем при баштú и мáтер.

натртаће прил. *наузнак, наузнако, иолећушке*. – Мóј дéда Светíслов кáд му се приспеше куде плáдне овáк ми причаше: Дéда че мáлко да прилэгне натртаће, пóсле че настáвимо да работимо.

нацуга се свр. *оџије се.* – Куде ли се нацуга толко от собајле да ми је да знам, који ли је имал ређију за врљање да га толко напије, бџлица га црна ватила па га не пуштила.

начека се свр. *дуго и узалудно чека.* – Ако њега чекате, има да се начекате.

начењџел прил. *бедан живоџи, живоџи у сиромашџиву.* – Момир живи начењџел, али нече да рабџти, цел дџн се излегује по ладовџне, и џче да има, а имџт се не стица сас лежање, нело сас рабџту и муку.

начџрка се свр. *оџије се.* – Невџста се начџрка, па се дџже и почџе да слџжи, и сџмо ни наздрџвља, а сас момчџе почџе и преко рџку да пије. А јел се, ви мајсторе, напијете понџкад? – Сџмо кад има мџзе, дџкторко, мџн мџзе преваџри те се начџркам.

нацапњичав, -а, -о *груб, јџгунасиџи, наџрасиџи.* – Нџзгодан, нацапњичав, пази се од њега, кџт се не надаш мџже да те изедџе ко кџче.

нацапњичаво прил. *грубо, наџрасиџио.* – Какво да ми продџма, продџма га нацапњичаво, ко да се кџра с најгорег душмџнина.

нацворка се свр. *в. начџрка се.* – Нејџе ми се пило, па сас Мџту узџмо по пиво, па јџш по једно, дџк ни вода улџзе у џши, после смо се тека нацворкали да не памтџмо ни када смо, ни како смо си дџм отишли.

нацибрџше се свр. *наџије се.* – Овак дџбар, ал кад се нацибрџше да му неси пред џчи, има да те нацџје ни крџвог ни дџжног.

наџици се свр. *надџгне се, усџрави се* (о пенису). – Почџмо се стицамо, завлече ми рџку у гџче, ја остети – наџици се мојџе пачџе.

наштџсрце прил. *на џразан стиџмак, на џашиџе.* – Ёјутру попијџм једну ређију наштџсрце, те ме раздрџма.

небрџчен, -а, -о *необрџјан.* – Преко лџто издџбди госпџда у сџло, а непочџшани, небрџчени, зарутавели ко четници штџ бџоше.

невеслџ с ирон. *девојка коју згледавају џре џрошње, будуџна невесџа.* – Јџ искористи прилику те га пита како му се свиђа невеслџво којџе смо дошли да прџсимо за џиговог сџна. Дојде џбава гџздаричка, па се јџш нађиздџла ко невеслџе.

невџш, -шта, -што *који није вешиџи, невџчан каквом џослу.* – Немџј да се праџиш невџш, знаш ти триста џваолије.

невијџен, -а, -о *неушиџројџен* (о браву). – Јунчџто јџш невијџено и неупрџзано. Јџри жџне ко невијџен јунџц. али че му некој џчука рџгови.

негрулен, -а, -о *неџљушиџен џлод од коре* (о орасима). – Сџмо од једно дрво набрамо три врџче негрулени орџси, кад ји огрулимо че бџду две, а и тџј малко ли је!

недељно прил. *за недељу дана, седмично*. – Мука ме увати од њојно заглецување и разглецување, ко да вој несъм унука, и ко да ме први пут види, а вицевља ме бар двапут недељно.

недоглоџан, -а, -о *неоглоџан до краја*. – Изврндупил се Гарча поди амбар, а около њег недоглоџани кочињаци колко оч.

недосолен, -а, -о *недовољно њосољен, блуџав*. – Никако да потрѣвиш у солѣње кад вариш пасуљ, ил ти је недосолен, ил пресолен, ко да му не тураш исти сол кад га солиш.

недосташе свр. *не одсиоји довољно времена да се одмори њосле мешења* (о тесту). – Кат се омеси, тесто трѣбе да се остави да сташе и да се надигне, од недостасало тесто лѣб буде глетав.

недостигне свр. *нема нечега у довољној количини*. – Колко год да испечѣм ређију, увек ми недостигне, никако да дочека нову.

недостиса несвр. *нема нечега у довољној количини*. – Све си имамо, и све ни се раца, али ни све недостиса, па морамо да докупујемо, а бајаги смо некакви пољопривредници.

недошишан, -а, -о *који је доиола ошишан*. – Запрѣча се, па престане да шиша муштерију, док онија недошишани не почне да ока от столицу: Мајсторе, че ме дошишувјеш ли, журим се.

нежноча ж *нежности*. – Ја сам позинул у Госпаву и мислим се у себ: сас колку нежночу врѣви оди човека који је пола век постар од њу, а неје жив вѣч толко године.

незамѣнлив, -а, -о *који се не може замениџи, који је изванредан, недосиџан*. – Тија политикант от како се докопа да буде прѣседник у општину постаде незамѣнлив, а главна политика му постаде како да буде поново избран кат су нови избори.

незапантен, -а, -о *који се не џамџи, који џревазилази све оно шио се џамџи, незаџамџен*. – Стеже мраз, незапантена ладноћа, дрво и камен пуца.

незбран, -а, -о *неџокуџен, несабран*. – Пуштил си овце наприпус, нема да ји варка него џду рѣдом, пасу гдѣ стигну: и по отаве, и по незбрране сливе, и по некосен звездан, џч га брига неје.

неизмаздрен, -а, -о *неуглачан*. – Пѣра се навали на лопату, држалѣе вој грапљаво, неизмаздрено, неје стигал да га измазни. Море, за њег је само неизмаздрена мотка, па да видиш ко че се смири.

некрс мн. *некрсти м онај који није крџиен, аџеисџа*. – Промени се врѣме па и некрсти почѣше да се крсте и џду у цркву.

неластрен, -а, -о *неокресан, са џаџрљџима грана које шиџрче и могу да џовреде*. – Мџва (супруга) ми стално клѣпа, само што ме не тѣпа: За вас који не вата вага (који су превише дебели) трѣбе неластрена мотка.

нељуђи м мн. *нељуди*. – Мој дѣда неје имал крвни притисак, цел век се расправљао само сас стоку, а не сас нељуђи.

немање с *оскудација у свему, својошће сиромаштво*. – Немање убило народ, затој никој с никога не спорецуже. – Ма квѡ немање, у моје време смо сви ишли сас гола дупетија, па квѡ ни је фалило?

ненатаврѣн, -а, -о *који нема са чиме да се шаври, сиромаш*. – Ненатаврѣна невеста, али млада и убава да вој се не нагледаш.

ненѡсен, -а, -о *неношен, неујошребљаван, нов*. – У ковчег сам си спремила све ненѡсене дрѣје да ме у њи закопају.

неоправѣн, -а, -о *неокрепан, несналажљив, сјеиљан*. – Туњав је сиромаш до злобога, несъм у свој век видеел да може човек овѡлко да буде неоправѣн.

непокрѣјѣн, -а, -о *који није ѡокривѣн* (о згради). – Туга голема, гледаш црепови попадали, куће брнче непокрѣјѣне, зидови се истрѣсли, двѡрови урасли у травѡлак и копривлак, а туј су се некада свадбе прајиле и деца рацала...

непрепокрѣјѣн, -а, -о *који није ѡреѡокривѣн* (о згради). – Кућа ни је за препокривање, али трѣбе да докупимо цреп, а паре немамо, па си стоји тека непрепокрѣјѣна.

неправдиња ж *нејравда*. – Несъм ни замлатена ни прѡста, ако сам без школу, него ме уби овај неправдиња.

нерабѡтник м *лењивац, нерадник*. – Цѣла фамилија таква, нерабѡтници су што ји нема у свѣт.

нераденик м в. *нерабѡтник*. – Башта им је бил поштен човек и раденик што га у крај неје имало, а деца нераденик куји от куга погolem, на матер се метнула.

неразрабѡтен, -а, -о *неразрађѣн, који дуго није обрађиван*. – Овој орничје млого добро за рабѡту, и рацаше силан берећѣт док бѣше разрабѡтено, са стоји тека неразрабѡтено и запустѣло.

нерањѣн, -а, -о *ненахрањѣн*. – Говѣда ненарањѣна рову у шталу, а ѡн си пије по кафане, бѣш га брига за свѣ.

нервни, -вна, -вно *који се односи на нерве, који лечи нерве, невролог*. – Морам да ѣдем при нервного дѡктора да се прегледам, да ми даде нешто за смирење, сас живци ѣч несъм добра.

несѣбран, -а, -о *несакуљѣн*. – Наш дѣда неје дозвољаал да му лежи несѣбрано сѣно по ливаду, ел па нѣзбране сливе пот сливу.

нескѡпен, -а, -о *некасириран, неушѣројѣн*. – Лудује ко нескѡпено вепрѣ.

несрѣча рет. ж *несрећа*. – Не може свѣт да буде ко нанѣзана маниста, ѣма и добро и лоше, убаво и гадно, глѣдни и сѣти, срѣча и несрѣча.

неукáшкан, -а, -о *неуѝрљан блаѝом*. – Глѝ ји овѝја, укашкани до гушу, а мој Мирча гази ко ма́чка, ни опънци му несу́ укашкани.

нечѝшљан, -а, -о *који није очешљан*. – Како́ те нејѝ срамота́ да излѝзнеш у наро́д таква́ нечѝшљана, а баја́ги си некаква́ дево́ћа.

носѝње с *дуго ношење* (о одећи). – Ѐма садѝ једнѝ панталоне́, и онѝ се од носѝње усалми́ле, а на мѝста и проретѝле, и са́мо штѝ несу́ прогледале́.

но́си се несвр. *фиг. бакће се, рве се, сѝара се* (о коме, или са киме) – И башта́ и сѝнови намѝтну пушчѝтине на ра́мо, па си отѝду у лѝв, а ма́ти се самá но́си сас сто́ку и живѝну.

ноћни, -а, -о нов. *који се односи на ноћ, уѝор. ночњи*. – Ѐма једно́ цвѝће, ѝкамо га ноћна врајла, онѝ мло́го у́баво цѝвти и мирѝше.

нумејање с *суѝроѝно од умејање, одсуѝѝво умећа*. – Ѐма умејање, али ѝма и нумејање, ко штѝ ѝма па́метни, али су по́виш онѝја за којѝ не мо́же да се ка́же да су бѝш па́метни.

Њ

њу́рна ж *својеглава и ѝодмукла женска особа*. – Њу́рна ѝурава, онá че мојѝга Пѝру да наговара́ да ме тепа́.

њуцање с *ѝлакање на силу, ко бајаги*. – Њуцај од данѝс до јутре, али ти ѝуцање не́че помѝгне, заѝди ли слѝнце ѝчу да си до́м, и гото́во.

О

обарање с *ѝтакмичење у обарању руке*. – Ајде да обарамо ру́ће, да ви́димо којѝ је по́јак у обарање́.

обѝпа свр. *ѝоједе у слаѝѝ*. – Дојдоше кум и кумѝца, жена́ се ѝдма рѝпну и за́кла нају́бавог петла́ голошѝју, те га обѝпамо, а добрѝ и пѝнумо.

обедување с *обедовање око ѝоднева*. – Зѝми обедување ма́лко закáснимо, а вечерување ма́лко порáнимо, те тека́ ушпа́рамо једно́ једѝње.

обѝшљак м *онај који се обесио*. – Она нејѝ сарањен у грѝбишта јер је обѝшљак. Обѝшљаци сарањујемо ван грѝбишта да ни селѝ не бѝје град.

обзр́та се несвр. *усѝлахи́рено гледа унаоколо*. – У́трча у ауто, ко швалѝрка да ми је, и свѝ се обзр́та ѝколо. Седимѝ на Лѝтњу по́зорницу, онá се обзр́та да ви́ди да ли ни неѝѝ по́знат не глѝда.

обивање с *насилно ѝѝварање враѝа, обијање*. – Напрѝд, брѝ, не́маше тека́ да се кра́дне ко са́, са́ се кра́дне и дѝњу и но́чу, почѝ и обивање по́друми, кра́дне се пијелѝк, а на́јвише бакрѝени су́дови.

обѝгрује несвр. *обиграва, салеће*. – Море, че се пријатеље Ми́рко и Бо́ра, Бо́ринини син једноман обѝгрује окол Ми́рковуну че́рку.

обја́кне свр. *ојача, ѝоодрасѝе*. – Јунче́то још не упрѝземо, че́камо да још ма́лко обја́кне, а је́рѝм му не љи́не.

обла́зина ж *алергијска уѝала коже на месѝу додира инсекѝа са њом*. – Облази́ла га гусѝеница, па месѝото гдѝ га облази́ла, зове́мо га обла́зина, поцр-венѝло, и створи́ле се мрсни́чине.

обли́ва несвр. *јако овлажује са свих сѝирана*. – Гоца́ њи га ладу́ју, а ме́н слан зној обли́ва, мо́ра се и побре́ и обѝре њи́ва.

обра́цује несвр. *фиг. наговара, ѝридобѝја, наводи на нешѝо*. – Почѝ ме обра́цује да ма́немо село́, па да оти́демо негдѝ доле́ко гдѝ ни ни́кој не позна́ва. Сѝг ме пољ́к обра́цује ко кова́ч ћесѝр, обрѝта ме оту́д-одову́д ко свиња́ клас само да приста́нем да по́јдем за њѝга.

обрис м *брисани ѝростѝор, чисѝина*. – Њи́вата ма́лко падиња́ва, али је на обрис, ра́ца се све́ квѝ посе́јеш.

обрица́ње с *лажно обећање, обећање без ваљане ѝодлоге*. – Не обрицај квѝ не мо́ж да испу́ниш, да те не проно́се да си пу́н с обрица́ња ко полити́чар ка́т су ѝзбори.

обрѝк м *храна која се у одређеним данима износи на гроб ѝокојника*. – Кад неко́ј ѝмре изно́се му се обрѝци, при на́с се зову́: девети́на, четѝријес дѝна, по́ла го́дина, и го́дина.

обртљѝив, -а, -о *ѝреврѝљив, неѝоуздан*. – Лѝсно је сас њѝга, обртљѝив је како́ ве́тар ду́ва.

обу́шен, -а, -о 1. *који је са руѝом* (о бедему, обалоутврди). – У ви́рат не́ма вода́, обуше́н, обуши́л га неѝи́ и сва́ вода истѝкла. 2. *игла којој су ошиѝећене ушѝице кроз које се удева конац*. – Има садѝ једну́ иглу́ у ку́ћу, и то́ј обу́шену, ко и да ју не́ма, конѝц не мо́же да се уде́не у њу́.

овни́на м, *аугм. од овън*. – Не приоди́ до то́га овни́ну, ѝн бодѝ ку́га не по-зна́ва.

оволи́чко прил. *дем. од оволко, у овој мери, у овој количини*. – Оволи́чко ле́б ли си ми тури́ла да понесѝм за це́л дѝн.

оволи́чко прил. *в. оволицко*. – Дете́во па́нтим ка́д оволи́чко бе́ше, а гле́ са кољѝи́ му́ж изрга́л.

овоља́ва несвр. *осваја, савладава*. – Пољ́к, пољ́к поче́мо да овоља́вамо њи́вуну, јутре, од Бо́га здравље, че ју до́жњемо.

овревљува́ње с *оговарање*. – У! каква́ па жена́ че ме овревљује, њѝјно овревљува́ње ме не иннтерѝсује.

огаде́је свр. *ѝосѝане одвраѝан*. – На на́с сѝрење ни́кад не́ма да огаде́је, ми́ без сѝрење не се́дамо уз аста́л, једе́мо га уз сва́ћи обрѝк.

ога́зди свр. *учини кога богаџим*. – Некога жена огазди, а некога затре.

огле́цување с *огледавање, исџиџивање џогледом самога себе*. – Једно је зглецување, а друго је оглецување, зглецују се момак и девојка, а оглецује се на огледало онија који мисли да је много убав.

огова́рање с *ружно говорење о одсуџином лицу*. – Бџш ме брџга за њојно оговарање, сви знају која сам ја, а која је и каква је она.

огу́гла свр. *навикне се, џосџане имун на неџиџо*. – Оуглаљ сам ја на такви политичари, који се у четри године само једнуш појаве у народ, а на телевизију су сваџи дџн.

огуло́тина ж *огребџиџина*. – Бџше малечка огулотина на колџно, па се подљути, и гле са ква рана се напраји.

одала́ми свр. *ударџи, ошамари*. – Примакну се, па кад му одалами шамар, све звезде је видџл у сред пладне.

одаљу́је се несвр. 1. *физички се удаљује*. – Не одаљујте се много од нас, ваџар је, да се не потрџвимо, па да не моџ да се најдемо у туј гунгулу. 2. *емоџионално се хлади џрема коме*. – Почџ да џде по жену, од нас почџ да се одаљује, што смо родитељи – тој ништа, тој се више ништа не ваџи.

одви́ва несвр. *оџкрива, склања оно чиме се ко џокрио*. – Немџ да ме одвиваш, тој кво си намислиљ нема да добијеш док се не попрџвиш.

одви́злџк м *бесџосличење, ленчарење, неакџивности*. – Уалтави га одвизлџк, деда дава, баба сува, татко печалбар, маџи мирашчиџа, он само леџи и гоџи се.

одви́књује се несвр. *одвикава се*. – Ако узнем тојагу, а тој се нече забави, брзо че почнеш да се одвикњујеш да лџгаш пред-зору, а дџзаш се окол пладне.

одврзу́је свр. *одвезује*. – Сваџи своју тајну замџтује и заврзује, а она се сама одмотује и одврзује.

одврлџи свр. *одбаџи*. – Најавџли се да че сврну, а ја у куџу немам ни кавџе ни реџију да одврлџим срџм пред неџознати џуди. Одврлџи ни сви, ко да не-смџ џста вамџлија, са му њојна родџ постаде јџдина родџ.

одвр́та несвр. *окреџе* (о глави или погледу). – Узрл се у њу, па не трџпче, а њџ неџпријатно њџгово узирање, па одврџта главу на другу стрању, и прџви се да га не примџчује.

одвр́чка свр. *расџерџила*. – Несџм видџл што ми се одврџкале пџркле на пџтиџе, па кџт сам се соплџл, теџо да скџрам нос.

одвр́чује несвр. *окреџањем скида наврнуџи деџо, одџирафљује*. – Само што поче да одврџчујем шрџв на тоџак од приџколицу, пуче кљуџч, и данџс од раџботу нема да буџде ништа. ■ **одвр́чување** гл. им. – У поџдрум џмамо јеџн сандџк, деда си у њџга дрџеџе сваџкаву ситнурију: кљуџчеви за одврџчување,

шра̀вови, кљешта̀, чу̀клетѝја, нѝтне, ексѝри, гра̀ђевинсѝи мѝтар, вѝсак – ма̀ ту̀ј нѐје има̀ло са̀мо од по̀па у̀о, ка̀ко ђн думаше.

ђди несвр. пренес. *вода се са ким, у вези је са ким.* – Штђ ли се па овѝја не узѝмају, квђ ђде вѝше.

одѝгрује несвр. *исмејава, сѝрда се са ким.* – Гдѝ год да отѝдемо она̀ мене одѝгрује, а њу̀ си уздѝза, али во̀ј ништа не по̀мага, свѝ ју знају̀ која̀ је и каква̀ је.

одѝри свр. *ѝајно дозна, сазна околишним ѝуѝем.* – Одирѝмо Гвђздена кудѝ иде чѝм па̀дне тѝвнина, откѝрѝмо да ѝде при Грђзду удовѝцу.

ђдјесен прил. *ѝочейком јесени.* – ђдјесен почѝњамо на свѝње да прида̀вамо рану̀, да ји спрѝмамо за клањѝ.

одјутредѝн прил. *од суѝра.* – Нѐје баксузљѝива, бр̀зо заборави квђ је било̀, па си одјутредѝн па̀ орати сас човѝка.

одла̀би свр. *одлабави, оѝѝусѝи.* – Одлабѝ ма̀лко штрангугу на кра̀вугу, вѝдиш да не мо̀же да дѝше.

одлага̀ње с *одугвлачење.* – Немђј да одлага̀ш од данѝс до јутре, од одлага̀ње вајда̀ нема, квђ те чѐка – тебе си чѐка, дру̀ђи нѐче да ти га ура̀бђти.

одла̀ни прил. *од ѝрошле године.* – Ма̀ у̀баво си жѝвеоше, али одла̀ни нешто̀ почѝше да се мрзѐ.

одлелѝче свр. *оде лелечуѝи.* – Одлелѝча̀ше ната̀м, не зна̀м квђ им се десѝло, али добро̀ сигурно нѐје.

одмага̀ње с *чињење смеѝње, суѝроѝно од ѝомагање.* – Од данѝшња деца̀ вѝше одмага̀ње него помага̀ње, а напред̀ је било̀ да деца̀ почну да помага̀ју ста̀ри чѝм пристигну за ра̀боту и печалбу.

одма̀гли фиг. *одјри, ѝобегне.* – Ја̀ прѝви одма̀глим кад ни учѝтељ затечѐ у школсѝи шљивар да ѝграмо лђпту.

одма̀лечка прил. *одмалена, од деѝѝњсѝива.* – Тѝлко је одма̀лечка бѝл болешљѝив и преку̀ћен, ко по̀ди та̀тка да је сисал.

ђдметан, -тна, -тно *који брзо ради и има учинка у ѝослу који ради.* – Све жњѝмо бр̀зо, али на̀јодметна у жѝтву бѝше У̀бавка Горолђмска, кад она̀ узнеше срп ко с метлу̀ да метѝ пред њу̀.

одмо̀гне свр. *учини смеѝњу, нанесе шѝѝеѝу, нашкоди.* – Ако сам остарѐл ја̀ јђш несѝм за раско̀дување, јђш мо̀гу и да по̀мо̀гнем, и да одмо̀гнем.

одмр̀си свр. *размрси, расѝеѝѝа.* – Једва̀ одмрсѝ коно̀пацав, уплѐл се у но̀ђе на кра̀ву, че ју соплѝете да па̀дне да си ро̀г окр̀ни.

однапред̀ прил. *с ѝредње сѝране, сѝреда.* – Сѝсам ју отпоза̀ди, па прѝјдем однапред̀, а она̀ се не бу̀ни.

однѐкња прил. *од ѝрекјуче.* – Однѐкња почѝмо ко̀пање мору̀зу, а топрв̀ једну̀ ѝиву̀ окопа̀мо.

одо́кне свр. *одазове се вичући*. – Има се́рт жену́, ако он о́ка, о́ка и она́, ако се он за́пне па о́кне колкомо́жечћи, она́ му још по́јако одо́кне.

одо́ли свр. *савлада, сузбије жељу за чим*. – Какви́ је ма́ти у́бави кола́чи напрајила за сла́ву, једва́ одоле́мо да вој не обџпамо це́л послужо́вник.

одо́м прил. *из куће, из дома*. – Војислав би́л при о́вце, изока́ли га о́дом да о́дма дока́ра о́вце, ка́д ји докара́л они́ му рекли да су га ожени́ли, а он невесту неје́ ни виде́л. Стриже́вачка ру́дина је безводна, ако не понесе́ш о́дом во́ду има да ска́пеш од же́д.

одрѐже свр. *одсече*. – Де́да на сви́ одрѐже по парче́ ле́б и по парче́ ме́со, и насипе́ по ча́шу ређи́ју.

одрѐњује несвр. *уклања лојайо́м снег*. – Сне́гав а́рно напада́л, це́ло ју́тро га одрињува́мо да напрајимо ста́зе до сто́ку.

одро́цување с *одрођавање, занемаривање родбинску њовезаноси́ и блискости́и*. – Браћа́ по́чну да се одро́цују ка́да се ожене́, тој им женете́ пра́ве, јер онé несу́ ро́д, али напред се одро́цување и делéње неје́ дешавало то́лко често ко данѐс.

о́дува свр. *дувањем однесе* (о ветру). – Ка́д је ду́нул ветри́на да те бо́г сачу́ва, на мло́го ку́ће у село́ по́троши про́зори и о́дува црепови́ от кро́вови.

о́душка ж *одмор, ѡредах*. – Пра́зник је, ве́ле не рабо́ти се, ка́д је те́ка ми́ си да́домо о́душку у кафáну, уз мезе́ и пије́ње.

о́сьнса свр. *оде, одлу́иа, удаљи се*. – Осьнса негде́ низ малу́, а куде́ се одвече́ не зна́м.

о́сирица ж *унезверено обазирање*. – Џде, али све́ на о́сирицу, ста́лно се о́срта ко ка́т је пошѐл у кра́цу, ел у шволе́рацију.

о́сирушка ж в. *осирица*. – Ако слéзне у гра́д да некви́ купи́ све́ иде на о́сирушку, на сва́кога се скла́ња, и једва́ че́ка да си се в́рне до́м у село́.

о́касни свр. *закасни*. – Све́крва ни о́касни обе́д, изгле́да че спо́јимо обе́д и вече́ру.

окле́па свр. *клејањем исти́ањи рез на мо́тици или ашову и ѡо́иом на ѡо́цилу изоши́ри*. – Ми́та Ци́ганин бе́ше до́бар кова́ч, ка́да ти он окле́па мати́ће на њи́гов вигáњ и на́ковању, па ји нао́стри на то́чило, сечу́ ко сеђи́ре, мо́ж у др́ва сас њи́ да идеш.

окљембо́ше се свр. *омли́иави се, о́иуси́и се, о́ишромбо́љи се*. – Напи́л се па заспа́л насред дво́р, али ка́т се пробуди́ па че се напи́је и окљембо́ше.

о́колан, -лна, -лно *који се односи на околину, оближњи, суседни*. – Са́мо што се заигра́мо, те́ ти га учите́љ, ми́ ту́тањ који́ на коју́ страну́ по о́колни шлѡивари́.

око́пни свр. *о́иоји се* (о снегу). – Бабама́рта ме́н не́че да упла́ши да не иска́рам о́вце на поја́ту, са́мо ли ма́лко око́пни сне́гав.

окопује невр. *окоџава* (о винограду или кукурузу). – Стигомо на њиву, и само што почемо да окопујемо морузу кад дотрча комшика и заока да се одма вртамо дом, баба заумирала.

окотен, -а, -о *окоћен* (о младунчету које долази на свет коћењем). – Почемо се дизамо, промрдамо ко окотена зајчетија у котак.

окуњи се свр. *сневесели се, снужди се*. – Какве су те мечће целу ноћ газиле, та си се толко још одрано окуњил, ко да ти несу све овце на брџ.

окуси свр. *узме у усџа сасвим мало јела или њића, исџоба укус*. – Туј усмрдџлу туршију неје требало ни да износиш на астал, никој ју нече ни погледа, камоли окуси.

олабује несвр. *џоџушиџа, слаби, смањује какву акџивносџ*. – Изгледа да че почне да олабује студат. Остаре и Тодор, поче да олабује сас работу.

олизује несвр. *олизива, језиком куџи осџаџџке хране*. – Млого воли да олизује панице, кат се жени мџчава има да му завџе сватови.

олоши се свр. *џоквари се, џосџане лош*. – Олоши се времиштево, свађи дџн џиша, не мџже да се поване никаква работа од џу.

олошњак м *џокварена и некаракџерна особа, олош*. – Док не поче да се дружи с тџја олошњаци бџше детџ за пример, са га опоганише, па не знаје комџ квџ дџма и како се понаша.

омакне свр. 1. *гурне некога или нешиџо да уџадне негде*. – Омакни га у бунар, да не могу више никад да га најду. 2. *фиг. намерно џусџи сџоку коме у џиву да му наџрави шиџеџу*. – Омакне овце у комшијину дџтелину та се добро напасу, после се прави лџд да тој несу билџ џигџове овце.

оматори (рад. пр. омадорџл, -а, -о) свр. *осџари*. – Немџј да цагриш у џу ко мачка у сланину, омадорџл си тџ за џу, има си она помлади, ш-чџш вој тџ.

омацијосан, -а, -о *омађијан, зачаран маџијом*. – Залудџла га начисто, џде по џу ко омацијосан, а не види да га она само искориштава. Видиш да је блџсав ко да је, прости ми Бџже, омацијосан.

омацијоше свр. *омађија, зачара маџијом*. – Опасно крадне тај Циганштџра, зачџс омацијоше жену, и све вој узне ис куђу. Омацијосала га тај роспија, па само по џу трчи, дом се не скаџује.

омџиња несвр. *фиг. уџуђује нешиџо џогрдно другоме, а не ономе коме се обрађа, смешиџа другоме увреде изокола*. – Јетрџе се божном посваде, па једна на другу дума како онај друга неје никаква жена, али га тој на свекрџву омџињају.

омили се свр. *џосџане миџ, џрирасџе за срџе*. – Омили ми се Цвџта, па само од џу мџслим, топрџ са видим колко је добра жена и добар чџвек.

омлаџује се несвр. *џодмлађује се, обнавља се*. – Чџр се некџв дџгал, ко кад овчарџви запале Зелџни вр да им се омлаџује трава.

омлитавѣје свр. *омлиѣави*. – Чѣм човѣк прѣјде шесѣ гóдине омлитавѣје, жѣне тóј најбоље знају.

омóта свр. *замóта, обавије шѣо око чега*. – Омóтај му убивóтинуту сас лѣс од зѣлѣу из градину, да видиш ко че за два дѣна да прóјде ко да нејѣ ни билó.

омóтује несвр. *омóтава, обавија шѣо око чега*. – Бугари бѣоше мојѣга дѣду душмансѣи тепáли, па су морáли комшијѣ да га омóтују сас сѣрове óвче кóже, и текá га спасили.

омóтује се несвр. *омóтава се*. – Насрнó у штáлу, кад једн смóчина тамн почѣл да се омóтује на крáву окол нóгу.

омрзѣлѣви се свр. *разлѣи се*. – Довѣдоше невѣсту, па једнó врѣме бѣше врѣдна и чѣста, пóсле се омрзѣлѣви, и постáде каквá си је и билá при баштóу и мáтер.

омрзѣује несвр. *йочиње да осећа мржѣу йрема коме или чему*. – Почѣња да ми омрзѣује да работим, догóдин чу пóмалко да óрем и сѣјем. Добрá рѣија и ўбава женá нѣкад не омрзѣују.

онáцување с *надање са сѣрейњом, имање ѣанке наде да ће се нешѣо обисѣиниѣи*. – Сваѣи дѣн се онáцујем да чу да те видим, да чѣш да дóјдеш и да да остáнеш, али бојѣм се да че цѣл живóт да ми прóјде сáмо у онáцување.

онемóча свр. *онемóча*. – На тѣја вирусѣ да се у ўста намóчам, док прóјде епидѣмија јá чу онемóчам. Онемóчал, сиромá, глѣдам га једвá óди сас два штáпа.

онѣури се свр. *йокуњи се, ућуѣи се, умусѣ се*. – Детѣ лѣко мóж да примѣтиш кадá је за кабат, чѣм се онѣури и сас нѣћег не врѣви – у њѣг је кривѣца.

опакáчује несвр. *изврћући йуђе рѣчи сваљује кривѣцу на другога*. – Немóј да га opakáчујеш, несѣм текá реклá а несѣм ни уработѣла тóј за којѣ ме кабатѣш.

опамѣти свр. *фиг. байином уѣера йамѣи у главу*. – Мóре, ако ўзнем једнó говнѣиву мóтку зачѣс чу те опамѣтим јá, па ти нѣкад више таквó нештó нѣче на пáмет пáдне.

опамѣчување с *оѣамѣћивање, адекватним йосѣуѣцима уѣеривање йамѣи у главу*. – Детѣ опамѣчуј док је јóш мáлецко и óче да слўша, кад порастѣ и престáне да се бојѣ опамѣчување му више не помáга, тѣг пóчне онó тѣбе да опамѣчује.

опѣњћување с *оговарање, цинкарење*. – Тѣ ли мѣслиш да чѣш сѣс опѣњћување мѣн да унизиш, а тѣб да уздѣгнеш, али свѣ знају каквá си, и да текá највише сѣбе опѣњћујеш.

опердаши свр. *фиг. удари баишином ѿ ѿиуру*. – Задѣва си чичу, ама он му нетеја ћути, него узе лисковину, па га опердаши по гузицу, да му дојде памет у главу.

опет, -а, -о *ѿриѿриѿо, са великим нагибом, местѿо с узбрдицом*. – Опето место, не знам да ли че можеш туј сас трактор и пуну приколицу да излезнеш.

опивање с *оѿијање, конзумирање алкохола до ѿоѿиуног алкохолисања*. – При нас ретко која свадба да прѿјде без опивање и тепање, али се знају који су такви, и који такво рабѿте, па ји народ избегава.

опипује несвр. 1. *оѿиѿава*. – Свако јутро ми опипује џепови да види претекло ли је нешто од парѣте. 2. *фиг. околишно оѿиѿавање чијег мишљења кроз разговор*. – Мирко почѣ полѣк да опипује кроз орату Стѣвана да ли че продава ливаду на коју одавна бѣше врљил мерак.

оплитѣје свр. *оѿлића*. – Нѣма ћиша, бунари почѣли да пресушују, река скроз оплитѣла, че бѣде мѣка за воду и за људи и за стоку.

оратљив, -а, -о *говорљив, брбљив*. – Она њурава, а мѣжат вој много оратљив и прикажљив.

орезување с *орезивање* (о воћу). – Дојдѣте од јутре сас зѣта да ни малко помогнете, он у орезување, а ти у расацување.

орѣчује несвр. *ѿрорѣђује, ѿрави веће размаке*. – Немѿј да орѣчујете додѣње, доодѣте почесто, ми волимо кад ни људи доѿде у кућу.

орешар м *засад ораха*. – Орешарат му стар тријес године, тамн је са у пун рѿд.

орманчѣ мн. орманчетија с *дем од орман, орманић*. – После почѣше да излазе паѿови из једно орманчѣ покрупни од мачће, а ми ји глѣдамо и не смејемо да мрднемо.

орниѣје с *више ѿарѣла које се не обрађују, заѿарложена обрадива ѿовршина*. – Овој орниѣје много добро за рабѿту, и раѿаше силан берећѣт док бѣше разрабѿтено, са стоји тек а запустѣло.

орѿцује се несвр. пренес. *сѿиуѿа у инѿимне везе*. – А, она се орѿцује и разрѿцује чѣсто, тој за њу ко кад кажеш „добар дан“.

ортакује несвр. *ѿословно се удружује са киме*. – Боље да ортакујеш сас комшију него сас својѣга, мање че се замѣрате. Сас гоѿа њи ортакује, ама нѣје тачан.

осами свр. *осѿане сам, осами се*. – Бѣше време кад су се и на село куће кућиле и деѿа раѿала, али дојдѣ некво лоше време кад млади почѣше да бѣгају по градови, а стари осамеше, и сваћи дѣн понећи отѿди.

освиња несвр. *будан дочекује освиѿ зоре*. – Ја и мѿј таст смо се ретко вицељали, далечина нас раздвајала, али кад год смо се видѣли, код њѣга или код мѣне, ѿбавезно смо освињали уз рећицу и нашу орату.

о̀себно прил. *одвојено, ѿсебно*. – Сваку јесен наватм вурду о̀себно за нас, и о̀себно за сина и чѣрку.

осеверување с *буђење, оѿамеђивање, освеићивање*. – Стопѹт сам вој орати́ла да не верује свакоме, да кад се једампѹт погрѣши по̀сле осеверување не помага, оној што се изгѹби не мо̀же да се вѣрне.

осећѿра се свр. *насекира се*. – Једну крѣвицу имаомо, и она ни цѣче, е тѣг сам се бѣш ѿрно осећѿрала.

о̀срегњос ж *осредњосѿи, особина онога који је осредњи, онога шѿио је осредње, ѿросечносѿи*. – Брани́слова, каквѹ ју Бо̀г здѣл, неје ни́кад била за о̀срегњос, у ни́шта, па ни у жа́лос.

остањување с *осѿајање, осѿанак*. – Ко̀лко пѹти су ни моји остањували на спање, да се се не вѣтамо но́чу, али остањување на спање у туцу́ кућу за мојѣга му̀жа ни́кад неје долазило у о̀бзир.

ота̀љује несвр. *нерадо и с муком обавља какав ѿсао, оѿаљава*. – Рабо̀ти ко без ру̀е, гледа са̀мо да ота̀љује ра̀боту, а како̀ је урабо̀тено бѣш ју бѣрга.

о̀тегом прил. *мрзово̀лно, без во̀ље и жара*. – Кад трѐбе негде да по̀јдемо, ме́н ми ср̀це примѣда, полете́ла би, чѿни ми се, а он све о̀тегом, иде ко на си́лу, ко да га во̀де у ѿпсу.

оте́зање с *одуговлачење*. – Немо̀ј да се оте́заш, оте́зање ти не́че помо̀гне, дѣзај се и о̀дма поодѣ, да не ра̀ди мо̀тка.

оте́јање с *жеља, ѿрохѿев*. – Оте́јање ми је ма̀лечко, зато̀ј ми је добивање големо̀.

оти́да свр. *одлази, удаљује се*. – Бо̀лка на ко̀ла доо̀ди, али на иглѣне ѹши изла̀зи, оти́да, доо̀ди, вѣрта се, сѹче а на једну́ страну, а на дру̀гу, док те на́чисто не сковѿтли.

оти́ра се несвр. *избрише се ѿарењем* (о боји). – Почѣ да се оти́ра крѣч, трѐбе да се прекрѣчују со̀бе, сла́ва се приближа́ва.

отката́нчи свр. *оѿвори каѿанац; раскойча зихернадлу*. – Пу̀коше ми пантало̀не на за́дњицу, жена̀ брзо о̀ткатанчи ката́нчак од блѹзу, па ји за́катанчи, и спа̀си ме од бру̀ку.

отклѣ́нса се свр. *удаљи се, оде негде далеко*. – Има мо̀ре, има и дру̀га по̀арна ме́ста гдѣ чо̀век мо̀же да се отклѣ́нса, да ма̀лко одѣне од ра̀боте, али бес па̀ре се ни́где не мѣда.

отпла́дне прил. *ѿо̀юдне*. – Допла́дне смо били́ у се́но, а отпла́дне че поси́пујемо гради́ну. Ти́ја је баксу́з голѣм, допла́дне мѣрзне це́л све́т, а отпла́дне и са̀мог се́бе.

отпоза́ди прил. *са задње сране, одосѿраг, сѿирага*. – Сѣсам ју отпоза́ди, па пре́јдем однапре́д, а она̀ се не бу̀ни.

отпрѣта свр. *уклони ѿејео са жара, оѿиѣреће*. – Наша баба увечер запрѣташе жар сас пѣпел, па се у некојѣ добо ночу дигне да га распрѣта, и накладѣ ђгањ, да се не помрзнемо.

отрѣнчување с *издвајање, удаљавање од родбине, изоловање*. – Заврши школу и почѣ да се отрѣнчује од рѣдбину, ма му тој отрѣнчување нече донесе ништа добро.

отрѣпа свр. *лоѿаѿом уклони навејани снег*. – Голѣм ни снег зѣтрпа, па сѣ моѣрамо да га отрѣпамо, а оно сѣмо сас лопѣту не моѣмо да постѣгнемо.

отѣидѣја ж *велика сѣрмина, ѿровалија*. – Не смѣјамо тѣј да слазимо, голѣма ѿѣидѣја, а на тракторат ми лоше кѣчнице, него че обикаљамо гдѣ нејѣ тољко припрго.

отѣдњи, -а, -о *онај који је са насѣрамне или суѿроѿне сѣране*. – Овој несѣ нашинци, овој некакѣ отѣдњи љѣђи, и ората им се разликује од нашу.

отутумеје свр. *ѿобудали*. – Како га женѣ мању скрѣз, сиромѣ, ѣтутумеја, сам ѿде по пѣт и нешто прича, ко да се с некуга распрѣља.

отшѣпче свр. *доврши шѿѿишање, шѿѿишањем ѿосѿигне какав договор*. – Видѣ јѣ, отшѣпчѣше квѣ шѣпчѣше, и комшика отидѣ да увѣти петла, а комшија слѣзе у пѣдрум да дѣтѣчи кондѣрат.

отшкољује свр. *ѿомогне деци да заврше школе, шкољује*. – Ђѣла и јѣ смо сас лѣзја и вино свѣ пет децѣ отшкољовали, па она ванѣше свѣт, а ми ѿстадомо сами.

ѿѿидљак м *ѿѿѿадник, онак који се ѿешко уклаѿа у друшѿиво*. – С тог ѿѿидљака никој не вољи да ѿма голѣму мешанију, сви се склањају од ѿѣга, а и ѿн не вољи да је млого у друство.

ѿѿрље прил. шатр. *ѿѿвршно, ѿѿраљаво*. – ѿѿрље вој напише писмо, и тој јѣднуш у пѣла годину, кѣлко да се јѣви да је жив и здрав.

ѿѿѣца се свр. шатр. *ѿѿѣца се, исѿѣроши се дугом ѿѿѿѣребом*. – Арно се ѿѿѣцѣл, а какѣв је тој господин бил! Гдѣ си ју, брѣ, нашѣл такву, видиш да се ѿѿѣцѣла ко шѣгава овцѣ.

ѿѣдљив, -а, -о *ѿросѿор на коме се вода не задржава, месѿо ѿгодно за бѣравак*. – Појѣта се прѣви на заклѣњено и ѿѣдљиво мѣсто. Тај странѣ ѿѣдљива, затѣј се рѣца ѣбаво жѣто.

ѿѣпљак м *ѿиг. који ради све суѿроѿно другима, конѿраш*. – Јѣш из школу га пѣнтим, вѣздан си је бил ѿѣпљак.

ѿѣтѣрашњи, -а, -о *ѿдѣѿѿрошњи, оно шѿѿо је јѣш јѣѿѣрос урађено*. – ѿѣѣдем зѣми код Кѣцљинци на посѣдѣк, па насѣдамо окол кѣѣбе и распрѣдамо приче од свѣкаво нешто, а насрѣд сѣбу им стојѣ смитѣтина од ѿѣтѣрашњо метѣње, па ју прѣскачају, а не сѣчају се да ју исврѣле на ѣѣубре, чѣдни некакѣ љѣѣди.

очовѣчи свр. *хуманизује, учини нечовека човеком*. – Тешко је некога да рашчовѣчиш, да од човека направити сблаза, али је још потешко да га очовѣчиш, да од сблаза направити човека.

очи́сти свр. *фиг. уклони са овога свети́а, убије*. – Мани ме, брѣ, што си ме спопао од собаље? – Моје, ја ако те ма́нем има те очисти́м начисто.

оштѣти свр. *нанесе ши́еиу, начини квар, ѿквари*. – Место мѣн да оштѣти, он је сам себ по́виш оштети́л, јер пијење издѣн-удѣн само шкоди, а добро не доноси.

оштрѣлак м *ѿпредмеи́ или суд од кога је окрѣен део, ошѣењени ѿпредмеи́*. – Фали му сиска, оштрѣлак, али ми је стовне́нцето успомена на бабу, па си га чувам.

оштроко́нца ж *оѿака, зла и свадљива жена, ошѣроко́нђа*. – Сас туј оштроко́нцу више нечу рѣч да продума́м, ка́м ли да ми у кућу улази.

ошуми се свр. *ѿрекрије се шумом, ѿосѣане шумови́и*. – Какве су туј ливаде биле, а са се цѣла тај страна ошумила.

ошутен, -а, -о *коме је обијен рог, који је без једног рога*. – Добар и расан овѣн, али ошутен, мо́раш да му смањити цену́ ако оч да се погодимо.

ошутити свр. *ѿоломи рогове, фиг. ѿребије*. – Млого је задорљив, а воли и да краду́цка, али ка́д га увате че га ошуте, че му учукају ро́гови у милицију.

II

падиња́в, -а, -о *кос, нагну́и* (о земљишту). – Купимо њиву од једног Крњинца, дојде ма́лко падиња́ва, али је на обрис, раца се све квѣ посѣјеш

паклені́ца ж *несносна вруђина, вруђина као у ѿаклу*. – Ка́д ју видѣ засвері се, наоблачила се и заћурлила се сас шамију у сред лѣто, на овуј пакленіцу од же́гу.

пакожѣја м/ж *особа склона ѿрављењу ѿакосѣи, ѿакосник*. – Причају за туј бабичку да је од ма́лечко била голѣм пакожѣја.

палавѣра ж/м *алаѿача, ѿорокуша*. – Муѣи су, ко́лко га ја цѣним, по́големе палавѣре од женѣве, кад онѣ по́чну да палавѣре све се тѣг сазнаје: и куји сас коју́, и која́ сас куга́, куји квѣ украл, куји се степал сас куга́, и који утепал срну мѣсто зајка.

палама́р м *фиг. ѿолни орган код животи́иња, најчеши́е коња или магарца*. – Кољѣи си палама́р ѿсука коњинана, па ка́д га му́ну на кобилу, она́ само уздану од му́ку.

паламу́дење с *брѣљање, хвалисање*. – Престани́, брѣ, више да се ва́лиш и узди́саш, на сви́ ни се стужни оди тој твојѣ паламу́дење.

палангурка ж *шалѝв назив за ѝса мале расе, ѝудлица*. – Не плаши се, он сáмо лаје ко палангурка, а не напада човѝка.

паланза ж *ручна вага са два ѝаса за мерење мањих ѝежина*. – Ђаволу кад је досадно он си мѝри муда на паланзу.

палапасњак м. *велико ѝарче хлеба*. – Он нигде не пооди без палапасњак лѝб у торбицу, а с лѝб квѝ се најде.

палкање с *драѝање, ѝиѝање у љубавној ѝредигри*. – Смири се једнуш, мáни се више с тој палкање, љуђи ни глѝдају.

панађур м *вашир*. – Урекъл се дѝда да че ѝде з бабу на панађур у Љуберажду, па порѝкал.

панáија ж *кувано жиѝо које се носи на задушницама и о ѝоменима*. – Дѝда Радѝмир бѝше дѝбар човѝк, али ѝмаше ману да пцује цркву у панáију.

папирче с *дем. од ѝаѝир, ѝаѝирић*. – Їзвади из цѝп оди трѝнерку неков згуђвано папирче, и даде га на Љиљáну.

парастáс м *ѝомен умрлом, ѝарасѝос*. – Чѝм на свекрву ту̀римо парастáс, че дојдемо при вас да поседимѝ неђи дѝн.

паркирување с *осѝављање ауѝа или каквог другог возила на за ѝо одређено месѝо, ѝаркирање*. – А-ли отѝдем у Пѝрот, не мѝгу си видим шѝфершајбну од налѝпене пријаве за паркирување.

парлѝжина ж *зайушиѝена њива, њива која се не обрађује*. – Каква је туј рѝдна њива била, а глѝ сá квá је парлѝжина.

парница ж *ѝарњакиња, блиска и ѝоверљива ѝријаѝиѝица*. – Ёбаву парницу нашла, спариле се ко говеда у јерѝм.

пасмина ж *груѝа живоѝињских или бињних ѝримерака у једној врѝти, с нарочѝѝим особинама које се ѝреносе на ѝоѝомсѝиво*. – Ми смо чувáли нашу стару пасмину ѝвце, несу давалe по млого вуну и млекѝ, али бѝоше цврсте и ѝтпорне на студ и бѝлес, пѝсле се појавѝше мерѝмѝе, ѝне давају пѝвише и млекѝ и вуну, али су пѝнеотпорне за наш крај и климу.

патѝње с *ѝодношење ѝаѝињи, ѝаѝење*. – Никој не знаје моје муѝе и моје патѝње које сам морáла да поднесѝм док сам га ишколувала самá без муѝа.

патник мн. патници м *онај који ѝаѝи, ѝаѝеник*. – Голѝм је патник бѝл, башта, чѝча и пѝстара браћа му изђинуше преко Албáнију, он је морáл свѝ сáм да ствáра, и од свѝ да се стáра.

патња ж *бол, мука (обично душевна)*. – Тринаѝесту гѝдин објавѝше Бугари на Србију рат, четрнаѝесту гѝдин објавѝше па Швабе рат на Србију, патња кѝлко ѝч, пáтимо, мучимо се, гладујемо, јѝли смо највише морузу и зѝље ливáцко, кад га ѝма.

патѝфне ж мн. *ѝаѝуче*. – Ономад купи на пијац убаве патѝфне и на муѝа, и на деца, а мѝн си не купи.

патуљко м који је заосџао у расџу, џаџуљак. – Млого им је паметно дџето, најпаметно у цџл рџзред, али некакџ застаде у растџње, па га прозваше патуљко.

пачџ (збир. пачичи) с младунче џаџке, џачић. – Садџмо оцџтра сас комшику квачку, и глџдамо како се у лџвор моџи пачичи бџчкају.

пашанџг м муж женине сесџре, џашеног. – Бџше ми ономад пашанџг наџосје, те освнџмо.

пашкодрџн бот. м џасџаковина, џаздрен *Rhamnus frangula*. – Пашкодрџн џма жџт цвџт и плџд ко црно грџзје, али се не јџде. Рекџ ти да отсечџш прџтџе оди дрџн да, а тџ си отсџкал од пашкодрџн, врџај се и отсџчи дрџнове.

пџњћало с *закерало*. – Свекрџва ми бџше големо пџњћало, на свакога наџдеше манџ, и сви вој смџтаома.

пџшњџк м *желудац код џреживара, шкембе*. – Нећџ чџсте и јџду пџшњџк од овцџ, ми тџј врџамо на кџче.

пџшчање с *дахџање, сџењање*. – Мџре, дџсај се, па на рџботу, пџшчање ти нџче помџгне, нејџ ти ништа, знам те јџ.

пџдерко м шатр. *џедер*. – На глаџу натакарџл некакџу барџткицу сас ћулџмку на вр, ко онија пџдерко у Курсаџије, што јџ на телевџзују глџдаома.

пекџџави несвр. *живџџари, сналази се, џеџља*. – Какџ живџмо ми си знамо, пекџџавџмо од данџс до јџтре кџлко да преживџмо, такџв је наш живџт.

пембелија ж *ружџчасџа женска марама*. – Кад жњџмо, па да што брџже жњџмо, дџда ни речџше: Која пронајде жџто сас два клџса чу вој кџпим шамџју пембелију, и кадивџ забџн.

пензиџнџсување с *џревођење из акџивне службе у џензију, добијање сџџџуса џензиџнера*. – Јџ се на пџнзију не надам, јџ пензиџнџсување нџма да дочџкам.

перџџ м *наслџн на џрозору, џрозорска даска*. – Кат се надвечџри сџдне до прозор, подџпре глаџу сас рџку на перџџ, па се заглџда негџде у даљџну, и тека остана дџк се пџтпуни не стџвни.

пџрне свр. *одалами баџиџном*. – Смирџ се, брџ, престани да ме изазџваш, да те не пџрнем с тојаџуџу да ти свџтџе излетџ из џчи.

пескуџџив, -а, -о *коџи садрџи досџа џеска у свџм сасџаву* (о земџи). – Лџзје пџуспеџа кудџ је пескуџџива зевња и припџчина. Чу те стџпкам ко ваџлак пескуџџиву зџмџу.

песничи несвр. *удара џесницама, бџксује*. – Јџ сам миран чџвџк, али кугџ ја песничџм тџја ме лџко не заборавџа. Тџј стрџвина от чџвџка, џ-ли га маџлко уврџде пџчне да јџ песничџ, па си јџтре пак пије сас џи.

петлижа́н мн. петлижањѝ ГЛ м *йовршарска биљка и њен йлод који се уйошребљава као људска храна, йарадајз*. – У Ројак се рацају млого убави петлижањѝ, Каменка је ономад пуње канате докарала.

петодина́рка ж *новчаница у вредности од йеи динара*. – Док Чёда држаше каванче у Сливовик, сас петодинарку смо могли чудо карамеле да накупјемо.

пéцкан, -а, -о *који је йтек овлаино исйечен*. – Йма једна туршија која се зовé пéцкана туршија.

пéцне свр. *овлаш, сйоља зайече*. – Попошће се сáмо мáлко пéцну на плóтну, па се ољуште и турају у теглу.

печалéње с *зарађивање новца йечалбом*. – Мојé је било печáлба и печалéње по туцину, од снэг до снэг, сáмо мéсец-два ако бúдем дóм сас жену и деца.

пивка́ње с *свакодневно йијуцање*. – Море, њему си пивкањето йде с руће, йма си праксу, па му не пада тешко, а и не шкоди му.

пијáница м *йијнац*. – Кад је мушко па ајде-де, али нéма га гóре нéго кад је женá пијáница.

пијáнчење с *банчење, йијанка, ойијање*. – Забкне ли момчé, од њéга нéма женидба, али йма пијáнчење.

пијачáри несвр. *йродаје йо йијацима, йезгари*. – Најурйше га из службу, па сá пијачáри по пијац, препродава да мóж да опстáне.

пíкљав, -а, -о *закржљао, йанак, слашан*. – Браћа му ко стéне, а он се изродíл, пíкљав, једва óди по пúт.

пíпкав, -а, -о *невешíй, йрайав, сйор*. – Сви у кућу врédни и óкретни, а он пíпкав, ма и кад једé нéма да једé ко што се једé, нéго једномáн неквó пíпка, да ти се стужни.

писамцé с *дем. од йисмо*. – Ако ти је тешко да ми напишеш писамцé, прати ми бар дописничку, сáмо да знам кудé си и какó си.

писáнија ж *фиг. ауйорско лийерарно осйварење*. – Песма „Мукување“ победи на кóнкурс за најубаву писáнију на лужничћи дијалéкт.

пíскав, -а, -о *йанак, йишијав, крешијав* (о гласу). – Мужетéрина, мóже пéченог óвна да поједé и бика с песницу да обóри, а йма пíскав глас ко женá.

питува́ње с *йосйављање йишања, исйишивање о чему*. – Идóмо да прóсимо девојче, правíмо питување óче ли да пójde за нашéга сина, да ли се и родíтељи слажу, на крај се свé договорíмо, и уговорíмо и свáдба када че бúде.

пићéнце с *дем. од йише*. – Чу си турым шишé сас неквó пићéнце у ташниче, долéк пúт до Београд, да си цугнем с врéме на врéме у аутобус.

пиче мн. пичетија с фиг. незрела девојка, она која још није сѝасала за рађање здравог ѝоѝомсѝива. – Жена га кѝне, па пѝчне да му врѝе како је не-способан, да га је родило младо пиче, и да неје ни требао да поѝди за њѝга.

пицама ж одећа за сѝавање која се сасѝоји од ѝаниѝалона и блузе. – Ми несмо имали посебне аѝине за преоблачење пред спање, у коју кошуљу смо ишли данѝс, у њу си спимо начѝс, а са је сасвим друќше, са мужи ѝмају пицаме, а жѝне длѝје кошуље за спање, које се зову спаваѝице.

пицамка ж дем. од ѝицама, ѝицамица. – Мојна опеќла баѝицу, спрема ми облекло, гњаѝи некто по јенцѝк, тура, набѝва, а ѝидим купиола ми и пицамку, плаву сас неке коцѝе по њу.

пицамица ж хѝѝ. од ѝицама. – Унућете ми вѝч попорасле, па сам ишла у Бабушницу и купиола сам три метра фланел, да им Нада сашѝје пицамице.

пладнување с фиг. ленсѝивовање. – Сви гледају да се убутају у државну службу где је дебела ладовѝина, добра плаќа и пладнување кољко ти душа ѝче.

плази се несвр. дражи кога, руга се коме ѝоказујући језик. – Неваспитано детиште, на сваѝега који пројде по пут се плази.

плакар м ормар у зиду, уграђени ормар. – Командѝр се прво куде њѝг насмради, па слѝзне у дежурану те накара милицајци да поведе шишетија из плакари, тама куде се чувају пиштољи.

пламентари несвр. шири гласине, сеје ѝанику. – Поједини пламентаре да овеј вакцине прѝтив корѝну су измислене само да народ помре без дѝн, да не леће, него да оне пренѝсе заразу.

пластење с садевање сена у ѝласѝове. – Не може сваѝи да пласти сѝно у стогови, и за пластење требе мајсторија, ко и за све друго.

пластика ж вешѝачка маѝерија која се ѝри загревању може да меси, и ѝтрајно да задржи добивени облик. – Напред су сви судови били ел дрвени, ел зевњани ел стаклени, после се појави пластика, па се појавише пластичне и чаше, и влаше, и балѝњи, и буришта, чѝк и обућа.

плачање с ѝлаћање. – Поп Сѝма увѝл плачање сас картацу у цркви: да-дѝш му картацу, ѝн ју муне у цѝп док не донесѝш паѝе.

плашење с чињење да се неко боји, уѝтеривање сѝтраха у кога. – Ја ти се више не бојим, твоје плашење да чеш да остаѝиш и мене и деца ме више не интересују, мој да идеш где ѝчеш, али ја одѝвде не мрдам.

плитеје несвр. ѝосѝаје ѝлиѝак, ѝлића. – Почѝ да плитеје реќава, суша голема, нема ѝиша да придаде вода, да можемо грснице да натѝпимо.

плиткомѝес, -ста, -сто који је ѝлиѝка ума, ѝлиѝкоуман. – Плиткомѝес, ја причам једно, ѝн друго, ја велим оваќ, ѝн вели онаќ, све наѝпако орати, и ѝиди се да ништа не одѝира.

плиткоум, -а, -о в. ѝлиѝкомѝес. – Жена је длѝгокоса, али плиткоума.

пља́скало с *особа која љрича гадосѣи и безобразлуке*. – Од њѣг да ти се стужни, пља́скало големо́, ни зна́је квó када́ ка́же, ни гдѣ га ка́же, да га човек не прѣма у домаћинску кућу.

пљо́чак м *сорѣи љасуља крујних зрна, шѣшовац*. – Зрно на пљо́чак пасуљ је крупно, и дојде округло и пљосно, па га једни зову пљо́чак, а друђи тѣтавац.

пљува́ње с *фиг. изражавање љреза ирема коме не држањем задаше речи*. – За каквог ме ти држиш, бре! Ја сам озбиљан човек, нема при мене пљување па лизање, ја моју реч држим.

поба́цује несвр. *губи љлод, насилно љрекида љрудноћу*. – Са девоће побацију, и тој јавно, код до́ктора, непред се тој работило тајно, имало жене које су тој работиле, али се рѣтко дешављало.

побли́жањ, -жња, -жњо *онај који је ближи* (о сродству). – Неће да прѣвимо голему́ свадбу, че позовемо са́мо кумови и који су ни поближни од рóду.

побољу́је несвр. *љовремено љоболева*. – У село́ се брзо такве ствари рашчују, тека́ се и са́ пронесе глас да Тилко више не побољује, вѣч да се раставља сас душу.

побрж прил. *брже, у шѣо краћем временском року*. – Кад дојдемо до Ливађе, близо до село́, ми не љдемо о́коло по пѣт уз Лишков дѣл, него по ливаде уз долину, туј понаправо да побрж стигнемо.

повари се свр. *кува се краће време, докува се*. – Бојана прво извади кочиће из сливе, па ји тури да се варе, кад се сваре она ји скљѣчка сас дрвену ложѣцу, па им тури шићер те се још ма́лко поваре, па мармалада та пуца.

повезе свр. *одлазећи узме кога са собом у соје љревозно средсѣво*. – Чу ви молим, ако има још једно мѣсто у колата, повезете и мене, да не љдем пѣшћи.

поведѣ се свр. *искоси се, накриви се*. – Стани, Милисове, поведѣ се сенóво на туј страну, са́мо што се не изврне са све приколицу.

повеч прил. *више, у већем обиму* (упор. и љовиши). – Куји че повеч да работи, и квó че работи, туј нема прѣвило, него нека си се у брак слажу, нека си волѣ деца́, и деца́ њи, и здравје да си чувају.

повла́чување с *дангубљење, љпраћење времена и губљење живаца*. – Ако љшта мрзим, тој је тужевљање и повлачување по судо́ви, туј са́мо адвокати корис љмају.

повлѣчен, -а, -о *аљкав, лењ, немаран, нељеданијан*. – Довѣдоше повлѣчену снау, па им кућа постаде још понечиста него што је била, а му́ж си и даље љде у непруну кошуљу и незакрпене панталóне.

поврза́љка ж *узица или љпрака за љовезивање*. – Грне лепо обрисано, па с нóвину или сас белу́ крпу опасано, па озгóр поврзано сас поврзаљку, ел си

па има за њега поклѡпка, па се с њу поклѡпи, и нѡси се обѣд на копачи ел жетвари у пѡље.

повртáлка мн. повртáлке ЛЗ ж *део ӣкачког разбоја, дрвена йолуга којом се йовремено зай̄еже и йойушӣа задње вра̄ишло йри ӣкању*. – Разбѡј има затезáлку за прѣгњо кроснѡ, и повртáлку за зáдњо кроснѡ.

повр̄тушка ж *узвра̄ина йосей̄а*. – Прави на ба̄цу повр̄тушку, и на ручѣк и на вечѣру му бѣо госјанин, ми смо ѡба такви, во̄лимо да си поседимо, а и да јѣднемо и пинемо.

повр̄цне се свр. *йовремено се обазре*. – Йде испред мѣн, па се с врѣме на врѣме повр̄цне да види йдем ли, ел сам се негдѣ забанзарил, па да ме причѣка.

пѡвршњи, -а, -о *оно шӣо се с̄йавља одозго, на йовршини чега*. – Раздува се ветрина, па пѡбара пѡвршњи снѡпови на стѡгови и камаре, зѣнуте на гувно гдѣ трѣбе да дѡјде вршáлица да вршѣ.

поговедари се свр. *йос̄иане говедар, ойредели се за говедарс̄иво као главно занимање*. – Сѣстре се поженйше, јѣдн брат се одаде на печáлбу, постаде печалѡвник, јѣдн остаде на имање и родитељи да дочува, а мѣне поговедарише, да чувам говѣда пѡ-планин.

погоспѡђи се свр. *йочне да се осеђа и йонаша као госпѡђа, уобрази се*. – Слезе у вáрош, прѣдрѣши се, пѡгоспѡђи се, дйже главу и ма̄ну да глѣда дојучерáшњи комшије и сѣлáци.

подба̄цује несвр. *йодс̄иче, йодс̄ирекава на какву лошу радњу*. – Ма с̄нат би си убаво живѣл с ма̄тер, али га жена подба̄цује да се кáра с њу, па кат се закарáју че си ѡчи повáде.

подб̄зйкује несвр. *дражи, сексуално узбуђује*. – Муживи аздисáли, á-ли пину у зáдругу пѡчну да се подб̄зйкују који је с коју, и која је каквá.

подб̄цкује несвр. *йодбада речима, задиркује, йодс̄ирекава*. – Примѣчује да ју нервира, а не престáнује да вој се потсмйва, и да ју подб̄цкује какѡ је виде́ла да тој њѡјно момчѣ сас дру́гу шѣта.

подбељување с *гледање са избеченим беѡњачама, гледање нейријáше̄лски*. – Немѡј више да ми подбељујеш с ѡчи, не бојим се више, с подбељување мѡжеш ма̄тер да си пла̄шиш, мѣн више не мѡжеш.

подб̄ира несвр. *бере йлодове који су раније дозрели*. – Стојáнка почѣ да подб̄ира њѡјне с̄ливе. Некој ми нѡчу подб̄ира градину, á некоја попѡшка попорáсте, ѡн дѡјде па ју от̄ине, рӯће му се от̄ину́ле дабо́гдал.

подб̄утне свр. *йогурне, фиг. йомогне коме да усйе у чему*. – Помогнуше му, подбутнуше га да дѡјде на влáс, сá кат се дочѣпа влáс, сá ји више не познáва.

подваљување с *служење ѿдвалама, намерно ѿдмешање коме да је урадио ово или оно.* – Оче да купим од тебе, али ти волиш да подваљујеш у мерене, а ја подваљување не волим.

подвати свр. *фиг. сѿоѿадне, заокуѿи ѿишѿањима.* – Деса припроста и наивна, а оне лукаве ко лисице, па кад ју подвате да ју запиткују с куга живи добро, а с куга никако, она им све исприча, а нарочито је волела да оговара јетрве.

подвири се свр. *ѿојави се вода, забари се.* – Напил се па заспал насред пут, па се умочал, под њега се подвирило, ко да је у бору легал.

подвирује несвр. *задржава се вода ѿлавећи одређену ѿвршину.* – У горњити крај дѣтелина убава, а у дољњити неје, малко ли падне ћиша подвирује вода, и дѣтелина не може да прквјеје.

подвлече се свр. *фиг. ѿрилагоди се коме, уђе коме у вољу.* – Ма рођен је за призетка, на сви у кућу се подвлечао пот кожу.

подвѣцкување с *јурцање, шумарање, шврљање.* – Де седи малко и при нас, немој само да подвѣцкујеш натам-навам, досади више с тој твојој подвѣцкување.

подевање с *задиркивање, чикање.* – Изазива ме, подева ме, прави ме на будалу, али једнуш тој подевање има да ју скупо кошта.

подигравање с *исмејаване, сирдање, шегачење.* – Немојте, брѣ, дѣца, да се шољћате сас стару жену, стара сам ја за подигравање, ене ви младе жене колко оч, па си трошѣте главу колко ѿчете.

подјебаване с *магарчење, ѿѿисмевање, сирдање.* – Ако си ти научил свакога да подјебаваш како ѿчеш, при мѣн подјебаване не проѿди, или чеш да будеш како трѣбе, или да се ѿдма разлазимо сваћи на своју страну.

подлатѣње с *намешање, насрѿишање.* – Још подлати и на жене и на работу, али остарѣл, сирома, побѣгло му подлатѣњето.

подлипи свр. *ѿочне да користи неки одевни ѿредмеѿи који је ѿребало да се чува за свечане ѿриликѣ.* – Што си подлипил кошуљуту, брѣ, кад знаш да смо ју купили да ју причуваш за ново, а не да ју сецаш сваћи дѣн. Подлипил си ѿѣмпират, а могъл си још да га зачувујеш, да ти се најде кад негде појдеш у народ.

подложѿи свр. *наложи, зайали* (о ватри). – Еј, жено, дѣ ти подложѿи кубѣто, свежа вѣчер, ако је пролет. Подложѿила сам, па топлачко у собу, улѣзни да се угрѣјеш.

подмаши свр. *ѿодговори, ѿодсѿирекне.* – Снаа с мѣне не орати одавно, па и дѣте подмашује да ми не приѿди и не орати с мѣне.

подмѣта несвр. *йодмеће, йрийисује коме нешиџо шиџо није урадио.* – Сас коју год жену се заприча подмѣта ми како ју судѣ оговарам, и набѣцује ме да сам свакаква.

подмѣшување с *йре йечења већ замешено и одморено шесџо још једамџуи се умеси и обликује у хлебове.* – Море, ја кат сам била млада снашка моје је било и месѣње, и подмѣшување, и размѣшување, и печѣње, и тој по десет леба у вурњу, а са снаа не приоди ни вурњу да напаљи.

подмица несвр. *йодмеће шиџо исџод чега* – На текне једна нога пократка, па сваћи пут кад месим леб морам да подмицам треску под ногу да се не клима.

подмлацување с *обнављање, йодмлађивање* (о становништву). – У наше село малди приватили свет, само стари остали, и који како умре замену нема, подмлацување одавна престало да постоји.

подмудњак м *бескаракиџерна особа, йолџрон, улиџица,* – У предузеће је бил голем подмудњак, са че и ко политичар такв да буде. Чујем командира како командује не једнога подмудњака: Јављај у Београд да че пут да буде чис за пет минута.

подносѣње с *гордење, хвалисање, исџицање и найџурање себе.* – Подноси се ко удавџ у оро, и мисли да че се због тој подносѣње свака залѣпи за њѣга, а ни једна га не шмиргла за ништа.

подолечањ, -чња, -чњо *онај који живи у удаљенијем месџу или крају, који се реџко виђа.* – Напред се баница месџила само у газдинѣ куће, а при нас сиротињу само на благдн и кад дојду подолечњи госџање.

подопуни свр. *доџуни с времена на време.* – Биба, певалка ис Пирот, кад нема свџрка куде Карла у Темску, она излезне на друм, па си подопуни буџет сас Турци.

подревање с *исџуиџицање гласова које изазива нагон за йовраћање, йодригивање.* – Преједѣ се, па почне да подрѣва, па нема да искочи надвор, нѣло сви морамо да слушамо његово подревање.

пџдгрудѣ прил. *део шѣла који се налази у йределу грудѣ.* – Еве неколко дѣна како ме запотајило пџдгрудѣ, па не могу да уздѣнем.

пџдѣрне свр. *изазове, чачне, исџровоџира.* – Пџдѣрне ме како су ми запошлили жену у само што је убава, после се прави луд ко да ништа неје било, и наздравља ми с пиво.

поднавља несвр. *обнавља, йрави нешиџо ново.* – Ништа не поднавља, нити нешто поправља, живи у кућу коју је правил још деда му, а такв му и башта бѣше.

подрива несвр. *йойкойава земљу исйод чега, ријући разваљује шйю*. – Вредан ко крџица, али само да комшију подрива. Нечу више туј да садим компири, слёпо куче ми једноман подрива градину.

подрйгување с *исйушйијање гласова кроз усйа изазваних йреједанем*. – Напије се, па после да ти се стужни од његово бљување и подрйгување.

подшйша свр. *скрайи косу, йодашиша*. – Убаво да га подшйшаш, вёч се замомчил, па че га најесен жёнимо.

подшйшување с *йодашишавање*. – У Стрижёвац машину за шишање имаоше само Санда Чућин и Чала Бранковши, па смо сви ишли код њи на шишање или подшйшување.

пожењување с *жењење или удавање йо други йуи, йосле смрйи брачног друга, или развода*. – Море, овајкада си је било и женёње, и ражёнување, и пожењување, само што је у даншњо време ражёнување и пожењување млого почесто.

позатира свр. *зайре једног за другим, или једно за другим*. – Позатира ни зётат, само тражи паре, ко да ји ми штапамо. Појави се, тека, некаква болешчина, некаква затра, па позатира и лјући и стоку, да после не могу да се опораве за млого године. Удари град, па позатира све квó је било у поље посадено и посејано.

поздрављање с *слање йоздрава коме йреко йосредника*. – Немóј више да ми писујеш писма, ни да ми се поздрављаш, твоја писма и поздрављања ме више не нитерёсују.

поиздалек прил. 1. *са нешйю веће удаљеносйи*. – Кара се Цветко сас комшију, не дава да му пројде преко њиву, ал поиздалек стоји и гадно пцује и прёти. Измакни се малко да погледам аљинату, поиздалек се боље види како ти стоји. 2. *фиг. заобилазно, изокола*. – Кажи му како је било, али малко поиздолек, да се не пресечё кад чује да га више нема, и да више никада нече да га види.

поискубё свр. *шичуиа овде-онде йокоји коров у расаду или њиви*. – Посејамо морузу у Нерёзине, па пре нећи дён идó да ју видим како изгледа, кад она утравњивёла, ја пројдо кроз њу, поискубо овде-онде поголемуту траву, али без матику не врёди, матика мора да вој дооди.

поиспада свр. *исйадну сви један за другим*. – Возимо се у некакву крџију од кола, пут лóш, рупа до рупу, од цимање чини ми се зуби че ни поиспадају из главу.

показ м *йоказивање, сйављање на увид*. – Даде ми фирма карту на показ, кад најде контрола само ју покажем, и возим се сербёз.

покана ж *йонуда, нешйю шйю се нуди као знак йажње и уважавања*. – Бёше добра баба, добро ју пантим, нема човека кад вој у кућу улёзне пред

куга не изнесе на астал некакву покану, какво се затекло, али слатко од сливе и домаћу рећицу обавезно.

покварења́к м *морално њокварени мушкарац*. – Он је једн покварења́к што га у свет нема, с њега немај никакву мешанију, има те превари па да си му из око испадал.

поклéкне свр. *фиг. малакше, онемоћа, клоне духом, ѡреда се*. – Че поклéкнеш и ти, само тој да дочекам, па после нек мрем.

покревѣ́љи се свр. *мало се слободније ѡшали са киме на рачун кога*. – Дојди да се малко покревѣ́лимо и изоговарамо једнога-другога, да ни пројде време.

покрива́ње с *сѡављање цреѡа на кров*. – Јутре че покривамо кућу, да дојдете и ти и зет да ни помогнете, зет у покривање, а ти у спремање, че се зберу и комшије.

покр́пување с *ѡегобно живљење, мучно ѡокривање неоѡходних ѡоѡреба*. – Да ни неје зетат ми не би имали паре ни за сол и гас, али он ни испрати понећи динар колко да имамо за покр́пување.

покрá свр. *ѡоломи, уѡроѡастѡи*. – Немој да му се супроста́вљаш, да се не рипне да покрá све по кућу. Ква су дечиштава бесна, има да покрáју и руће и нође на овју поледицу.

покуван, -а, -о *исѡржен ѡошѡо је ѡреѡходно умочен у излуѡана јаја, ѡохован*. – Нема тога куји не воли покуване шни́цле.

полагáчке ЛЗ прил. *лагано, без журбе*. – Ја сам стáра, морам полагáчке да идем, а ви пожурете.

пола́к прил. *ѡолако, без журбе*. – Полак, куде то́лко трчиш, не дели се ме́д ни́где, не мо́гу те сти́гнем.

политикáнт м *човек који се бави ѡолиѡи́ком не држећи се никаквих ѡринциѡа и не бирајући средсѡва да ѡосѡигне и осѡвари своје ци́љеве; демагог, сѡлейѡкар*. – Тија политикáнт от како се докопа да буде преседник у општину постаде незаменљив, глávна полѡтика му је како да буде поново изáбран кат су избори, а народ како живи тој га не интересује.

политичáри несвр. *расѡравља о сѡѡним ѡолиѡи́чким ѡиѡњањима, води ѡолиѡи́канску ѡолиѡи́ку*. – Кад завече снег на Ракош је ко у Сибѡр, ѡуди наране стоку, па се само претáкају једн куде дру́жега, греју рећију, мезе, оговáрају и политичáре.

пољсѡи́, -ска, -љско *који се односи на ѡоље*. – Опрайше пољсѡи́ пút до Шáнѡц, са лѡко да се сти́гне до њега.

помáзен, -а, -о *размажен*. – Јединица, помáзена па аздисáла, али нече да је тој тека́ до́век.

помази свр. *размази, учини кога мекушним, навикне кога на удобносѝ.* – Они њината деца помазили, па ји направѝли на ништа, нити пипају рабѝту, нити се от кога плаше.

помазѝл м *онај кога мазе, размаженко.* – Имају једног помазѝла, па му сви угацају и трепте над њега.

пѝмалѝк, -лка, -лко ЛЗ *мањи, мањих димензија и вредносѝи.* – Дарови све девојка урадела: черапе, кошѝље, црѝге, чаршави, пењаѝве, и на свадбу дарује: куј је за велику аљину таква му се дава, куји је за помалку мала му се дава, а сѝг се тој све купује.

пѝмање прил. *ѝрилично мало, сасвим мало.* – Слаѝе смо ѝсто слаѝили ко и са, само је тѝга пѝмање спремање билѝ. Данѝс се и на село пѝмање рабѝти, никој се више не дѝса и поѝди на рабѝту док се арно не расѝвне.

померемѝти свр. рет. *в. ѝоремѝти.* – Ете га там у сѝбу, нешто писује, немѝј да улазиш да га не померемѝтиш.

померемѝти се свр. рет. *досѝе у болесно сѝање, ѝолуди.* – Дете ми пострада са у послѝгњиви рат, мѝра да сам се тѝг померемѝтила, ништа не пѝнтим, и само ме занѝсим на једну страну кад ѝдим.

помѝњување с *живљење у несѝашици, у лишавању од свега сувишног, ѝа и неѝходног.* – Живѝли смо на помѝњување, мѝсо смо окушѝли на слаѝу па на слаѝу, а дрѝје смо носили док се не распадну на нас, а данѝс је сасѝим друкше.

помлаѝује свр. *чини кога млађим одузимањем година живоѝа.* – Немѝј да ме помлаѝујеш, по косу ми се виѝи кољко сам млад, а и не намерѝвам да се топѝв жѝним.

пѝмор м *нагло умирање (људи) и цркавање (сѝоке) од какве заразне болесѝи, глади и сл.* – Најде, тека, некаква бѝлка, некакѝв пѝмор, па помѝри и народ и стоку, па се дуго пѝнти време када се тој десѝло.

помрѝдне се свр. *мало се ѝокрене.* – Врѝи га цѝрсто, да не мѝже ни да се помрѝдне, и оставѝи га тека врѝаног, да му једнуш дојде пѝмет у глаѝу.

помрѝдушѝа мн. помрѝдушѝе ж *фиг. несѝална, некаракѝтерна особа.* – Па где сас њег најде да се орѝачиш, ѝн је најголема помрѝдушѝа у околину, ѝма да је орѝак с теб само док ѝма корис, после че се разорѝачи, и з другога уорѝачи.

понабруѝа свр. *изгрѝи ѝокаѝкад.* – Понекад ме понабруѝа кад зарадѝм, али па гледа да ме мѝло не уврѝди.

понављање с *ѝоновно осѝајање у исѝиом разреду због слабог усѝеа.* – Били смо сиромѝшни, пешачѝили смо до школу и по сѝдом-ѝсом километра, али понављање неје билѝ, никој из наше село неје бил понављаѝ.

понака̀ра се свр. *поодрасџе и појуни се у шелу, сџаса и добије обљине.* – За једну зиму порасте у висину и понакара се у снагу, заокругли се и постаде убавица окол коју су се вртели и уздисали селсџи момци.

понао̀вам(о) прил. *мало ближе на овој сџирани.* – Пријди понаовам да си поврџемо, али да ни не чују друђи квџо врџемо. Поноавамо прикарај кола̀та, да џдма у плџвњу истоварујемо сџно, а не да га по̀сле уно̀симо.

понапѝје се свр. *напије се свако без изузџека.* – Сви се понапивали ђорђутук, па не знају ни квџо ора̀те, ни квџо ра̀боте, ни гдџе им је ду̀па, а гдџе гла̀ва.

пона̀право прил. *пречицом, крађим поуџем.* – Кад дојдемо до Лива̀ђе, блѝзо до сџло, ми не џдемо џколо по пу̀т уз Лишков дџл, него по лива̀де уз до̀лину, туђ пона̀право да по̀брж стџгнемо.

пона̀там прил. *нешџо мало даље у по̀м џравцу.* – Бџше на̀јубав момџк у сџло, такџв не бџше одџвде до Бабу̀шницу, ни одџвде до Пѝрот, па чџк и по̀натам. Деда̀ Сџнта, вража̀лџц из Витанова̀ц, сџдал, испред њџг џкона, крџс и босџлак, по̀натам, на дру̀го аста̀лче стоји каџилница, и у њу̀ запа̀лен тавња̀н.

поначѝни се свр. *среди се, доведе у ред гардеробу, уџрисџоји се.* – Поначѝни се кад изла̀зиш у на̀род, немџј да изла̀зиш така̀ва каква̀ си по ку̀ћу, немџј ко сџблаз да бру̀каш и тѐбе и на̀с.

понеа̀е прил. *не хаје у веђем сџеџену, мање осџа немашѝшину, бољег је здравсџевоног и имовног сџања, и сл.* – Деда̀ Добрџсов веџ по̀неае, почџ да се дџза ис крџвет и да шџта по двџр, че га бу̀де. Домачџн који по̀неае измџша бомбо̀не сас жџто у сџто да невџста врља ка̀т се доведе у ку̀ћу, а у по̀сиротињску ку̀ћу невџста врља са̀мо жџто.

понѝзује се несвр. *доводи себе у џоложај који вређе лично досџџансџиво, џонижава се.* – Немџј да се понѝзујеш и да га мо̀лиш да се вр̀не, ништа џн неје од тѐбе бољ, ти си стопу̀т у све боља од њџга.

понѝско прил. *џо шџо се налази ниже џаса.* – Кад се му̀нем у габра̀к не мо̀же ни милиџија да ме на̀јде, мо̀же са̀мо да ми се ва̀не по̀ниско.

по̀новам(о) прил. *мало ближе на овој сџирани.* – Јџла по̀новам, сџдни у сџњау да си поорат̀имо. По̀новам се примакнџте, да мо̀гу да вѝ сви вѝдим. По̀новамо се зауста̀ви, да мо̀гу друђи да мињу̀ју.

по̀нонам(о) прил. *мало даље на оној сџирани.* – Ја̀ пѝнем ма̀лко ређију, ту̀га се ма̀лко посмѝри, побџгне ма̀лко по̀нонам од мѐне, али стоји та̀м, и чѐка када да ме пај силдџше. Мр̀дни се по̀нонамо, не мо̀раш све да слу̀шаш квџо се прѝча.

поокрџчи свр. *окрџчи све џросџџорије које су за крџење.* – Сва̀ко лџто дојду сџн и снаа̀, па сџн поокрџчи сџбе и попрџгледа столарију, а снаа̀ почѝсти по ку̀ћу и измџте двџр.

поно́ди свр. *позабави се пословима који су познаји из конјекста*. – Идо́мо да ма́лко поонди́мо по гради́ну, али за́вану ћи́ша, ми́ га зареза́мо, па си се врни́мо до́м.

по́палџк прил. *лаганије, сиорије*. – Ја́ сам ста́ра, не мо́гу да жу́рим, ја́ чу палџк, па кат сти́гнем, а ви́ мла́ди мо́жете како́ оче́те, и по́палџк и по́брзо.

попа́нти свр. *зайамји све о чему се говорило, или штиа се предавало на часу*. – Моји́ другари́ попа́нте све́ квó учите́љица прѝча на ча́с, ја́ ништа не́сѓм панти́л, док она́ ора́ти ја́ си у за́дњу клу́пу ми́слим на мо́ј Смрдáн, Гола́ш, Осóви...

попа́ри се свр. *озледи се врелом водом*. – Ако је же́шка вода́та разлади́ ју, да се не попа́риш до́к си ми́јеш ко́су.

попе́вкује несвр. *повремено али редовно пева, каикад и у инаи други*. – Присти́гоше му деца́, ма́лко се за́богати, на́криви ка́пу и по це́л дџн посви́ркује и попе́вкује по двóр, да комши́је ви́де и чу́ју како́ му је.

попишма́ни се свр. *одустиане од нечега променивши одлуку, покаје се*. – Мло́го си да́л за њиву́ту, не вре́ди то́лко, ако неси́ све́ исплати́л бо́ље се попишма́ниш.

по́пка мн. по́пће ж рет. *пипика, пипике*. – Обле́кла ма́јцу оди Та́дићеви, а качке́т тури́ла на гла́ву оди Да́чићеви, ја́ не мога́, а да вој га не му́нем: Госпа́во, а по́пће ли су ти оди То́мини? (Борисав Тадић, Ивица Дачић и Томислав Николић су на једним изборима били председнички кандидати).

попрди́ га изр. *учествовалим покривањем наговешује слабење вишњих живојних функција, свој близак крај*. – А, де́да Душа́н га ве́ч попрде́л, вла́чи но́ђе по двóр, бр́зо че му ку́само гу́с пасу́љ. Петџлат почé гркаво да поје́, попрде́л га, зре́л је за чорбу́.

попреду́ва свр. *ослаби јачина дувања (о ветру)*. – Де́ да се скло́нимо ма́лко док попреду́ва ветрина́ва, па че наста́вимо копа́ње, ако па ћи́ша не почне по ње́г.

поприлџу́је несвр. *мало, с времена на време лаже, лажуца*. – Зна́м га, јо́ш од ма́лечко си је поприлџу́вал. Во́ли да поприлџу́је, а и да краду́цка.

поприна́јде свр. *с времена на време нађе новог љубавника*. – Ода́вна сам ју видéл, бе́ше ме стра́ да неје́ нашла́ неће́га, она́ ми ре́че да поприна́јде тека́ с вре́ме на вре́ме некуга́, ал да ме́не неје́ заборави́ла, и да са́мо ме́не истинсћи во́ли.

попри́прос, -ста, -сто *који је ирилично неук, једноставан, без већих захтева и прохтева*. – Бобо-Дари́на бе́ше попри́проста жена́, али и́скрена и правдољубива, а лџу́ никако́ неје́ волéла.

попри́простачак, -чка, -чко *поприпрос у већој мери, веома ирипроси*. – Слуша́ га сино́ч на Збо́р бира́ча, ау́! а́рно попри́простачак чо́век би́л, не́ма

кво паметно да чујеш од њега, а они нашли бѣш њега да прате да ни соли памет.

попритесан, -сна, -сно *који је ирилично тесан*. – Доби и ја стан, убав, малко попритесан за мој рачун, али на поклон се мана не наоди.

поприћелав, -а, -о *који је иочео да ћелави*. – Момченцето ни дочека ко да је књаз Милан стигал, убавшѣк, али поприћелав малко, а оно па куј неје на данѣшњицу.

попромеша свр. *ипромеша с времена на (ио иуђим сиварима или иејовима)*. – Воли да ми попромеша по торбицу и књиђе, да види кво све читам. Свако јутро ми попромеша по џепови да види да ли су парете све на број.

попуштање с *иправљење усѣуака, иовлачење иред нечијим захѣвима, иоказивање слабосѣи*. – На дете не смејеш да попушташ и да му испуњаваш све кво потражи, сас попуштање само га квариш, а тој важи и за жену.

поразбољева се свр. *разболе се свиредом један за другим*. – Поразбољевамо се сви од некакву магарећу кашлицу, па вѣздн кручемо и пијемо чајеви.

поредѣк м *иосѣојеће друшѣвено и државно уређење, режим*. – Наступи нов светсѣи поредѣк, сваћи гледа куји че куга да прејебе.

пореди се несвр. *уѣоређује се*. – Ти с мѣн не мѣж да се поредиш па још толко да порастѣш, ја и ти смо ко бѣг и шаширѣја.

поремѣти свр. *омѣѣ, наруши нормалан ѣок и сѣање чега*. – Дете је почѣло да прездравује, давајте му редовно лек, и пазѣте да га не поремѣтите да што пре оздравѣје.

посавѣје се свр. *мало се, иревије у иасу*. – Лаза Кокошкар из Братешевац почѣл да иде потутено, посавѣл се, мора да му је ћичма попуштила.

посвѣркује несвр. *иовремено звиждуће изражаајући своју радосѣи, каѣкад и у инаѣи другима*. – Пристигоше му деца, малко се забогати, накриви капу и по цѣл дѣн посвѣркује и попѣвкује по двѣр, да комшије виде и чују како му је.

посвојче мн. *посвојчѣтија с хиѣ. од иосвојак, иосвојено деѣе, усвојеник*. – Детѣто неје њино, оно посвојче, несѣ могли да имају даца, па га посвојили, и пазѣ га ко да је њино.

посѣчување с *навраћање, обилажење, иосѣћивање*. – Од напред су се људи посѣчували, питували се за здравје, помагали се, са се посѣчување ѣрети, и роцѣна деца ако једнуш годишњо посѣте родѣтели, а родѣтељ је родѣтељ, а не појатарско кѣче.

посѣни свр. *законским ироѣисима усвоји мушко деѣе и ѣиме му да сва иправа која има син*. – Алал вѣра на Мирка, од покојног брата је посѣнил и сѣна и чѣрку.

посињеник м онај кога је ко *йосинио*, *йосинак*. – Тој детё му нејё сѝн, посињеник му је, несёу могли сас жену да имају деца, па га је посинил.

посипан, -а, -о 1. *йреливен масноћом*. – Ми смо гоца у кућу, па су свако јутро жёне спремале по две тепсије посипан качамак. 2. *заливен водом, наводњен*. – Онај посипана градина је наша, а онај непосипана до њу је комшијска.

поскрај прил. у *йрикрајку*, са *сйране*, уз *ивицу*. – Стани поскрај, да не смиташ, а и да те не згазе који играју у коло.

посо м *рад као сйално занимање*, *йосао*. – Живи од препродавање и шверцовање, друђи посо нема, а и не труди се да га најде.

пособара свр. *йообара*, *йоруши све једно за другим* – Какó бабата умрё чёс-пóчёс па неkvó свё чаше пособара по креденац, да ли се бабата ўвапири, па дооди да прави штёту, да ли је нешто друго, кој ти га знаје.

поспара свр. *йришийеди*. – Поспарајте си чудёње, топрв че чуда да буду.

постарује несвр. *чини кога сйаријим него шйо јесеће*. – Кад год се срётнемо не óка ме по име, него „чйчо“, ако му несём никакав рóд, и ако знаје да сам доста помлад од њёга, али ме намерно постарује, и прави на глупавога.

постатцѝка ж она која *одређује ширину йосйаића*, која је на челу оних који *жању или окојавају*. – Ўбавка Горолóмска најбрже жнёше, жнё ко с метлу да метё, она ўвек бёше постатцѝка, прва почињаше и прва искарујеше постату на крај.

постѝса несвр. *йосйиже*, *усйева да йосвршава неке бићине йослове*. – За преорување је и крв падал на мецу, са никој не постѝса ни њигóвото да си пооре, та кам ли туцо да преорује.

пострижује несвр. *йролећно шишање оваца око реића и задњих ногу*, *йосйригује*. – Нёма га Најден дóм, отидё код Милóрада да пострижују óвце.

поступање с *ойхођење йрема коме или чему*. – Задрса ме свекрва от како сам дошла у њину кућу, ко да сам вој сина украла, али и она има чёрку, и њу чека такво поступање од њóјну свекрву.

посукује се несвр. *насрће*, *облеће*, *йрчкара*. – Чёре, дај да те ударим са сукаљку, па има мóмци да се посукују по тёбе, ко чёле окол кошницу.

посуши се свр. *због недосйаићка влаге све йовене и йосйане суво*. – Одавна нема ћиша, свё се живо посуши и увену.

потаври се свр. *дойера се*, *улейиша се*. – Узё ми цёмпир бајаги сáмо мáлко да се потаври сас њёга, па га присвоји, и не мисли да га врне, а мён срамота да си га потрајим.

потајница ж *лукава женска особа која йајно лови нечије грешке и йосйуйке*, и *корисйи их касније свейећи се*. – С њу никакó да се не дружиш, она

је једна потајница која че код првога који најде да исприча све квó си негде од њега лоше изоратила.

пóтајно прил. *скривено од других, ѿајно, кришом*. – Пра́ви се на светицу, баја́ђи не пи́је, а по́тајно пи́је ко Ру́с, и пу́ши ко Ту́рчин.

потка́рување с *наѿтеривање оваца једну за другом на загон да буду ѿому-жсене*. – Свако јутро и вече́р чича и башта́ музу о́вце, а ја́ и ба́та потка́рујемо, на́ше је потка́рување, а музё́ње ни че́ка кад порастёмо.

потклобу́чи се свр. *надигне се ѿовршина, обично воде, у облику клобука*. – Потклобу́чују се ба́реве, че па́да јо́ш ћи́ша.

поткору́жи се свр. *одвоји се сѿољни омоѿаач, кора, од осѿалог дела*. – Срамота́ да погледа́ш, за́друга сва́ умóчана, па се ду́вари поткору́жили, и ма́лтер почёл да отпа́да.

поткра́чује несвр. *скраћује одоздо, чини шѿио краѿким, или краћим*. – Са́ и на село́ жёне почёше да поткра́чују су́кње до изнад колёна, а неко́је и по́нагоре.

потку́пување с *ѿодмићивање, ѿѿикуѿивање*. – Са́ се запошља́вају с потку́пување, шко́ла ти не тре́бе, са́мо ако ѿмаш па́ре, или у́ћу-големца́ у о́пштину.

потомство с *младо ѿколење у односу ѿрема родиѿељима или ѿрецима*. – Би́р го́дина – би́р дете́, а до́јде јёсен но́ва при́нова у ку́ћу, онѿ не дангу́бе да пра́ве потомство.

потпё́чување с *фиг. сѿављање кога ѿод ѿеѿиом, гажење, ексѿлоаѿисање*. – Потпетѿла ме свекра́ва, па ме га́зи ко наво́ште, али ѿо́јно потпё́чување че тра́ји са́мо до́к ми се му́ж не врне из во́јску.

потпё́чује несвр. *квари обућу газећи задњи део због невезивања ѿерѿи-ли*. – Мрзи́ га да врзу́је перкле на ципёле, па ји са́мо натъкне ко папу́че, и потпё́чује ји до́к га́зи.

потпира́ње с *фиг. маѿеријална ѿѿиѿора, маѿеријално ѿѿиѿомагање*. – Ба́ба и ја́ остарёмо и онемоћёмо, од држа́ву не доби́вамо ни́какву по́тпору, а и од деца́ не́мамо потпира́ње, па се најдо́мо у чу́до.

пóтпојес прил. *исѿод ѿаса, у сѿѿомаку*. – Знала́ сам чѿм сам те осетѿла по́тпојес да чеш да бу́деш че́рка, моја́ ди́ка у мла́дос, и по́тпора у ста́рос.

потпрци́вачѿи прил. *вулг. враголасѿо, цинички, шерейски*. – Про́фира из Ваву́ ода́вна несѿм виде́л, оцу́тра га видо́, он си оста́л ѿсти: наби́л нога́вице од фа́рмерће у белё вунене че́рапе, и она́к ѿсто се потпрци́вачѿи смѿшка сва́коме куга́ срётне.

потпрцу́је несвр. *вулг. исмејава, магарчи, руга се, сѿрда се*. – На́јвише во́лим да потпрцу́јем поли́тику и политѿчари, ма на ду́шу ми мера́к да ји потпрцу́јем, а и несу́ зараде́ли за бо́ље.

потрѣбује несвр. *има се ѿошреба за чим, бива свакодневно ѿошребан.* – Нече да региструје „Ладу“ (марка путничког аутомобила), а потрѣбује ни, и на мѣн, и на њег, ако је стара и издрндана.

потрсање с *безвољно ѿовлачење ѿо неким местима, губљење времена на мрским ѿсловима.* – Никако не волим да се с некуга тужевљам, највише на свѣт мрзим потрсање по судови сас адвокати, али има који и у тој уживају.

потсмивка ж *ѿодсмех.* – Одма видо да је баксуз, још од врата је почѣл да се потсмива на сви и на свѣ, какво год да продума, продума га сас потсмивку.

потсуши се свр. *ѿочну да се суше најнижи листови усева.* – Суша голема, потсушиле се морузе, нече да има ни за људи, кам ли за стоку.

потуњи се свр. *убаксузи се, ѿосиане намћор.* – Остарѣла, прозлїла се, сви вој смитају и свѣ вој смита, потуњила се, па се направила на ботура.

потурање с *ѿодмешање, ѿребаѿивање кривице на другога, изазивање раздора.* – Свѣ кво лоше уработи јетрва га потура на другога, а највише на мѣн, испадо да сам ја за све крива, од њојно потурање не може више да се живи.

потцењување с *омаловажавање, ѿѿицењување.* – Дрносан, уображен, мисли да је најпаметан, свакога потцењује и свѣ кво му се каже прима сас потцењување.

потштїпе свр. *шїиїањем скраїи млада ѿера код ѿразилука да боље расїиу, у истїо време одсїарнивши ѿожуїтеле листове.* – Ене ју Младенка у градину, потштїпује лук. Кад год отидѣм да навадим градину, ја потштїпем зелени лук, да ми боље напрѣцује.

пѿуплитко прил. *на нешїо мањој дубини.* – Не мѿраш толко длибоко да рїљаш, рїљај пѿуплитко, рїљамо градину, сѿмо се за лѿзје рїља два ашѿва длибокѿ.

пѿускратак, -тка, -тко *нешїо мало краћи него шїо ѿреба.* – Скројил ми ѿбаве панталѿне, ама ми малко пѿускратће, али каквѣ су – таквѣ су, да се продуже не могу.

пѿучан, -чна, -чно *који садржи у себи ѿоуку, који може ѿослужїиїи као ѿоука.* – Слушам га и видим да је аклан човек, свѣ што врѣви је пѿаметно и пѿучно, ма тревїл сам га што сам се сас њѣга запричал.

пѿчесто прил. *ѿрилично Chesїо, у краћим временским размаѿима.* – Напрѣд се бѿаница пѿчесто месїла сѿмо у гѿздинсће куће, а при нас сиротїњу сѿмо на благдњ, и кад дѿжду пѿдолечњи госјање. До лѿнску гѿдину доѿдеоше пѿчесто, сѿ орѣтїше додење.

поцевѣља се свр. *сїоречка се, ѿѿавѣља се.* – Снајѣте малко-малко па се поцевѣљају за нешто, не прѿјде мѿого врѣме, онѣ си пѿ лѣпо спорецују, ко да ништа нејѣ ни билѿ.

пошунта̀ви свр. *йоблесави*. – Кво̀ је, брѐ, теб данѝс, да ли си пошунтавѐл, ел ти па̀мет фа̀ли. Живим сама̀ у чѐтри ду̀вара, не́мам с ку̀га рѐч да продү́-мам, пошунтавѐла сам на̀чисто.

пра̀вдиња ж оно *шѝо коме йрѝида йо закону и заслузи, йпра̀вда*. – Неје, Павлѝјо, неје би́л такѝв, волѐл је пра̀вдињу, еве́ га Бра̀ца, па не́к он ка̀же, а он га је најбо́ље познава̀л.

пра̀вен, -а, -о *изра̀ђен, най̀прављен* – Сва̀ћи дѝн смо носи́ли сви́нѝи опѝ-нци који смо си сами́ правѝли, а пра̀вени опѝнци од говѐцу ко̀жу су се купу-ва̀ли у Пи́рот, и обува̀ли се са̀мо ка̀д негдѐ по̀јде чо̀век, на не́ћи сабо̀р, сла̀ву ели сва̀дбу.

пра̀баба ж *бабина или дедина ма̀јка*. – Пра̀бабе и по башту́ и по ма̀тер су ми јо̀ш живѐ.

пра̀деда м *дедин или бабин ой̀ац*. – Мо́ј пра̀деда по башту́ се зва̀л Са̀ва, велѐ да је би́л ја́к човечи́на, и да је живѐл прѐко сто́ године.

пра̀зњува̀ње с *йразнова̀ње, свей̀ковање*. – Ку̀ји уме́је да жи́ви, и има с какво̀, за не́га је сва̀ћи дѝн пра̀зник и пра̀зњува̀ње.

пра̀ксување с *сти́ручно йодучавање кога каквом йослу, или начину живѝења*. – Бо́ље ја́ да те пра̀ксујем не́го милѝција, од мо́је пра̀ксување мо́же са̀мо бо́ље да ти бу́де, а од милѝцијско рѐбра бо́ле це́л ве́к.

пра̀н, -а, -о *који је ой̀ран, чисти́, одмаши́ен*. – У вуновлача̀ру се но́си са̀мо, прана̀ ву̀на да се вла́чи, не́пруну вуновлача̀р не́че ни да погле́да, ка̀мо ли да прѝми да ју вла́чи.

пра̀нѝи, -ска̀, -ско̀ *који је намењен за йра̀ње, којим се йере* (о сапуну). – Пра̀нѝи сапү́н смо си сами́ правѝли од мрснинү́ и со̀ду, и бо́ље је пра̀л од купо̀вѝн сапү́н.

пра̀ска несвр. 1. *грми, йрашѝи, йуца*. – Арно́ га заоблачи́ло, а поче́ и да пра̀ска од Сли́вовик, че бу́де не́погода. 2. *говори гласно и љу̀шиѝо, виче*. – Ма́ немо́ј да пра̀скаш, брѐ, ца̀бе се де́реш кат ти се ни́кој не пла̀ши.

прачува̀ње с *слање* (о пошиљкама). – Ста̀лно ми прачу́је абро̀ви да сам овакв́а и онакв́а, да несѝм за ни́шта, али једну̀ш че вој тој прачува̀ње излѐзне на но́с.

пра̀шкување с *зашй̀ићавање семенске йшенице хемијским средсй̀вом у виду йрашка йре сей̀ве*. – Дојде́ че́рка те ни по̀може у пра̀шкување жи́то, па од јү́тре че по́чнемо да се́јемо и дрља̀мо.

Првобра̀жање с *вер. йр. Преображење* (19. VIII). – Дојде́ Првобра̀жање, ва̀шар у Пала̀нку, ја́ се от соба̀јле ри́пну да се поначи́ним за ва̀шар.

првопра̀сѝиња ж *свиња која се йрви йу̀и йраси*. – Ова́ј ми је свиња́ првопра̀сѝиња, че видимо ко̀лко пра̀чѝнка че опра̀си, и како́ че да ји чу́ва.

преапување с *йрави йрекид у рийму куцања* (о срцу). – Нешто срциштево почё да ми преапује, не дешава се тој често, али ако преапувањето учести, че буде мука.

пребарање с *йакмичење у рвању*. – Тија наш другар из Богдановац, Мирослав, беше најјак у тепање, најбрз у трчање, и највеш у пребарање, а у знање је бил осрегањ.

преблажи свр. *йреслади, йревише зашећери*. – Ја стварно не волим горчиво кавё, али ти си па овој скроз преблажила, направила си га ко шербет.

пребран, -а, -о одевни *йредмеи са фалџама, наборан*. – Какву ношњу смо имале, вутара пребрана, па немало како сљг што има пегле, нёло туримо лапатицу на кубе, па ју угоримо, и с њу испегламо вутару, па се облечемо.

превини се несвр. *осеиџи велику йоџребу за чим*. – Превини ми се у мешину нешто да поједём, бар залчак леб да има, ал нема ништа, празна кућа, па си лево гладна.

преврзан, -а, -о фиг. 1. *сйейљан, неокреџан, несналажљив*. – Оно има да је човек мутав и несналажљив, али смотан и преврзан ко што је њојан муж, таквог нигде нема. 2. *сакривен, склоњен на скровиџом месту*. – Човек трёбе увек да има нећи преврзан динарчак за недајбоже, и само он да знаје за њега.

превртање с *окреџање, йремеџање с једне сџирани на другу*. – Цёлу ноћ се преврта и лелече по кревет од болови, од њојно превртање и лелечање ни ми не можемо да трепнемо да заспимо, а тој неје једна ноћ.

преглабина ж *улегнуће на џуџу у виду ошџрог усека*. – Једва пројдомо на преглабину куде твојну њиву, замалко да се кола изврну.

прегостује свр. *йроведе неко време у гостџима*. – Подјесен кат посташемо с работе, отидемо при зёта и черку у Београд та прегостујемо неколко дёна, али кат се врнемо, у нашу кућу си ни најбоље.

преграбување с *грабљење свега до чега се дође, йрисвајање*. – Научили да грабање и преграбување, научили да је све њино, а за друђи колко остане.

прегусла свр. фиг. *йресече, йресџружсе*. – Појдо да отсечём сливу која се осушила, али сам понёл тупу тестеру, па се прилично намучи док ју прегусли.

предаде се несвр. *йоџусџи йред йоџешкоћама, йомири се са судбином*. – Чала Бранковсџи беше жилав човек, али се предаде како му се сџн обеси, леже у кревет и више се не диже, закопаше га четџријес дёна по сџна.

предвица несвр. *йредвиђа*. – Ако стварно буде ко што га Госпава предвица, че се споје напредњаџи и социјалисти, и тџ овај прича нече да буде интересантна.

предвицује несвр. в. *йредвица*. – Поп Славко предвицује да че и овај година да буде сушна.

предѣњује несвр. *ѿоново ѿласѿи сѿог сена или зденуѿше снойове*. – Вѣтар им оборѿл стог сѣно, па га са предѣњују. Снопови се предвечер снесу и приремено здѣну у редови, па се после неколко дѣна предѣњују у крстине ел треѣаци.

предѣница ж *ѿредњи део ѿела од ѿаса навѿше, недра*. – Грмнуше трѣбе, Моравка разгура таѣири сас рѣку, па рѿпи на остал, рѣе дѣже до таваѣаче и почѣ да ѿгра ко да ју струја дрма, а сас предѣницу само клати.

предрѣви свр. *ѿреѿера у дрвењу* (о круѣењу пениса). – Дрвил га, дрвил, арно га дрвил, а кад га предрвил, сам се удрвил.

предрѣбла с фиг. *ѿревари, надмудри*. – Она мѿсли мѣн че да предрѣбла, па ја сам за ѣу велемајстор у дриблање.

предѣма свр. *наговори кога да ѿромени одлуку*. – Збраше се тѣће и почѣше да ми дѣмају да он неје за мѣне, да мѣгу бољѣга да најдем, и предѣмаше ме, ја одрѣко да појдем за ѣѣга.

прѣђа ЛЗ ж *вунени, ѿамучни или ланени конци, сасѿављени уѿредањем и расѿоређени ѿо дужини* (упор. преца). – Напредѣмо прѣђу, па ткајемо и плетѣмо свѣ што ни је потрѣбно, напред се неје млогу куповало, са се нѣси скѣро свѣ купѣвно.

прежѣнушка ж *ѿрескакање реда ѿо сѿарешинсѿиву ѿри женидби или удадби*. – У наше врѣме прежѣнушка је била рѣтко, водѣло се рѣд да се не прежѣни постар брат ел сѣстра, а са се на тој не глѣда, сваѣи живи и рабѣти како му се ѣче.

прѣжми свр. фиг. *ѿреседи дуго времена негде на водеѣи рачуна да ли је коме на смеѿњи*. – Дѣјде па зажми и нумѣје да си појде, јѣш ако најде некакву оклапчину у стање је цѣл дѣн да прѣжми чѣвѣку у куѣу.

прѣжње свр. *ѿожање ѿреко меѣе део ѿуѣе ѣиве*. – Бајаги газда, а дрчан, па воли и да преѣре, и да прекѣси, и да прѣжње у туѣо, па макар кѣлко за једѣн пѣд.

прѣза несвр. *уѿреже*. – Кад ни понамалѣје брашно, јутром јѣш нѣгде сѿ ја прѣзам говѣда у колесницу, и отѣдим у Љубѣражду у воденицу.

прејѣцује се несвр. *јѣде ѿрекомерно, ѿрејѣда се*. – Он кад почне да јѣдѣ нумѣје да стѣне, прејѣцује се ко да му је свако јѣдѣње послѣгњо.

прејѣцување с *ѿрејѣдање, ѿреждѣравање*. – Једнѣ скапују од гладување, једнѣ скапују од прејѣцување, али скапување је скапување и за једнѣ и за друѣи.

прекардѣсује несвр. *ѿреѿерава у чему, ѿрѣлази сваку меру*. – Мѣре, ако ти се пије пѣни, от чѣшку-двѣ нѣкој неје умрл, ал немѣј да прекардѣсујеш, мѣже глава да боли, а мѣже и без главу да се остѣне.

прека́рување с *превожење, преишеривање с једног месџа на друго*. – Насекомо и опекомо циглу у Бџишко, па окнумо комшије да ни помогну с њина говеда у прекарување до Сливовик, где направимо нову кућу.

прековѐ свр. *џоново џоџкове* (о говедима). – Први водѝ краву при Новицу да ју потковѐ, али ју нејѐ добро потковал, почѐ да криви на једну ногу, па морам да ју терам да ју прековѐ.

прекору́чно прил. *оно шио није на дохваиу руке, шио је ишешко достигнуно, скрајнушо*. – Почесто би сврнул до кума у Радошевац кад ѝдем с кола за Пирот, али ми дојде прекоручно, селото малко удаљено од главан пут, па га тићем замињем.

прекрѐчује несвр. *џоново кречи*. – Омалтерисаше и окречише кућу, али им се кречењето нешто не допаде, па ју са прекрѐчују.

прекривен, -а, -о *склоњен, сакривен на скровиџом месџу*. – Човек требе увек да ѝма неџи прекривен динарчак за недајбоже, и само он да знаје за њѐга.

прекрпује несвр. *живоџари, једва сасџавља крај са крајем*. – Поштѐн човек, и радан, али гоца чѐлад у кућу, па једва прекрпује да ји израни.

прекршња́чи свр. *џремлаџи, џребије кичму коме*. – Послѐгњи пут ти казујем да ме оставиш на мир, јер ако те марнем с расколацав ѝма да те прекршњачим.

прекукуљи се свр. *џревије се у ѝасу, џогрби се*. – Остарѐла, па се прекукуљила одве, сас две тојађе се потпира, и само зѐвњу з браду што не доуцује.

прекућен, -а, -о *џревијен у ѝасу, џогрбљен, згрчен од болова*. – Тѝлко је одмалечка бил болешљив и прекућен, ко поди татка да је сисал.

прѐло ЛЗ *вечерњи скуѝ ради обављања џослова домаће радиносџи и забаве* (упор. седења). – Зберемо се на прѐло, девојке, младе жѐне, па дојду и момци, па певамо, шаљимо се, смејѐмо се...

према́ва свр. *окоси којекако, џокоси надве-наџри* (о кошењу). – До половињ ливаду убава трава, а от половињ грмотрн и цволиће бѐлисвет, а косе нековане, али премавамо надве-наџри и туј половињу, колко да ни не оговарају комшије.

премањување с *џресџанак, џресџајање некаквог дешавања*. – Ђиша врчи ко из рукав, сви се надамо че премање да пада да се обрџтамо на работу, али изгледа од премањување још нема ништа.

премеље свр. *џоново самѐље*. – Кавѐво си крупно смѐла, ко прѐкрупа за свиње, да узнеш да га премељеш, па тџ да га свариш, и пред човѐци изнесѐш.

премётне свр. *йреврне, йреокрене, йребаци*. – Млого ми натежа цакав на овој рамо, помогни ми да га премётнем на друго рамо.

премласни свр. *йреїтера у чему, йрекардаши меру* (о пићу). – Неје ми овїја пут било ни до пијење ни до пијелџк, али ме позваше да седнем при њи, и малко-помалко премласнимо га до крај.

премрежује се несвр. *сївара се скрама на очима у виду мреже*. – Почеше очи да ми се премрежују, па видим ко кроз густу виронгу, ел ко кроз маглу.

премрсни свр. *не омрси се, исїошїује йосї*. – Ја сам постїла задњуву недељу пред Велигден све на воду, а нарочито водим ред да Распети петак обавезно премрсним.

прениже свр. *йоново ниниже*. – Једна нїза пипер се префинула, па морам да ју поново пренижем на појак конџ.

преоблачење с *йресвлачење*. – Ми несмо имали посебне аљине за преоблачење пред спање, у коју кошуљу смо ишли даньс, у њу си спимо начьс, а са је сасвим друкше, са мужи имају пицаме, а жене длїђе кошуље за спање, па ји окају спаваћице.

преобувка мн. *преобувће ж обућа која се користи за свечаније йрилик*. – Свињсћи опњци који смо си сами правили су ни били обувка за сваћи дьн, а који су били малко погазде имали су и преобувку за празник, правени опњци од говецу кожу који су се купували у Пирот.

преока свр. *йресїане да виче*. – Немој да му се супростављаш, ако ока – нек ока, он че ока, ока, па че преока, ти си ћути.

преорување с *орањем заузима део суседове йарцеле*. – За преорување је и крв падал на мецу, са никој не постїса ни њиговото да си пооре, та кам ли туцо да преорује.

препладне прил. *йрейодне*. – Препладне смо били у сено, са малко да одморимо, па надвечер да се влачимо градину да посипујемо.

преповїја несвр. *заменеује беби мокре йелене*. – Ми смо напред све повијале деца, само ји расповїјемо и преповїјемо кад ји купемо, са нити ји повијају, нити преповїјају.

препокривање с *йоново йокривање крова исїим цреїом йоїрављајући йриїом йроїалу кровну консїрукцију*. – Кућа ни је за препокривање, али требе да докупимо цреп, а паре немамо, па си стоји тек непрепокрїјена.

преправљање с *йрерађивање, йрерада*. – Вале га да је добар мајстор, умје да поправи, а разбїра се и у преправљање, али све квó он узне да поправи или преправи постане добро само за отпад и старо гвожђе.

препрати свр. *оїїошаље другој особи онога или оно шїо је било њој йослаїо*. – Мати ме испрати при тетку да поседим нећи дьн, али ме тетка

јутређн препрати при другу тетку, кобајаги имају работе, па млого заузети да са имају госје.

препридање с *безглаво јурцање, усїлахирено шумарање* (од среће или бриге). – Ти, морї, цело јутро препридаш по двор, ко да зета чекаш да дојде и кожувче да ти донесе, седни малко, че малакшеш од толко препридање.

препродавање с *преїродаја*. – Живи од препродавање и шверцување, друђи посо нема, а и не труди се да га најде.

прерањен, -а, -о *превише ушовљен*. – Прерањена свиња сама престане да једє, сама си тражи клање.

прерацује несвр. *прерађује, подвргава обради да се од једног преїзвода добије други*. – Мајстори млеко прво сїре у сїрење, па га после прерацују у кашкавал.

прерїшка свр. *прерије њушком*. – Свињана, бре, излєзла из кочину и прерїшкала цел двор, срећом те неје улєзла у градину.

прєсвлака ж *одећа која се прєсвлачи, преобука*. – Узни пешес ексєра, па ји наприбадај на овїја зид, да ни служе ко чивилк за прєсвлаку кад дојдемо на градилиште.

преседљив, -а, -о *који је угнуї, седласїог облика* (о терену). – Пут мињује кудє је преседљиво мєсто, а не прави се да води на вр, па да се после спушта надоле.

пресїпе се свр. *прелије се* (о обредном преливању вином). – У кућу гдє је лежал мртавц запали се свеча, прекади се сас кадилницу и тавњан, и с винце се пресїпе да се местото кудє је лежал очїсти.

пресїпување с *преливање из једног суда у други*. – Кад повећају плате на сви, євро си стоји у мєсто, а кад повећају на милицајци, тг и євро рїпне, и за њї пај пресїпување из празно у шупљо.

пресказување с *прєдсказивање, прорицање*. – Немј ме плашиш с тој твојє пресказување да нечу пролет да дочєкам, боље прескажи када че теб пасуљ да кусамо.

пресолєн, -а, -о – Овакв пресолєн ђувєч ни свиње не би јєле, а ти си га на њиву донєла да га јєдемо, и вздн да копамо.

престїгне свр. *крећући се у исїом смеру с ким нађе се исїред њєга, прєшєкне*. – Ни га мјж стїгне, ни га мјж престїгне, кам ли па да од њєг побєгне, а вали се да мјже да га бїје.

престїди се свр. *охрабри се да шїо поїтражи или учини*. – Испрво будє стїдљива па само ћути, после некојє врєме се престїди па се распрїча, и сви натпрїча.

престрави се свр. *преїлаши се, прєсїтраши се*. – Улєзо у сопче, а он там држал губосано детє, престрави се кад га погледа.

прета́ка се несвр. *фиг. једни долазе, други одлазе* (о честом међусобном посећивању). – На Ракош кад завече снег је ко у Сибир, људи наране стоку, па се само претакају једн куде друђега, греју рећију, мезе, оговарају, политичаре...

претварање с *фиг. лукавење, глумашање, приказивање себе у лејом свејлу*. – Тај умргаља само се претвара да је добра, њојну доброту и њојно претварање млого њи су скупо платили.

претрљотина ж *врста салаше од иразилука и сувих иаирика* (упор. претрљаница). – Закољемо свињу, па ни блажнина огади, и само чекамо да маћи направи претрљотину, да се једнуш добро наједемо, и крева прочисти-мо.

претрчување с *ирејрчавање*. – Деца, заиграју се, па претрчују пут, али тој претрчување може скупо да ји кошта ако најде некој с брза кола, и не примети ји на време.

претупување с *варање, узимање на иревару, закидање ири мерењу, и сл.* – Море, од век си је било претупување; само ли нећи примети некога да је приглуп, а има нешто подобро, одма га претупа и узне му га; данс највише адвокати претупују неписмен народ.

пречукување с *в. ирејујување*. – Пречукување и данс има колко оч, ма има га и повише од напред, ете, овце се изјагне, дојду накупци у село, напуне камиони с јаганци, а на сељаци даду некев признанице, и више се никад на појаве, неје ли тој пречукување!?

пречи́пне се свр. *иреврне се, иреокрене се*. – Мислел сам да сам погодил лисицуту, кат пријдо до њу, она се пречипну, и утече у шумац.

прешіша свр. *фиг. 1. иресіигне; иревазиће*. – Ја сам мислел да од мојег „Фићу“ (марка Фијатовог аутомобила) нема побрз ауто, али кад појдо с њега за Пирот нема које ауто ме неје прешішало. Ти ли се на њу углецујеш, на туј роспију, ако ти она служи за углецување и ти че будеш таква іста, а можда си ју вech и прешішала. 2. *иревари*. – Обећа на Госпаву да че ідемо заједно, али сам мислел, право да ви врeвим, да ју прешішам, па да си ідем сам.

прешонда свр. *иревари, насамари*. – Мојна жена глупава, нумеје да се снајде кат сарацује сас комшиће, него ју увек некоја од њи прешонда.

прибада несвр. *ирибија, иричврићује убадањем, ириквачује чим ошірим*. – Не прибадај лeтвете толко високо, не могу да се давате без слбу.

прибада се несвр. *ирибија се уз кога*. – Колко се она транчи од њега, толко се он повиш прибада уз њу.

прибoљхује несвр. *боли с времена на време, јави се иовремено слаб бол*. – Не боли често, али прибoљхује с време на време, нарочити кат че време да се мења.

привѣден, -а, -о *деѣе које је ѿривела мајка из ѿрвога брака у нову брачну заједницу*. – У њину кућу лудница, једна деца привѣдена, једна затѣчена, па се не подносе, не вели се узалуд да се бију ко привѣдени и затѣчени.

привѣдњак м *домазеѣ, зеѣ који је ѿриведен у женин дом*. – Таква им судбина, два брата и оба привѣдњаци.

привре се свр. *ѿривѣје се, ѿриљуби се, ѿрилеѣи се*. – Приврла се уз мене ко таксена марка, па ме не попушта, куде ја, туј и она.

приврѣцување с *ѿриврѣђивање, најредовање у маѣеријалном ѿогледу*. – Порастоше деца, почеше и она да печале, одма се и по кућу и по стоку поче примѣчује напредлѣк и приврѣцување.

приврзује несвр. *ѿривезује*. – Врзујеш га, ама га не приврзујеш цврсто, че се одврже, па има усвет да побегне.

приврља несвр. *добацује, бацајући ѿриближава нешѣо некоме или нечему*. – У вршу има работа за сви, једни приврљају снопови до вршалицу, друђи ји врљају сас набадњу на дрѣш, трѣћи отврљају сламу од вршалицу и дену камару, четврти носе цакови сас жито у амбар, а домашин све надгледа и служи с ређију.

приглупњичав, -а, -о *ѿриглуѣ*. – Приглупњичава, али вредна и ѣскрена, и неје скрчава и злопантѣло.

пригѣтви се свр. *докува се* (о јелу). – Де да попијемо још понеку ређију док се јело пригѣтви, па че прѣјдемо на пиво.

пригртање с *грљење у љубавном заносу*. – Руђе вој малаксале, не може да ме пригрта, ја си мислим у себ: па несъм само ја за пригртање.

придавање с *додавање на оно шѣо веђ ѿосѣоји*. – У нашу државу све може да намаљује и да се придава, али се још неје десѣло намаљување порез, нело само придавање.

придрнка свр. *ѣочне да звецка или звони* (о звонцима или клепетушама на стоци). – Придрнкаше звонци и клопотари, брзо че стигну ѣвце на музење, а мѣн још несу котлови измијени.

приземан, -мна, -мно *који се налази ѿри земљи* (о кући или стану). – Данс љуђи праве све једносратне или двосратне куће, а напред су биле само нѣше, приземне, с по две-три оделења, али је ѣбавезно свака кућа имала подрум.

призѣчување с *ѿризеђивање, довођење ћерки мужа у кућу*. – Напред је призѣчување билѣ рѣтко, и само од морање, а данс момѣк мѣне и кућу и родитељи, па отѣде да живи сас жену на њѣјан дом, и неје га срамота.

призѣчује се несвр. *ѿрилази код жене да живи у њен дом, удаје се*. – Море, знал си ти куде се призѣчујеш, неси ти бил изгубен кат си тражил такво девојче.

призѳрти свр. *ѳримора, ѳрисили, доведе кога у ѳшежак ѳоложај*. – Кад дѳду призѳрти мѳра, сиромѳ, да трчи у нѳжник, а ѳн долѳко, па се пуно пути унерѳди док стигне до ѳѳга.

призрне свр. *загледа изблиза, ѳригвири*. – Недовицује, јадна, па мѳра изблиза да призрне да види квѳ везѳм ел плетѳм, и ѳбавезно ме повѳли како сам вредна и свѳ умѳјем да рабѳтим.

прикарѳје несвр. фиг. *ѳриморава да врши физиолошке ѳѳѳребе*. – Чѳсто га прикарѳје да се дѳза у срѳд нѳч да ѳде понадвѳр, а мѳра да слѳзи низ бѳсамаци, тѳј му је најголема мѳка.

прикранне се свр. *крадом се ѳриближи, ѳрикраде се*. – Прикранне се, па лѳгне иза грман, и глѳда гроз грање квѳ онѳ рабѳте.

прилунзи (трп. пр. прилунзен, -а, -о) *ѳриљуби, ѳрислони*. – Врндѳ ми мѳбилан у цѳп, ѳдма га прилунзи уз ѳо и чу ѳѳјан глас, ѳка ме да се најдемо на Врѳло. Имѳл сам ѳсеѳај ко да ми је сабља прилунзена уз шију.

примицање с *ѳрилажење у неѳсредну близину, ѳриљубљивање*. – Немѳј да ми се примѳцаш, примицање нече да ти помѳгне, јѳш сам ѳута на тебе.

примрцује несвр. *ѳочне да мрда ѳмало, ѳочне да даје знаке живоѳи*. – Почѳ да примрцује с рѳку, и ко да му се пѳјави мѳлко црвен на лице, че прескрца и овѳја пут.

приѳрује свр. *ѳривршава орање*. – Ѕзбрдица голема, ми смо се услешча-ли, душа ни испѳда ко кад ѳиву приѳрујемо, а журимо да ни ѳиша не завѳне.

приправља несвр. *дограђује, дозидава нешиѳо на оно шиѳо је већ саграђено*. – Најнапред направимо привремен клозѳт, па главну куђу по пѳгодбу, пѳсле домашин нека си приправља пѳмоћне зграде које му трѳбу, и кѳлко му трѳбу.

припуштање с *ѳушиѳање бика да се ѳари са кравом*. – За свѳко припуштање бѳка на краву се пѳсебно плачује, јер бѳк се трѳши, и неје крѳв ако крава не мѳже да занесе ис прѳви пут.

прѳсвиђа се свр. *доѳадне се на ѳрви ѳоглед*. – На вашар у Бабѳшницу прѳсвиђа ми се једн сѳвкас капутѳк, мѳлого ѳбав, али скупачак, и не могѳ да га кѳпим, па си се жалан врну у сѳло.

присѳлина ж *имање близу села*. – Поделѳмо се з брѳта, па ѳн узѳ свѳ ѳиве присѳлину, а мѳн даде долѳчње ѳиве, ко рачуна да сам помлад, па мѳгу да постигнем да ји урабѳтим, а ѳн вѳч у гѳдине, па је греѳта да остану неурабѳтене.

прислушкује несвр. *ѳажљиво и кришом ослушкује*. – Вѳли да прислушкује кудѳ се квѳ орати, па пѳсле да тѳј пренѳси на друђи, и оговѳра онѳја от који је тѳј чула.

присмрцује несвр. *повремено засмрди*. – С њу сам се скара́ла, и запрети́ла сам вој да ми ви́ше не присмрцује у ку́ћу, ина́че има́ обе но́ђе да вој скр́шим. Ма́ некто́ присмрцује, осе́чаш ли, мо́ра да се ма́чка па́к упогани́ла пот кре́вет.

пристањување с *приситајање, прихваћање свега што је у понуди*. – Пристањује на сви́, и пристањује на све́, али једну́ш тој пристањување мо́же да ју ску́по ко́шта.

притрепча свр. *почне убрзано да прегрће*. – Њега л́ко мо́ж да познајеш ка́д по́чне да л́же, о́дма притрепча и по́чне да о́бара по́глед.

приту́павчк, -чка, -чко *приглуи*. – У́баво момче́, и дево́ђе га о́че, али бу́лча је бу́лча, приту́павчк, нуме́је да им при́јде, ида се наша́ли с њи́ ко дру́ђи мо́мци.

приту́рује несвр. *придодаје*. – Како́ деца́ расту́ бри́ђе и тро́шкови се са́мо приту́рују, и тека́ све́ до́к чове́к не скло́пи о́чи.

прицвр́ка свр. *почне да вриска од превелике радосии*. – Младоже́ња по́годи ниша́н, капи́ја се о́твори, сва́тови цврка́ше от по́рту, ми́ прицврка́мо из дво́р, сва́дба поче́...

причу́вује несвр. *чува неко време са посебном пажњом (бољим прехрањивањем)*. – Ово́г шиле́га бо́ље да причу́вујеш, њега́ че ко́лемо за Пресвету, на́шу сла́ву.

прикра́дне се свр. *крадом се приближи, нејриметно се ушуња*. – Деда́ Јосив је мо́гъл да се прикра́дне и улéзне у дво́р, а да га ни најзло́ ку́че не чу́је и не зала́је.

пркв́еје несвр. *најредује, рађа се, усиева (о усеvu)*. – У го́рњити кра́ј де́телина у́бава, а у до́љњити не́је, ма́лко ли па́дне ћи́ша подвиру́је вода́, и де́телина не мо́же да пркв́еје.

пркне (рад. пр. пркнул, -а, -о) свр. *почне да најредује, почне да расише*. – Мору́зе у́баво ни́коше, али се зала́ди вре́ме, онé се запéкоше, па ни да пркну. Де́тeнцето им нешто́ болешљиво, колко́ бeше лани́, толко́ си је и са́, не́је пркнуло ни и́ч.

пркно ж *спражњица, задњица*. – Мо́ре, он је једно́ пакосно и зло́ човече́ што́ га ни́где не́ма, у пркно́ му га забодéм.

проба́да несвр. *фиг. појава нејријатиног осећаја пробадања у шелу*. – Не осе́чам се најбо́ље, еве́ неко́лко д́на ме проба́да под ле́ву плéчку, ко с но́ж да ме не́ћи бодé.

пробирци́ка мн. *пробирциће ж она која много бира*. – Која́ је голема́ пробирци́ка, оста́не дево́ђа дове́к.

проверава несвр. *исѿишѿујући уѿвѿрђује ѿачносѿи и исѿинишѿосѿи чега*. – Ништа ми не верује, проверава ми сваћи корак, куде сам ишла, с куга сам се видела, када сам се дом врнула.

провлачи несвр. *вукући ѿрошѿурује кроз шѿио*. – Потку намотамо сас сукала на цевку, па ју туримо у совелју, ну провлачимо кроз основу, а с набрдила прибивамо да изаткајемо платно.

провлачи се несвр. *ѿробија се кроз какав уски ѿролаз, или какве ѿошешкоће*. – Умејала је да се ко мачка провлачи кроз све квó ју је у живот снаодило, и тека је и нас учила.

прогњете свр. *ѿровуче*. – Мучи се, мучи, једва прогњето конопац поди литру, али врза кола како трéбе .

прогреје свр. *ѿојави се сунце кроз облаке*. – Прогреја слнчэнце, че никне моруска и че роди ошавчак, че видимо берећетчак и овуј годину.

продувкује несвр. *с времена на време дуне вешар*. – – Продувкује ветар, али може и да се раздува, немóј сáмо дóк не зберемо сенóво.

продувчи свр. *ѿробуши*. – Ако те сњем с песницу у грбину, има да те продувчим, па нече више да ти падне на памет да се потшолђујеш сас старога човéка.

продужује несвр. *дужи, одужује* (о говору). – Скрати мálко оратуту, немóј тóлко да продужујеш, несъм залудна ко ти, па да ймам врéме цёл дñн да те слушам.

прожње свр. *жањући найрави ѿролаз кроз нейошњевену њиву*. – Узни срп, па йди и прожњи кроз нашу њиву, да може чича да улэзне с кола у њигову да бéре морузу.

прозукал, –кла, –кло *исѿијен, убледео*. – Доведоше невесту, ама им снашката некакó прозукла, ко да су ју родитељи у расол држали.

проигра свр. *фиг. изигра кога, найакосѿи коме, не враѿи дуг коме*. – Мића Миладинов ме проигра, даде ми паре на зајам да купим плац од дёвера, после не теја паре, нело ми узé плацат, затóј се ми и растаймо с Миладина.

проказује свр. *ѿошказује, одаје, денунцира кога (найчешће власѿишма)*. – Зналó се је који проказује на милицију који је какъв и квó се по селó работи, али оди тóј неје смејало јáвно да се орати.

прометé свр. *овлашно ѿрође мейлом, ѿомеѿе којекако*. – Прометé сáмо кóлко да се види да је метла проодила, али по хошетија, под астал и пот кревети се не завлачи да мéте, туј мóгу и змије да се изводе.

промрнцóљи свр. *ѿромрмља*. – Госпава облékла Сузанину трéнерку, обула патиће, сврљила шамичé, спремила се ко за у Београд, ја промрнцóљи у сéб: Сáмо вој цвѿкери за слнце фáле.

прому́чи се свр. *йомучи се*. – Че се прому́чиш пеше́с дѣна сáм док се ја не врнем, по́сле чу си ја преу́знем моје́ же́нсџе ра́боте, а ти́ че си гле́даш твоје́.

прони́ца несвр. 1. *ниче тирава у расаду и надвладава расад*. – Убав му раса́д, а́ма почéла неква́ трава́ да га прони́ца. 2. *йустиа клицу зрно које није йосејано*. – Ако се о́ћиши и не до́јде врша́лица у́скоро, жице́то че по́чне да прони́ца на сто́г. 3. *из уйтрайљеног кромйира йочињу да се йојављују клице као из семенског кромйира*. – Компири́ вéч почéли да прони́цају у по́друм, ако ји брзо не утрóшимо че мо́рамо да ји врљимо у до́лину.

пропадлџк м *майџеријално йройдање, йройасй*. – Притискају ни од све́ стране, али ако и са́ зарáтимо, те́жак пропадлџк че бóде за на́род.

пропађо́с м шатр. *бараба, лезилебовић, йројалица*. – Гдé најде́ то́га пропађо́са, с не́г ли ми́слиш ку́ћу да ку́ћиш и деца́ да ра́цаш.

проплéви свр. *ойлеви йу и йамо*. – Гради́на ура́сла у тра́ву, ја идó та ју проплéви овде́-онде́, па ка́д ймам ви́ше вре́ме чу ју плéвим по ре́д и натенáне.

проплџу́је свр. *йочне да йљује* (о крви). – Йма да те би́ју докле́ крв не проплџу́јеш, али мо́раш да при́знаш.

проретéје (рад. пр. проретéл, -а, -о) свр. *од дугог ношења одећа се искрза да се између ниши од које је сашивена назире оно шио је исйод*. – Йма, сиромá, садé једне́ панталóне, и оне́ од носéње проретéле на колéна и на дупе, и сáмо што́ несóу прогледáле.

прори́ца несвр. *йрориче, йредвиђа*. – Де́да прори́ца да че и ова́ј го́дина да бóде ро́дна, тека́ му, вели́, у сýн дошло́.

просви́ри свр. *убије исйаливши мейак кроз главу или срце*. – С пу́шку сам га просвири́л та́чно кроз ср́це, ве́прина од двéста ћи́ла па́де и не мр́дну.

просéкал, -кла, -кло *оно које је ускисло, које се згрушало и више није за уйошребу* (о млеку). – Просéкло млекó нејé здра́во ни за ста́ри, ка́мо ли за деца́.

проси́пе се свр. *йросйе йо себи мало воде колико да скине йрашину, окуйа се којекако*. – Йди на бунáр, па се проси́пи ма́лко с во́ду ко́лко да сту́риш гла́вну праши́ну, по́љко че спи́ш.

проскуба́ви се свр. *йочне да се лиња*. – Ма́чкана мло́го омршавéла и проскуба́вила се, испи́ла ју мачети́ја, а јо́ш не́че да ји одби́је од си́су.

прóтиван, -вна, -вно *који се не слаже с ким или с чим, који је нейријаишељски расйоложен йрема коме или чему, који се йрошиви коме или чему*. – Кад несте́ ви прóтивни, несмо́ ни ми́, не́ка се даца́ узну, а ми́ да се опријате́љимо и да им пома́гамо ко́лко мо́жемо.

прóтне свр. *с муком нешио завуче или йровуче*. – Протну́ла гла́ву кроз про́зор, и че́ка да чу́је квó чу да одговóрим, а наостри́ла се за сва́ју.

протўпа свр. *излуїа, исїраши ѿо ѿуру*. – Море, протўпај га тї с време на време с прутк по дупенце, да се не усампаци, па да ти се на главу укачи.

профўћка нов. свр. *лакомислено ѿоїроши* (новац, имање). – Добїје паре на лўтрију, али ји за неколко дїна профўћка с роспије по кафане, псле глѣда којї че му даде цигару и наручи влашу пїво.

прошарује се несвр. *ѿочне да добија ѿрве зреле бобице у грозду*. – Наша вињага вѣч пот крај јул пчне да се прошарује, а у август понѣћи гроз и сѣв узрѣје.

прошлос ж време које је ѿшло, догађаји који су ѿрошли. – Неје могла да се помири да више нече да буде ѿгово допрачување до ѿјну кућу, и ѿјно испрачување кад он пјде негде, да је тј свѣ прошлос.

прошљачина ж 1. *їеј. од ѿрошљак, ѿросјак*. – Мара га увѣде у рѣд, добру жену нашл, а да ју неје узл бил би тешка прошљачина. 2. *сиромашїво, беда*. – Ништа с ништа немају, докарали до прошљачину, а онакв кућа и богацтво док беоше стари живї.

прошћемби свр. *расїори ѿрбух*. – Немј се качиш с ѿга, тї знаш да он неје млого ксветан, зачс те мж прошћемби.

прсти се несвр. *ѿолемше, расїравља се, свађа се*. – Ја му убаво оратим, а он се прсти сас мене, ма оче се и тѣпа. Виде ме да сам замјан, а и бео цворнул малко, па сам тг јш понезгодан, и не теја да се млого прсти сас мене.

прцифуга м/ж шатр. *гоїован, мукїаш, лакїарош*. – Ете ју и Госпава їде, цѣдїлку наћилїла на грбину и полк и срамежљиво се увлачи у аутобус ко прцифуга у политику.

прчѣљак м *бедан и заїушїен кућерак, сироїшњска изба*. – Комшїјо, че дојдеш ли да поглѣдаш кв ми требе да набавим, бш би крѣїла мјви прчѣљак, слава ми їде.

прчес, -ста, -сто 1. *їрћасї*. – Веце црне ко пијавице, нс прчес, зуби ко бїсери, кат се насмеје ко слнце да огрѣје. 2. *фиг. горд, кочоїеран, охол*. – Пстарата сестра добра и уштивна, а помладата прчеста да бог сачува.

прчка се несвр. *меша се у ѿуђе ѿслове*. – Мї би си сас мјжа млого убаво живѣли, али ни се свѣрва једномн прчка у живот, не знам да ли че сваримо воду до крај.

прудиште с *ниска гола шљунковїїа обала*. – У пладне откармо овце на реку, и куде је прудиште ји искупемо, псле ји накармо у пландиште да пландују.

пруждинка мн. *пруждинѣе ж сува гранчица, суварак*. – Ѐтам док се не ствни да назберем пруждинѣе да си сабајле закладем огањ.

прутък мн. прутувчичи м дем. од *ѵруѵи*, *ѵруѵиѵић*. – Море, протупај га ти с време на време с прутък по дупенце, да се не усампási па да ти се на главу укачи.

пувало м онај који се *ѵреѵерано горди, хвалисавац*. – За тој пувало ни једна девоћа из село не теја да појде, па је морал да иде чък у треће село да тражи жену. Братат му тешко пувало, кад он почне да се вали – заборави се.

пудљив, -а, -о *ѵлашљив, сѵрашљив*. – Тај крава је пудљива, пазí се да се не поплаши па да те ритне ел убоде. Несу лоши, али су сви у кућу пудљиви.

пўле-пўле узв. за дозивање *младунчеѵа магарца, али и одраслих јединки*. – Пуле-пуле, пўле-пўле! тека мамимо магаретија, али и стара магаришта.

пуљоглавес, -ста, -сто *особа, обично деѵе, са изразиѵо великом главом*. – Детенцето им попорасло, али остало пуљоглавесто, глава голема, а ножице и ручице тњеће ко притће.

пупулé мн. пупулетíја с *игла ѵрибадача, шѵенадла*. – Стрижевчањи велé ‘бодък’, а Сливовчањи га зову ‘пупулé’. Свадба не може да буде без ћитенје саватови сас ћитће од шемшир, а ћитће се закачују сас пупулетíја.

пупулéнце мн. пупулетíћа с *хиѵ*. од *ѵѵѵле*. – Немóјте да заборавите да купите и једну кутију пупулетíћа, че имамо доста сватови, да на сви да прикачимо ћитће.

пустоод м *човек без ѵородице, скиѵница*. – Беше убав момък, али се не теја жéни, че сконча ко пустоод, али неје само он у село такъв.

пўцвал м *индустријски ѵриѵремљена кончасѵа маѵерија за брисање масних руку, или одмашћивање машина*. – У радионицу најдомо некъв пўцвал, па га нагурамо у чарапе да колко-толко стоплимо стопала.

пушкар м онај који *ѵоѵравља ѵушке*. – Морам пушку да носим куде пушкára, оче понекад сама да опали.

пушчетíна ж *аугм. и ѵеј. од ѵушка*. – И башта и синови наметну пушчетíне на ramo, па си отíду у лов, а мати се сама носи сас стоку и живину.

Р

рабацѵсување с *бављење рабацѵјским ѵослом као основном делаѵношћу*. – Мој деда се бавил с рабацѵсување, имал је чéтри коња, једнога је јашал, а три натовари с еспап, и по недељу-две неје додил дом, причају да је ишъл чък до Сбфију и Солун.

раван, -вна, -вно *фиг. једнак, исѵи*. – За рабóту га нéма, али за командовање и наодење ману на све што друђи урабóте нéма му раван.

ра́да бот. ж *лековиѿа ѿрава са белим и жуѿим цвеѿовима из ѿродице главоѿика Anthemis cotula*. ■ **бе́ла** ~ бот. *лековиѿа биљка, камилиѿа Matricaria chamomilla*. – Бе́лу ра́ду бе́ремо за ча́ј. ■ **жлѿта** ~ бот. *маслачак Taraxacum officinale*. – Упролет мушкарчета пра́ве пи́скала од врбу́, а девојчети́ја пра́ве ве́нчичи од бе́лу и жлѿту ра́ду.

ра́дица ж *украсна ѿиквиѿа ѿаѿуљастѿог ѿлода*. – Ако посадиш ра́дицу, па се повáлиш да си ју посади́л, местó њу́ че ни́кне обична тѿква.

раже́њување с *развод, законом уређено ѿрекидање брачне заједнице*. – У моје време раже́њување неје било́ често, рѿтко да се десѿло да му́ж иска́ра жену́, ел жена́ да оста́ви му́жа, па да отѿде за дру́гога, данѿс се и же́не и раже́њују ко да си рекъл „до́бар да́н“.

ражњи́ћи м мн. *комадићи мяса исѿечени на ражњу*. – Су́зана ме́си ме́со да пра́ји плѿскавице, и натаѿи́ња парчети́ја ме́со на дрвца́, да пра́ји ражњи́ћи.

разбата́ли свр. *ѿоквари, разбије, разори*. – Дојдоше ма́нгупи на вла́с, па разбаталише онакву́ држа́ву, с коју́ смо се поноси́ли у це́л све́т.

разбашка́ри се свр. *ѿѿустѿи се, раскомѿи се, ѿочне да извољева*. – До́м неје такѿв, ал ка́д отѿде у та́збину разбашка́ри се ко да је султа́н.

разбе́ре се свр. фиг. 1. *ѿѿамеѿи се*. – Мо́ре, за њѿ тре́бе говњѿва мо́тка, па да ви́диш како́ че се разбе́ру, и ви́де куде́ су пошли́, и на како́ се спре́мају. 2. *расвесѿи се, ѿосѿане свесѿан*. – Напи́л се, па не мо́же да се разбе́ре, са́ му же́не це́де коњска ла́јна у уста да га повр́ну.

разбе́снен, -а, -о *разбешњен*. – Ови́ја што́ је сас ме́н бил у патро́лу по́мисли да и ово́г дру́гог тре́бе да приво́димо, па она́к разбе́снен ѿзмаши да га шлѿ́пне, али се он отргну и побѿже.

разби́је свр. 1. *размени за сиѿан новац, усиѿни*. – Јутре се ѿде на сва́дбу, крупне па́ре да разби́јете у си́тне, јер тре́бе мло́го пу́ти да се за некто́ плачу́је. 2. *размуѿи*. – Лека́ри неје имáло, ја́ у сре́д но́ч ту́рим во́ду та згре́јем, па у њу́ стро́шим две́ ја́јца, па ји разби́јем у воду́ту, и ту́рим дете́ у воду́ту и оку́нем га, ка́д га изва́дим дете́ здра́во.

разблуд м *ѿокварењак, расѿусник*. – Како́ ја́ ба́ба тра́жим сас овакве́ про́туве, сви́ ми вре́ве да сам разблуд, а ја́ са́мо во́лим дру́ство, ша́лу и сме́ј.

разбра́н, -а, -о *разборѿи*. – Има разбра́ни љу́ди који́ уме́ју и оче́ да те саслу́шају и помо́гну, али има́ и нера́збрани ко сто́ка, а ми́сле да све́ најбо́ље зна́ју.

разбра́ти се свр. *ѿокида браѿске односе, ѿресѿане да се осећа као браѿи ѿрема другом браѿу*. – Бра́ња су бра́ња до́к се не оже́не, ка́т се оже́не разбра́те се, јер ако су они́ ро́д, же́не им несу́ ро́д, а жена́ је но́чња ку́кавица.

разбра́цује несвр. *развезује мараму којом је њовезана глава.* – Мани ме, дете, не разбра́цуј ми шамију, че ми се смеје деда што сам оћелавела повише од њега.

разбу́ца свр. *њоцења, разјури, расњиури.* – Решимо и ми да уводимо воду по куће, направимо и „Одбор за воду“, али како се Одбор састане дојде Тилко пијан, и разбу́ца га ко бугарску скупштину.

развлече́н, -а, -о *који је алѡав, неуредан и неодговоран.* – Овија што пишу песе́ме поорганизовани, сре́дени ко рафови, а ми што пишемо прозу смо развлече́ни ко дронњи. Лења и развлечена жена, ништа вој по кућу неје сре́дено, живи само од данѡс до јутре.

разво́дни свр. *додавањем воде учини нењињо ређим, или мање слањким или сланим.* – Ја не волим гу́с со́к, ако је мло́го гу́с ел бла́г ја си га разво́дним сас воду, и тѡг ми је до́бар.

разврѐви се свр. *расњрича се.* – Чим се на Госпа́ву поме́не њојан покојан Игњат, она́ се одма разврѐви, још па ако је попила некоју повише, тѡг ни́кој друђи не мо́же да дојде до рѐч.

разврљан, -а, -о шатр. *разбаѡан, мињињав, набилдован.* – Немој да се заде́ваш с њега, видиш га какѡв је разврљан, че те дова́ти да те врљи преко кућу.

разврљо́тка м фиг. *који њуца од снаге, разбаѡанко.* – Гле́ кѡв је разврљо́тка, нема квѡ да бије од нас, мо́же сви да ни но́си у зу́би.

разврљу́је се несвр. *разбаѡује се, њоказује се важним хвалеђи се чим.* – Разврљу́је се с па́ре ко жа́ба с дла́ку, али о́че да се пока́же да је овој ле́то до́бро зараде́л, па частѐвља у за́другу сви по ре́д.

разгле́цување с њажљиво *разгледавање са свих сњрана, исњињивање сваког дењаља.* – Му́ка ме увати од њојно загле́цување и разгле́цување, ко да вој несѡм уну́ка, и ко да ме прѡви пу́т ви́ди, а вице́вља ме по дватрипут неде́лно.

разгра́бује несвр. *узима на брзину не њињајући за цену.* – Прѡчу се да не́че да има ништа по прода́внице, па наро́д поче да разгра́бује све квѡ дова́не, нити пита́ује за це́ну, нити да ли че му тој све притре́бе некада́.

разгуља́ви се свр. *ољуњињи кожу чењајући се.* – Престани да се то́лко дра́паш, све че се разгуља́виш.

раздрна́дан, -а, -о 1. *расклиман од дуге уњоњребе, израубован.* – Деца́ се у́че да во́зе на ста́ру и раздрна́дану биѡѡклу. 2. фиг. *неуњоњребљив за одређене њослове.* – Ш-че́ш ми ти таква́ ста́ра и раздрна́дана, за мене́ је нешто по́младо, па а́ко је у́баво.

разјула́рен, -а, -о фиг. *који је без конњроле, расњуњињен, који ради њиња му се њрохње.* – Ма́ како́ ти мо́жеш с данњшњу разјула́рену о́младину да се

расправљаш кад они све најбоље знају, а можеш и ћотек да изедеш ако почнеш да им се супростављаш.

разлагáње с *избаџивање шибре из казана њосле њечења ракије, њрињремање казана за нову њиру њечења*. – Твоја помоћ ми трéбе сáмо у налагáње и разлагáње казан, све остáло си мóгу самá.

разледи се свр. *њресњане да буде залеђен*. – Сачекај да се месóто разледи, па тљг га соли и тљрај у вљрњу да се пече.

разлежи се свр. *њочне да лежи на јајима* (о кокошкама и птицама). – И овóј кокошлe почe да квáца, и онó че да се разлежи, а ја нeмам тóлко јајца за садeње.

размава свр. *разјури, расњера*. – Тамњ се заиграмо, он дóјде па ни размава ко јастреб кокошлe.

размавује несвр. *размахује рукама*. – Нумeје убаво да врeви, нeго óка и размавује сас рље ко ветрeњача.

размазување с *навикавање кога на исњуњавање његових жеља и њрохњева*. – Не размазујте деца, с размазување ји нeчете научите да бљду дóбри и врeдни људи, тека ји сáмо квáрите.

размањување с *одусњајање*. – Прво дóбро промисли па реши, а кад рeшиш работи га дóк га не завршиш, размањување нeма, ако óч да те људи пóштују.

размeшување с *њре њечења већ замешено и одморено њесњо још једамњи се умеси и обликује у хлебове*. – Море, ја кат сам била млада снашка моје је било и подмeшување, и месeње, и размeшување, и печeње, и тóј по дeсет лeба у вљрњу, а са снаа не приóди ни вљрњу да напáли.

размињување с *мимоилажење*. – Ём узбрлица, ем тeсано за размињување, па мљку мљчимо да се разминемо и с празна кóла, камли с пуна.

разнемагување с *одуговлачење, њренемагање, накањивање*. – Море, дисајте се и матиће у рље, разнемагување нeче да ни помóгне, њива нeче самá да се окóпа, нити па комшије óче да дóјду да ју окóпају.

разóкује се несвр. *виче у сав глас, дерња се*. – Ма што óкаш тóлко, ти ли мислиш да ти се ја бојим, са чу ванем деца за-руће, па чу си се врнем при мáтер и башту, а ти се разóкуј сам по кућу кóлко óч.

разонóцување с *разонóђивање, њријајњно њровођење времена, забављање*. – Наше разонóцување је да сeднемо у задругу, ел пред задругу, сас по влашу пњво, и по стопут да препричавамо како се некада живeло у наше сeло, а каквó је са остáло од тњја живóт.

разорáчување с *чаврљање о свему и свачему*. – Немóј се млóго разорáчујете, од разорáчување нeма вајда, нeло узнeте па работeте нешто кóрисно.

разрасте се свр. *бујно израсише, нарасише, развије се у ширину и висину*. – Дошла пролет, и старо и младо искочило ис куће, женé које су до лани биле девојчетишта се разрасле, постале девође да им се не нагледаш, а мочетишта остала йста.

разрати се свр. *йочне рати*. – Људи се узнемирише, прича се да се негде веч разратило, па се плаше да че дојде и при нас.

разрети свр. *учини да нешто йосиане ређе*. – Моруза никла густо ко дeтелина, че морамо да ју добро разретимо у копање.

разроцување с *одрођавање, ойуђивење од родбине*. – Дошло време да брат с брата не може да живи, разроде се и сваћи си живи како умеје, а напред разроцување у блиску роду понејé било.

разузне свр. *узимајући разнесе, разграби*. – Погледа малко побоље, а на једну тезгу се продава црно вино, и пуно људи се збарли околó, ја одма отрча да га не разузну све.

раматиз м *обољење костичју, мишића и зглобова, реуматизам*. – Деда Сречко лежал по влажно, одил по ћислó, измрзал кат су ишли преко Албанију у Првини рат, па навлекал раматиз, па се сьв, сиромá, савил и једва óди.

расан, -сна, -сно *који је лејог изгледа, наочић, снажан, кршан* (о момку). – Тамн постадо девоћа, у нашево селиште момци колко óч, убави, тьњи, висоћи, расни ко буће, али дојде једн другосéлац, и ја се у њéга загледа.

расекóтина ж *оширим йредмејом начињена дубока рана, йосекóина*. – Побили се двојца, па једн парне другога с нож, и направи му расекóтину на бутину, после су морали доктури да га ушивају. Голему расекóтину му напрајил чипар на грбину.

расиплџк м *расийнишиво*. – Све се далó у курварштину, коцку и расиплџк, и како ти мож да очекујеш напредлџк у државу.

расклиман, -а, -о *који се не држи чврстио, расклаћен*. – Ја највише волим расклимане кавансће столице, на њи никад не наодим ману, ако скрцају чим малко мрднем.

раскóдување с *ошисивање, расхóдовање*. – Ако сам остарел ја још несъм за раскóдување, још могу и да помóгнем, и да одмóгнем.

раскóпа свр. *копањем обради земљиште око засаћене воћке*. – Вредан човек, узé те све раскопа окол младе сливе, да ји не гуши трава, да бóље напрецују.

раскубáвен, -а, -о *рашчујан, неочешљан*. – Штó си, мори, излэзла у народ таква раскубáвена, ко да дом немаш чéшаљ да се очешљаш.

раскусурување с *раскусуривање, свођење рачуна*. – Немóј да займаш паре на тóг растурикућу, он зајам не врта, с њег раскусурување може да буде сáмо пред суд.

раскућување с *раскућивање*. – Беше време кад су се и на село куће кућиле и деца рацала, али дојде некто лоше време па поче раскућување, млади вануше да бегају по градови, а стари осамеше и како која година све више намаљују.

расовка мн. расовће, ж *шїайїш са ракљом на једном крају*. – Напрајимо расовку оди дрѣн, па сас њу вагамо змије по Страње док чувамо овце.

распадал, -дла, -дло *који је у распадуиом сїању*. – Изнесе из подрум једну распадлу вијоку сас некакве тапије, решења и уговори, и рече да је туј и судско решење да је он наследник. Тај распадла курвештиа нече више да ми улезне у кућу.

распамечује несвр. *чини да неко губи сїособносїи расућивања, расїа-мећује*. – Ја јес да несъм бшш сасвїм аклан, али немојте па толко да ме распамечујете, и да се шољхате сас мене.

распара се свр. *рашије се ѿ шаву*. – Гле ју па Тонка, не види што вој се сукња распарала, па ју облѣкла такву распарану.

распатрави се свр. *їосїане шейав, їочне да вуче ноге у ходу*. – Здрав човек беше, а гле са колко се распатравил, мора, сирома, сас два штапа да се потпира.

распокрије несвр. *скине све цреїове са крова да би их заменио новим*. – Има доста црепови који су пукли, па овуј годину морамо и кућу и шталу да распокријемо, и препокријемо с нови црепови.

располови свр. *їодели на два једнака дела, їрейолови*. – Решїмо да се делимо з брта, и покретно и непокретно пописамо и располовїмо на два дела, и поделимо се без једну лошу реч, и са си живимо најбоље што мож да буде, ко права браћа. Башта обећа да че имање да располови и да ни препїше по половину, кат после, он си остави и за њега једн дел, и препїса га на черку, тека ми наследїмо по треїину.

расправља несвр. *фиг. командује, организује, расїорећује*. – У њїну кућу петљ не поје, жена све расправља и командује на сви, од најмладо до најстаро.

распрачује несвр. *шаље на више сїїрана или одредишїа*. – Ако имамо повише госјањи на спање, распрачујемо ји по роду да прѣспе.

распршті се свр. *фиг. размили се*. – Беоше села пуна с народ, кад дојде пролет од милбога да глѣдаш како се људи распрштали по поље, па једно поје, једно свїрка, једно ока, са њїве урасле у трњаци, а у село само ако с време на време куче залаје.

растење с *їовећавање висине, рашїење*. – Млого им је паметно детето, најпаметно у цел разред, али некакo застаде у растење, па почеше и другари да га окају патуљо.

растаи се свр. *расѿави се, раздвоји се, разведе се*. – Мића Миладинов ме проигра, даде ми паре на зајам да купим плац од девера, после не теја паре, нело ми узé плацат, затој се ми с Миладина и растаимо.

раствори (трп. прид. *растворен, -а, -о*) свр. *ѿомеша са другом маѿеријом (обично ѿечношћу) ѿравећи расѿвор*. – Млеко које пијете по варош ништа не вољаје, ко да је креч растворен у кесице, наше је природно, а природна и мрсна рана тера да се праје деца.

растегљив, -а, -о који се *расѿеже, који расѿезањем мења облик*. – Тесто за тија колачи мора да буде растегљиво.

растроши свр. *размени круѿне аѿоене у сиѿине, упор. усиѿини* (о новцу, новчаници). – Иљадарку коју ми деда даде ја у задругу растроши, и пола паре одма си остави за вашар.

растрти се шатр. свр. *разбије се од ѿосла*. – Голема работа испаде, растртимо се док ископамо темељ за плевњу.

расцона свр. *жестѿоким ударцем разбије главу*. – Бегај, бре, да те не млатнем сас тилуђе од ћесерав у чело, да ти главу расцонам.

расцонан, -а, -о *разбивен* (о глави). – Дојде у милицију сас расцонану главу, и пријави да га је Тодор тепао сас расколац.

раѿишор м *ѿеј. од раѿија* (упор. реѿишор). – Изнесе ни некв раѿишор, никакв неје, цел дн ни после болé глава.

рацање с *раѿање* (о прираштају наталитету). – У, сине, рацање је било, неје ко са, у Стрелѿц је једна жена родила осомнајес деца, а друга једна је родила дванаес деца.

раштркља се свр. *разбада се, расѿрчи се да се сиасе од обада*. – Кравчето ми мирно, ал кат се раштркља једва га најдем у поље, где се завлéкло у нечи шљивар.

раштумеје се свр. *овлаживиши се набубри и омекша*. – Бакрачан турен на неколко цигле под лулу да у њег течé реѿија, онé гоца годиње стоју, па се раштумејале оди мокрињу. Нође ми се раштумеју у гумени опнци: зими од мокрињу, лети од зној.

рашчешује несвр. *нокѿима чеше рану која је ѿочела да зацељује*. – Тамн му зарасте раната, а он ју рашчешује, па може да ју подљути, и да почне свé изново.

рашчука свр. *чукајући разбије шио*. – Чича рашчука малтер окол врата који је почел да отпада, и поново замалтериса.

рашчумавеје се свр. *ѿусѿи дугу косу коју не држи уредно, ѿосѿане као чума*. – Те га иде Вилфан, рашчумавејал се, подврнул рукави на кошљу и клипче сас некев кломпе отуд преко пијац.

рва се несвр. *бори се са ким хваїајући га рукама укошїац, рве се.* – Рвамо се сас Йгњата, али он појак, па ме згрваља на шушљак, душа ми га оче, срце чука че изрипи, али срамота да му се одма давам.

реав, -а, -о 1. *малаксао, слабуњав.* – Од јучер сам нешто реав, само би си лежао, ми сас здравјето ми неје све како требе. 2. *добродушан, који је широке руке* (о човеку). – Реав човек, какво да затражиш од њега че ти даде. 3. *који је слабе кохезије, који се лако осипа, ѿрозан, ѿрошан* (о земљишту). – У тија крај је реава зевња, песакљива, лџка за работене, добра за лозја.

ребри се несвр. *ѿроїеже се лежећи на боку.* – Гле ју маџкана како се ребри на слнце.

рендїште с *ауг. и ѿеј. од ренде.* – Деда Радомир је оболел и умрл од тај пушта рендїшта, по цел дн је морал да рендїсује церове дсче за прозори и врата, само да прерани деца.

репче с *дем. од реї, реїић.* – И ја врза косу у коњско репче, и ја очу да изгледам свећћи, ко овїја новокомпоновани народњаци.

рескирање с *сїављање на коцку, излагање оїасносїи да се шїо добије.* – Без рескирање нема добивање.

ретене с *їрављење већег размака између гусїо никлог кукуруза, ѿроређивање.* – На морузуту че требе ретене, млого густо нїкла.

рећїси, -ска, -ско *који се односи на ракију, ракијски.* – Накупувамо си и рећїсче и винсче чаше, да више не зајимамо по комшилџк за сваку славу.

ринтање с *мучан ѿосао без одмора.* – На село ти је големо ринтање, али који ринта, тија и има, а који не воли да ринта он оскудева и у град и у село.

рипаља ж *слаї, мањи водоїад обично сезонског каракїера.* – Голема ћиша падла, рипаља пај прорадела.

рљав, -а, -о *мусав, слинав, рошав.* – Сваку годину кад дојде време да се беру градине пронесе се вес да се појавил старц сас белу браду до појес и рљава рашчумавена жена како шетају по морузе и градине, па поштен свет не смеје ночу да излази ис кућу.

ровање с *рика, говеђе оглашавање.* – Ућутала се села по Лужницу, не чује се више ровање кат се селска говеда придвечер вртају из пашу, а и овце више не иду у бачїју, пасу си туј у село, прекај дом.

рогожар м *назив за зубун са уздужним жуїим шарама „на ѿручће“, као да је од рогоже.* – Сечам се, ко са да ју гледам, моја маїи забрадена сас зерзетну шамїју, на десну страну заћитена сас ћитку, у белу ћенарну кошуљу сас широћї рукави, врз ну модар забн рогожар сас жльте пручће, на ноје купене памучне черапе и црне сандале, што вој купил башта док је још девоћа била.

рѡдбинка мн. рѡдбинѣ ж *хий. од родбина.* – Че ѡдемо да ју закопѡјемо, рѡд је да ју испратимо, рѡдбинка смо. Ти ѡди на сѡјам, а ја че си ѡдем куде рѡдбинѣ.

рѡденце с *хий. од роднина, блиски рођак.* – Моје рѡденце дошло при бабу нагосје, са че баба да му свѡри ѡвчо млекце да ми се накѡса, па голѡм да порастѡ, и баби крстачу да нѡси кад ѡмре.

рѡљне свр. *душмански удари ѡсницом.* – Да не повѡрујеш, онакѡв маљечк чѡвѡчек, али кад ме рѡљну с песницу – ѡнесвести ме.

ромѡри несвр. ономат. *жубори.* – Кат се смеје – ко вода да течѡ, кад врѡви – ко да ромѡри!

роспѡја ж *зла жена; блудница.* – Фѡла бѡгу кат се рѡскачи с туј роспѡју, јега му са дѡјде пѡмет у главу да се смѡри.

рѡѡсује се несвр. *занемарује се, заѡушиѡ се у сваком ѡгледу.* – Остарѡла, почѡла да се рѡѡсује, само њури ко бодљѡво говѡдо, каква ѡди по кућу, таква излази у народ.

рѡкче несвр. *хрче.* – Обртам се по аутобус, глѡдам да вѡдим Госпаву, видѡ ју на прѡво сѡдиште, рѡкче ли рѡкче.

рѡмпалија м *веома снажан човек, ѡудескара.* – Мѡрине сѡстре ѡбаве ко упѡсане, ја ждракам у њѡ, али кад погледа у њѡни мѡжеви, онѡ рѡмпалије ко тѡгови да су дизаѡли, ја престанѡ да ждракам.

рѡче несвр. в. *рѡкче* – Вѡли се дѡже од крѡвет, сѡбу чарапе, тури нѡје у лѡвор да ји омѡје, и пак се стрѡкољи у крѡвет и почѡ да рѡче.

рукување с *руковање.* – На поѡду се рукѡју и исцеливѡју, али рукување продѡже да се јѡш маљко испрѡчају, и јѡш неѡи пѡт пожеље да се ѡбрзо па вѡде.

румениѡ с *средсѡво за румењење, румена боја, руж.* – Дѡјде ваѡсар, издоѡде продавци сас рѡзну рѡбу, насмѡнут народ се разѡѡује по ваѡшариште, домачѡни разглецѡју кѡсе и острѡла, девоѡе приѡде и запѡткују за румениѡла, прстење и маниста, а мѡмци па заглецѡју њѡ и ѡикѡте се.

руцне свр. *ѡочне да рида, зарѡда.* – Такѡв му нарав, тиѡе за ништа рѡцне ко да га неѡи дѡре, и не престѡњује дѡк се свѡи не збѡру окол њѡга да га тѡше.

С

савѡада свр *надѡјача, ѡбѡеди.* – Крупан брав, вѡпрѡна ѡма га двѡста ѡѡла, јѡдѡ га тројѡца савѡадамо да га закѡљемо.

савњѡшка ж *освѡѡи новѡга дана, цѡк зоре.* – Стѡгомо у савњѡшку, ниѡи нема у авѡлију, изгледа да се јѡш несѡ издисѡли.

сажаљева несвр. *осећа сажаљење према коме.* – Морамо да ју сажаљевамо, рано остаде без мужа сас две деца, ако ју ми не помамо кој че друђи.

саирлџк мн. саирлџци м *велика брука; недолжно ѿонашање.* – Скади се дом, престани више да правиш саирлџци по свет да се народ укоросује сас нас.

салатѣње с *мољакање, досађивање, салетѣање.* – Немој да ме више салатѣтиш, тој квѣ си наумил нема да добијеш, салатѣње ти нече помогне.

салатѣсување с *вођење бриге око чега, занимање за шѣо, ѿрчкарање.* – Нанѣ, мани се више, доста толко салатѣсување окол децѣта, че ји размѣиш колко се салатѣсујеш окол њѣ.

салцѣ с *дем. и хѣѣ. од сало.* – Бѣше млого ослабѣла, са почѣ да се поправља, вѣч почѣ да се примѣчује да прѣви салцѣ на слабѣине.

сѣмачѣк сам у *дем. значењу, сасвим сам.* – Сѣмачѣк, нема нѣгде нѣкога својѣга, снаѣди се како умѣје да преживѣи, али не лѣже и не крадне.

самовѣла ж мѣт. *мѣѣолошко биће у облику младе и леѣе жене, вила.* – У Стрижѣвачку рѣдину ѣма једн потес којѣ се зовѣ Самовѣлска страна, велѣ да су туј некада живѣле самовѣле.

саможивес, -ста, -сто *који живѣи само за себе и мѣсли само о себи, који нема осећања за друге, који је себѣчан, егоѣсѣа.* – Стрѣна ми је билѣ саможивѣста женѣ што ју нема, сѣмо је грабѣла за њѣ и њѣјна децѣ, да је моглѣ мѣне би удавилѣ у капку вѣду. Саможивес, не бѣ си дал ни говнѣ из дѣпе, сѣмо да некѣга не овѣјди.

самонѣкал, -кла, -кло *који је никао сам из семена које само ѣада, или се осѣѣа, а није ѣосејан ѣудском руком.* – Тѣја орѣј је самонѣкал, изнѣкал је из орѣј којѣ је испѣдал из кѣуницу на некојѣ пѣле туј у трње и тека се посејѣл, али се трѣвил коштиѣѣв, па га и не бѣремо.

самѣтување с *сѣање одвојеностѣи од другѣх, самоћа.* – Нѣма ништа гѣре од самотѣњу и самѣтување, јѣ сам цѣл вѣк провѣл ко овчѣр у плѣнину, и тој ми је дѣбро пѣзнато.

самѣје несвр. *живѣи у самоћи као самоѣѣник.* – Дѣок су га телѣ и девоће и жѣне нејѣ мѣслѣл на старѣс, сѣ самѣје у кућу ко кѣрјак у плѣнину.

сѣмѣѣјат, -а, -ѣ ѣѣѣѣуно сам (обѣчно уз „сам“ ради појачавања значења). – Сѣло се ѣспразни, јѣш мѣлко смо остѣли, али свѣ недѣгавѣо и остарѣло, сѣмо чѣкамо дѣн, самѣ сѣмѣѣјати не мѣжемо си чѣшу вѣду ѣзнемо.

санѣчће ж мн. *хѣѣ. од сање, саоне за санкање.* – Ако бѣдеш дѣбар, дѣда че ти напрѣви санѣчће, па ѣма да се по цѣл дѣн вѣзиш сас њѣ по Перѣвој.

саопшти свр. *обавести кога о чему, објави*. – Не могу да ти писујем тој што морам да ти писујем, срамота ме све да ти казујем, ал једно чу ти саопштим: ја овде не могу више да живим.

сапирање с *заустављање, сјречавање*. – Цабе ме сапираш да се не вртам при њега, а мѣн су ми деца тамо остала, сапирање је требало да буде кат сам поодила за њега, а знали сте какъв је, и од какви је.

саплитка ж *оно што саплиће, ирејрека на љуцу*. – Цѣл век ми је потурала саплитће само да би била боља од мене, али сам ју ја победила у све, са може само да ми пљуне пот прозор. Беше сае затрчал, а овија му удари саплитку, па све огули колѣна кад паде.

сапунчѣк мн. сапунчици м *дем. и хиј. од сајун, сајунчић*. – Чапни се малко сас водицу да замиришеш на сапунчѣк, облѣчи почисте дрѣје и довлачи се овам.

сарађује (рад. пр. сарађувал, -а, -о) несвр. нов. *ради с неким на истом љо-слу*. – Знамо се одавна, радѣли смо у исто предузеће, и убаво смо сарађували.

сарацује несвр. в. *сарађује*. – Госпава даде зор да идемо на славу куде Миту Циганина ковача, вреви да си убаво сарацују, он вој клѣпа ралници, ашови, матиће и сећире, а прави најбољу славу у Циганску малу.

сасипује се несвр. *уйроиаићује се љешким радом*. – Големо имањиште, пусто му остало, а ја млада, нумѣјем да се чувам, па се сасипујем од рабoту, а њега никад дом нема.

сатлѣ с *дем. од сај, сајић*. – Стара и недовицује, али воли да се таври, па приврзала на руку некакво сатлѣ, колко да се види да и она има сат.

сачѣкување с *сачекивање*. – Нити је он мене будан сачѣкувал да види када чу да се врнем, нити сам ја њега контролисувала куде иде, сачѣкување и контролисување при нас неје било, затој смо и сачували брак.

сачињава несвр. *јрави, иредсјавља, сјвара, чини*. – Да се кућа направи требу мајстори и радна снага, сам човек ништа не сачињава.

сашта прил. *чиме*. – Љко је да дочѣкаш и пречѣкаш и најсрамно госје, али требе да имаш сашта, а и да те не мрзи да се салатосујеш.

сѣвре се рет. свр. *завуче се, склони се*. – Кад припуца он се сѣвру под једну голему буку, те спази главу.

сѣндѣк м *мрјивачки ковчаг*. – Оди теј дѣше што ми украде дабогдал да му сѣндѣк напраје, дабогдал друђи аир да не види од њи.

сѣндѣче мн. сѣндѣчетија с *дем. од сѣндѣк, сандучић*. – Башта ми бѣше столар, па ми напрајил убаво сѣндѣче, у њег си чувам свакакве поситнуше. Сѣндѣче је деда донѣл из војску, и док је бил жив држал га је под кревет.

сѣстигне свр. *сусјигне једна несрећа другу*. – Дабогдал да и моју јетрву сѣстигне квѣ је мѣн стигло, па да види како се деца чувају без башту.

състи́за несвр. *суси́иже*. – Сва́ка бо́лес ме́н състи́за, дру́ђи сви́ здра́ви у ку́ћу, каква́ је то́ј пра́вда не зна́м.

сва́дбарсѝи, -ска, -ско *који се односи на свадбу*. – Мо́ј де́да Младѐн је би́л грнча́р, ови́ја конди́р је он напрајил, зове́мо га свадба́рсѝи конди́р, комши́је доо́деоше да га узима́ју да зову́ сас њѐг ро́дбину у сва́тови.

сва́кад прил. *свагда, увек, у свакој љрилици*. – То́ј мецу́ њи́ не буцу́је сва́кад, де́си се поне́кад, али ре́тко.

све́зналица м/ж *особа која има врло високо мижљење о својим скромним знањима, која се ѿнаша и говори каода све зна*. – Мисли да је све́зналица, а не зна́је ни но́с да си обри́ше, али се ме́ша у сва́ку орату́, и о́че да је суде́ пр́ва и гла́вна.

свесни́чје с *биљка из ѿродице главочика Mikropus erectus* – Од свесни́чје ба́ба сва́реше ча́ј кад вој се заму́ти у гла́ву, она́ причаше да је та́ј тра́вка ле́к за они́ја што́ се замла́те, па не зна́ју квó прича́ју. Ди́гнемо се у́јутру ра́но пред слѝнце и и́демо да бе́ремо лековите тра́ве: ба́бину души́цу, подуби́цу, свесни́чје, па и́ма некаква́ намерска трава́, па од црвѐни ве́тар трава́, ста́ре же́не на́м причале, и ни́ смо то́ј бра́ле.

све́шчица ж *дем. од свеска*. – Ви́ди се да је па́метан и у́чен чо́век, чим се на́ђе мецу́ о́збиљни љу́ди о́дма ва́ди из унутра́шњи це́п једну́ све́шчицу, блокче́ једно́, и у њѐга си заспи́сује нешто́.

сви́рѝц мн. сви́рѝц м 1. мит. *умрло некршѝено деѝе, ѿзнаѝо и ѿод именом некрштѝенац – некрштѝенци, које леѝи небом изазивајући хук сличан свирању, и има моћ да убије свако некршѝено деѝе*. – Празњува́ли смо некрѝстени днѝ од Но́ву го́дину па до Божѝч од сви́рѝц, од који́ смо се плаши́ли ако и́мамо некрѝстено дете́ да ни не у́мре. 2. *месѝо које је сѝално изложено веѝру*. – У Го́рњи Стриже́вац посто́ји једно́ брдо које́ се зове́ Сви́рѝц, кад ду́не ја́к ветри́на на Сви́рѝц сви́ри ко да чо́век у тру́бу ду́ва.

сви́рка ж *музичирање, свирање, концерѝ*. – Би́ба, пева́љка ис Пи́рот, ка́д не́ма сви́рка куде Ка́рла у Те́мску, она́ изле́зне на дру́м, па си подопу́ни буце́т сас Ту́рци.

сви́ркање с *уснама ѿпроизвођење каракѝерисѝичног звука, звиждукање*. – Престани́ ви́ше да сви́ркаш, у гла́ву ми се у́свирка, како́ те уста́ не заболѐ оди то́лко сви́ркање ни́како ми неје́ ја́сно.

сви́ткав, -а, -о *свеѝлуцав*. – И́ма сви́ткаве о́чи, а на́рочито кад ви́ди у́баву же́ну у свети́тка сас њи́, ко ма́чка кад ви́ди слани́ну.

сврта́ње с *навртање*. – До по́ланску го́дину че́сто свр́таоше при на́с, па оретѝше сврта́ње, са́ ви́ше ни́како не доо́де, забора́више ни ко да им несмо́ ни́какъв ро́д.

сврачѐ мн. сврачетија с *младунче свраке*. – Сврака изводи сврачетија, врџана вранчетија, а чавка чавчетија.

сврџлес, -ста, -сто *који личи на сврџао, који се увија као сврџао, сврџласи*. – Имамо убавог овна, рогови му беоше големи и сврџлести, лепотан, у сву стоку деда је њега највише волел.

сврџт мн. сврџтови м *заклон, свраишиши*. – Павлија иде од једног муџа до другог, никако да најде сврџт да се сврџти на једно мѐсто, мора да си је до њу, те ју муџи толко искарују.

седѐњћување с *ћрело око ваћре уз ћесму и шалу*. – Сви смо једва чекали да оџњемо и овршѐмо, па да почну седѐњће и седѐњћување, да накладѐмо огањ на крстопутину, па до који рѐд ноћу.

седињаџ, -а, -о *који је ћросед*. – Још млад, а седињаџ, свѐ се од њега траџи, а помоћ нема ни једну страну. Нејѐ млого стар, али овак седињаџ изгледа млого постар него што има године.

седло с *фиг. део ћанићалона на ћуру*. – Сашил ми убаве панталоне, и тамн ми, само ји малко отеснил у расвете и у седлото, онак ми убаво стоју.

сѐк мн. сѐкови м *оширица* (сечива, алатке за сечење). – Сечѐмо дрва по планину сас сећире, ударамо ниско, па некада промашимо па сас сѐкат ударимо у камен, он се ували, па сећирата после нече без острѐње да сечѐ.

сенарсћи, -ска, -ско *који се односи на сено*. – Овај година че је сенарска година, трава се роди убава, а и окосимо ју и сѐно прибрамо и спастримо без ћишу, свѐ како трѐбе.

сѐрав, -а, -о *који мирише на серу, овчији зној*. – Остриџена вуна је сѐрава вуна, и мора прво да се опере, па тџ да се носи у вуновлачару да се влачи, и после да се предѐ. Сѐраво млекѐ је прво млекѐ којѐ јџгње посиса кат се ојџгњи, оно је најјакѐ и најздрово млекѐ.

сећирљиво прил. *забринућо, усћаничено, на секирљив начин*. – Кој знаје када чѐмо да појдемо одовде, и да ли че ни пуште да појдемо! – сећирљиво ми рѐче момчѐво.

сѐчина ж *исечени део шуме*. – Лџко је да од браниште направим сѐчину, али после трѐбе млого године да се тој мѐсто обнови сас шуму. Видиш ли онуј сѐчину, е до њу је мојѐ браниште.

сивкас, -ста, -сто *ћомало сив, који бојом наликује боји ћейела*. – На вашар у Бабушницу присвиџа ми се једн сивкас капутџк, млого убав, али скупачак, и не мога да га купим, па си се жалан врну у сѐло.

сикти несвр. *обраћа се коме оширим гласом и грубим, увредљивим изразима, сикће*. – Дојде вој тека, па се наљути, па кад почне да сикти на њега, он, сиромѐ, само слџгне главу и гледа да се негде изгуби да ју не слуша.

си́ли несвр. 1. *йодси́иче, йодјарује*. – Ја́ идем по пúт, Ке́цино кúче ме ла́је, а из двóр Жи́ва се потсмíвка и си́ли га, сь́ка га на мéнеме, онó а́ђиди че се отђи́не од ла́нац са́мо да ме гра́бне за но́гу. 2. *йодилази коме, йридаје коме већу важностí него ши́о је йоседује*. – „Мóре, излэ́зни па им се нао́кај, да видиш како́ че се сми́ре, оди те́бе се онí највише пла́ше.“ – си́лим га ја́.

силни́к мн. силници́ м *особа склона наси́љу*. – Узéше вла́с, осили́ше се, па са́мо дрпају од наро́д куде́ квó стíгну, али и на ти́ја силници́ че до́јде кра́ј.

силовíт, -а, -о *найраси́и, који је склон наси́љу*. – Башта́ му бéше јак му-жетéрина, и силовíт ко бíк, а детéто му нејé на њéга, ме́шишар ко сас мóчку да је прáвено.

сирења́вка мн. сирења́вће *йециво од развучених кора филованих сиром и йржених на масноћи, или исйечених у фуруни*. – При на́с у селó сирења́вће скóро сви прáве, а највише им се ра́дују деца́ и ста́ре ба́бе којé нéмају зу́би.

сисетéрина ж *йеј. од сиса*. – Би́ба Ци́ганка, пева́лка ис Пíрот, дебéла а сукња́ кратка, ука́чи се на аста́л, па кад затресé сас сисетéрине над мéн, óдма ва́дим иљада́рку.

сисетíна ж *аугм. од сиса* – И́де На́да Борéјнска по пúт, гузи́цу растрéсла, ку́кови одла́те нагóр-надóл, сисетíне отранчи́ла ко кра́ва монтифóнка, па си ми́слим да ли й́ма љу́ђи који́ и таквú жену́ беђенди́шу.

сисодрж́љак мн. сисодрж́љаци м шатр. *део женског рубља који служи да чврстио држи груди, брусхали́ер*. – Заи́гра пеша́чку, и у ти́ја ма́ вој пúче сисодрж́љак, па се истрéсоше си́сће насрéd са́лу. Глédам корз в́рата, а на оста́л ко на тезгú: шаренé му́шће га́че, некви́ сисодрж́љаци, и онí шаренí, па жéнсће га́че помалец́ће него ли марамчетíја.

си́ти несвр *засићује, чини кога си́тим*. – Мéсо си́ти, качама́к не си́ти, он са́мо заљ́же гла́д, човéк се наједé и преједé, и ма́лко по́сле пак огладне́је.

ситнури́ја ж *си́ине си́вари, си́ини йредме́и, си́ини делови чега, си́иниши*. – У по́друм й́мамо је́н сандџ́к, дéда си у њéга држéше сва́каву ситнури́ју: кључеви за одврчување, шра́вови, кљешта́, чуклетíја, нитне, ек-се́ри, грађевинс́и мéтар, висак – ма́ ту́ј нејé имáло са́мо од попа́ уо, како́ он думаше.

ска́пан, -а, -о *изнурен, мршав, слаб*. – Она́ у́бава, а глé квóг ска́паног му́жа нашла́.

скапи́ра свр. шатр. *докучи какав смисао, схва́иши*. – Ка́д скапи́ра сас мóјви шини́к квó ми врéви Госпа́ва, увати́ се за меши́ну од смеја́ње, како́ вој оваквó нешто́ пада на па́мет ни́како ми нејé ја́сно.

ска́пља м *онај који је мршав и онемоћао*. – Каква́ у́бава дево́ћа, а у каквó-га ска́пљу се загледа́ла да се чу́диш, па да се свéриш.

скапување с *умирање, цркавање од глади, жеђи, зиме или каквог другог итешког сџања*. – Једни скапују од гладување, једни скапују од прејецување, али скапување је скапување и за једни и за друђи.

скара ж *ошворено метално вапирнише на коме се на ђумуру иче рошишљ*. – Жвакамо цревца от скару, пивкама грејану ређију, и замлачујемо се ко бес-послене бабе.

скарүје несвр. *goneћи или возећи сјављује или допериује са вишег месџа на ниже*. – Лети пасемо овце по-планин, горе и спимо сас њи, подјесен ји скарүјемо у село, и ранимо сас сено и шуму. Местото припрто, па морају сеното на-руће да скарүју до дом.

скаса се свр. *йодере се, сломи се, унишиши се*. – Скасаше ми се цвикери, а стүд удари, па не мога да идем куде Кинези да си купим друђи.

склекавен, -а, -о *деформисан, извишйерен, који итешко хода због оболелих ногу*. – Склекавен човек, једва оди, а они траже да и он работи барабар сас њи.

скленса се свр. *удружи се са ким у досейкама и сјрдачењу*. – Колко видим, онө че се скленсају, а ја чу им будем мета коју че гацају.

склопөција ж *допирала, једва ушйребљива сџвар, крнџија*. – Аутомо ми је голема склопөција, ама, ете, служи ме још.

скљөчка свр. *згөечи*. – Бојана прво извади кочичће из сливе, па ји түри да се варе, кад се сваре она ји скљөчка сас дрвену ложицу, па им түри шићер те се још малко поваре, па мармалада та пуца.

скљөшти свр. *йришегне, сџисне*. – Скљөштиле ме невоље от све стране, па сам закасал ко никој мөј.

скокљне свр. *йришегне са свих сџрана, йришера уза зид, сџйадне*. – Дете ми пострада, па ме скокљнула туга, па не попушта, кудө појдем, она си иде с мен, живим ко да не живим, боље и да не живим.

скөнча свр. *деведе крају, доврши, оконча*. – Бөше убав момък, али се не теја жөни, че скөнча живөт ко пустоод.

скрайше свр. *фиг. ййусџи здравље, йришера човека мука уза зид*. – Кво је Госпаве? Што си таква, ко да си кроз дреш прошла? – Болка ме притисла, упрло ме поди дөсно ребро, гоца ме скраисало, морам да идем куде лекара.

скрачување с *скрађивање*. – Трипут мерй, а једнуш скрачуј, јер ако прекараш у скрачување, настављање нече да помөгне.

скрөж м *ледена йокорица йреко блаџа и орања*. – Малко се створил скрөж пред зору, али че се брзо отөпи, затөј боље да пожуримо док се не раскаљштави.

скрља се свр. *скопрља се, смандрља се*. – Укачил се на столицу, и сас гузицу врти ли врти, а Госпава му шљапа сас шаће одзем, али ако пүкне сто-

лицана има се скрља ко бесна овца од лисник. Скрљамо се низ отрадијуну, једва живу главу извлекомо.

скромнос м *скромносѝ*. – Дај ми, Боже, здравје и скромнос, па да будем богат.

скроч мн. скрочови м *корак*. – Старци по село има, оде скроч по скроч, а момци нежењени колико оч.

скрочи свр. 1. *коракне*. – Скрочи некакò незгодно, па си изврну ногу у зглоб. Пази куде чеш да скрочиш, немој бѣш сваку бару да потрѣвиш, замини понѣку. 2. *фиг. ѿркне*. – Скрочи зачѣс до Крњино, ене где је, те јави на људи да се не сећирају, баба прѣскрца и овѣја пѣт.

скротина ж *доѿрајала, једва уѿоѿребљива сѿвар, крнѿија* (упор. склопозија). – И Драќша Серавинсѿи купи некаквѣ скротину од кола.

скрцање с *шкриѿање, шкрѿуѿање* (зубима). – Ти ли мислиш да се ја још плашим од твоје окање и скрцање сас зѣби, тој време одавно прошло, сѣ ја тебе могу да носим у зѣби, а не ти мене.

скрчна ж. *женска особа ѿѿија, ѿврѿица*. – Тај скрчна ни бомбону не донесе да прѣжи на дете, ако вој је унѣче, а бајѿги некаквѣ баба.

скршотина ж *доѿрајала, једва уѿоѿребљива сѿвар, крнѿија* (упор. склопозија). – Јорко ис Провољеник купи некаквѣ трактор гусенучар, али скршотина, ни једнапѣт га не може искара из двор, тека си по Јорка и остаде прет кућу.

скупочѣ ж *високе цене, скуѿоћа*. – На пијац све појевтинѣло, јевтиноћа, али за онога који продава, за онога који живи од пензију је скупочѣ, па одонѣд.

скурчи се вулг. свр. *штр. ѿосѿане досадно, нешѿо шѿо је човеку „ѿреко главе“*. – Остави ме на мир, мен се у послѣгњо време и живот скурчил од брије и сећирације, а ти тражиш да идемо у бању „ко и сви друђи“. Скурчили су ми се овѣја пѣсници што мисле да су Јесењини

скуцкање с *ѿсеће, обично шѿенеће, скичање*. – Донесе из њојни бело кутренце да ни буде „кућни љубимац“, намести му да спи у собу при нас, ал от како га донесе ја више не заспа од његово скуцкање.

скупчање с *оглашавање скичањем*. – Ош, болка ви појѣла, не мож ви човек нарани, од собајле почнте да тражите да једѣте, главу ми пробѣсте с ваше скупчање по кочину.

славсѿи, -ска, -ско *који се односи на славу*. – Домачин прерѣже славсѿи колач, и тѣг се почиња с наздрављање и мѣзење.

слепутање с *бесѿосличење, шврљање од једног до другог*. – Привати се за некаквѣ рабóту, слепутање по Бабушницу ти нече посеје и ожење њиве.

сливчѐ мн. сливчетија *млада шљива*. – Кад лѐти пѐчне да дудњи, тутњи и нѐбо се разлама, маѐти си овак слобѐди дѐте пот сливчѐ на њиву: „Тѐј дѐда (бог) ваља бѹришта по нѐбо.“

сличи се свр. *ѵосѐиане сасвим слично, ѵоисѐовеѐи се*. – У даншњѐ време ношња се сличила у град и у селѐ, ѵсто текѐ скѐро да се и ората не разликује ко штѐ је билѐ напред.

слѹњало с *бесѵосличар, скиѵница*. – Пак ѵде тѐј слѹњало, чѐм трѐбе да се постѹвља једѐне на астал етѐ га ѵде, а кад трѐбе да се помѐгне у некавѹ рабѐту нѐгде га нѐма.

слушѹлѐ ж мн. *слушѹлице*. – Госпава извѐди комѐндију, намѐстила слѹшалѐнене на ѹши, и ѐка ми: Стѹрај се, Браце, да те преглѐдам.

слушѹње с 1. *сѵособносѐи да се неко брине о себи без ѵѹђе ѵомѐћи*. – Све је дотлѐ добрѐ дѐк чѐвѐк мѐже сѹм да се слѹша, не вољаје кад лѐгне, и пѐчне да завѵси од туѐ слушѹње и помагѹње. 2. *свакодневна ѵѵѐреба* (о тзв. техничкој води). – Вѐду за стѐку и за слушѹње по кућу корѐстимо из наш бунѹр, а за пијѐње си донѐсимо од кладенац.

слѹшѹниња ж *слушкиња*. – Ако си ме двѐл да бѹдем слѹшѹниња на тѐбе и на твоју маѐтер, грдно си се превариѹл, или чѐмо да бѹдемо самѐ тѐ и ја и наша деца, или чу си се врнем при маѐтер и башту.

смакнѐтина м *онај који је неуредано обучен, који ѵде зарозаних ѵаниѵалона и чараѵа*. – Кудѐ најдѐ тѐга смакнѐтину, стално ѵде сас смѐкнуте черѹпе, а панталѐне му вѐснуле ко на плашило.

смандрѐше свр. *згужва, згѹечи*. – Сѹмо ме тѐ подѐрај, али ако те доватѐм ѵма те смандрѐшем ко пијан бѹнку.

смѐгли се свр. *замагли се, ѵѐриѵисне магла да се нишиѵа не види*. – Тамѐн избѐмо из долинѹту, кад се смѐгли, ништа се пред ѐко не вѐди.

смѐкљѹн м в. *смакнѐѵина*. – Ё, смѐкљѹне јѐдан, тѐб ли че некѐ да ѐче, штѐ се не притѐгнеш малко, нѐло ѵдеш такѐв распѐкљѹн и распѹсан. Она ѹбава, а глѐ квѐг смѐкљѹна вѐди.

смејурѐна ж *фиг. карикаѵѹра* (о чѐвеку извесних особина). – Ма ѐн је једна смејурѐна од чѐвѐка, с њѐг ли си нашѐл да се орѹчиш, ѐн те ѵма превѹри дѐк трѐпнеш. Смејурѐна од њѐ двојѐца кад се стаѵе, не знаш који је пѐзамлатен.

смѐтен, -а, -о *који је несналажљив, збуњен, смушен, сѵѐѵљан*. – Лѐко је кад је ѐправна работа, да радиш и да појѐш, али не вољаје кад је гѹзда смѐтен, па ниѐти тѐбе оправља квѐ да рабѐтиш, ни сѐбе знаје да оправѐи квѐ тѹчно ѐче.

сметења́к м онај који је смеӣен. – С то́га ли сметења́ка си се погаца́л ку́ћу да ни пра́ви, па о́н неје́ клозѐт направи́л ни за њи́ си, не́го и́ду позади́ шта́лу, ко да су на њи́ву.

смешту́је несвр. фиг. *и́рави коме невоље, смеши́а коме неи́рилике*. – Куга́ мрзнеш мо́раш да му смешту́јеш: отидѐш у кокошкарник, најдеш некоје́ пѐро оди коко́шће, умо́таш ји у црвѐн конџц, мо́ж и нећи́ чѐшаљ да забодѐш, врљиш му то́ј пред пра́г, и глѐц му чу́до.

сми́не свр. *навраи́и, свраи́и*. – Ту́рај каве́, са́ че сми́нем. Ка́д појдеш за Пиро́т сми́ни, ба́р на каве́, ко́лко да се ви́димо.

сми́тање с *смеи́ање, омеи́ање других у чему*. – Ми Ср́би смо направи́ли ку́ћу насре́рд пу́т, на сви́ сми́тамо, и мо́рају да ни мр́зну и бомба́рдују због то́ј сми́тање.

смито́тина ж оно *ши́о је и́рикуи́љено меи́лом* – Смете́ со́бу, па смито́тинуту бр́зо на́мете под кре́вет кад виде́ да вој и́ду госја́њи.

сми́шка се *смеи́и се, осмеху́је се, смију́љи се*. – Про́фира ода́вна несѐм виде́л, оцу́тра га видо́, о́н си оста́л и́сти: наби́л нога́вице од фа́рмерће у белѐ вунене чера́пе, и она́к и́сто се потпрци́вачћи сми́шка сва́коме куга́ срѐтне.

смучина м аугм. *велики смук*. – Насрну́ у шта́лу, кад же́дн смучина тамѐн почѐл да се омогу́је на кра́ву окол но́гу.

смучни се *иоси́ане мучно, и́рииадне мука*. – До́ста се љигави́сте, како́ ви се не смучни оди то́лко љигаве́ње.

снебива́ње с *стии́ђење, усѝезање, усѝручавање*. – Роце́ни бра́т ми је, али је мло́го стидљѝв, рѐтко доо́ди код нас у гра́д, чѝм до́јде о́дма по́чне да се снебива́ и да глѐда да се́дне негде́ ускра́ј, на сви́ ни сми́та то́ј њиго́во снебива́ње, али га зна́мо да је такѝв.

снѐсено прил. *разбаца́но, несређено*. – Ку́ћа им неизме́тена ко да је ци́ганска, а по ку́ћу све́ снѐсено ко да је бучња́к прошѝл кроз њу́.

со́бали свр. *обори*. – Бо́ре се Живојѝн Па́ждра и Чедо́мир Николи́нсћи, па га Живојѝн со́бали, а́ко је по́малечак од Бо́ру.

собира́ње с *окуи́љање* (о људима). – Било́ људи, па било́ и друже́ње и собира́ње, са́ нема људи, па нема ни друже́ње ни собира́ње.

собува́ње с 1. *изување*. – Не́че да ми помо́гне ни да се ди́гнем от столи́цу, та ка́мли да ми помо́гне у обува́ње и собува́ње. 2. фиг. *исѝија́ње чаше за ча́шом*. – Ка́д по́чне да собу́ва ча́ше же́дну по же́дну ми́ мислимо да че мо́рамо да га на ру́ће изно́симо од то́лко собува́ње, а њѐму, брѐ, ни́шта, навѝкал на ређи́ју ко жа́ба на во́ду.

со́ка свр. *вичу́ћи дозове*. – Ве́тар ду́ва, же́два га со́ка да мању́је све́ и о́дма да до́јде до́м, де́да зауми́ра́л.

со́ка се свр. *вичући дозове се са киме на већој раздаљини.* – Дојде Првображење, ва́шар у Пала́нку, ми́ Стриже́вчањи још рано́ ујутру се со́камо и појдемо преко Сли́вовик и Орёовац на ва́шар, и ти́ја дън пројдемо двајес и че́три километра на́там и оту́д, али млади́ња, па ни нејé било тешко.

со́кница ж (обично у мн.) *дем. од сокна, крајика чарайа.* – Ја сам за повојницу на моје унученце исплела јелеченце, рукавичће и со́книце, а де́да че му даде́ пару́.

сомура́в, -а, -о рет. *слинав.* – Још сомура́в, нуме́је но́с да си обрише, а о́че да се же́ни.

сопекљу́је несвр. *раскопчава.* – Она́ распаса су́књу, ја почé да сопекљу́јем бревене́ци, па се грабнумо ко два́ најгора душманина.

соплиту́шка ж *прејрека на џују.* – Путува́л сам све́ од соплиту́шку на соплиту́шку, а какв́в је пу́т бил не зна́м да ти ка́жем, јер сам путува́л но́чу ка́да се ништа не ви́ди

сортачу́је се несвр. *пословно се удружује са киме, уорџачује се.* – Ка́д дојде про́лет по неко́лко комши́је почну да се сортачу́ју да пра́је буљу́к, па че по́сле ре́дом да иду с о́вце, заједничћи да ји музу́, ре́дом да бачу́ју и лежу́ на трља́ци.

спава́ћица ж *кошуља у којој се спава, спаваћа кошуља.* – Ми́ несмо́ има́ли посебне а́љине за преоблаче́ње пред спање́, у коју́ кошу́љу смо ишли́ данёс, у ну́ си спимо́ начёс, а са́ је сасви́м дру́кше, са́ му́жи имају пица́ме, а же́не дље́је кошу́ље за спање́, па ји о́кају спава́ћице.

спара́ несвр. рет. *шпеди.* – Си́пни, бре́, од ре́ициуту ду́шу да поврнемо, немо́ј да ју спара́ш, оно́лку ра́боту ти ура́ботимо, ва́лда смо заслужи́ли по ча́шу ре́ију.

спацира́ње с *бесјосличење, скипање.* – Та́ј њи́ва је треба́ло да бу́де ода́вна поугаре́на, али мо́ј му́ж не́ма кд́ од спацира́ње по село́, па си тека́ стоји́.

сплётен, -а, -о *фиг. збуњен, неумешан, њомешен, њрочуђен.* – Он нејé са́мо да је у ру́ће сплётен, не́ло и у орагу́, а највише́ у мо́зак.

сплёску́је се несвр. *фиг. спрема се да легне.* – Иди се сплёску́ј у кревет и ћу́ти, нејé ти ме́сто ви́ше да седи́ш сас мла́ди.

сполита́ње с *досађивање, спопадање.* – Сполита́ ме жена́ да и ми́ купимо ко́ла, да се и ми́ зајездимо у лимузи́ну ко сви́ дру́ђи, а то́ј њо́јно сполита́ње је дањоно́чно.

спо́љан, -љна, -љно *који је споља, спољашњи.* – Бра́це, бе́ше То́ша до́ктор да ни преглецу́је, и савету́је ни да је ле́к за спо́љно крваре́ње мо́чка, а за унутра́шњо ре́ија.

споменик м 1. *архитекци́онско или вајарско дело њосвећено усјомени великих људи или знаменити́х догађаја.* – Пред До́м култу́ре у Бабу́шницу по-

ставен споменик палим борцима. 2. *надгробни сјоменик*. – Цел дѣн лежал, па се смори́л ко наполи́танка на споменик.

спотурање с *шешурање*. – Тој њигóво пија́но спотурање по пути́шта једампу́т има ску́по да га ко́шта, али да се ма́не од пија́нку не́че.

спржо́љен, -а, -о *смежуран, сјарушен*. – Набра́мо до́ста сли́ве, али несу́ једре, спржо́љене, нема́ ћи́ша да им па́дне ка́д је треба́ло. Ра́садат вој сѣв спржо́љен, не ве́рујем да че се опра́ви.

спри́да се несвр. фиг. *врѣи се укруг, креће се све исѣом љуѣшањом*. – Спри́дам се са́ма по двóр, пови́рам се на́там-на́вам, са́ма ко чу́тук ме́цу ду́вари.

срамува́ње с *срамовање, осећање сѣида (чесѣо бесѣошребно и шрешера-но)*. – Не сраму́јте се, је́днете и пинете, срамува́ње је за мла́ду неvěсту, а ми́ смо си сви́ на́ши.

срда́ћка мн. срда́ћке ЛЗ *шиѣчица која служи за учвршћивање цевке у савелѣки* (чунак код ткачког разбоја). – На срда́ћку се ту́ри цевка́ на коју́ је на-мо́тана по́тка, па се она́ уцвр́сти у савлѣ́ку, савлѣ́ку провла́чимо кроз о́снову и с набрди́ла приби́вимо до́к тка́јемо.

срдѣ́т, -а, -о *који је обузеѣ срибом, гневан* (упор. срдљив ‘који се лако расрди’). – Срди́та ба́ба срдѣ́то гле́да, спре́мај се, де́до, мо́ра се бе́га.

срдња́ ж *осећање срибе, гнев, љуѣња, озлојеђеносѣ*. – А́јде да се бо́римо, па који́ пребо́ри он је по́бедник, а који́ изгу́би да при́зна да је изгу́бил, али без срдњу́.

сре́днóч прил. *време око ѣоноћи, или ѣачно у ѣола ноћи*. – До сре́днóч седу́ а при једно́га, а при дру́гога и ѣграју табланѣт.

сре́дпладне прил. *време око ѣоднева, или ѣачно у ѣодне*. – Сре́дпладне, све́ се наби́ло у ладо́вину, и че́ка да про́јде најго́лема же́га. Ба́ба за́спа у сре́дпладне, ко́ј зна́је од ка́да то́ј не́је урабóтила. Сре́дпладне, а они́ се јо́ш протѣзају у кре́вет, ко да су бо́лни.

сре́ћица ж, *хѣи. од срећа*. – А́јде, сре́ћицо ба́бина, да ми вечѣркаш, па да си ти́ и ја́ лѣгнемо, и да ти ба́ба испрѣ́ча једну́ прѣ́чу.

срецува́ње с *довођење у ред, сређивање*. – Же́нино је срецува́ње по ку́ћу, месѣње и готвѣње, а мојѣ је нами́равање сто́ку у́јутру и у́вечер и по цел́ дѣн зубрува́ње а при једно́г, а при дру́гог.

срита́ње с *сусреѣ, дочек, среѣшање*. – Ка́д доо́део негде́ од пу́т до́к ми ма́ти бе́ше жива́ увѣк ми је искача́ла у срита́ње на капи́ју, а са капи́ја закљѣчена.

срóнда се свр. *сѣрмоглави се, ѣадне са неке висине*. – Не кантерѣ́ се на дрво́то, че се срóндаш одозго́ре да се сѣв скрѣшиш.

срчка́ ж нов. *јак бол у ѣределу срца, срчана каѣ*. – Све́ мла́ди поумира́ше без дѣн оди некакву́ проклѣту срчку́, а напред́ за њу несмо́ ни знали́, ни чу́ли.

стављање с *састајање, дружење*. – Напред, брѐ, народ бил дружељубив, било стављање, било помагање, било идѐње на славе и свадбе, а са нико никуга не глѐда.

сталожен, -а, -о *који је смирен, умно и морално уравнотежен*. – Сви га знамо да је сталожен човек, али ако је у њѐга бѐс наталожен и он, тел-не тел, мора да престане да бѐде сталожен.

становѐн, -вна, -вно *који је нејокрећан, сѐамен, дубоко усађен и укорѐнен*. – Насрѐд нашу њиву у Бербѐч има голѐм становѐн камен, ко да је из зѐвњу порасал.

старудија ж *сѐаре ујоѐребљаване сѐвари, сѐареж*. – Тија таванчѐтина на нашу стару кућу бѐше мрѐчан, и пун с некаквѐ старудију, увѐк ме је било стрѐ кад ме прѐте да се укачим гѐре по нештѐ.

старчѐљина м *оронула сѐара мушка особа*. – Браце, мѐјиви старчѐљина не мѐже без баницу, исто ко и ти штѐ не мѐжеш без рећицу.

статѐви м мн. *две сѐранице ѐкачког разбоја на којима су монѐирани осѐали делови*. – Разбѐј има ногарѐ, а негдѐ ји зовѐ статѐви, гредѐца или даска за седѐње, двѐ кросна: прѐгњо и загњо, затезѐљна, повртаљна, скакућне, нѐтѐ, поднѐшѐ, брѐдо, набрѐдила и совѐљна.

ствѐнѐи-сѐвнѐи прил. *од раног јуѐира до касне вечери*. – Зѐми којѐкако, имамо врѐме да одмѐримо и јутром да пѐспимо, али лѐти нејѐ текѐ: сѐвнѐи-ствѐнѐи – ми смо на њиву, ѐ-тавнин отѐдиш, ѐ-тавнин се вртѐш.

ствѐрно прил. *уисѐину, доисѐа, заисѐа*. – Стѐрно је текѐ било, двѐ ми ѐчи, баштѐ и мѐтер да нѐмам ако ви лѐжем.

ствѐрничѐи прил. *в сѐварно*. – Јѐ сам, брѐ, сас тија народ обелѐл, знам ји у душу, знам кадѐ лѐжу, а знам и кадѐ орѐте како је стѐрничѐи било.

ствѐрдни свр. *чини да неѐѐо ѐосѐане ѐврдо*. – Пушти нѐк се тестѐто малко стѐрдни, па тѐг га месѐ. Сузѐна мѐси мѐсо, прѐји плѐскавице и ѐѐвѐпчичи, Госпава вој га отѐд муѐ: – Стѐскај, Сузѐно, пѐјако месѐто, да га убаво стѐрдниш. (Зна се које месо стискањем нарасте и постане тврдо.).

стезѐње с *ѐрмењивање оѐѐрих мера у васѐѐињању*. – Ти детѐ стѐзај дѐк је малечко, кад порастѐ стезѐње више не помага, тѐг онѐ пѐчне тѐбе да стѐза.

стенѐц м *камен дубоко усађен у ѐле*. – Стојѐ ко камен стенѐц и ћутѐ, па се ѐбрну исполагѐцка комто мѐн, и остаѐе текѐ, да чује квѐ чу јѐ да кажем.

стенетѐна ж *ауг. од сѐена*. – Кроз Бѐжичко ждрѐло кољѐе су се стенетѐне натквесиле над пѐт – мѐни га, да се некојѐ стровѐли на пѐт не би моглѐ више да се проѐди ни пѐшѐи, кѐм ли сас кѐла.

стица несвр. *ѐодсѐиче* (о ватри). – Немѐј више да стицаш огњѐат, че поцрцамо од жешчинѐ.

столи́чка мн. столи́чће ж 1. *хий. од сѣолица, сѣоличица.* – Ба́ба си йма њојну столи́чку, и не во́ли ни́кој да на њу се́ди, а она́ дру́гу да тра́жи. 2. *дечија игра носања.* – Се́чате ли се ка́д бе́омо ма́лечћи како́ смо се “носи́ли на столи́чће”? За туј игру́ тре́бу двѣ по́големшка и по́јака де́ца, а тре́ћити да бу́де по́малечк, којито че се но́си. Ови́ја двоји́ца сва́ћи си увати́ ру́ку за згло́б до ша́ку, а тѣг се увате́ за ру́ће, и текá напра́је “столи́чку”. По́малчѣтити се ука́чи, пригрне́ ји окол ши́ју, и ови́ја га но́се.

стра́ва ж *велики сѣрах, ужас.* – Йма́ једна́ спра́ва, зове́ се ку́ћна ва́га, за уба́ве же́не пра́ва стра́ва.

страшљив, -а, -о *кији се свега йлаши, йлашљив.* – У браћу́ту он је најстрашљив, ма ко за́јак је страшљив. Дечи́ца несú ништа крива, она́ су са́мо проодила́ по пу́т, а твоје́ куче се залетело́ на њи́, са́ че ми деца́ цел жи́вот бу́ду страшљива.

стрв́ина ж 1. *йело угинуле живоишиње, цркойшина.* – Нашла́ пцетáта некакаву́ стрвину́, па се да́ве окол њу́. 2. *неваљао, йодао и йокварен човек.* Тој стрв́ина од чове́ка, а-ли га ма́лко увре́де по́чне да ји песни́чи, па си јутре́ пак пи́је сас њи́, ко да ништа не́је било. 3. *фиг. јак човек.* – Каква́ је тој стрв́ина би́ла од чове́ка, а гле́ га са́ ко́лко је пропáл.

стригáч м *особа која маказама скида вуну са овце.* – У ортацити́ најбрз стригáч бе́ше Бо́жа Јеличѣин, до́к они́ острижу́ двѣ, Бо́жа тре́ћу завршава́

стрижáч м в. *сѣригач.* – Сви́ овчари́ су били́ и стрижачи́, са́ у село́ не мо́ж да најдеш́ једно́г чове́ка који уме́је да остриже́ овцу́.

стрко́љи се свр. *легне и ойружи се као да је са крушке йао, сѣировали се.* – Ви́ли се ди́же од кре́вет, со́бу чара́пе, ту́ри но́ђе у ла́вор да ји омй́је, и пак се стрко́љи у кре́вет и почé да р́че.

стругáчка ж *метална йличица за скидање блаи́а са мошике, лои́аише, ашовани́ или обу́ће.* – И ми́ ймамо стругáчку пред ку́ћу да чистимо́ каљи́ште од опъ́нци, да не ула́зимо с каљи́штави опъ́нци унутра́.

сту́бал м *извор који је кайи́иран укою́ним вери́икалним шуй́љим сѣа-блом да би се лакше долазило до воде.* – У Йѣин врто́п се напй́мо ла́дну во́ду на сту́бал, одморй́мо, па по́јдомо да крáтимо пу́т.

студенш́к, -шка, -шко *йрилично хладан.* – Студеншка́ ти реѣи́јава, а́рно ју́ подгрéј, грéјана реѣи́ја тре́бе да је жéшка, та да је добра́.

сту́па несвр. *корача.* – Де́да Јосив бе́ше висоќ човек, али ви́так ко момь́к, ма́лко погр́бен, а ка́д о́ди сту́па нечу́јно ко ма́чка.

сту́ра се несвр. *разодева се, скида хаљине са себе.* – Госпа́ва изво́ди коменди́ју, намести́ла слуша́љћене на у́ши, и о́ка ми: Сту́рај се, Бра́це, да те прегле́дам!

стүшти се свр. 1. *нагло и брзо јурне, ѿолеѿи некуда.* – Бошко бѣга колко га нође носе, али се Мирко стүшти, и стїже га. 2. *намргоди се, намришѿи се скуѿивши обрве.* – Штo си се тoлко стүштил ко Стара планина, који те тoлко насећира, сећире му главу отћинуле.

сћѣцан, -а, -о *фиг. мршав, ѿроѿао, костѿи и кожа.* – Ма он сѣв сћѣцан, нѣма ништа оди њѣг, тражи си другог човѣка. Дошъл некѣв сћѣцан, вѣч пред пѣнзију, да тражи лѣк од корoну, а доктор му рекъл: Дoм, брѣ, и ашoв у руће, тѣб више никакѣв лѣк не помага.

сувомѣснат, -а, -о *који је од сувог меса, сухомеснаѿи.* – Бацѣви на Миту донѣли некѣв мрс из Немачку, да му се не наједѣш, ма Немци су закон за сувомѣснати производи.

сувомлѣhestа *која је оскудне млечносѿи, која даје мало млека.* – Овце које смо ми чували су биле сувомлѣhestе, и вуна им неје била бѣш најквалитѣтна, али су биле oтпорне и на болес и на стүд, пoсле почѣше да увoзе меримсће oвце, давају дoста млеко и мѣсо, али се несү показале добре за наш терен.

сувомрѣзица ж мраз *у време када је земља без снежног ѿкривача.* – Сувомрѣзица неје добра ни за људи и живoтиње, а најoпасна је за жита која су вѣч никла, или почѣла да ницају.

сувоњаѣв, -а, -о *мршав, ѿанак, исѿијен (али не ѿреѿерано).* – Женицата му бѣше сувоњаѣва, нисачка и малко погрѣбена, али ју никој неје видѣл намрштену, кућу је држала чисто, а деца вој несү ишла по село прѣчава и незакрпена.

султѣн *м ѿишѿула неких исламских владара на Оријенију.* – Дoм неје такѣв, ал кад отиде у тѣзбину разбашкари се ко да је султѣн.

супрoстѣвља се *несвр. ѿроѿиви се износећи своје мишљење, суѿроѿсѿавља се.* – Немoј да му се супрoстѣвљаш, ако oка – нек oка, он че oка, oка, па че преoка, тѿи си ћути.

сурињује се *несвр. обрушава се, сурвава се.* – Млoго куће ѿма по наше село које су почѣле да се сурињују, а ѿма и које су се начисто суринуле.

сүша ж дугоѿирајно време без кише врло шѿиѿино за вегѿѿацију. – Почѣ да плитѣје рекаѣва, сүша, свѣ изгорѣ, да oче ћиша да падне да придадѣ вода, да мoжемо грснице да натoпимо.

сүшан, -шна, -шно *који нема довољну количину кише, влаги (о земљи, клими).* – Сүшна година, че буде глѣд, време за жѣтву, а појѣдина жита јoш несү искласала, морузе пожлтѣле и усукале се, сѣмо да се покoсе за стоку.

сүшица ж тѿуберкулоза. – Млoго гадна болка била тај сүшица, лѣк од њу неје имало, вѣле гдѣ се појѣви цѣле фамилије помру.

сушичав, -а, -о који болује од сушице, *шуберкулозан*. – Бобо Младенка једва, јадна, оди, савила се дозем, нема ју тријес ћила, испијена ко да је сушичава.

Т

таба несвр. шатр. *бије, шуче*. – Боље ти је да се не качиш с мене, ти знаш како ја табам. Голема је задорица, стално је бил табан од милицију по вашари. ■ **табање** гл. им. – Има да те одерем од табане, само ли се не смириш, и не престанеш да лудујеш.

табак м *лисци шайра, обично већи; фиг. шужба*. – Стално ми преорује мецу, а брат ми је, чу морам да му превијем табак, па нека суд расправља с њега.

табланет м *карташка игра*. – До средноч седу а при једнога, а при другога и играју табланет.

таблени, -на, -но *чије су сиранице направљене од дрвених шабли* (о кревету). – Даншњи кревети су убави, мећи, а напред се спало на гадни кревети: прво беоше лесари, па се појавише таблени кревети, после искочише железни мандраци, и у њи турена сламњача.

таванчетина м *иј. од шаван, шаванчина*. – Тија таванчетина на нашу стару кућу беше мрачан, и пун с некакву старудију, увек ме је било стра кад ме прате да се укачим горе по нешто.

тавница ж *шамница, зашвор*. – Тија лопурда се нече смири, малко ли га пуште на слободу он си па почне да крадне, коће има да му иструлеју по тавницете.

таврлића ж *женска особа склона кицошењу и помодарству, она која воли да се шаври*. – Черката вој права тавралића, само мисли од таврење и считање, неје она за нашу кућу.

тазбина ж *женин род, женина девојачка породица*. – Дом неје такъв, ал кад отиде у тазбину разбашкари се ко да је султан.

тако прил. *користи се у заклинању са логичким субјектом у дашви* (обично екл. зам.), *а предметом клеиве у ОП*. – Јесте, јесте, тако ми жива маћи, главе су падале на мецу, и због мецу! Тако ти две очи, кажи ми право видела ли си га да се шета сас другу?

тањирче мн. тањирчетија с дем. од *шанир*. – Купила сам шес длибока тањира за чорбелјиву манцу, и шес плитка тањирчетија за салату.

тарабук м *врста бубња*. – Кожа ти се најежи кад Каривоја засвири у трубу, а Радивоја почне да бије у тарабук.

таранчѹг м *немоћна, сѣара и досадна особа*. – Па ми се довлече тија таранчѹг у кућу, са морам да манем све работе па да му прајим друство да вревимо и овревљујемо једнога-другога по село.

ташнице мн. ташничетија с *дем. од ташина*. – Чу си турим шише сас не квѹ пићенце у ташнице, долек пут до Београд, да си цугнем с време на време у аутобус.

тѹкми се несвр. *сѣара се*. – Зарезоју куде нас окају и мушка слава, јер на туј славу не доде жене, вѣч се само мужи тѹкме и около једене и около пијене.

тѹнкопрљес, -ста, -сто *брав са дугом њушком*. – Купимо свињче за домазлѹк, убаво свињче, ем тѹнкопрљесто, ем длгопрљесто.

тврдеје несвр. *исѣјаје иврѹд*. – Леб који почне да тврдеје и да буђавеје неје више за једене, па га турамо у помје за свиње.

теглач м *фиг. онај који ради најиже ислове*. – Цел живѹт сам сецал и теглал ко вол у бразду, и само су ме за таквога и сматрали – добар теглач.

тегоба ж *мука, мучнина*. – Ублел и уветел, некаква тегоба га мучи, а нече да иде при доктору да га прегледа. Уилан, неква тегоба га налегла.

тегобно прил. *мучно, најорно, иешко* – Утравила се моруза, па тегобно за копане, али ако се не окопа нече да роди.

терање с 1. *ирипување, ирисивавање*. – Баба сас терање ни у рај нече да иде, али кад ју замоли Свети Петар иде па поје. 2. *исѹловање нагона за оилођом* (о неким животињама). – Кравава има терање, па све покрши по шталу, нече се смири док ју не одведемо при бика.

тергал м *квалииешан шиоф*. – Башта вој је оди печалбу само тергал доноси да си шије сукње.

тергалка ж *сукња сашивена од ишгала*. – Кад Јованка облечеше тергалку, па обује сандале, ма убаво ко убав дѹн.

терен м *земљише, ило, иредео, крај*. – Овце које смо ми чували су биле сувомлесте, и вуна им неје била бѣш најквалитетна, али су биле ѹпорне и на болес и на стѹд, после почеше да увозе меримсѣе овце, давају доста млекѹ и месо, али се несѹ показале добре за наш терен.

тестиште с *иј. од иесѣо*. – Браце, да ти се пожалим, отидѹ да поправљам зѹби, кад ми једна докторка муну не квѹ тестиште у уста, глетаво ко Павлијини колачи, замалко да ме задави.

тетинче мн. тетинчетија с *деше ирве сесѣре у односу на другу сесѣру, иешино деше*. – Деца тетинчетија, беснеју по собу, робѣја, главу да си човек врже од њѣ. Сестре роцене, а по мужи и кумѣце, нарацале дечишта тетинчетија и кумчетија.

тетовѝра се несвр. и свр. *убодом и наношењем боје уцрѝава се на кожи човека неизбрисив знак или слика.* – Данѝшња младиња се тетовѝра, бѝлдује, девојчетѝја турају силикони, пумпају сѝсће ко лудбалони, да те Бѝг сачува!

тетѝин, -а, -о *који ѝриѝада ѝеѝики, ѝеѝикин.* – По тетѝину Наду сам ти пратила премѝну, па отидѝ да си ју узнеш.

тетѝинче с у односу на јѝдну сесѝиру деѝе друге сесѝире. – Ја сам ти тетѝка, а ти си моје тетѝинче, тебе тетѝка највише воли.

тикање с *губљење, несѝајање, одлажење.* – Деца порастоше, почѝше да се тикају по свѝт, можда им је там и боље, али за нас ѝино тикање неје добро, за родитељи је најдобро да су си им деца при ѝи на куп, ко што су била док су малечка била.

тимари несвр. *фиг. гледа, уважава, цени.* – Колко год да си паметан, а-ли немаш диплому – никој те не тимари за ништа.

тињаје несвр. *вода која сѝоро и у малој количини избија из земље у кишном ѝериоду године.* – У Срѝчковуну ѝиву се не може до пролет улѝзне, у горњити крај тињаје некаква вода, не цѝди се, него си тек а стоји, па се у ѝу сас плуг не може улѝзне док се водата не осуши.

ткање с *израђивање ѝканина на ѝкачком разбоју.* – Лѝти су главни пољсѝи пѝслови, зѝми кућни пѝслови, а од свѝ налѝглавни су: предѝње, плетѝње и ткање. ■ ~ **литѝ** ово ѝкање се ради са две ниѝи уз ѝомоћ савѝље, и корисѝи се за израду црга и ѝлаѝина; ■ ~ **увѝдено** уводи се у чеѝири ниѝи; јѝдна жица се уводи у ѝрву ниѝи, а друга у ѝрећу, ѝио се ѝонавља два ѝуѝа; онда се уводи и у другу и чеѝврѝиу ниѝи, ѝио се, ѝакође, ѝонавља два ѝуѝа; ~ **четвѝрно** изводи се са чеѝири ниѝи, и корисѝи се за израду клашња.

толи се несвр. *разгранав се, размножава се, расѝјава се, ѝојављује се у великом броју* (о корову и шибљу). – Вѝлина косѝца се сама толи, нарѝито ју ѝма по дѝетелине, куде се она растѝли од дѝетелину не остане ништа.

толицак, -цка, -цко *мали, сѝѝан.* – Толицак трн ме убѝл у пету, малѝцак па га не мога извадим, па се пѝдгноји пета, те мора да ѝдем при доктура.

толицко прил. *мало.* – Ако не престанеш да загомѝљаш нема ни толицко да добѝјеш колко си јучѝр добѝл.

торча м *глуѝан.* – Прави је торча, ништа не знаје, нити га нешто интересује, од ѝѝга само дѝн и комат. Жѝва Торча беше ковач у Горњи Стрижевац, али му деца беѝше млого паметна.

тѝтмес, -ста, -сто *дебѝљушкасѝи, ѝуначак.* – Видѝсте ли да пројде јѝдн тѝтмес човек, ѝмањи а тѝтмес, не знам му ѝме, а трѝбе да се најдемо испред Општину.

тракалица ж *дрвена најрава која је удѝшена да се окреће и чегрѝе, корисѝе је ѝударѝи да ѝлаше ѝѝице ѝо виноградима.* – Млого сам волѝла док

бео малецка да идем сас тётка Јованку у Ковачев рид у лозје да плашимо пилетија сас тракалицу.

тракало с пеј. *онај који много говори, блебешало, шорокало*. – Тома Тракало из Сливовик беше најјак човек у целу Лужницу.

тракторче с дем. од *трактор, мали тракторић*. – Нече Тилко да се жени, а они да га одобровоље прво му купише половно тракторче фергусонче, па му после доведоше женче ко бомбонче.

трамуди се нрсвр. *кочоџери се, љрави се важан*. – Он се много трамуди, не слаже се ни сас једн мј предлог, мисли да све боље знаје.

транчи несвр. *одмиче, удаљава* (нешто од некога). – Примакни влашуту поблизо до мене, немој да ју транчиш од мене, а примацањаш све комто тебе.

трањњање с *блебешање, лудешање, исјразно њонављање исјих речи*. – Бобо Коса Велковска кад почнеше да трањња нумеје да стане, човеку се стужни од њојно трањњање, па вој дедја-Славко тиће речеше: „Ма што трањњаш кад те никој не слуша.“

трапав, -а, -о 1. *који несјрејно хода, који је љром и несналажљив*. – Трапав је ко мечака, само да ти у кућу не улази, све пообара кад почне да се врти и размјује. 2. *фиг. њосао који је алкаво обављен*. – Док работиш не шепртљај, да ти не испадне трапава работа.

трапаво прил. *на љрајав начин, несјрејно*. – Окопана моруза, али трапаво окопана, жљтеница си цавти кроз њу ко да неје ни копна.

трапавко м *онај који је љрајав*. – Прави је трапавко, све квџ ване да поправи само га повише га поквари.

трас узв. *ономат. узвик којом се њодражава резак звук љри љаду или удару*. – Само чу некво рече трас!, кад погледа љмам квџ да да видим, прозор строшен, а срча се разлетела на све стране.

траска несвр. *фиг. лудеша, љрича којешјарије*. – Ма не траскај, брџ, више ко празна воденица, не можемо да слушамо теј бљувџтине од које причаш.

трџв м *љгодак, згодљиак, добљиак, љреф*. – Женја је трџв, ако љмаш срећу доведџш у кућу домањицу која кућу уздџгне, ако немаш срећу доведџш у кућу акрепа којџ растури и оној што је затџкла.

трџви га свр. *деси се нешјо корисно, осјвари се срећан сљлељ околносљи*. – Слушам га и видим да је акљан човек, све што врџви је паметно и поучно, ма трџвил сам га што сам се сас њџг запричал.

трегерача ж *оно шјо има љрегере* (о мајици). – Бео на бувљаќ, па сам за мјужа купџла три шловијање и три мајце трегераче за испод кошјуљу, а за мен сам си накупувала блузе и комбилизџни, да љмам да промењујџм, да ме не оговарају како идем све у љсто.

трéгери м мн. *елас̄тичне гумене или ӣкане уске ӣраке ӣребачене ӣреко рамена и закачене за ӣан̄иалоне да држе ӣан̄иалоне да не с̄иадну, нараменице.* – Сви смо ми ко деца́ док се не замóмчимо носили панталóне на трéгери.

тресогла́вац м нов. *онај који воли музику уз коју се ӣресе главом док се слуша или ӣлеше, рокер.* – Глédам рóкериви, прáви тресогла́вци, мóра да су им главéте празнé кад им се не смúчи од тóлко тресéње.

тресогла́вци, -ска, -ско оно *ӣио се односи на ӣресоглавице, или ӣио њима ӣрии́ада.* – Они́ја који су пóстари слúшају нáродну мúзичку, а овíја дру́живи прејдоше у дру́гу сòбу и пуштíтше онéј тресогла́вци свир́е.

трешта́ње с *ӣроламање од ӣрескања, грмаљавине или громогласне буке.* – Напи́ју се, па пóчну да надíсају, да се кáрају и да трéскају с ложíце по аста́л, цéла кућа трештí, а ми у дру́гу сòбу не мóжемо óко да склóпимо оди тој треска́ње и трешта́ње.

три́дни м мн. *нешíо ӣио ӣраје ӣри дана, синоним за крсну славу.* – Да је сви́ дни ко три́дни живóт би и на селó бíл млóго у́бав, али нејé текá.

тркаља́ње с *кои́рљање.* – Ко деца́ смо волéли да се трка́ламо низ ливáду, кад ни се досáди тркаља́ње преóдимо на дру́ге и́гре, нáјчесто на кута́ње, ел трка́ње.

трка́ње с *ӣакмичење у брзом ӣрчању.* – Такмичíли смо се и који́ је нáјбрз, одрédимо ци́љ, и који́ пр́ви стíгне да њéга он је пóбедник у трка́ње.

трли́ште с *месíо где су биле ӣрле, ӣокреи́ни ӣор за овце.* – На Сíмфíна трли́шта уби́ше Сáву Би́цинског, који́ се у́вапири.

трља́чиште с *месíо на коме је био ӣосíављен ӣрљак ради гнојења овчи́јим измешíом.* – Кат се поглéда у пóље óдма се примéти гдé су била трља́чишта, свé квó је ту́ј посéјано разликује се од њíве којé несú ђубрене.

трмкар́ник м *месíо где су кошнице (ӣрмке), ӣчелињак.* – Бобо-Стéвка Чу́фина имаше у Трсје трмкар́ник од двајестíну трм́е исплétене от прúће и омáзане с говéца лáјна. Етé ту́ј бéше некадá бобо-Ту́лин трмкар́ник.

трнакóп м *гвоздена алаи́ка насађена на држаљу, заош́ирена с једне а ӣуи́а с друге сй́ране којом се ко́а ӣврда земља, искойáва камење и крчи ши́бље.* – Не држи́ га мéсто, ако нéма дру́гу рáботу у́зне трнакóп па тр́си тр́ње по слóгови, воли да су му њíве урédне.

трóм, -а, -о *који се ӣешко и лењо креће, сй́ор* – Нејé лéњ, сáмо је трóм, у копа́ње ел загрта́ње ја окóпам по двá рéда, он јóш јед́н не мóже да иска́ра до кра́ј.

тронта́ње с *ӣреи́ерано уи́ои́љавање с много одеће.* – Нејé добрó да се детé млóго трóнта, сас тронта́ње се мóже сáмо распекмéзи, па да нејé отпóрно на ни́шта.

троскање с *и́рескање*. – Напи́је се, па по́чне да о́ка и троска сас врата, чѣк у комши́лк се чу́је њиго́во окање и троскање.

трошкари се несвр. *има новца за си́ине и́рошкове, с мало новца и́одмирује своје и́ои́ребе*. – Деца́ ни ре́довно оби́цују, и у́век ни оста́ве по некú парú да имамо да се трошкари́мо док по́ново не до́јду.

тртав, -а, -о фиг. *мучан, найоран, и́ежак*. – У копање и загртање има тртава ра́бота, а још по́тртава је у жéтву.

тртља несвр. *раси́реда о безначајним си́арима, блебеће, лаи́рда*. – Не тртљај, брe, ви́ше, ти ми́слиш да нећи́ има вре́ме да вѣзднѣн слу́ша теј твојe будала́штине. Жената́ му језичата́, са́мо тртља кад улéзне у за́другу.

трукување с *койирање, и́ресликавање муси́ре на и́лаино за везење, која ће и́ои́ом концем би́иши извезена*. – Снао, чу те мо́лим да ми помо́гнеш да натру́кујем ови́ја чаршав, ти зна́ш да ја несѣм бѣш ви́чна у трукувањето.

трунто́в м *нерадник, лениш́ина*. – Бра́тат му вре́дан ко кр́тица, а ови́ја билмез је пра́ви трунто́в, не пи́па никакву ра́боту, али се пр́ви накме́ти уз аста́л кад тре́бе да се једе́.

трупина ж *и́руило, и́ело без главе и удова*. – Најдо́мо му са́мо трупи́ну, мо́ра да су га шака́ли расфи́нули.

трупчѣк мн. трупчичи м *краћи и́ањић, и́руичић*. – Се́дли они́ при казан на трупчичи и пробува́ли рећи́ју која течe из лулу́, што́ ју ви́ше пробува́ли, све по́виш им се чини́ло да је рећи́јата послаба, све док се начисто несучибросали́.

тручање с *бацакање, и́реври́ање* (од беса или бола). – Раср́ди се, па ле́гне на́зем и по́чне да се тру́че, али кад најде башта́ с прут, тручање о́дма престáне, и он поста́не ми́ран ко буба́ља.

трчомо́ч м *и́одлац, и́реври́ливац*. – Ма какѣв домаши́н, о́бичан трчомо́ч, али се текá приказује код они́ја који́ га не позна́вају.

тршља́к м *месито обрасло и́рском, и́ришчак*. – Њивата барљива, ако се на вре́ме не обра́ди урасте́ у тршља́к, па се са́мо жа́бе ко́те.

тужевљање с *бацање кривице на другога, и́ужакање*. – Е́м размáзан, е́м је волeл да ни тужевља́ при учите́ља за сваку ситни́цу, због то́ј њиго́во тужевљање ни́кој га неје́ волeл у це́лу шко́лу.

ту́лав, -а, -о *глу́ав, и́разноглав*. – Женá се наљу́ти, па по́чне да му о́ка: Ту́лчо ту́лави, сви́ се снајдо́ше и мр́днуше у гра́д, са́мо ти жми́ш овде́ у село́.

ту́лбес, -ста, -сто *ва́лкаси́, крушкаси́, лойи́аси́*. – Ку́мови ни донeсоше на Младeнци мло́го у́баву ту́лбесту ва́зну од криста́л, од све што́ имамо ну́ најви́ше во́лимо.

тулма́чи несвр. *и́реводи, и́ојашњава, и́умачи*. – Напи́је се, па неквó по́чне да вре́ви, али му одебелeл јези́к, па тре́бе тулма́ч да тулма́чи квó о́че да ка́же.

тулу́зина ж *сшабљика кукуруза*. – Добра година за морузу, тулузине изргале ко буће.

тулумба́ш м *револвер на бубањ, колѝ*. – Гурну ливöver тулумба́ш у вутролу, и излѣзо надвөр да ѝдем у планину.

тулча́ *глуѝан, незналица, ѝразноглавац*. – У школу смо га звали тулча, али заврши и факултѣт, са га ене дирѣктор, сви му се клањају.

тупа́ње с *музицирање на бубњу, бубњање*. – Дојде Прѣсвета, слава у Сливовик, свирѣије се размиле по село, у сваку малу чује се армунѝка или трубе и тупање у тупан, после ручѣк се сви преселе на Црквиште, па играње до могање.

тупша́ м *који је ѝуѝав, ѝуѝавко*. – Ти, тупшо, не занаш ни колко је два и два, а овам ни продаваш памет, ко да смо ми јучершѝни.

ту́тањ м *фиг. бег, бежанија, ѝуѝњава корака ѝри бегу*. – Само што се заиграмо, те ти га учѣтель, ми ту́тањ који на коју страну по околни шљивари.

тутка́ње с *ѝодсѝицање на чињење чега недолѝног*. – Тутка га против мене да ме искара, а две унучетија сам вој родила, али тој туткање нече да вој усупеје.

тутња́вина ж *ономат. ѝуѝњава*. – Од Бурчу нема-нема па севне, а от Кулу се чује тутњавина ко да се ваљају плекана буришта.

туцосѣлац мн. туцосѣлци м *онај који је из суседног, или оближњег села*. – Нема си ѝдемо, туј има да спимо, у плевњу, текá куде нас туцосѣлци нагосје спѣ.

туцосѣлка мн. туцосѣлѣ, ж *она која је из суседног, или оближњег села*. – Пројдоше две туцосѣлѣ и воде дете, па ме питају где је кућа на деда-Бранка Матејнског, дете им померило руку, па да му ју намѣсти.

туцосѣлѝи, -ска, -ско *који ѝриѝада или се односи на суседно, или оближње село*. – Причају да се појавила некаква туцосѣлска дечишта која сѝитају по градине и крадну куде квó стигну.

Ћ

ћарење с *сѝицање добиѝи, окоришњавање*. – Ма тој стѝпсе људи, неси́ требал код њи да погацаш рабóту, големо ћарење при њи нема да видиш.

ћевапче мн. ћевапчичи с *ћевапчић*. – Сузана мѣси мѣсо, праји плѣскавице и ћевапчичи, Госпава вој га отуд муа: – Појакó стѝскај месóто, , Сузано, да га убаво стврдниш.

ћевабџија м онај који *ћрави и ћродаје ћевайчиће*. – Лопов бабџц била, нашла некуде брoј од мoј мобилан, и oка ме да се видимо куде Вилфана ћевабџију.

ћевабџиница ж *гoстионица у којој се ћеку и ћродају ћевайи*. – Како ме виде да улазим у ћевабџиницу, oдма пoчну да дyвају у трyбе.

ћелепoшљак м пеј. *кайа* (обично испрљана и изгужвана). – Имаше на-какв ћелепoшљак на главу, исти и за лeто и за зиму, а од главу га не стyра и кад спи.

ћелестyра ж *злoбна и бескарактерна особа*. – Тај ћелестyра куде улeзне, и кyга срeтне, oдма пoчне да oговара једногa-другoга, и да прaји свађу у нa-род.

ћемeр м *мушки ћојас са ћреградама*. – Мoј дeда Светислов ми причаше да су стари људи и у Стрижевац носили ћемeри сас прeграде, у којe су носили рaзне ситнице, ко ми са штo носимо по цeпови.

ћеремиџиница ж *зграда у којој се израђују и досушују ћерамиде*. – Лeти идeмо на печaлбу, рабoтимо ћеримиџилк од јyтро до мрaк, а спaли смо на слaму у ћеремиџиницу, тyј смо и спремaли једeње.

ћикотeње с *гласан и расћусан смех, кикоћaње*. – Збeру се седењћари и седењћарице на крстопyтину, па од њино ћикотeње не мoгу стари људи да дрeмну до који рeд нoчу.

ћилча м *млићав, безвредан мушкaрац*. – И она нашла некаквогa ћилчу да води под рyку, а он га нeма тријес ћила, мoже y-зуби да га нoси.

ћилчи фиг. *најреже се, килави се*. – Не ћилчи јaјца на штo ти нејe зoр.

ћимка несвр. 1. *маше рећом радујући се коме*. – Гaрча зaлаја, па кад виде да сам ја пoчe да ћимка сас рeп и да ми се радyје, прoтегну се, исплeзи језик, oблизну се и пaј се трколи поди шевтелију. 2. *даје очима знак неcome да га слeди*. – Ћимка ми сас oчи да излeзем по њy, али да никој не види.

ћиселeње с *додавање киселине, кисeљење*. – Кад оч да заћисeлиш нештo сипyј напoмaлко ћиселину у њeга, да не прекaраш у ћиселeњето, па да не мoже пoсле да се једe.

ћитeње с *кићење*. – Дeвоће вију вeнци за ћитeње капију и yлазна врaта, а мoнци су задyжени да у шyму отсечy дљђи и савитљиви прyтови за њи.

ћицка несвр. *ћрска нечим жићким, флека*. – Дeте, престани више да ме ћицкаш с каљиштaкат, свy ме yћицка.

ћицка се несвр. *флекави се нечим жићким*. – Нeма да се слaгне над тањир кад кyса, нeло се ћицка ко прaсе кад пoчне да лoпа помије.

ћицош м онај који се *много кићи и доћерује, кицош*. – Воли да се ћити и тaври ко невeста, али такви ћицош не проoде најбoље код oзбиљне девоће.

ћишкџње *йодмазивање, йремазивање или хлађење чега крйом наййойње-ном у какву йтечносй.* – У ковџчницу вигџњ, до њџга корйто с вџду, у корйто ћйшкџло за ћйшкџње желџзо кџд се кџли.

ћџкш узв. *којим се командује магџрцу да сйџане.* – На магџре кџжемо ћуш! кад трџбе да пџјде, а ћџкш! кад трџбе да стџне.

ћџрџви несвр. *йрави кога слейим, иако он йџо уисййину није.* – Јџ ствџрно не довиџујем нџјбоље, ал немџјте па да ме ћџрџвите да сам дибидуs ћџрџва, и да нйшта не виџим.

ћџрсокак м *удаљени, забачени део села.* – Куђа му је мџлко изван селџ, зовџмо га ћџрсокак.

ћџшнйк мн *ћџшнйци м угаони камен йосйџављен уз йтемељ да га шййшйи од возила.* – Ћџшнйкат му је у мојџ, мислејџ да га тџјим, па дйго руђе.

ћувиќ м *сйрми брежуљак, врх брежуљка.* – Кад се излџзне на онйја ћувиќ што га зовџмо Петрџв крс, виџи се и Лужнйчка и Белпоплџначка кџтлиа.

ћулџмка ж *украc на дечијџ кџйци у виду лџйшйце.* – На главу нџтакџрил некакву барџткицу сас ћулџмку на вр, ко онйја пџдерко у Курсџције, што ји на телевйзују глџдаомо.

ћумуџана ж *јама где се йџали дрво ради добивања ћумуџа.* – Лџуба ис Корйтнйцу текџ рабџтеше: закџпи брџниште у Бџжиште ел Слйвовик, па у њџга ископа ћумуџану, и пџџви ћумџр свџ док не посџче свџ дрџва, и сйлне пџре намлџти.

ћумуџијџа м *онај који йрави и йродаје ћумуџ.* – Вйлфан пџвџрну на скџру недопџчена црџвџџа, па сџде до нџс, усмрдџл се на чџр ко ћумуџијџа.

ћунчџк м *дем. од ћунак (метална цев из које истиче вода на чесми).* – Чешмџта йма мџлечџк ћунчџк, али јџка водџ течџ на њџга.

ћунчетйна ж *йџ од ћунац (лимена цев за пеђи кроз коју пролази дим).* – Спровџл некву ћунчетйну кроз тџван, ал му нџма чџри шпџрет у сџбу.

ћускйјџа ЛЗ ж *звџздена алайќа у облику йџлуге за бушење руђа у земљи, йџдизање йџерџџа и др.; фиг. неко ко је груб, невасйшйан, неошесан.* – Глџп ко ћускйјџа, али јџк ко бйк, па га жџне вџле, а мџжи мрзну.

ћуш узв. *којим се командује магџрцу да сйџане.* – На магџре кџжемо ћуш! кад трџбе да пџјде, а ћџкш! кад трџбе да стџне.

У

уџлен, -а, -о *йџаљен, размазан.* – Јединйца, па уџлена, квџ пожељи мџра да вој се стџџри па да га нйгде на свџт нџма.

уалта̀ви свр. 1. *изобличи, ѿтелесно деформише од ба̀ишина*. – Скарáли се окол мец̀у Во̀ја Миращч́иши и Но̀вица Цогáновши, па га Во̀ја дова̀не и уалта̀ви од бијéње. 2. *ѿпаралише, ѿосѿане ма̀ње ѿокреѿан*. – Уáлтави га од-визл̀к, де́да да̀ва, ба̀ба су̀ва, та̀тко печалба̀р, ма̀ти миращч́ика, о́н са̀мо лежи и го̀ји се.

у́бавачак, -чка, -чко *леѿушкасѝ*. – Неје́ злоглédна, у́бавачка, а неје́ ни гл̀у-павачка, али ѿма́ једну́ ману́ – во̀ли тека́ да цвр̀цне понéкад, оно́ куј́и па не во̀ли, али га она́ умéје и прекáра.

у́бавачко прил. *убаво у дем. значењу, веома леѿо*. – Ајде, си́нђе, еве́ спре-ми́ла сам ти нешто́ што́ во̀лиш, да ми се у́бавачко нару́чкаш, па на игра̀ње. У́бавачко поседéмо куде То̀му, мо̀ре и у́бавачко мéзнумо и п́инумо.

убараба̀ри свр. *уједначи, уравноѿежи*. – Убарабар́ил во́ловити, ма́ сéцају ко тра́ктор. Реши́ла бра̀ћа да се дéле, па тра̀же да им башта́ убараба̀ри њ́иве којé че им припа́дну, да си по́сле ле́по спорецу́ју, а не да зави́цују јед́н на дру́гога.

убáчка се свр. *укваси се, исѿр̀ља се жиѿи́ким бла̀шом*. – Престани́ да гма́-цаш по ло́чћете, ако се убáчкаш нéмам ви́ше у каквó да те преобла́чим.

у́брзано прил. *с ѿвеђаном брзином, веома брзо*. – Бéше врéме ка́д су се и на селó куће́ кућ́иле и деца́ раца́ла, али дојде́ неквó лоше́ врéме ка́д почé раску́ћување, мла́ди почéше да бéгају по гра́дови, а ста̀ри осáмеше и почéше да се у́брзано прорéцују.

у́брзо прил. *ѿосле врло крај́ког времена*. – На́на умрe, а у́брзо по њу́ и та́та, ми́ деца́ оста́домо сирочети́ја.

убучáви се свр. *зарасѿе у косу́ или длаку*. – Штó се ма́лко не очéшљаш ка́д изла́зиш у на́род, нéло излэ́знеш таква́ убучавéла ко чу́ма, и пла́шиш деца́ по сока́ци. Омршавéли и убучавéли му во́лови, сла́бо ји ра́ни.

уводéње с *ѿровлачење ниѿи́и основе кроз брдо, ѿприѿремање разбоја за ѿ-чейшак ѿка̀ња*. – Од јутре́ мо́рам да по́чнем ткање́, чу те мо́лим да до́јдеш да ми помóгнеш у уводéње, по́сле мо́гу самá.

у́вре се свр. *увуче се*. – Увр́и се у плéвњу у сéно да не озéбнеш, и одрéми ма́лко до́к се не истрéзниш.

увр́та несвр. *уврће*. – Престани́ да ми увр́таш ру́ку, зна́ш да то́ј мло́го боли́.

увр́тен, -а, -о *фиг. неокреѿан, несналажљив, ѿром*. – Ма́ни се од њéга, ш-чé ти такв́в, ви́диш да је смóтан и увр́тен ко са́јла.

угаца́ње с *угађање, исѿуњавање ѿрохѿева*. – Арáм да му је моје́ дворéње и угаца́ње, ка́д ме са́ пот ста̀ри дн́и напушти и о́стави да мрeм самá ко пустиња́к.

углѣцување с *йовођење за ким, узимање кога као йример за углед*. – Ти ли се на њу углѣцујеш, на туј роспију, ако ти она служи за углѣцување и ти че бѹдеш таква йста, а мѹжда си ју вѣч и прешисала.

угмаѿан, -а, -о *исйрљан жиийким блайом*. – Да нйгде нѣма каљйште мѹј сйн йма да га најде и да гмаѿа по њѣга, дѹм дѹјде угмаѿан до гушу, ко свиња кад се ваља по бару.

угоѿување с *угађање, исйуњавање нечијих йрохйшева*. – Чувала сам га и угоѿувала му ко да је само он на овйја свѣт, али се загледа у некакву курвештију и вану свѣт, заборави моје чување и угоѿување.

удадѣ се свр. пренес. *йризейи се*. – Бѹжа Цогановсйи йма два сйна, и ѳба се удали код жѣне у кућу, а Бѹжа и женѹ остали самй.

ударен, -а, -о *фиг. ћакнуй*. – Немѹј с њѣга рабѹту, он је малко ударен с мокру чарапу, не знаш када че квѹ да урабѹти.

удевѣри га свр. *фиг. найје се*. – Невва грлата женетйна благосйла, целивѹје мѹјну, честитѹје ни славу, и дѹк први госјањи дојдѹше мй га беѹмо свѣ удеверили.

удрѹпан, -а, -о *исйрскан блайом, искаљан*. – Йду па се йграју, и не глѣдају куде се завлаче, кад дѹјду дѹм они удрѹпани до гушу.

уживѹнција ж *уживање, йгодносй за живѹй*. – Велѣ да је на селѹ уживѹнција, али не велѣ текѹ сѣљѹци којй се дйсају у зѹру, и цѣл дѣн копају и жњу.

узаѿѹпци прил. *јѣдно за другим, зарѣдом, узасйѹйце*. – Цѣлу прошлу нѣделѹ узаѿѹпци идѹ код збѹра да поправљѹм зуѹби, сйлно врѣме изгубй.

уздигне свр. *фиг. йодигне свој углед у очима околине*. – Ти мйслиш да чеш сѣс опѣњѣвање мѣн да унизиш, а тѣб да уздигнеш, али сви знају каква си, и да текѹ највише сѣбе опѣњѣујеш.

уздиѿа несвр. *фиг. велича, хвали, уздиже*. – Браѿе, Павлија те млѹго уздиѿа за штѹ си вој пратйл дувѹн и фйлтери.

узиде свр. *фиг. йодигне се у йѹку врења*. – Чѣкам да тѣсто јѹш малко узиде, па да пѹчнем да га размешѹјем.

узйма несвр. *йрема узне*. – Мѣрку си мѹра узймамо, ел ја на вас, ели ви на мѣне, а бѹље ја на вас, нѣго ви на мѣне. Радйвојо, узймај се у пѹмет, овѹј мѹже да излѣзне на голѣмѹ. ■ **узймање** *гл. им.* – При њѣга нѣма давање, он знаје сѹмо за узймање.

узйрање с *неййремично ййљење у кога или шйѹ*. – Узрл се у њу, па не трѣпче, а њѹј нѣпријатно њйгѹво узйрање, па одврѿа главу на дрѹгу страну, и прѹви се да га не примѣчује.

узѹрљив, -а, -о *зајѣдљив, склон свађиш*. – Сѹвка бѣше узѹрљива, зачѣс се скѹра сас чѹвѣка, и не знаје квѹ му свѣ надѹма, и тѹј за ништа.

узорњичав, -а, -о *најрасији, тврдоглав*. – Тиће му нешто падне на памет ко на узорњичавога коња, и на мањује се докле га не оствари.

узрас нов. м *временски период у расиу и сазревању човека, узраси*. – Она је у детињство прележала запалење мозак, и туј си сас ментални узрас остала.

узјуји свр. *уђе куда зујећи*. – У мён некто мрдну, узјуја ми у уши: па он мене ич не воли, па он ме само лже, па ја му служим само колко да неје сам. Иди пушти другу музику, овај ми се узјуја у мозак.

усир м *негаишван узор*. – Онаква девоћа, а са се запуштила, развлékла, рашчумавила, ни се мије ни се купе, станула за усир, жене плаше деца с њу.

ујерамен, -а, -о *ујрегнути у јарам, ујармљен*. – Ујерамен вољ мора да сеца, тека и човек, отеза се док га не упрегну у јерм, после му све лско и оправно.

укатили се свр. *ипрозли се*. – Беше добар, али остаре, па се укатали, сви му смитају, и све му смита, свакога мрзне, али ни њега никој не воли.

укѣба свр. шатр. *ухваји, улови*. – А и милицајцини лопови, на сваку Зарезоју паркирају ауто сас цамутку на туј страну куде су лозја, и чекају да укебају возачи који су малко повише ђевлејсани.

укотка се свр. *удобно се смести, ушушка се*. – У собу топло, ја се укотка у кревет и брзо ме вану сн

укошкан, -а, -о *фиг. коме је сивављен јарам, који је сивиан пословима и живићним бригама*. – Укошкан сам, па не знам ни када је делник, ни када је празник.

укоштац прил. *начин борења, рвање грчо-римским сиилом*. – Уватимо се укоштац, с обе руће преко грбину, ја њега, он мене, победио је који обори онога другога назем.

украсен, -а, -о *украшен*. – Девер увече младу невесту под вал, украсену сас ћитће и крупне паре на обе стране гдуди. Украсен ко кола кад појду у гроздобер.

украћи свр. *ускраћи, иресиане да иружа иомоћ*. – Пензијца ни је малечка, колко да се крпаримо за каве и цигаре, али ако и њу украсе, тг че га начисто надрљамо.

улазење с *улазак, улажење*. – Стигоше сватови, али капија зарезена, нема улазење док се не обори нишан од мотку.

уљска свр *углача до сјаја*. – Узне четку и малин, па кад уљска ципеле, мој да се огледаш на њи ко у огледало.

уљска се свр. *углача се до сјаја од дуге уиоиребе* (о одећи). – Има садé једне панталоне, и онé се од носење усалмиле и уљскале на дупе и на колена.

улене свр. *иовене, сјаруши се*. – Ако се редовно не посипује градина улéне на жегу, после се тешко поврне да буде пак убава.

улену́л, -а, -о *сѣарушен*, који је *ѿочео да губи свежину и сочносѣи*. – У вурду се турају улену́ле попоще, ако се туре које су тамн набране у градину, онé остану водљиве кад вурда сташе, и несу́ блађе за једње.

ули́зница ж *онај који се радо улизује, удворица*. – Тија ули́зница има да продаде и ма́тер и башту́, са́мо њему да је добро́.

ули́зује се несвр. *додворује се, улагује се*. – Ма он ти је такъв, чим некој дојде на по́ложај одма почне да му се улизије, а кад изгуби по́ложај да га пцу́је и за све криви.

уљу́ђи свр. *среди, уведе у ред, уѿрисѣоји*. – Оче да ме уљу́ђи, да бѹдем чо́век, али с тоја́гу, и не питу́је да ли ја пристању́јем на тој.

уљу́лкује се несвр. *фиг. ѿредаје се ѿријаѣним мислима и осећањима обично бежећи од сѣварносѣи, заноси се*. – Са́мо се ти уљу́лкуј да че бѹде бо́ље кад се промени влас, бо́ље од овој не мо́же да бѹде, мо́же са́мо горе.

ума́је се свр. *унесе се у ѿсао, ѿреокуѣира се каквим ѿроблемом*. – Ума́јемо се у жетву, па заборавимо на све дру́го, са́мо што пре да о́жњемо.

умѣшкан, -а, -о *исѣрљан, исфлекан*. – Па си ми принела умѣшкану кошу́љу, а про́шли пу́т рече да се тој ви́ше не́че поно́ви.

умеја́ње с *добро ѿознавање нечега, осѣособљеносѣи за неки ѿсао, вешѣина*. – Бо́ље је умеја́ње од има́ње, јер оној које се има мо́же и да се изгуби, а онија који уме́је мо́же па да направи оној које је изгубил.

уми́њује несвр. *скоро ѿа ѿролази, скоро ѿа ѿресѣаје*. – Болѣ, али вѣч уми́њује, почé да мо́гу и да заспим, онак не мо́гао целу но́ч да трепнем.

умла́ти свр. 1. *изудара, ѿребије*. – Немој ви́ше да сѣктиш и да ми се уно́сиш у лице, да те не умла́тим ко грсницу. 2. *фиг. оѣје*. – Реѣнцава стварно добра, али ако прекарамо мо́же ни умла́ти да не знамо до́м да си отидемо

умоту́је несвр. *обавија око кога или чега, умоѣава*. – Дете не тре́бе да се много умоту́је, дете бо́ље спи́ кад не́је прето́плено.

умо́чан, -а, -о *наквашен урином, уѣишан*. – Ја да ти перем твоје умо́чане и усране га́че, а ти да лумпу́јеш сас теј курвѣштине до зору.

умурда́рен, -а, -о *оѣогађен, заѣрљан измеѣом*. – Црква замо́чана, около све умурда́рено, да те је жа́л да погледаш.

унапре́ди свр. *фиг. ѿбољша имовно сѣање*. – Како сам ји пре десет године оставил ништа несу́ унапредили, све остало ѣсто, и ку́ћа, и поку́ћина, и штала и плевња, а понешто и горе него што је било.

унезвѣри свр. *зачуди, ѿренерази, ѿресѣраши*. – Што не подокнеш кад улазиш, ел да се бар накашљеш, нело ме унезвери кад ти́е улéзе на врата ко лопов.

уни́зи свр. *ѿонизи*. – Ти ли мислиш да чеш сѣ опњѣђување мѣн да уни́зиш, а теб да уздигнеш, али сви знају каква си, и да тека највише се́бе опњѣђујеш.

у̀нихоп м нов. *женске чараје са гаћицама*. – Не задѐвај се с мѐне, да те не извр̀нем ко жена у̀нихоп.

уобра̀зен, -а, -о *уображен*. – Дрн̀сан, уобра̀зен, мисли да је најпаметан, сва̀кога потцењу̀је и свѐ раб̀оти сас потцењува̀ње.

уозбѝљи се свр. *ис̀иане озбиљан, ис̀иане брижан, задуби се у мисли*. – Шт̀о си се уозболѝл ко прасе на мрзлицу, каквѐ те му̀ће налѐгле?

уоно̀ди се свр. *фиг. унереди се од с̀ираха*. – Ка̀т си изрипи некакв̀о црн̀о кучиште пред мѐне, ја̀ се, да простите, уоно̀ди у га̀че од стра̀.

уочи предл. са ОП *дан ѝре, нейосредно ѝре, у ѝредвечерје каквог ѝразника или знаменѝтог догађаја*. – Прасе се не го̀ји уочи Божич̀.

упѝрчи се свр. *унесе се коме у лице*. – Упѝрчи ми се у лицѐ, скр̀ца са зу̀би и прѐти да че да ме убѝје са̀мо ли не по̀јдем за њѐга.

упѝши свр. *зайуши са свих сзрана, зачеи*. – Госпа̀ва упишѝла врата на шталу сас сла̀му, нагњѐла ју кудѐ има одијала, м̀лого студ̀, да вој се не смрзну говѐда.

упламентари свр. *ѝрошири гласине о нечем ш̀ио се није десило*. – Упламентарише га да сам ја̀ искарала свѐкра, а он си бѝл нагосје куде по̀старовог сина, дѐвера ми.

уплачу̀је несвр. *уилаћу̀је*. – Не да̀ва баба да вој уплачу̀јем за пензију, чека да наслѐди моју̀.

уплѝска свр. *иолије кога ѝрскајући га водом*. – Премѐни се Љубенко Миращија и по̀јде на пијац, а Но̀вица Цогановс̀и да му се освѐти бр̀зо почне да плѝска во̀ду из вѝр, и свѐ га уплѝска.

употреба ж *ѝримена, намена, служење чему*. – Брашно̀во почѐло да се цр̀вави, нејѐ више за љу̀цку употребу, добр̀о са̀мо за свиње да се праве помије.

упрѐза несвр. *уѝреже, с̀тавља говечейу јарам на шију*. – Јунчѐто још не упрѐзамо, чекамо да још ма̀лко објакне, а јер̀м му не љѝне.

упр̀сти се свр. *иочне да се расѝравља, с̀иуи у ошѝру иолемиду*. – Госпа̀ва се упрстѝла сас Веку таксѝсту окол плачува̀ње, он тра̀жи да вој платѝ са вожњу сас такси, а она̀ оче да му плати, ал ко̀лко кошта аутобуска карта.

упр̀шка свр. *зайѝриа врућим ѝейелом*. – Компирѝ увечер упр̀шкам у жѐжак пѐпел, до јутрѐ се опечу̀, и то̀ј ни је до̀ручак.

уредан, -дна, -дно *добро уређен, сређен*. – Не држѝ га мѐсто, ако нѐма дру̀гу раб̀оту узне трнакоп па тр̀си трње по сло̀гови, во̀ли да су му њѝве уредне.

урѐжњаци м мн. *оно ш̀ио ос̀иане од основе на задњем кросну кад је завршено ѝкање и ила̀ино се одреже*. – Урѐжњаци чу̀вамо да си у̀пролет врзу̀јемо петлицањѝ за притѐе у гради́ну.

урликување с *урликање*. – Цѣлу нѡч не могáмо да зáспимо од галáму, окáње и свирѣње, јутру ја пита комшију: Комшијо, каквѡ се тѡј урликување начѣс чуло код тебе?

урѡдичав, -а, -о *ишеница у којој је ирисуйина уродица*. – Наврмо дѡста, али урѡдичаво жито, че видимо мѹку дѡкле га истријеримо да мѡже да иде у воденицу.

усáне свр. *усахне*. – Усану ми лѣва пáзука кад му уста помодрѣше, кад ми детѣ на-руће умрѣ.

усѣлмен, -а, -о *веома уиѣлан, замићен*. – И на Прѡфира и на Рáдишу усѣлмене дрѣје, а длаће бѣлисвет по њи какѡ ји апáла кобила по грбину.

усињеник м *онај кога је неко усинио*. – Ако је усињеник, волѣли су га, и ишколували су га ко да им је роѣени син, а сá он њи помáга.

усињеница ж *она коју је неко усинио*. – Усинимо тѡј девојче, очувамо га и одомимо га, али ни са приглецјује какѡ онемоћемо ко да ни је прáва чѣрка, а не усињеница.

усмрдѣл, -а, -о *који заудара, који шири смрад (услед укварености, иѣруљења и сл.)*. – Тѹј усмрдѣлу туршију нејѣ требáло ни да изнѡсиш на астал, ни кој ју нече ни поглѣда, кáмли да окѹси.

усмрдѣ се свр. 1. *иѡстиане смрдљив, иѡчне да одаје смрад од себе*. – Ни се мије, ни се кѹпе, усмрдѣл се на знѡј, јѡш мáлко па че и на гнѡј. 2. *фиг. иѡстиане болан, иѡчне да одаје бол од себе*. – Ако се уљѹтим че ти се усмрдѣ шија, а има и немијен да једѣш.

усѡди несвр. *замера, зановѣша, иѣребацјуе*. – Ако и пинем некоју пѡвише, тѡј буцјује рѣтко, и ако не мѡгу да избѣгнем, немѡј стáлно да ми усѡдиш какѡ се сáмо ја напивам у цѣлу родѹ.

успáрчина ж *зайара, сѣарина иѣре кише*. – Пáда ћиша, áма ништа не нáква-си, сáмо нáпрају успáрчину. Успáрчина, угѹшљиво врѣме, змије се разлазиле.

усран, -а, -о *умазан измеиом*. – Јá да ти пѣрем твојѣ умѡчане и усране гáче, а ти да лумпѹјеш сас тѣј курвѣштине до зѡру.

устрѣбе свр. *зайреба, иѣиѣреба*. – Остави гвѡжђето, мѡж че устрѣбе за нештѡ.

устумáра се свр. *иѡчне збњено и узнемирено да иѣрчи горе-доле, иáмо-амо, ускомѣша се*. – Кáд чу да че чѣрка и зѣт да вој дѡјду сас децá, бáба се јустумара да ји штѡ бѡље дочѣка и пречѣка, па сáмо сновѣ по кѹћу и по двѡр.

устѹца несвр. 1. *сѣречава уѣрегнѹиá говѣда да иду брзим ходом*. – Устѹцај говѣдата да не јуре тѡлко, че те смрљáве кѡлко су се усилила на низбрдицу. 2. *фиг. сѣречава кога у чему, сѣуѣава кога да крене лошим иѹишем*. – Детѣ мѡраш од малѣчко да устѹцаш да знáје да у живѡт не мѡже да се добије свѣ квѡ се пожелѣ, нѣло којѣ се мѡже и којѣ се смеје.

устуца се несвр. *сѣушѣва самога себе у нечему*. – Ја би и претрпѣл да не идемо на ваѣшар, али бабичкава кад запне, не устуца се, мора се иде, па нек кошта колко кошта.

уѣисел, -а, -о *киселкастѣ*. – Ајварат уѣав, љутачк и малко уѣисел, тамн колко трѣбе. Винцево ти малко уѣисело, али че помине, важно да неје на мањѣк.

утањи свр. 1. *ѣочне да говори једва чујним гласом*. – Деда нешто утањил глас, ако је од болес – че пројде, али ако је од старос – знаје се квѣ тој значи. 2. *фиг. заѣадне у маѣеријалне ѣеѣкође, ѣре свега новчане*. – И квѣ произведемо немамо комѣ да га продадемо, утањио с пѣре начисто, а држава си тражи њѣјно, бѣш њу брига за сељака.

утѣса несвр. *фиг. ѣридодаје, ѣреѣравља, ѣриѣравља* (о гласинама). – Мѣж је неѣи неквѣ начул, друѣи на тој малко придодал, трѣѣи наставил, а љуѣи воле млого да га утѣсају, и тека од малечко постѣне големо, а од ништа направи се нешто и свѣшта.

утрави се свр. *урасѣе у ѣраву, заѣрави се*. – Утравила се моруза, па теѣбно за копање, а ако се не окопа нече да рѣди.

утравњивѣје свр. *в. уѣрави се*. – Посејамо морузу у Нерѣзине, па пре неѣи днѣ идѣ да ју видим како изгледа, кад она утравњивѣла, ја пројдѣ кроз њу, поѣскуѣо овде-онде поѣголемуту траву, али без матѣку не врѣди, матѣка мора да вој доѣди.

утрѣпче свр. *ѣочне убрзано да ѣреѣѣ*. – Кад ју види, па макар и ѣдолек, утрѣпче ко свѣака на југовину и почне да се лѣзи.

утрѣска се свр. *ѣочне убрзано да ѣреска* (о громовима). – Успрво се видеѣо само да негде долѣко сева, па почѣ да се чује дудњање, кат се ѣблаци сасвѣм приближише утреска се и усева пѣмет да ти стѣне.

утрњи се свр. *зарасѣе у ѣрње*. – И љубав ако се не негује и не пѣстује се утрњи и закорѣви ко и ѣѣва.

утрпује се свр. *фиг. долази нежељен, намеѣе се, наѣѣура, се*. – Без њу се не мѣже, судѣ се утрпује ко посан пасуљ на Бѣгњу вѣчер.

утуви свр. *задржи у ѣамѣењу, уѣамѣи*. – Утуви у туј твоју главу, ако ѣма јѣш нешто у њу, да ја несм пошла за тебе да ти бѣдем сллушѣиња, нело женѣ, а ако ти трѣбе слуга тражи другу.

утутњи се свр. *ѣочне да се разлеже ѣушѣњава од громава, угрми се*. – Утутња се од Ракош, усева се и упуца, да те стра вѣне, а ми на ѣѣву у Сулиманово.

уѣине свр. *учини да неѣѣѣ ѣресѣане да ѣосѣѣји, ѣбусѣави рад или важностѣ чега, заѣѣвори, забрани*. – Такѣисти почѣше да возе по ѣсту цѣну колко

и аутобус, и преузеше путници, кад општина ућину аутобус, они подигоше цене.

ућицкан, -а, -о *уфлекан масноћом*. – Неје нека домаћица, соба неметена, а шпорет сѣв ућицкан.

уфитиљи свр. *много ослаби, смрша, онемоћа, клоне*. – Бобо Велика се још некакó дејани, али по одење се види да га је вѣч уфитиљила.

учеља́тен, -а, -о *бесан, љуџи, наошћрен*. – Појави се командир, намрштен и бесан ко учељатено куче на мрзлицу, и нареди да му се сви јавимо на рапорт.

у́чен, -а, -о *који је школован, који је изучио науке*. – Уработи га ти сѣг ако можеш, туј ти је и главни у министарство, мецу нас овде ви сте једини учени, па га уработете оба.

учињен, -а, -о *обојен* (о пређи). – Узé ми јетрва клувче учињену прецу на зајам, бајаги њóјна вој недостигла да доплете рукави за цемпир, и не врну ми ју више.

учитељћа *ж учићељица*. – Учитељћа ми је билá из Пирот, добра ко душа.

уцивца се свр. *џочне да цивца један за другим* (о врапцима). – Дошла пролет, па се цивцани уцивцали да те је мило да ји слушаш.

уцици свр. *вулг. џодигне, укруџи* (о пенису). – Браце, вѣрувал или не вѣрувал, али кад га мој Ђгњат уцици, че ме провали, ако је бил вѣч доста стар.

ушива несвр. *шивењем џричврстии, сџоји, заџвори* (о рани). – Побили се двојица, па једн парне другога с нож и направи му расекотину на бутину, после су морали доктори да му ушивају рану у болницу.

ушљами се *урасџе у шибље*. – Беше некада кућа окречена и изметена, авлија отрсена и оградена, сливе у шљивар орѣзане и трава мецу њи окосена, а са се све ушљамило, да те је стра од змије да улѣзнеш.

ушљапа се свр. *исџрска се блаџом, ублаџињиви се*. – Ћиша ни уби, пут каљиштáв а ми бѣгамо да се негде склони́мо, па се ушљапамо до гушу.

уштавкан, -а, -о *изгужван*. – Какó га неје срамота онак уштавкан да дојде на славу, ко да су га телчина штавкала.

уштрокави свр. *исџрља, исфлека каквом нечисџоћом*. – Свиње ме све уштрокаве док ји напојим с помије, па морам да џмам једну сукњу само за при њи.

ушушња́ви свр. *фиг. наџрави збрку, сџвори неред, заџейља у неразмрси-во клуџко* (обично о говору). – Пинемо понѣку, па почне свађи са свакога наглас да орати, из прво време се разбѣрамо, после га ушушња́вимо, па никој никога не разбѣра, орати си сам за себе.

ушчѝни се свр. *ѝричини се, учини се.* – Врну́л се от печáлбу и напа́дал жену́, ушчинило му се да је видѝл њигов венча́лни прѝстен на комши́јин прѝс с куга́ су заједно радѝли, ако не прѝзна о́че да ју искáра ис ку́ћу.

Ф

факултѝт м *највиша наста́вна усѝанова у сисѝему универзиѝеѝа.* – Уну́ка ми студѝра у Ниш срѝпсѝи јѝзик на Фѝлозофски факултѝт.

фати́ра се несвр. шатр. *бесѝризорно ѝуни ѝејове неѝошѝѝено сѝеченим новѝем.* – Уграбѝше влас, па почѝше да се фати́рају који од ко́га мо́же по́више, о́че и унучѝѝа да обезбѝде, а за на́рд ко́ј те пѝта.

фергусо́н м *ѝрактѝор ѝроизведен у фабрици ѝрактѝора исѝог имена.* – И Ста́ња ис Прваљѝник кѝпи фергусо́н, па сѝдне на њѝга и накрѝви капчѝ, ко да је сѝдал у авио́н.

фергусо́нче с *хѝѝок. од фергусон.* – Не́че Тѝлко да се же́ни, а они́ да га одоброво́ље прѝво му купи́ше по́ловно тра́кторче фергусо́нче, па му по́сле доведоше женчѝ ко бомбо́нче.

фѝде ж мн. *ѝанки резанци, фѝда.* – Су́пу прáвимо сас фѝде, или сас кне́дле од грѝз.

фѝлтер нов. м *ѝедило за чѝиѝење, ѝрѝчишѝавање ѝѝечносѝѝи, гасова и др.* – Бра́це, Павли́ја те мло́го уздѝза штѝ си вој прати́л дувáн и фѝлтери.

фѝрма ж *ѝредузе́ће, радна организација, фабрика у којој је неко заѝо-слен.* – Да́де ми фѝрма кáрту на по́каз, ка́д најде контро́ла са́мо ју пока́жем, и во́зим се сербѝз.

фланѝл нов. м *лака, мека ѝамучна или вунена ѝканина.* – Унућѝте ми вѝч попорáсле, па сам ишла́ у Бабу́шницу и купи́ла сам три́ мѝтра фланѝл, да им На́да сашѝје пица́мице.

фланѝлан, -лна, -лно *који је од фланела.* – Додѝше чѝрка и зѝт, па на де́ду донѝсоше зѝмску кошу́љу и шлофѝјанку, а на мѝне фланѝлну ре́клу и кожувчѝ, да зиму́с сто́плимо кочѝне.

флѝкав, -а, -о *који је уѝрљан флекама.* – Како́ те нејѝ срамотá с такву́ флѝкаву блу́зу да искѝчиш у на́род, ко да не́маш огледа́ло да се погледаш каква́ си.

фуња́ра м/ж пеј. *безвредна, нечасна особа, нишѝѝарија.* – Ни́када нејѝ бѝл човѝк, обѝчна фуња́ра. Фуња́ра, прѝвари ме па му да́до па́ре на за́јам, и о́ћута се, од врта́ње и не мѝсли.

фусікле ж мн. *крайіке ілейіене чарайе*. – Облечё рашіјен сукно́р, на но́ђе обу́је па́тиће и фусікле, и мисли да је и она́ модерна, а не примечује да вој се сви потсмивају.

фу́шер м шатр. *човек који ради йовришно и рђаво, онај који фушари*. – Сви га ва́ле да је до́бар мајстор, а он фу́шер што́ га не́ма, квò да урабòти по њег трéбе о́дма дру́ђи мајстор да попра́вља тој квò је он исфушерил.

Ц

цацоња м *ђаво, враг*. – Кѣв цацоња ти не да́ва ми́р те стоји́ш на йвицу од буна́рат, че се омѣкнеш до́ле, па да не мо́жемо да те изва́димо.

цѣклёње с *гледање широм ойворених очију, йиљење*. – Немòј то́лко да цѣклиш у њу́, од цѣклёње мо́гу о́чи да испадну, поготòву ако те она́ не зарéзује.

цвётес, -ста, -сто *који има йегу на челу у облику цвёта* (о говечету или коњу). – Убава му кра́вата, цвётеста. Са́нда Чу́ћин ймаше цвётесту коби́лу, па Сми́ља потрча́ла по њу́ да ју увати, она́ се ритне и наместо ју убије.

цврлен, -а, -о *који је цврљен на жару или скари*. – Га́здарица донесе цврлена црвца на ска́ру, ту́ри ји пред нас и пита́ трéбе ли још нешто́.

цврсне несвр. *йосіаје чврсіи или чвршићи, фиг. јача*. – Де́дин уну́к, вѣч попра́сал, почёл да цврсне, де́да че га води на ора́ње да му во́ди гове́да.

цврцање с шатр. *конзумирање алкохола, ойијање*. – Сви смо цврцали, али у цврцање Во́ју Чаушовског ни́кој неје мо́гъл да победи, колко́ год да попи́је не примечује се да је пил, са́мо му ма́лко јези́к одебелёје.

цврчање с *оглашавање йискавим гласом, цвркушање*. – Чу́је се некакво́ цврчање из њи́ну со́бу, а какво́ рабòте они́ си зна́ју.

цедилце с *цедилка йрилагођена дечјем узрасіу*. – Бо́бо Ми́лица понесе́ у цедилку обѣд на жетвари́, а мѣн уврже́ у цедилце сас игра́че, па и мѣн пове́де.

цењкање с *ценкање*. – Мајстор је у цењкање, а неје га срамота́ да се цењка па ма́кар да је дина́р у питање.

церека се несвр. *нейриси́ојно и гласно се смеје*. – Церека се ко ва́рена глава́. Увати́ле се подруку, йду по мѣне, нешто́ шѣпчу и церекају се.

церење с *кежење, смејање без йовода*. – Престани́ више да се це́риш, меши́на че те забо́ли оди то́лко церење, ел кажи́ квò је сме́шно, па и ми́ да се смејемо́.

цигла́рштина ж *цигларски занай, њављење цигала као њрофесија*. – Једну годину и ја идо на печалбу у цигларштину, мајстори праве цигле, а ја ји разносим и редим да се суше, тека одјутро до мрак.

цигулење с *њочейничко свирање на виолини, цигуљање*. – Доста више, стужни ми се оди тој цугулење, понављаш све једно те исто ко Шваба тра-ла-ла.

цикање с *цика, врискање*. – Деца се у ливаду разиграла, растрчала, јуре се сас псета, цикање до небо се чује.

цимање с *дрмусање*. – Возимо се у некакву крнтију од кола, пут лош, рупа до рупу, од цимање чини ми се зуби че ни поиспадају из главу.

цинкарење с *досѡављање, њоѡказивање*. – Сви су знали да је он поѡтајни, и да су због његово цинкарење неколко одлежали по седам дња у затвор.

цифра се несвр. *њренемаже се, нећка се*. – Видим Госпаву кроз шпијунку, убичила се пред врата, и цифра се да ли да зазвони и да улезне, ел да се врне.

цицне свр. *удари њесницом*. – Јао, гледам га, нализал се, а сигурно се и насмрадил сас грснице (марихуана), кад би га цицнул једанпут запатајил би га. Кад те цицнем по нос, има ти потечје црвена свила.

цичање с в. *цикање*. – Брана погледа кроз прозор да види какво је тој цичање надвор.

цокулѡтина ж *њеј. од цокула*. – Ко са да га гледам, кошуља уцвакана сас буосерине, панталоне дрпаве опасане сас врцу, а на ноје цокулѡтине без перкле, три броја поголеме.

цокулка мн. цокуље ж *дечије дубоке циѡелице*. – Деда Радомир ти беше купиљ плаве панталонѡе и црвенѡ цокуље, а ја ти исплѡто убав цѡмпирчѡк, па те премѡним и одведѡм у Сливовик на Прѡсвету, сви госјањи се усртају у теб, а мѡн стра да те некој не урочи.

цопка несвр. *луѡка ногама њри ходу*. – Оне, бре, не гледају пред-ноје, дѡгну главе и цупкају сас шѡikle по болницу, ко да су на корзу.

црвави се несвр *црвља се*. – Месово почѡло да се црвави, неје више за ѡуцку употребу, врљи га на пцѡта.

црепѡнка ЛЗ ж *крхоѡина од грнчарије или цреѡа*. – Најди две-три црепѡнке, да подметнемо под ногар, да се не клати астал док гости ручју.

црешњар м *ѡрешњев воћњак*. – У Мѡтков црешњар најрано стѡзају црешње.

цржѡтина ж *њеј. од црга*. – Ни пантим када сам лѡгал, и кудѡ сам лѡгал, кат се проборави видим да сам у нечију шталу, и преко мѡне преврљена не-каква цржѡтина.

црквѣно поим. прид. фиг. *недодирљиво, које се не оиџуђује*. – Тија лакмаши, државу би појели и попили, а њино си чувају, што је туцо да је и њино, а њино је ко црквѣно.

црномустачес, -ста, -сто *који има црне бркове, црнобрк*. – И начѣс сам те сањуваља како ми приодиш онак висок, насмејан и црномустачес.

црнчѣње с *кулучење, ринџање*. – Нити сам била у бању, нити сам видѣла море, мојѣ је било само црнчѣње одмрак домрак.

црцање с *скайавање (од жеђи, умора, врућине и сл.)*. – Дојде лѣто, работе колко оч, али нарочито у жѣтву бѣше црцање од журѣње да се што пре ожње, али и од жѣгу.

црцоран м пренес. *онај који је сииан као ѡѣѡо кикирез*. – Ђј, црцоране јѣдан, она може у зѣуби да те носи, а ти оч женѡ да ти бѣде, нејѣ она прилика за тебе.

цугање с шатр. *ѡијење, банчење*. – Че дојдемо, а ви се побринѣте да има нешто за цугање, и да нејѣ на мањк.

цѣгација м *онај који воли да цуга, ѡијанац*. – Осмели се Прока да вој пријде, јѣдн наочит човѣк, а важил је и за цврстог цѣгацију.

цуцање с *дангубљење, луњање, шврљање од једног до другог*. – Само се цѣца а-там, а-овам, нешто тражи а глѣда да га не најде, дѣн вој пројде у цѣцање а да ништа не урабѣти.

Ч

чавчѣ мн. чавчетија с. *младунче чавке*. – Врабѣц извѣди врапчетија, сврѡка сврѡчетија, а чѡвка чавчетија.

чавѣљи несвр. *врѡда, цѣњака се*. – Кво га чавѣљиш, дај руку, па да пијемо крчму за погоцбу.

чарѡпошка ж *овца или коза која има ѡрсѣенасѣе шаре на нози, и име ѡтаквом браву*. – Чарѡпошиѣ, врѡтај се овам, кудѣ си пошла там у пакос.

чаркање с *задиркивање, заѡдевање свађе*. – Јетрѣвете се јѡш не карају, али рѣтко којѣ дѣн да им не пројде у чаркање, а и карањето се нѣче забѡви.

чѣс-пѡчѣс прил. с *времена на време, ѡвременно*. – Како бѡбата умрѣ чѣс-пѡчѣс па некво свѣ чѡше пособѡра по креденац, да ли се она ѡвапири, па доѡди да прѡви штѣту, да ли је нешто дрѣго, кој ти га знаје.

чѣчкалица ж *дрвена шѡиѣница за оѡклањање осѡѡѡака хрене између зуба, чѡчкалица*. – Не тебу ми чѣчкалице, фѡли ми сваѡи дрѣђи зѣуб.

чѣчкање с *задиркивање*. – Дѣте, не чѣчкај се сас старѡга човѣка, јер лѣко може чѣчкање да прѣде у бијѣње.

чѣчкѡль м онај који воли да се задиркује. – Тија чѣчкѡль нѣма куга нејѣ чѣчнул, и с куга се нејѣ свадил, али и њѣму вртају.

чватање с жвакање са најором (због безубости или немања айеишиа). – Сви завршимо једѣње и дигнемо се, дѣда и баба настаѣе чватање, ко да су топфв почѣли.

чворноват, -а, -о који има много чворова, чворав. – Да ми докараш мазна дрва, ко за грађу, ако су чворновата да не могу да се цѣпе ја ји нечу узнем, тој да си ти одма кажем.

чврѣс, -ста, -сто јак, оишоран, ѡун здравља и живоишне снаге, чврѣс. – Чврѣс цугација, никој га још нејѣ натпил у наше селѡ.

чевуљи се несвр. 1. *кревели се, руга се.* – Убаво ли је да се тека чевуљиш сас старога човека, срам да те бѣде. 2. *оглашавање* (о сови). – Моја маћа ора-теше: Суноч се буљинана чевуљи у шљивар, не мога око да склопим од њу.

чегрта несвр. *производи оштре, ѡродорне звукове сличне широйош,* *сивара буку, клејеће.* – Узнем чегрталђу, па кад ју завртим она чегрта, а пилетија бѣгају из лѡзје па се ћину, али малко после па се врну.

чекање с ѡровођење времена на једном месѣу док се не осивари нешиѡ. – Смрт не знаје за чекање, комѣ кад дојде време мора да путује, па колко год да има незавршене рабѡте.

челица ж хий. *од чела, ѡчелица.* – Челица има жалце на дѣпе, оно ко трн, ако те убодѣ с њѣг млѡго боли.

челдисује несвр удара клис клисарником да ошкочи са земље и одлѣти шѣо даље од рује. – Клиса се спушти низ тојагу назем, па се три путѣ челдисује да одлѣти што подолеко од рѣпу, и с кораци броји колко долеко је одлетѣла, побѣдник је онѣја чија је клиса најдолеко одлетѣла.

чењѣле ж мн. *двокрака гвоздена кука о коју се нешиѡ веша, ченгели.* – Упаде ми кова у бунар, па идѡ те узѡ од Тому чењцѣле те ју извади.

чеплатѣње с вриска, дерњава, ѡевање без слуха. – Дѣца, престанѣте да се чеплатѣтите, уши ми пробѣсте с тој ваѣше чеплатѣње. Оче да појѣ, ал нумѣје, па се само чеплатѣти, стѣжни се чѡвѣку од њѡјно чеплатѣње.

чѣсти несвр. *ѡнавља у крашким размацама неку активностѣ.* – Ако комшија почне да чѣсти с додѣње у кућу, нарѡчито кад је жѣна сама, тѣг домачин мора дебѣло да се замисли.

четверѣње с уѣрезање у кола ѡо два ѡара заѣреге на узбрдици. – Без четверѣње вршалица неје моглѣ да се искара уз Богѡродицу и Горњу малу. (махале у Горњем Стрижевцу).

четворѡноѡа м *четворѡножна живоишња, четворѡножац* – И да рабѡтим ко четворѡноѡа, пак нѣма ништа да стѣчѣм, свѣ квѡ стѣчѣм син проћѣрда.

чети́ несвр. фиг. *йрича, савеѿује, чииа као йоѿ у цркви*. – Причам, саветујем, четим, али ме не слуша, она све најбоље знаје.

чешелъ мн. чешљови м *чешаљ*. – Док има коса на главу, и скршен чешелъ воли да се у њу заглави. Чешљови су се праили од рогови.

чешкање с *чешање у дем. значењу*. – Не могу више, руће ме заболеше оди толко чешкање, а ти никако да се успиш.

чешљан, -а, -о који је гребенањем сиремљен за иредење (о кучини). – Ѐмам чешљана клъчишта и ланска и од овуј годину, али нема кој да ји испреде и изаткаје.

чивит рет. м *модра, йлава боја, модрило*. – Добра година пошла, жита почела да класају, морузе се модреју ко чивит, само тека да настаји, па најесен да накривимо капу.

чимрав, -а, -о који је без айейишиа, који је избирљив на храни. – Детево нешто чимраво, ништа нече да једе, да се неје поболело од нешто.

чињевина ж *йређа сиремљена за чињење*. – Бобо Тала још синоч нагурала у цедилку чињевину, па че јутре да поране сас комшику у Бабушницу при бојацију.

чињен, -а, -о обојен (о пређи). – Кад је чула да чу за теб да плетем вусукле, Моравка ми даде чињену прецу, јер ја моју још не бео чинила.

чинене с *бојадисање, фарбање*. – Луковиње сам сачувала за чинене перашће, па кад дојде Велигден да не мислим оди друђе чиње.

чичкање с *бацање чичкова коме у косу или йо одећи*. – Ми, деца, наберемо чичкови, па ји врљамо у косу на девојчетија која ни се свиђају, али понекад добијемо ћотек од њинога брата или постару сестру због тој чичкање.

чмајање с *ленчарење, излежавање, йраћење времена*. – И њигова кућа би цавтела да неје чмајање пред задругу и пеглање кревет до пладне, а овак сва работа падла на жену, а она, сирота, не може све сама да постигне.

чорбелјив, -а, -о – *чорбаси, који није гуси*. – Купила сам шес длибока тањира за чорбелјиву манцу, и шес плитка за салату.

чука се несвр. вулг. *секса се*. – Милунка пријавила њојнога мужа Тозу у милицију што ју кабати да се чука сас пола село, а оно неје сас пола село, нело сас целу општину.

чукане с *йериод када се обављају одређени сеоски йослови (млаћење конойе на йрлици, млаћење йасуља ради одвајања зрневља из чахура, млаћење ораха са грана)*. – За мене је најубаво у селу у август месец, до тг се сташу најтешће польсће работе, а почне чукане грснице, чукане пасуљ, чукане ореси и брање сливе, све се тој работи у двор, или близо до кућу.

чукори несвр. *фиг. радуцка*. – Оточ ми се жали једн познати швалер: Браце, не исплати се више, голем порез, чу одјавим радњу. – Па квоч после да работиш? – Чу чукорим на црно.

чумав, -а, -о *који је са дугом распушићеном и неуредном косом*. – Врëve да поди Бежишкату ћуприју ночу излази чумава жена у дльгу белу кошуљу.

чуплe мн. чуплетја с *дем. од чуй, ћуйчић*. – Причају да су у Златар ископали голем чуп сас златне паре, друђи па казују да тој било само чуплe.

чутуран м *иразноглава и тврдоглава мушка особа*. – Еј, чутуране један, ништа немаш у главу, па не видиш ли да сваћи глeда себе, а ти си се нашл државу да спашаваш.

Ц

ца речц. само у изразу: ‘ца или бу’ или – или; *једно или друго; овако или онако; сада или никада*. – Не може како ти оч, има да буде како ја кажем, па ца или бу.

цаболебосување с *ленсивовање*. – И ми би имали убави путови и чисте улице, али немамо кд да ји срeдимо и очистимо од цаболебосување.

цавка несвр. *фиг. цвркуће, оглашава се танким гласом ѿоуић иишице*. – Чекамо да се врне баба из лозје, и још от капију почнемо да цавкамо да ни даде грбзје. ■ **цавкање** *гл. им.* – Почела да се рацају деца, пуна авлија, радос до небо, цавкање одјутро домрак.

цагри несвр. *гледа ѿожудно, гуића очима*. – Немој да цагриш у ну ко мачка у сланину, оматорел си ти за ну, има си она помлади, ш-чеш вој ти.

цакање с *мољакање*. – Цакање је кад моли да му се нешто даде, а загомиљање је кад досацује да му се нешто даде.

цам Δ м *стакло, ирозорско стакло, окно*. – Прцаше се мачће на прозор, и строшише цам, направеше ми пакос.

цамкање с *в. цакање*. – Немој више да цамкаш, пробми ми главу с тој цамкање, и сама знаш да немамо паре за тој што очеш да купиш.

цамутка ж шатр. *ропационо светило на полициском аутомобилу*. – А и милицајцини лопови, на сваку Зарезоју паркирају ауто сас цамутку на туј страну куде су лозја, и чекају да укебају возачи који су малко повише ћевлеисани.

цвањака несвр. *блебеће, звоца, луйеића*. – Де не цвањакај више, нeло приноси да се нешто једне и пине.

цвѳрка несвр. *йије, йијуца*. – Госпава кад не цвѳрка рећију је млого кѳсветна, али чѳм цвѳрне некоју пѳвиш, ѳдма је спрѳмана на карање и бијење. Како вој муж умре, поче пѳчесто да цвѳрка сас мѳжи у задругу.

цвѳрне свр. *йойије, йоднайије се*. – Видѳ ме да сам замѳјан, и не теја да се сас мене мнѳго прѳсти, а и бѳо цвѳрнул малко, па сам тѳг јѳш пѳнезгодан.

цѳвгање с *оглашавање кевѳањем* (о ловачком керу). – Палѳшка ни окотила три кутретића, па сѳмо цѳвгају по двѳр, од ѳино цѳвгање се не мѳже живи.

цибрѳше свр. *йрейије*. – Пије дѳк не цибрѳше, па пѳчне да се унерѳцује, да је гад чѳвѳку да га погледа.

цивѳање с *врайчије оглашавање*. – Напрѳд, брѳ, бѳоше врапци по пѳље колко ѳч, са ни мѳж да видиш врапца, ни да чујеш ѳино цивѳање.

цилит Δ м 1. *кѳоље које се баца у исѳоименој игри*. – Брз је ко цилит. 2. *фиг. неко ко је брз, живахан, хиѳар, сѳреѳан*. – Морѳвка цилит-жена, за све ју има, и слѳжи, и нѳди, и дава, и доноси, па се увѳти у коло те одигра и исцврка се, и па настаѳи да врнди.

цитне Δ свр. *баѳи, одбаѳи*. – Бѳше јак у руће, кад ѳн цѳтне клису она одлетѳ чѳни ми се у трећѳ селѳ, једва ју најдемо.

ѳѳци несвр. *вулг. круѳи, укрућује* (о пенису). – Мѳре, жѳно, нашево деѳѳште се замомчило, почѳло га ѳѳци кад види убава девојчетѳја.

ѳѳпка мн. ѳѳпѳе ж *одевни йредмеѳ, одећа уѳѳѳѳе која се йонесе од куће као йрѳѳаг*. – Турѳмо ѳѳпѳе у гардерѳбу на стѳницу, па појѳмо да тражимо уѳлицу у коју су имѳли стѳн. Надаѳаше му ѳѳпѳе овѳја из Црѳѳни крѳ, те че зимѳс да згрѳје кокала.

Ш

ш-чѳ, ш-чѳш израз *шѳа ѳе, шѳа ѳеш* (елидирана форма од ‘шта’ + ‘че’, ‘чеш’). – Овој ли је живѳт, ш-чѳ ми овакѳв живѳт, ни мѳгу да се послушам нешто, ни па има кѳј да ме нешто услѳша. Ти си висока, убава, ш-чѳ ти тѳја патѳљѳо. Упадла у неѳѳашни ѳѳѳи, лѳша вој сѳдбина, и она како че, ш-чѳ, па си се врне при мѳтер и при баштѳ. Немѳј да цагриш у ѳѳ ко мѳчка у сланину, оматорѳл си тѳ за ѳѳ, има си ѳна пѳмлади, ш-чѳш вој тѳ.

шѳали се несвр. *фиг. чини йрељубу, шѳалерише се*. – Даде, Кѳса Мујинска почѳла да се шѳали сас Стојѳна Цѳганина. – У! арам да ју је, па она си има мѳжа, што се брѳка сас Цѳганина.

шѳамѳр м *ударац шаком йѳ лицу, ѳушка*. – Дѳте, смири се, ако ти врѳам два шамѳра има да ти се угорѳ образѳ.

шантави несвр. *храмље*. – До прошло лето беше здрава и убава жена, са кад ју видо засвери се, почела да шантави на једну ногу, а почела и да грбавеје.

шарне свр. *фиг. најише њрекрајну њријаву*. – Беоше се скарале пред продавницу, пред белисвет народ, замалко па да се побију, несъм могъл да измрдам а да им не шарнем пријаву.

шаренко хий. *од шарено*. – Наша Ваћица близни две јаганчичи, па једно шаренко, а једно скроз бело.

шаће ж мн. *ѡрегрий, количина брашна или зрневља која сѡане у склољеним шакама*. – За једно варење доста су једне шаће пасуљ, али ако очеш да га запечеш у релну да буде гус требу бар двоје шаће.

шаширче с *дем. и хий. од шашир, шеширић*. – Море не сећирај му се, накриви шаширче и гледај си рабоду, квó све неје било, и квó све нече да буде, па све пројде.

шаширчина ж *ѡј. од шашир, шеширина*. – Кад тури дѡдину шаширчину на главу, па се малко потути – исти дѡда.

шаширција м *занатлија који ѡрави и ѡродаје шашире, шеширција*. – Ти с мѡн не мѡж да се порѡдиш па још толко да порастеш, ја и ти смо ко бѡг и шаширција.

швѡрцување с *кријумчарење*. – Живи од препродавање и швѡрцување, друђи посо нема, а и не труди се да га најде.

швѡка несвр. *звжиди, ѡроизводи звждук дувањем у ѡрсѡе*. – Излѡзем у лѡзје, сѡднам прд колибу, онѡ ми се вѡка, остарѡло се, зуѡби испали, не мѡже више ни да се швѡка по тичичи ко некада дѡк бѡо помлад. Закаснѡл, па почѡ да им швѡка да га сачѡкају.

швискање с *ударање ѡанким ѡруѡм*. – Учѡтели напред прилично бијеоше, из школу се чѡсто могло да чује швискање с прут и лелечање, али су деца била мирна, неје ко са.

шволѡрка ж *љубавница, швалерка*. – Да би се спасѡл, раставѡл се сас жену, али га докрајчила шволѡрка.

швркне свр. *ѡокуља у ѡанком млазу, шѡрцне* (о крви). – Да наѡстрим косу некакѡ се посеко, крв швркну, а ја сам сам у планину, нема кѡј да ми замѡта руку.

шврскање с *в. швискање*. – Море, узни прут, па нека му дупе све помодреје од шврскање, да му дојде памет у главу.

шева несвр. *гега се, клима се, кривуда* (у ходу). – Дѡда Дѡна малко шева ко ѡурђе да тера, мѡра да је пѡнул некоју пѡвише, па му пут постал тѡсан.

шенала узв. у *значењу ѡѡзорења да ѡреба да се буде вреднији, дисциплинованији, одговорнији, ѡажљивији*. – Кад гѡд ме маѡти види да сам

се олењил, па не стисам да завршим некоју рабóту, она ме прекóри: Ајде поитај, шéнала! – шéнала!, немóј да се вѣздндѣн разнемагујеш.

шéни несвр. *йонизно моли, удворички угађа некоме.* – Ми смо на нашега свéкра морале да шéнимо кад дóјде у некојé дóба нóчу пијан, и доклé гóд он не лéгне, ни ми несмó смејале да лéгамо.

шепртља несвр. 1. *несйрејино, невешийо ради.* – Дóк рабóтиш не шепртљај, да ти не испáдне трапава рабóта. 2. *неодређено и збркано йрича (обично да би сакрио нешйо).* – Не шепртљај, нéло причај како је билó, а ми вíдимо да óчеш нештó да прећутиш.

шепртља́нко м *збуњена, несйрејина, йрајава особа.* – Шепртља́нко јéдан, штó се навáташ да нештó рабóтиш ако нумéјеш да га рабóтиш, сáмо прáвиш штéту по кућу.

ши́ба ж *земљишйе зарасло у шибље, самоникло шибље, шикара.* – Најубаво ми је кат си мрднем у лóзје да си чувам грóзје, сéднем на праг од колибу, па швйкам на тйчичи која ме зр́кају из шйбу.

ши́бне се свр. пренес. *легне, йросйре се.* – Радиша се шйбнул на остáл, па рче ли рче, спи ко Гáрча под лйсник.

шикѣц м *врсйа шййкања (надбацивања штаповима) йри коме се шйојага баца руком йойуий койља.* – Највише смо волéли да се ципкамо шикѣц, јер за тóј ципкање трéбе и вештйна, али и снага да се тојага вр́ли ко кóпле штó пóдолеко.

шиљéг мн. *шиљéзи мушко јагње од годину дана.* – Овог шиљéга бóље да причу́вујеш, њéга че кóлемо за Прéсвету, на́шу слáву.

ши́љка се ЛЗ несвр. *бесйосличи, губи време улудо, зевзечи се.* – Ва́ну се пóдруку, па се шйљкају по Бабу́шницу и Звóначку ба́њу, а родитељи им дóм цркавају од рабóте.

шинйк м *фиг. глава, обично несразмерне величине у односу на ййело.* – Кáд скапирá сас мóјви шинйк квó ми врéви Госпа́ва, увати се за мешйну од смејање, какó вој оваквó нештó пада на пáмет нйкакó ми нејé јáсно.

шкeмбáн ЛЗ м *мушка особа великог сйомака.* – Шкeмбáне јéдан, направйл си се ко вéпар, штó не смáњиш мáлко једéње.

шкeмбáна ЛЗ ж *женска особа великог сйомака.* – Шкeмбáна, направйла шкeмбé ко скóтна жáба.

шкeмбуља́н ЛЗ м *в. шкeмбан.* – Шкeмбуља́н, йма га стó кйла, али њóј си дóбар, и вóли си га.

шкљопóција ж *дойрајала, једва уйойребљива сйвар, крнйиця (упор. склопóција).* – Гледá да кúпим половну́ косáчицу, па пријдó при некóлко чoвéка којй стојéоше прекај једну́, и пита ји: Чија је овој шкљопóција?

шкљоца несвр. ономат. *одаје крајике ошћре звуке ѝри одаишњању обарача на љушци, шишању маказама, ударању зуба о зуб и сл.* – Немој да ми шкљоцаш над главу с туј пушчетину, мѣн стра́ ако је празна. Презе́бал, па се тресе́ и шкљоца са зу́би ко куче на пуздер.

шкљоцне свр. ономат. *ода крајак ошћар звук ѝри одаишњању обарача на љушци, шишању маказама, ударању зуба о зуб и сл.* – Само што полегамо чумо како шкљоцу брава на капију, и некој улѣзе у двор.

школарац м *онај који учи неку школу.* – И ми имамо два школараца, једн је још ђак, а друђи студира у Ниш

школарка ж *она која учи неку школу.* – Пра́ви је гецован, али збари најубаву школарку која преко лето дојде у село.

школѣц мн. школѣи м в. *школарац.* – Преко лето издооде школѣи, напуни се село и поље с омладину, па милина.

шкољка мн. шкољће *морски и слајководни мекушац са љушћуром, међу чијим многобројним врстама има неке познајће по врло укусном месоу, а друге због бисера.* – Донесоше ми некто у тањир, ја нумејем да га једем, они ми ора́те да су тој некто шкољће.

шкрабање с *нешћо шћо је написано нечићким рукописом.* – Овој твоје шкрабање ко свраће с нође да су писале, никој у село неје могл да прочита кво си ми писал.

шлѣпер м *камион са ѝрилолицом.* – Ја несъм из село мрднула, али мој син вози шлѣпер, цѣлу Европу је пропутова, нагледал се свет и за мене.

шлѣперѣја м *возач шлѣпера.* – Излѣзем на ауто-пут, путничка аута врдѣ, шлѣпери коло оч, ја дигнем прс, мож би нећи од шлѣперѣје стану́л да ме повезѣ.

шлогѣран, -а, -о *парализован, одузет због шлога, можданог удара.* – Ди́же се ко да је шлогѣран, и не знаје на коју страну да појде, па се само оsrта а-натам, а-навам.

шлофијанка мн. шлофијање нов. ж. *ѣамучна љоћкошуља са дугим рукавима.* – Додише черка и зѣт, па на дѣду донесоше зимску кошуљу и шлофијанку, а на мене фланѣлну рѣклу и кожувѣ, да зимус стоплимо кокала.

шљапне свр. *ошамари.* – Дојде нова учитељка, али још не може да излѣзне на крај сас овѣја наши ћутуци, док вој ми не рекомо да требе да им се наока, па и да шљапне некоје.

шљапча м *који се ѝрља гацајући по блаћу.* – Пра́ви је шљапча, нигде да нема каљште он че га најде, и да се ушљапа до гушу.

шљѣвка мн. шљѣвће ж *фиг. модрица од угриза у љубавном заносу.* – Остадомо без све аљѣвће, милује ми шћју, намерно ми пра́ви шљѣвће да ме обележи.

шљискáње с фиг. *оџџање*. – Нашљискáмо се начџс ко дупетија, скрџо га прекарáмо у шљискáњето, али онџ се па једнуш жџиви.

шљокáње с в. *шљискање*. – Мој дџда Дџона нџмаше мџру и шљокáње, ко и свáђи Солунац пијеше дџок се не заборáви, али кад је трџзан бџше мџло го дџбар човџк.

шмџк прил. *џријаџиног укуса и мириса*. – Газибáра ни нуџди вино, врџви да је џигоџ проџзвод и да је јáко ко грџм, а ствáрно уџбаво на шмџк.

шмџргла несвр. пренес. *симџаџише, уважава, цени*. – Поднџси се ко удавџц у џро, и мџсли да че се свáка залџпи за џџга, а ни једна га не шмџргла за ништа.

шмоклáн м *ограничен човек, глуџак, слабић, смеџењак*. – Ту, Бџг те убџл, задџрица си на бáбу, шљџкча на дџду, а свџ те глџдају ко шмоклáна.

шмџрк м нов. *количина дроге која се узима за једно ушмџркивање*. – Решáвам се да дџгнем руџе оди нуџ, али цабе, чџм вој чуџем глáс џдма вој пристањуџем на свџ осџчам се ко нáркоман кад га дџлер џкне, па му још даде и цабе шмџрк.

шмџркља м нов. *дрогераш, онај који шмџрче дрогу*. – Уватџла се сас некак-вога шмџркљу, и зарезáла шкџлу, а велџ да је билá дџбар џјак.

шмџрче несвр. *шумно увлачи кроз нос сиџине чесџице неке маџерије (бур-муџи, дрога)*. – Нашлá некаквога шмџркљу, па прекај џџга и она почџла да шмџрче.

шнџла ж *шнала, чесџо израђена као украс*. – Ко сá да глџдам моју пџкојну сестру, косу очешлáла на прáву дџлку, па ју на џбе стране прицврстџла сас шнџле, да вој се дџлката не растура.

шнџлица ж *хџи. од шнола*. – Бáбина унџчка, бџш си ми уџбава таквá сас шнџлице и цветџк у косџцу.

шњура се несвр. *шуња се*. – Нџма да седи дџм, нџло се шњура по село од куђу на куђу, ко пџп кáд свџти водицу.

шњурало м/ж *скиџница, шуњало*. – Тџ га пá иде тџј шњурало, од џџг не мџжемо на мџр ни да рџчамо. Нашево кџчево је прáво шњурало, не свџрчује се дџм, сáмо дџјде кад огладнџје.

шџфершáјбна нов. ж *вџџробранско сџтакло код ауџиомобила*. – Á-ли отџдем у Пџрот, не мџгу си вџдим шџфершáјбну од налџпене пријаве за паркирување.

шпартáње с *механичко уклањање корова између редова кукуруза џособ-ном врџиом џлуга*. – Пџјдем на шпартáње, туџрим копáчицу у кџла, јџрм, онуџ цевгу, товá све натџрам, а и косу туџрим да накџсим дџтелину за волџви.

шпацирање с *луњање, скиџање, шеџање*. – Стáри џуди се спрџмају за легáње, а они се спрџмају за шпацирање.

шпарци́ка мн. шпарци́ће ж она која шпáра, шпéдљивица. – Женá ми бéше врédна и шпарци́ка, штó велé прáва домаћица, али умрé сирота.

шпијúnка ж нов. мали ошвор на врашима (обично зашворен сшаклом) кроз који се гвири. – Видим Госпáву кроз шпијúnку, убичила се пред врата, и ци́фра се да ли да зазвóни и да улéзне, ел да се врне.

шпицерáјка ж шатр. ударац врхом ци́теле. – Кóвни му шпицерáјку у цевáницу, али кáд сýдија не глéда, ако нéга онеспосóбимо, сас дру́ђи чемо л́кко.

шпóрет м кухињска пéћ покривена гвозденом плочом, на којој се кувају јела. – Данéс свáко сéлско домаћинство има елéктрични шпóрет, напред су били сáмо на дрва, а пóнапред плекáна кубети́ја

штáвка несвр. жваће, ирежива. – Какó га нејé срамотá онáк уштáвкан да дојде на слáву, ко да су га телчина штáвкáла.

штáмпа несвр. иреноси пóмоћу иришиска нарочитише машине у шпáмиарији ошисак слова или црпéжа на пáйир. – Пóзатира ни зéтат, сáмо тражи пáре, ко да ји мý штáмпамо.

штедíteљ м/ж онај који шпéди, шпéдиша. – Госпáва штедíteљ, да је онá минíстар на финáнсије нáша држáва би процавтéла.

штедлíја м/ж в. шпéдишeљ. – Штедлíја бáба, савéтује ме да идемо сас слúжбено вóзило кáд сам на рáботу, пóјефтино да прóјдемо.

штéмез м челична алашкa са једним заошреним а другим зашпóљеним крајем за дубење у дрвeцу и камену, шпéмајзл. – Узнí штéмез па иштéмуј рупе кудé сам обележил, тóј че ти бóде данéшњи пóсо.

штéмује свр. дуби длешом. – Погрешили у битонирање, па са мóрају да штéмују битон који је вишак.

штрапáње с корачање, ходање. – Дóвољно је сáмо да чујем твојé штрапáње, јá познавам да си тí, не трéбе да се оглáшаш.

штрвóри несвр. луња, хода, шпáрацира. – Кад га увáти нервóза сáмо штрвóри по кућу. Селáци по цéл дñн штрвóре по рáботу, нéмају прáзник, нéмају дéлник.

штрéкне свр. жигне, ирободе. – Чéс по чéс па ме штрéкне под ребрó, ко с иглú ме прободé бóл, па не мóгу да уздñем.

штрéклица ж зоол. обад, инсект из породице Tabanidae који напáда говеда и коње. – Мá че вој пуштам штрéклицу, па нéка се штрéкља кóлко óче.

штројевлáње с каспирирање, уклањање пóлне, семене, жлезде код животишња. – Имамо двá вéпра за штројевлáње, па те мóлим да дојдеш да ни помóгнеш, големé алесине, не мóжемо да ји самí удржимó.

штрóкавац мн. штрóкавци м ирлaв одевни иредмеи, све оно шпó шреба да буде ошрано. – Зврндí ми мóбилан ко на желéзничку карáулу, једвá га најдó, сáмо штó нејé пáдал од машину за прáње штрóкавци.

штрока̀ви несвр. *ѝрља, наноси ѝрља̀вишѝину*. – Не пригр̀тај ме, не штрока̀ви ме с таквѣ немѝјене руѣе.

шћемба̀на ж *жена са великом сѝомаком*. – Шћема̀бно, престанѝ више то̀лко да једѣш, че се напра̀виш ко скотна жа̀ба.

шћемба̀ча ж *в.шћембана*. – Свѣкра зове глѹвча, а свекрву шћемба̀ча.

шћѣмби се несвр. *добија велики сѝомак*. – Мо̀ре он како̀ се о̀жени почѣ се шћѣмби. Једно̀ пра̀се се мло̀го шћѣмби, мо̀ра да је добѝло глисте.

шѹгна м пеј. *женска особа која је заѹушѝена, и, можда, шугава*. – Та̀ј шѹгна ми више нѣче улѣзне у ку̀ћу, ку̀ј зна̀је када̀ се је купала̀, да̀ј Бо̀же да нејѣ и шѹгава.

шѹнта м *који није ѝри свој ѝамей̀и, блесав, ћакну̀и*. – Ђј, шѹнто јѣдан, ва̀ла Бо̀гу и ти нешто̀ да ка̀жеш па̀метно, са̀мо не знам што̀ се сви присмејаше ка̀д га ѝзорати тек̀а.

шутара̀ ж *сѝолица без наслона*. – Ту̀ри ми шутара̀у столичку те сѐдо уз аста̀л, и почѣ да ме пита̀је квѣ ѝма но̀во по ча̀ршију.

шушка̀ње с *ѝихо и неодређено шуморење*. – Чу̀је се некакво̀ шушка̀ње, али се не вѝди који шушка̀ју унутра, и квѣ тра̀же по мра̀к.

шушти несвр. оном. *сѝивара шум, креће се шумно*. – Чѣм тѐка на̀дльго шушти сѣгурно је змија̀, гу̀штер са̀мо шушка, а мо̀ж је нешто̀ јо̀ш по̀големо, бо̀ље да се мѝ скло̀нимо.